

SARASWATA MADHURI



2009



**America Saraswata Sangha
8th Annual Convention, Burnsville, NC, USA
Nilachala Saraswata Sangha, Puri**





ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
ଅଙ୍ଗନ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ
୨୦୦୯
ନିଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

Jayaguru

Saraswata Madhuri – 2009

8th Annual Convention
Burnsville
North Carolina 28714
United States of America

Published on:

24th July 2009

Published by:

Editorial Board
America Saraswata Sangha
[Registration No: 548107-2, Date 26th June 2003]

Available at:

Satshikhya Mandir
A-4, Unit-9
Bhubaneswar-751022
Orissa, India
Phone - 0674-2390055
0674-2395519

Electronic copy available at www.jayaguru.net

Printed at:

Saraswata Printers
Begunia
Dist: Khurda
Pin 752062
Orissa, India
Phone - 06755-230094

ଜୟଗୁରୁ ମୁଖବନ୍ଧ

ସର୍ବଶୁଦ୍ଧି ଶିରୋରତ୍ନ ବିରାଜିତ ପଦାମ୍ବୁଜମ୍
ବେଦାନ୍ତାମ୍ବୁଜ ସୂର୍ଯ୍ୟାୟ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।

ସମସ୍ତ ବେଦର ଶିରୋରତ୍ନ ସଦୃଶ ଉପନିଷଦସମୂହର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ଦୁର୍ନିଃକେୟ ଜ୍ଞାନସକଳ ଯାତ୍ରାଙ୍କ ପଦକମଳରେ ସୁଶୋଭିତ ଏବଂ ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ବରୂପ ବେଦାନ୍ତ-ଜ୍ଞାନରୂପ ପଦ୍ମକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ କରାଇ ଦେଇପାରନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଯେ ଜ୍ଞାନସୂର୍ଯ୍ୟ ସଦୃଶ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ହୃଦୟରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇ ସମସ୍ତ ଅଜ୍ଞାନ ନାଶ କରିଦିଅନ୍ତି ସେହି ଜ୍ଞାନସ୍ବରୂପ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ପ୍ରଣତି ଜଣାଉଅଛୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାବଳରୁ ‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ’ ସପ୍ତମ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରି ଅଷ୍ଟମ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କଲା । ଏହି ପ୍ରତିକାଟି ଏକାଧାରରେ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘ’ର ମୁଖପତ୍ର ତଥା ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ‘ସ୍ଵାଗତିକା’ ଉଭୟବିଧ ଦାୟିତ୍ଵ ବହନ କରି ବର୍ଷକୁ ଥରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଭକ୍ତମାନେ ହିଁ ଏହାର ଲେଖକ ଲେଖିକା ଓ ପାଠକପାଠିକା । ଏଣୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭାବରେ ଏହା ସମୃଦ୍ଧ ଓ ରସାଶିତ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସରଳ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନେଇ କିପରି ଏ ଜଗତରେ ଲୀଳା ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଏହି ‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ’ ପାଠ କଲେ ବେଶ୍ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ଆମ ଠାକୁର ଜ୍ଞାନର ମହାମେରୁ, ପ୍ରେମର ମହାସାଗର ସଦୃଶ । ସେ ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ଭାବରେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ହେଉଛି ଭକ୍ତିପଥରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଜ୍ଞାନ ସ୍ବତଃ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇଥାଏ । ଜ୍ଞାନଲାଭର ଏହି ସହଜ ଓ ସୁଖସାଧ୍ୟ ଉପାୟ ହିଁ ସ୍ବୟଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ କୃପା କରି ପ୍ରେମ ବିତରଣ କରି ବିନିମୟରେ ସେହି ପ୍ରେମର କଣିକାଏ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ପାଇବାର ଆଶା କରି ବସିଛନ୍ତି । ସେ କୃପା ନ କଲେ କେହି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ ପ୍ରତି ସେ କୃପାଦୃଷ୍ଟି ରଖିଛନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଦେଶଦେଶାନ୍ତରରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଅଛି ।

ସୁଦୂର ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘଟି ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପା ଆକର୍ଷଣ କରୁଅଛି । ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନେ ନୂତନ ଆସନ ମନ୍ଦିରଟିଏ ନିର୍ମାଣ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନାନ୍ଦିତ ଅଛନ୍ତି । ‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ’ ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଭାବର ଆଦାନପ୍ରଦାନର ମାଧ୍ୟମ ସ୍ବରୂପ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶାଖାସଂଘର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମନରେ ମଧ୍ୟ ଭାବର ସମ୍ଭାର କରୁଅଛି ।

‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ’ର ପ୍ରକାଶନ ଶୈଳୀ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣୀୟ । ବେଦପୁରାଣଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ର ବିସ୍ତୃତ ହୋଇଅଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ସାମାଜିକ ତଥା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନକୁ ମଧୁମୟ ଓ ଆନନ୍ଦମୟ କରିବା ପାଇଁ ଜ୍ଞାନ ଭକ୍ତି ଭାବର ଏକତ୍ର ସମାବେଶରେ ସମୃଦ୍ଧ ‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ’ର ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ସେ ଯଦି ଆଉ କିଛି କରି ନ ଥାନ୍ତେ, ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହିଁ ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା । ତାଙ୍କର ସେହି ମର୍ମବାଣୀ ତାଙ୍କରି ଅହେତୁକ କୃପାରେ ଆଜି ସଫଳ ହୋଇ ପାରିଛି । ଆମେରିକାରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରି ମା’ ଓ ଭାଇମାନେ ତାଙ୍କର ସେହି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ଦିଗରେ କିପରି ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ‘ସାରସ୍ବତ ମାଧୁରୀ’ରେ ତା’ର ବିବରଣୀ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ବୟଂ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପରେ ଜଗତକୁ ଆସିଛନ୍ତି ନୂତନ ଯୁଗର ଯୁଗଗୁରୁ ଭାବରେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀଗୁଡିକ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ କର୍ମଯୋଜନାର ବିଶିଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ ସ୍ବରୂପ । ଏହାରି ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ତାଙ୍କର ବିଶୁଦ୍ଧିତ ଯଜ୍ଞରେ ପୂର୍ଣ୍ଣହୃଦି ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏହାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏଣୁ ଏହି ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ଵ ନେଇ ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ବିଶୁଦ୍ଧିତ ଯଜ୍ଞ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ହିଁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସେବାର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଆତ୍ମଗଠନ ଏହାର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ । କାରଣ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଓ ଭାବଧାରା ଆଚରଣଧର୍ମୀ, ପ୍ରଚାରଧର୍ମୀ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ପ୍ରଥମେ

ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ସାଧନାରେ ଜୀବନ ଗଠନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଏକାନ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଆମେମାନେ ସଂଘସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ସାଧୁଜୀବନ ଗଠନ କରି ଭଗବତ୍ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୁରୁଗିରି ସାର୍ଥକ ହେବ ଏବଂ ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ।

ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ଆମେରିକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଏବଂ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ତାଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରର ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମ ଭାବରେ ଆନନ୍ଦ ବିତରଣ କରୁଥାଉ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ବିଷୟରେ ପଦେ

ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ବଳରୁ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ - ୨୦୦୯’ ଶୀର୍ଷକ ପତ୍ରିକା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଅଷ୍ଟମ ଅଧିବେଶନର ଶୁଭ ଅବସରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏବଂ ତଦୀୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହସ୍ତରେ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମର ଭକ୍ତି-ବିନମ୍ର ପ୍ରଣତି ଓ ଅନ୍ତରର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛୁ ।

‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ହେଉଛି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭାରତ ବାହାରେ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ଶାଖା ସଂଘ । ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଏକମାତ୍ର ପତ୍ରିକା । ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଆ ଓ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା, ଲୀଳାକଥା, ଉପଦେଶ ବାଣୀ, ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଅନୁଭୂତିମୂଳକ ପ୍ରବନ୍ଧ, ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ସଙ୍ଗୀତ, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ ତଥା ଆୟତ୍ତବ୍ୟୟର ବିବରଣୀ, ଗତ ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀର ଫଟୋଟିଡ଼ ସହ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଏହି ଶାଖା ସଂଘର ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଠିକଣା ଓ ଟେଲିଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଆଦି ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ନିଗମ ପରିବାରର ପିଲାମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂପର୍କୀୟ ଏବଂ ସଂଘ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲେଖା **Young Aspirants' Section**ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

ଏହି ପ୍ରକାଶନରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ ସୌଜନ୍ୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ “ଆଦର୍ଶ ସହଧର୍ମିଣୀ ମା’ ଠାକୁରାଣୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା”, ସଂଘ-ସେବକ ପତ୍ରିକାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ଗୁରୁଗତପ୍ରାଣା “ମା’ ସୁଶୀଳା ଦେବୀ” ଏବଂ ସ୍ୱାଗତିକାରୁ “ବସନ୍ତର ରାଜବାଟୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର” ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ବିଶେଷ ଘଟଣାବଳୀ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମବର୍ଷ ୧୯୨୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟାନୁକ୍ରମେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାବଳୀ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଆଶା ରହିଲା । ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିରନବୀନ ଚିନ୍ତାକର୍ଷକ ବିଗ୍ରହ ସହିତ ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟରେ ଆମ ପ୍ରିୟ ସତ୍‌ଶିଷ୍ୟା ମନ୍ଦିରର ବର୍ତ୍ତମାନର ଚିତ୍ର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ ବୋଲି ଆଶାପୋଷଣ କରୁଛୁ ।

ଭକ୍ତ ଭାଇ, ମା’ ଓ ପିଲାମାନେ ନିଜ ନିଜର ଲେଖା ପ୍ରଦାନ କରି ଏହି ପତ୍ରିକାଟିର ପ୍ରକାଶନରେ ସହାୟତା କରିଥିବାରୁ ଏବଂ ଆମକୁ ସେବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିବାରୁ ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିର କୃତଜ୍ଞ । ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ କବିତାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖକ ଓ ଲେଖିକାମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ମତାମତ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି ।

ପତ୍ରିକାଟିକୁ ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟତ୍ନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଜ୍ଞାତରେ କିଛି ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଇଥିବାର ଅନୁମାନ କରୁଛୁ । ପାଠକପାଠିକାମାନେ ଦୋଷାଂଶ ପରିହାର କରି ଏଥିରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବ ଓ ମର୍ମାର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରି ଉପକୃତ ହୋଇପାରିଲେ ଶ୍ରମସାଧକ ମନେ କରିବୁ । ଏହି ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦନାରେ ତଥା ମୁଦ୍ରଣରେ ବିବିଧ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମର କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗନ ଉନ୍ନତି ନିମିତ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ ।

ପରିଶେଷରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର କେନ୍ଦ୍ର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ପତ୍ରିକାଟିର ପ୍ରକାଶନରେ ଯେଉଁଲି ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି ଆମମାନଙ୍କୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ, ଉତ୍ସାହ ଓ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଅମେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଅଛୁ ।

ସୁଚୀପତ୍ର

| | |
|----|--|
| ୧ | ମୁଖବନ୍ଧ |
| ୨ | ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ |
| ୩ | ବନ୍ଧନା (୧) |
| ୪ | ପ୍ରାର୍ଥନା |
| ୫ | ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା |
| ୬ | ସୃଷ୍ଟିମାଳା |
| ୭ | ନିଗମ ବାଣୀ |
| ୮ | ବନ୍ଧନା (୨) |
| ୯ | ସଦ୍ଗୁରୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ (ଦଶନାମା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ) |
| ୧୦ | ସଦ୍ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ |
| ୧୧ | ପ୍ରାର୍ଥନା |
| ୧୨ | Shri Shri Thakur- What not? |
| ୧୩ | Shri Shri Thakur's Views on “Ideal Household Life” |
| ୧୪ | ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା |
| ୧୫ | Maa Thakurani Sudhansubala - An Ideal Wife |
| ୧୬ | ଏତିକି କରୁଣା ହେଉ (ଗୀତିକା) |
| ୧୭ | ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁ ଦାସ |
| ୧୮ | ହେ ପରଂବ୍ରହ୍ମ (ଗୀତିକା) |
| ୧୯ | Shri Shri Thakur in Bastar Palace |
| ୨୦ | ପ୍ରଣତି ପଦେ (ଗୀତିକା) |
| ୨୧ | ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଭାରତୀୟ ପରଂପରାରେ ଗୁରୁପୂଜା |
| ୨୨ | ସେବାଧର୍ମ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର |
| ୨୩ | ଦେବତା ତତ୍ତ୍ୱ - କାଳୀ ଓ କୃଷ୍ଣ |
| ୨୪ | ମାଗୁଛି ତୁମ ଅଭୟ (ଗୀତିକା) |
| ୨୫ | ବହୁ ବା ଆନନ୍ଦ |
| ୨୬ | ତୁମରି ଆଶିଷ ଆମ ସମ୍ବଳ ହେ କୃପାମୟ (ଗୀତିକା) |
| ୨୭ | ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଗାରୋହିଲ୍ |
| ୨୮ | Maa Sushila Devi |
| ୨୯ | The Divine Guidance |
| ୩୦ | Harmony |
| ୩୧ | ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଏବଂ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ:ଏକ ବିହଙ୍ଗବଲୋକନ |
| ୩୨ | ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ (ଗୀତିକା) |
| ୩୩ | Idol Worship by the Hindus, Sanatana Dharma and Shri Shri Thakur's Teachings |
| ୩୪ | ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକର ଇତିବୃତ୍ତ |
| ୩୫ | Reflections |
| ୩୬ | ତୁମ ଛବି ହୃଦେ ସଦା ନିରେଖିବି ମୁହିଁ (ଗୀତିକା) |
| ୩୭ | ସଂଘସେବୀ ଭାବରେ ଅନୁଗୁଳରୁ ଆମେରିକା |
| ୩୮ | ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପୁଥିବି (ଗୀତିକା) |
| ୩୯ | ମୋ ସ୍ମୃତିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲୀଳା |
| ୪୦ | ତୁମରି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହେଉ (ଗୀତିକା) |
| ୪୧ | ରକ୍ଷିକେଶ, ମଥୁରା ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ଦର୍ଶନର ଅନୁଭୂତି |
| ୪୨ | ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ - ସପ୍ତମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ |
| ୪୩ | ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ - ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ |
| ୪୪ | ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି |
| | ଅଭିମତ (୧) - ମୁଁ କିପରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଲି |

| | |
|-----------------------------|-----|
| ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ | i |
| ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ | iii |
| ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ | ୧ |
| | ୧ |
| | ୨ |
| | ୩ |
| | ୪ |
| ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍ | ୪ |
| | ୫ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ବେଦମତି ଉପାଧ୍ୟାୟ | ୭ |
| ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍ | ୧୦ |
| Shri Debendranath Mohapatra | ୧୧ |
| Shri Manoranjan Mohanty | ୧୪ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତା ସୁନ୍ଦରରାୟ | ୧୬ |
| Usha Agarwal | ୧୭ |
| ଶ୍ରୀ ଉମାକାନ୍ତ ରାଉଳ | ୨୧ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ | ୨୨ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ରଶ୍ମୀ ନାୟକ | ୨୭ |
| Shri Iswar Chandra Biswal | ୨୮ |
| ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ | ୩୧ |
| ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ | ୩୨ |
| ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି | ୩୫ |
| ଶ୍ରୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ | ୩୮ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳା ଚୌଧୁରୀ | ୪୧ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ | ୪୨ |
| କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ | ୪୩ |
| ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା | ୪୪ |
| Shri Sudeepta Khuntia | ୪୬ |
| Shri Prabhakar Bai | ୫୧ |
| Shri Santosh Mohanty | ୫୩ |
| ଶ୍ରୀ ସରୋଜ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ | ୫୬ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା | ୫୭ |
| Mrs Lipsita Patnaik | ୫୮ |
| ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ | ୫୯ |
| Shri Sanujit Senapati | ୬୨ |
| ଶ୍ରୀ ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି | ୬୩ |
| ଶ୍ରୀ ଦେବୀପ୍ରସାଦ ସାମଲ | ୬୪ |
| ଭଗବତୀ ଦେବୀ | ୬୬ |
| ଶ୍ରୀ ବିଭୂତି ସାହୁ | ୬୭ |
| ମୀନାକ୍ଷି ମିଶ୍ର | ୬୯ |
| ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ | ୭୦ |
| ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ | ୭୫ |
| ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ | ୮୩ |
| | ୮୫ |
| ଶ୍ରୀମତୀ ସଙ୍ଗୀତା ସାହୁ | ୮୫ |

| | | | |
|----|---|--------------------------|-----|
| | ଅଭିମତ (୨) – Only Guru in Good and Bad Times | Shri Biswaranjan Das | ୮୭ |
| | ଅଭିମତ (୩) | Shri Shiba Prasad Jena | ୮୮ |
| | ଅନୁଭୂତି (୧) – ଚୀର୍ଥ ଭ୍ରମଣ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଅନୁଭୂତି | ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତା ସୁନ୍ଦରରାୟ | ୮୮ |
| ୪୫ | Some Chronological Events of Shri Shri Thakur's Life | | ୯୦ |
| ୪୬ | Young Aspirants' Section | | ୯୫ |
| | A Prelude to YA Session | | ୯୫ |
| | Hinduism and Christianity - the Similarities | Ragini Mohanty | ୯୬ |
| | Who is Guru? | Swati Dwibedy | ୯୭ |
| | My Experiences with Shri Shri Thakur | Alok Tripathy | ୯୮ |
| | My India Trip in December 2008 | Saumyashree Ray | ୯୯ |
| | Lessons of Life | Shreya Prabhakar | ୧୦୧ |
| ୪୭ | 2008 Fiscal Report | | ୧୦୨ |
| ୪୮ | 2008 Sammilani Photos | | ୧୦୩ |
| ୪୯ | Directory of Bhaktas in America Saraswata Sangha | | ୧୦୪ |



Paramahansa Shree Swami Nigamananda Saraswati Dev

ଜୟଗୁରୁ ବନ୍ଦନା

ଅୟଂ ସହସ୍ରମା ନୋ ଦୃଶେ

କବୀନାଂ ମତିର୍ଜ୍ୟୋତି ବିଧମଶି ।

(ଅଥର୍ବବେଦ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଖଣ୍ଡ, ସତ୍ୟମକାଣ୍ଡ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଅନୁବାକ୍, ସୂକ୍ତ ୨୨)

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ହିଁ ପରମେଶ୍ଵରରୂପୀ ପରଂବ୍ରହ୍ମ । ସେ ଆମ୍ଭ ସହସ୍ର ସହସ୍ର ବୁଦ୍ଧିମାନ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ଦର୍ଶନ ଦେବା ନିମିତ୍ତ (କ୍ଷିତି-ଅପ୍-ତେଜ-ମରୁତ-ବ୍ୟୋମ ରୂପୀ ପଞ୍ଚଭୌତିକ) ସ୍ଥୂଳଜଗତରେ ଜ୍ଞାନସ୍ଵରୂପ ଏବଂ ଜ୍ୟୋତି ସ୍ଵରୂପରେ ପ୍ରକାଶମାନ ସତ୍ତା ରୂପରେ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ହେ ପରମେଶ୍ଵର ପରମବ୍ରହ୍ମ

ମନୁଷ୍ୟଗଣଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ମହାନ

ବୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କ ସ୍ଵରୂପ ତାତ୍ଵିକ

ଦର୍ଶନ ନିମିତ୍ତ ପଞ୍ଚଭୌତିକ

ସ୍ଥୂଳ ଜଗତରେ

ପ୍ରକାଶିତ ଜ୍ଞାନ ଜ୍ୟୋତି ରୂପରେ ।



ପ୍ରାର୍ଥନା

ପିତୃଭ୍ୟଃ ସ୍ଵଧାୟିଭ୍ୟଃ ସ୍ଵଧାନମଃ

ପିତାମହେଭ୍ୟଃ ସ୍ଵଧାୟିଭ୍ୟଃ ସ୍ଵଧାନମଃ

ପ୍ରପିତାମହେଭ୍ୟଃ ସ୍ଵଧାୟିଭ୍ୟଃ ସ୍ଵଧାନମଃ

ଅକ୍ଷନ୍ ପିତରୋଽମିମଦନ୍ତ ପିତରୋଽତୀ

ତୃପନ୍ତ ପିତରଃ ପିତରଃ ଶୁଷ୍ପଧୁମ୍ ।

- ଯଜୁର୍ବେଦ, ଏକୋନବିଂଶୋଧ୍ୟାୟ ମନ୍ଦ୍ର । ୩୬ ।

ପଦାର୍ଥ - ପିତୃଭ୍ୟଃ - ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କୁ , ପିତୃପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ

ସ୍ଵଧାୟିଭ୍ୟଃ - ଯେଉଁ ସ୍ଵଧା ଅନ୍ନ ଏ ଜଳକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ସ୍ଵଭାବ

ସ୍ଵଧାନମଃ - ଅନ୍ନ ଦେଇ ସକାର କରୁଅଛୁ

ପିତାମହେଭ୍ୟଃ - ପିତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କୁ

ସ୍ଵଧାୟିଭ୍ୟଃ - ବହୁତ ଅନ୍ନ ଚାହୁଁବାଯୋଗ୍ୟ

ସ୍ଵଧାନମଃ - ସୁନ୍ଦର ଅନ୍ନ ଦେଇ ସକାର କରୁଛୁ

ପ୍ରପିତାମହେଭ୍ୟଃ - ପିତାମହଙ୍କର ପିତାଙ୍କୁ

ସ୍ଵଧାୟିଭ୍ୟଃ - ଅନ୍ନ ଚାହୁଁବାଯୋଗ୍ୟ

ସ୍ଵଧାନମଃ - ଅନ୍ନ ଦେଇ ସକାର କରିବା

ଅକ୍ଷନ୍ - ଆମଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନ୍ନାଦି ଭୋଜନ କରନ୍ତୁ
 ପିତରଃ - ଗୁରୁ (ଅଧ୍ୟାପକ)
 ଅମୀଦନ୍ତଃ - ଆନନ୍ଦଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ
 ପିତରଃ - ଉପଦେଶକ (ଲୋକ) ଆପଣ ତୃପ୍ତ ହୋଇ ଆମମାନଙ୍କୁ
 ଅତୀତପନ୍ଥଃ - ତୃପ୍ତ କରନ୍ତୁ
 ପିତରଃ - ହେ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଆପଣ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ
 ଶୁଦ୍ଧଧ୍ୱମ୍ - ଶୁଦ୍ଧ କରନ୍ତୁ

ଭାବାର୍ଥ - ପରମାରାଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ ! ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ନେହାଧୀନ ପୁତ୍ର ଶିଷ୍ୟାଦି ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଯେପରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତମ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନ୍ନାଦି ପଦାର୍ଥଦ୍ୱାରା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପିତା, ପିତାମହ, ପ୍ରପିତାମହ ଆଦି ଜ୍ଞାନୀ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ସକାର କରୁ ଏବଂ ସେମାନେ ଯେପରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦିତ କରନ୍ତୁ, ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦିଅନ୍ତୁ । ପୁନଶ୍ଚ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପିତାମାତା ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେପରି ଅକୁଣ୍ଠିତରେ ସେବାୟନ୍ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିପାଳନ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେପରି ସେହିପରି ସେବା କରିପାରିବୁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସେହି ଶୁଭବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

✧ ❁ ❁ ❁ ✧

ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା

ହେ ପରମାରାଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ ପରାପୁର
 ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଟୁ ପ୍ରିୟ ସେବକ ତୁମର
 ଆମ୍ଭ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନ୍ନରେ
 ପିତୃଗଣଙ୍କର ସେବା କରିବୁ ଯନ୍ତରେ । ୧।

ସନ୍ତୋଷ ଲଭିଣ ଚିତ୍ତେ ଯେହ୍ନେ ପିତୃଗଣ
 ଆନନ୍ଦେ ଆଶିଷ ସଦା କରନ୍ତୁ ବର୍ଷଣ
 ବାଲ୍ୟକାଳେ ଶୁଦ୍ଧାଭରେ
 ପାଳିଥିଲେ ଯେହ୍ନେ ସ୍ନେହ ଦେଇଣ ଅନ୍ତରେ । ୨।

ସେ ରୂପେ କିପରି ଆମ୍ଭେ ତାଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧକାଳେ
 ସେବିବୁ ଅନ୍ତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଯଥାକାଳେ
 ସେହି ଶୁଭବୁଦ୍ଧି ମନ
 ପ୍ରଦାନ କରିଣ ଧନ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଜୀବନ । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
 ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ
 ସମ୍ପାଦକ, ବେଗୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ

✧ ❁ ❁ ❁ ✧

ସୂକ୍ତିମାଳା

୧) ନାନ୍ଦକୃଷ୍ଣସ୍ୟାଦର୍ଶୋଽପିନ ପରଦୋହ କର୍ମଧୀଃ
ଯୟାସ୍ୟୋଦିବର୍ଜତେ ବାଚା ନାଲୋକ୍ୟାତାମୁଦୀରୟେତ୍ ।
- ମନୁସ୍ମୃତି - ୨/୧୬

ଏକାନ୍ତ ଉପାଡ଼ିତ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା କାହାରିକୁ ମର୍ମଭେଦୀ କଥା କହିବ ନାହିଁ, ପରର ଦୋହ କରିବା ବୁଦ୍ଧି ରଖିବ ନାହିଁ, ଯେଉଁ କଥା କହିଲେ ଉଦ୍‌ବେଗ ଜାତ ହେବ ବା ଅପର ସହିତ ବିରୋଧୀ ହେବ, ଏପରି କଥା କହିବ ନାହିଁ ।

୨) ମନ ଏବ ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ କାରଣଂ ବନ୍ଧମୋକ୍ଷୟୋଃ
ବନ୍ଧାୟ ବିଷୟସକ୍ତଂ ମୁକ୍ତ୍ୟ ନିର୍ବିଷୟଂ ସ୍ମୃତିମ୍ ।
- ଅନ୍ୟମନସ୍କଗୀତା - ୫-୫, (ଯୋଗୀଗୁରୁ)

ମନ ହିଁ ମନୁଷ୍ୟର ବନ୍ଧନ ଏବଂ ମୋକ୍ଷର କାରଣ, କାରଣ ମନ ବିଷୟସକ୍ତ ହେଲେ ଯାଇ ବନ୍ଧନର ହେତୁ ହୁଏ ଏବଂ ବିଷୟରେ ବୈରାଗ୍ୟ ଜନ୍ମିଲା ମାତ୍ରେ ମୁକ୍ତି ହୋଇଥାଏ ।

୩) ଆହାରଶୁଦ୍ଧିଃ ସତ୍ତ୍ୱଶୁଦ୍ଧିଃ ସତ୍ତ୍ୱଶୁଦ୍ଧିଃ ପୁରାସ୍ମୃତିଃ
ସ୍ମୃତିଲାଭେ ସର୍ବଗ୍ରନ୍ଥନାଂ ବିପ୍ରମୋକ୍ଷଃ ।
- ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟୋପନିଷଦ୍

ଆହାରଶୁଦ୍ଧି ହେଲେ ସତ୍ତ୍ୱଶୁଦ୍ଧି ଜନ୍ମେ, ସତ୍ତ୍ୱଶୁଦ୍ଧି ହେଲେ ନିଷ୍ଠିତ ସ୍ମୃତି ଲାଭ ହୁଏ ଏବଂ ସ୍ମୃତି ଲାଭ ହେଲେ ମୁକ୍ତି ଅଟୀବ ସୁଲଭ ହୋଇଥାଏ ।

୪) ଜୀବଃ ଶିବଃ ସର୍ବମେବ ଭୂତେ ଭୂତେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତଃ
ଏବମେବାଭିପ୍ରାଣ୍ୟନ୍ ଯୋ ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତଃ ସ ଉଚ୍ୟତେ ।
- ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତି ଗୀତା

ଏହି ଜୀବ ହିଁ ଶିବ ସ୍ୱରୂପ । ସେ ସର୍ବତ୍ର ସର୍ବଭୂତରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହୋଇ ବିରାଜିତ ଅଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଦର୍ଶନକାରୀଙ୍କୁ ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତ କୁହାଯାଏ ।

୫) ଜନ୍ମାନ୍ତରଗତାଭ୍ୟସ୍ତା ମିଥ୍ୟା ସଂସାର ବାସନା
ସା ଚିରାଭ୍ୟାସ ଯୋଗେନ ବିନା ନ କ୍ଷୟତେ କ୍ଳବିତ୍ ।
- ମୁକ୍ତିକୋପନିଷଦ୍ - ୨/୧୫

ଯେଉଁ ମିଥ୍ୟା ସଂସାର ବାସନା ପୂର୍ବର ଶତ ଶତ ଜନ୍ମଠାରୁ ଚଳି ଆସୁଅଛି, ତାହା ବହୁଦିନ ଯୋଗସାଧନ (ଅଭ୍ୟାସ) ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ କ୍ଷୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏନାହିଁ ।

**** ✦ ****

ନିଗମ ବାଣୀ

- ୧) ହେ ଭାରତବାସୀ ! ନିଜ ପ୍ରାଣରେ ଶାନ୍ତି ଲାଭ କରି ଜଗତକୁ ଯଦି ତାର ଅଂଶଭାଗୀ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କର, ତେବେ ସାଧନା କର । ତୁମେମାନେ ହିଁ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ; କାରଣ ତୁମେମାନେ ହିଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ର । ଭଗବାନ ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ ହିଁ ଏ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ଦୈନିକ ପରିହାର କର । ସୁଦୂର ଅତୀତର କଥା ସ୍ମରଣ କର । ଆର୍ଯ୍ୟରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ଗୌରବରେ ଗୌରବାନ୍ବିତ ହୁଅ; ଆଉ ସେମାନଙ୍କ ପବିତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରି ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୁଅ ।
- ୨) ଜଗତହିତକର ଯେଉଁ କର୍ମର ସୂଚନା ମୁଁ କରିଛି, ତୁମେମାନେ ସେଥିରେ ମୋର ସହାୟ ହୁଅ । ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହୁଛି, ଏତିକି କରିପାରିଲେ ତୁମମାନଙ୍କର ସବୁ ହେବ, ତୁମେମାନେ ସବୁ ପାଇବ, ଅନ୍ୟ ସାଧନ ଭଜନର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ହେବ ନାହିଁ ।
- ୩) ତୁମେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହ । ଭଗବାନ ନିକଟରେ ଆସିବେ । ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ପବିତ୍ରତା, ଧର୍ମପ୍ରାଣତା ଦେଖିବେ, ସେହିଠାରେ ତାଙ୍କର ଅଭୟ ହସ୍ତ ପ୍ରସାରିତ ହେବ । ମୋର ମଠ ଆଶ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିବ । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ତୁମେମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ବଞ୍ଚାଇ ରଖ । ସେ ଯେତେବେଳେ ଆସିବେ, ସେ ସମସ୍ତ ଭାର ନିଜ ହସ୍ତରେ ବହନ କରିବେ । ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିବ ବୋଲି ମୁଁ ମଠ-ଆଶ୍ରମ ପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା କରୁଛି । ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଅ । ସେ ଯେତେବେଳେ ଆସିବେ, ତୁମମାନଙ୍କୁ ସେ ଆପଣାର କରିନେବେ ।
- ୪) ଯେଉଁମାନେ ମହାପୁରୁଷ, ସେମାନଙ୍କର ବାହ୍ୟିକ ବିଜ୍ଞାପନର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଜଗତର ଅନ୍ତରାଳରେ ଥାଇ ସେମାନେ ଅନ୍ତଃତନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ସବୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆକର୍ଷଣ କରନ୍ତି ।
- ୫) ମୁଁ କେବଳ ଏହି ଭିକ୍ଷା କରୁଛି, ତୁମେମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ହୁଅ । ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମନୁଷ୍ୟତ୍ବ, ଦେବତ୍ବ, ଇଶ୍ବରତ୍ବ ଓ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବର ଭିକ୍ଷା କରୁଛି । ତୁମେମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ହୁଅ, ଦେବତା ହୁଅ, ଇଶ୍ବର ହୁଅ, ବ୍ରହ୍ମ ହୁଅ - ଏହା ହିଁ ମୋର ଆଶା ଏବଂ ଆଶୀର୍ବାଦ ।

ବନ୍ଦନା

ପ୍ରେମମୟ ଆଜି ନିଖିଳ ଭୁବନ

ତବ ବନ୍ଦନା ଗାଏ

ଓଁକାର ସୁର ଝଙ୍କାର ତୋଳି

ତନୁ ମନ ପୁଲକାଏ ।୦।

ସୀମାହୀନ ତୁମ ଅନନ୍ତ କୀର୍ତ୍ତି

ମଧୁର ମଧୁର ତୁମ ରୂପ ଜ୍ୟୋତି

ମୁକତି ପିଆସୀ ସେ ରୂପ ନିରେଖି

ତବ ପଦଯୁଗ ଧ୍ୟାୟେ ।୧।

ନୀଳ ନଭ କୋଳେ ରବି ଶଶୀ ତାରା

ଘନ ବନ ଗିରି ସସାଗରା ଧରା

କରପତ୍ର ଯୋଡି ଶ୍ରୀଚରଣେ ପଡି

ଜଣାଏ କରୁଣା ଚାହେଁ ।୧।

ଭାବର ବିଭୋରେ ଭଜତ ପରାଣ

ନାତି ନାତି ଗାଏ ତବ ଗୁଣମାନ

ମଣିମା ହେ ତବ ଅତୁଳ ମହିମା

ସବୁରି ମାନସ ମୋହେ ।୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍

ବାରିପଦା ଶାଖା ସଂଘ

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ (ଦଶନାମା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ) (କ୍ଷୟ ପୁରାଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା)

୧) ତୀର୍ଥ-

ତିବେଶୀ ସଙ୍ଗତେ ତୀର୍ଥେ ତତ୍ତ୍ୱମସ୍ୟାଦି ଲକ୍ଷଣେ
ସ୍ନାୟାତ୍ତିତ୍ୱାର୍ଥ ଭାବେନ ତୀର୍ଥ ନାମା ସଃ ଉଚ୍ୟତେ । (୫-୪) ।

ତତ୍ତ୍ୱମସି ଲକ୍ଷଣଯୁକ୍ତ ତିବେଶୀ ସଙ୍ଗତେ ତୀର୍ଥରେ ଯେ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି, ସେ ‘ତୀର୍ଥ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୨) ଆଶ୍ରମ-

ଆଶ୍ରମ ଗହଣେ ପୌଢ ଆଶାପାଶ ବିବର୍ଜିତଃ
ଯାତାୟାତ ବିନିର୍ମୁକ୍ତ ଷଷ୍ଠ ଆଶ୍ରମ ଉଚ୍ୟତେ । (୫-୫) ।

ଯେ ଆଶ୍ରମ ଗହଣରେ ସୁନିପୁଣ ଓ ନିଷ୍ଠାମ ହୋଇ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ବିନିର୍ମୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେ ‘ଆଶ୍ରମ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୩) ବନ-

ସୁରମ୍ୟେ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନେ ବନେ ବାସଂ କରୋତି ଯଃ
ଆଶାପାଶ ବିନିର୍ମୁକ୍ତୋ ବନ ନାମା ସଃ ଉଚ୍ୟତେ । (୫-୬) ।

ଯେ ବାସନା ବର୍ଜିତ ହୋଇ ସୁରମ୍ୟ ଓ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନ ସ୍ବରୂପ ବନରେ ବାସ କରିଥାନ୍ତି, ସେ ‘ବନ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୪) ଅରଣ୍ୟ-

ଅରଣ୍ୟେ ସଂସ୍ଥିତୋ ନିତ୍ୟମାନନ୍ଦେ ନନ୍ଦନେବନେ
ତ୍ୟକ୍ତା ସର୍ବମିଦଂ ବିଶ୍ୱମରଣ୍ୟଂ ପରିକୀର୍ତ୍ତ୍ୟତେ । (୫-୭) ।

ଯେ ଅରଣ୍ୟ ବୃତ୍ତ ଅବଲମ୍ବନ କରି ସମସ୍ତ ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରି ଆନନ୍ଦପ୍ରଦ ଅରଣ୍ୟରେ ନିତ୍ୟବାସ କରିଥାନ୍ତି, ସେ ‘ଅରଣ୍ୟ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୫) ଗିରି-

ବାସୋ ଗିରିବନେ ନିତ୍ୟଂ ଗୀତାଧ୍ୟୟନ ତପ୍ତରଃ
ଗମ୍ଭୀରାଚଳ ବୁଦ୍ଧିଃ ଗିରିନାମା ସଃ ଉଚ୍ୟତେ । (୫-୮) ।

ଗିରି କାନନରେ ଯାହାଙ୍କର ନିତ୍ୟବାସ, ଗୀତା ଅଧ୍ୟୟନରେ ଯେ ତପ୍ତର, ଯେ ଗମ୍ଭୀର ଓ ସ୍ଥିରବୁଦ୍ଧି, ସେ ‘ଗିରି’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୬) ପର୍ବତ-

ବସନ୍ ପର୍ବତମୂଳେଷୁ ପୌଢ଼ ଜ୍ଞାନଂ ବିଭର୍ତ୍ତି ଯଃ
ସାରାସାରଂ ବିଜାନାତି ପର୍ବତଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତ୍ୟତେ । (୫-୯) ।

ଯେ ପର୍ବତ ମୂଳରେ ବାସ କରି ପ୍ରୌଢ଼ ଜ୍ଞାନ ପୋଷଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯେ ସାର ଅସାର ଉଭୟଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି , ସେ ‘ପର୍ବତ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୭) ସାଗର-

ତତ୍ତ୍ୱସାଗରୋ ଗମ୍ଭୀରୋ ଜ୍ଞାନରତ୍ନ ପରିଗ୍ରହଃ
ମର୍ଯ୍ୟାଦାଂ ନୈବ ଲଂଘେତ ସାଗରଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତିତଃ । (୫-୧୦) ।

ତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଯେ ସାଗର ତୁଲ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର, ଜ୍ଞାନରତ୍ନ ଯାହାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଅବସ୍ଥିତ ଓ ଯେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲଂଘନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ‘ସାଗର’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୮) ସରସ୍ୱତୀ-

ସ୍ୱରଜ୍ଞାନରତା ନିତ୍ୟଂ ସ୍ୱରବାଦୀ କବିଶ୍ୱରଃ
ସଂସାର ସାଗରୋ ସାର ହ୍ରଦା ସୌ ହି ସରସ୍ୱତୀ । (୫-୧୧) ।

ଯେ ସର୍ବଦା ସ୍ୱରଜ୍ଞାନରେ ରତ, ସ୍ୱରବାଦୀ, କବିଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏବଂ ସଂସାର-ସାଗର ସନ୍ତାପର ବିନାଶକ, ସେ ‘ସରସ୍ୱତୀ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୯) ଭାରତୀ-

ବିଦ୍ୟାଭାରେଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସର୍ବଭାରଂ ପରିତ୍ୟଜନ୍
ଦୁଃଖଭାରଂ ନ ଜାନାତି ଭାରତୀ ପରିକୀର୍ତ୍ତ୍ୟତେ । (୫-୧୨) ।

ଯେ ବିଦ୍ୟାଭାରରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆଉ ସମସ୍ତ ଭାର ପରିତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି ଓ ଦୁଃଖ ଭାର ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ‘ଭାରତୀ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

୧୦) ପୁରୀ-

ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱେନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣତତ୍ତ୍ୱପଦେ ସ୍ଥିତଃ
ପରଂବ୍ରହ୍ମରତୋ ନିତ୍ୟଂ ପୁରୀନାମା ସଃ ଉଚ୍ୟତେ । (୫-୧୩) ।

ଯେ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣତତ୍ତ୍ୱ ପଦରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏବଂ ସତତ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କଠାରେ ଅନୁରକ୍ତ, ସେ ‘ପୁରୀ’ ନାମକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

ଆମମାନଙ୍କର ପରମାରାଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ପରମହଂସଦେବ ଆଦିଶଙ୍କରଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଉକ୍ତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ‘ସରସ୍ୱତୀ’ ସଂପ୍ରଦାୟଭୁକ୍ତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ।

(ସଂଗୃହୀତ)



ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଇଶ୍ୱରସତ୍ତାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରିବାକୁ ବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ କଥା ଜାଣିବାକୁ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ସଂଶୟଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଭଗବାନଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ବା ସରଳ କଥାରେ ଇଶ୍ୱରସତ୍ତା ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ହିଁ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ ।

-ପ୍ରେମିକଗୁରୁ

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

ଗୁରୁଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା - ଆମ ଧାର୍ମିକ ପରିଭାଷାରେ ‘ମୋକ୍ଷ’ ବା ‘ମୁକ୍ତି’ ହେଉଛି ଜନ୍ମ-ମରଣର ଚକ୍ରାକାର ଗତି ଭିତରେ ସନ୍ତପ୍ତ ଓ ସଂତୁଷ୍ଟ ଜୀବନର ନିସ୍ତାରଣର ମାର୍ଗ । ଏ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବର ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଏବଂ ଅଭାବ ଅନନ୍ତ, କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସୁଖଲାଭ ନିମନ୍ତେ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଆସ୍ବାଦନ ଚିରନ୍ତନ; ଧନ, ମାନ ଓ ପତିଷ୍ଠା - କେଉଁଥିରୁ ଟିକିଏ କମ୍ ହୋଇଗଲେ ଦୁଃଖୀ ମନର କୋହ ଓ ନୈରାଶ୍ୟ ସ୍ବତଃ ବାରି ହୋଇପଡ଼େ; ଏହି ସମସ୍ତ ସାଂସାରିକ ସ୍ଥିତି ଓ ଅନୁଭୂତି ହିଁ ମଣିଷର ଦୁଃଖ । କୋଟି କୋଟି ଜନ୍ମ ପରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ କେହି ଏ ଦୁଃଖ ଦୂର କରି ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଲୁହଧାର ନିଗାଡୁଥିବା ଅଭାବୀ ମଣିଷଟିକୁ ଚିରକାଳ ଖୁସି କରିପାରିବା ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ ମା’ ଠାକୁ ଦୂରରେ ଖେଳୁଥିବା ଛୁଆଟି ଖେଳଣୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଖେଳି କିଛି ସମୟ ପାଇଁ କନ୍ଦନରୁ ବିରତ ଥାଏ, ମାତ୍ର ସେ ପୁଣି କାନ୍ଦିଲେ ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଶାନ୍ତ କରିପାରିବା ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା’ର ଅସଲ ଅଭାବବୋଧ - ତା’ର ମା’ କୋଳର ଶ୍ବର୍ଣ୍ଣ - ସେ ନ ପାଇଛି !

ବହୁ ବା ଭଗବାନ୍ ହିଁ ପୃଥିବୀର ଏକମାତ୍ର ସତ୍ତା - ଏକା ସେ ଆନନ୍ଦର ଆସ୍ବାଦନ କରନ୍ତେ ବା କିପରି ! ଆନନ୍ଦର କଳରବକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ‘ସେ’ ଏକରୁ ବହୁ ହେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ଅନ୍ୟ ଅନେକଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ନ ଥିଲେ ଆନନ୍ଦର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହେବ କିପରି ? ଏହି ଅନ୍ୟ ଅନେକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିଜର ସୂକ୍ଷ୍ମ ସତ୍ତାକୁ ବାଣ୍ଟିଦେବାକୁ ପଡିଲା ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରତି କଣିକାରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପାଦାନରେ । ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଏ ଆନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନର ଲୀଳା ଖେଳା ଭିତରେ କ୍ରମଶଃ ଜନ୍ମ, ଜୀବନ, ମରଣର ଗୋଲକଧନ୍ୟା ଆପାତ ଅଭେଦ୍ୟ ହେବାରେ ଲାଗିଲା; ଆନନ୍ଦର ଏ ଅମୀୟ ମଧୁଧାରା ତାଙ୍କ ସଂରଚିତ ସୃଷ୍ଟି ସହିତ ଆସ୍ବାଦନ କରିବାରେ ପ୍ରଭୁ ନିମଗ୍ନ, ନିମଜ୍ଜିତ; ଏ କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧମାନ ଜନ୍ମ, ଜୀବନ, ମରଣର ଚକ୍ରବ୍ୟୁହ ଭେଦ କରିବା ଓ ଚକ୍ରବୃତ୍ତି ହାରରେ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଠ କର୍ମଫଳ ହାତରୁ ତାହି ପାଇବା କଥା ଚିନ୍ତା କରିବ କିଏ ? କାରଣ ଭଗବାନ୍ ଏ ଆନନ୍ଦର ଅସ୍ମୁଷ୍ଟତାକୁ ବଜ୍ରାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କେବଳ ସୃଷ୍ଟିର ରକ୍ଷା କରିଚାଲିଛନ୍ତି ଜନ୍ମ, ମରଣ ଓ ପୁନଃ ଜନ୍ମର ନିୟମ ରଚି ଦେଇ । କିନ୍ତୁ ଜୀବଗୋଷ୍ଠୀ ଜନ୍ମ-ମରଣର ଏ ଆବକ୍ଷ କାଳତକ୍ରମ ମୁକ୍ତି ନ ହେଲେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରିବେ କିପରି ? ଆଉ ବକ୍ଷଜୀବ ନିଜ ସ୍ବରୂପ କଥା ନ ଭାବିଲେ ସ୍ବରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ନାହିଁ ବା ଉଦ୍ଧାର ପାଇବ ନାହିଁ ଯେ ! ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନିତ୍ୟଲୀଳାର ସହଚର, ତାଙ୍କରି ଅଂଶାବଶେଷ ଏ ମାନବ (ଜୀବ) ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମାୟାର ସଂସାର ଖେଳରେ ଆପ୍ୟାୟିତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାୟା ବା ଛାୟା ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି ତ ଦିନେ ତୁଟିବ ନିଷ୍ଚୟ; ଖେଳଣୀରୁ ପ୍ରୀତି ରହିତ ହେଲେ ଶିଶୁ ନିଷ୍ଠୁର ତା’ର ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀର ସ୍ବରଣରେ ରୋଦନ କରିବ । ସେତେବେଳେ ସ୍ରଷ୍ଟ ନିକଟରେ ଜୀବକୁ ଉପନୀତ କରାଇବାର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବ କିଏ ? ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରଦାତା ହେଉଛନ୍ତି ‘ଗୁରୁ’ । ଜୀବର ଆତ୍ମସ୍ବରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାର ନାମ ମୁକ୍ତି, ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପୁନଃ ପହଞ୍ଚିବାର ନାମ ମୁକ୍ତି - ଶିବରୁ ଜୀବ ହୋଇ ପୁନଃ ଜୀବରୁ ଶିବତ୍ବକୁ ଫେରିବାର ଏ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେଉଛି ମୁକ୍ତିଲାଭ । କିନ୍ତୁ ଏହି ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଜଣେ ମୁକ୍ତପୁରୁଷଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ବିଶେଷ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ମୁକ୍ତପୁରୁଷ ହିଁ ‘ଗୁରୁ’ ନାମରେ ଅଭିହିତ । ଗୁରୁଙ୍କର କୃପା ନ ହେଲେ ମୁକ୍ତିପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଭଗବାନ୍ ନିଜେ ଏ ଅନନ୍ୟ ନିଷ୍ଠିତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜୀବ ସୃଷ୍ଟି କରି ଲୀଳାରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଗୁରୁଶକ୍ତି ରୂପରେ ସେ ସ୍ବୟଂପ୍ରତିଷ୍ଠ ଅଛନ୍ତି । ‘ତିଦାନନ୍ଦମୟ ସେ ଯେ ନିତ୍ୟ ସନାତନ, ଗୁରୁରୂପେ ବିରାଜିତ ସେହି ଭଗବାନ’ । ଏହି ଗୁରୁଙ୍କର କରୁଣା ଓ କୃପା ହିଁ ଜୀବୋଦ୍ଧାରର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ । ମୂଳ ଗୁରୁଶକ୍ତି ଭଗବାନ୍ ହିଁ ମନୁଷ୍ୟଗୁରୁ ରୂପରେ ଜଗତରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଜୀବୋଦ୍ଧାର କରନ୍ତି । ଯେ ଆତ୍ମସ୍ବରୂପ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ସେ ଗୁରୁ; ଯାହାଙ୍କ ଭିତରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ଲୀଳାୟିତ, ସେ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ନ ହେଲେ ଅନ୍ୟ କାହାରି ନିକଟକୁ ଗଲେ ଗୁରୁଙ୍କ ଅଭାବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ନାହିଁ । ଏପରି ଗୁରୁ ନ ପାଇଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଆକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ପଡେ । ଆଉ ଯାହାଙ୍କୁ ସେ ଅଖଣ୍ଡ ଶକ୍ତିଧର ବରଣ କରନ୍ତି, ସେହି ମହାଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କଲା ପରେ ଆଉ ଚିନ୍ତା କଅଣ ? ତାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ବାବଧାନରେ ମୁମୁକ୍ଷୁ ମାନବର ମୁକ୍ତିପଥ ଯେ ନିରାପଦ, ନିଷ୍ଠକ ।

ଯେପରି ସାମାଜ୍ୟାଧିପତି ସମାଜ ସାମାଜ୍ୟର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ସତ୍ତ୍ବେ ମନ୍ତ୍ରୀ, ସେନାପତି ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ବନ୍ଧନ ଓ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଓ ଯଥାର୍ଥ ଦାୟିତ୍ବ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ତାହା ସମ୍ପାଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସଦା ତତ୍ପର ଓ ଯତ୍ନବାନ ଥାନ୍ତି, ସେହିପରି ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ଭଗବାନ୍ ଜୀବୋଦ୍ଧାରର ଦାୟିତ୍ବ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଧର୍ମରକ୍ଷା କରିବା, ମାନବକୁ ବିଦ୍ୟାଦାନ, ଜ୍ଞାନଦାନ ଓ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ଭକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଭଗବତ୍ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଓ ଦର୍ଶନର ସୁଯୋଗ ଦେବା ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ନିତ୍ୟକର୍ମ । ଏହି

ଭଗବତ୍ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନିତ୍ୟବର୍ତ୍ତମାନ । ଜଗତରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟର ହିଁ ଅଭାବ; କେବେହେଲେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଅଭାବ ହୁଏନାହିଁ । ଯଥାର୍ଥରେ ସାଧକ କବି ଗାଇଛନ୍ତି,

ଚିହ୍ନିଛୁ କି ଗୁରୁ କି ଧନ?
ସେ ତ ନରଦେହେ ବହୁପରମ ରେ ।
ଗୁରୁ ବହ୍ନା, ଶିବ, ଗୁରୁ ନାରାୟଣ
ଅଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳେ ବ୍ୟାଘ୍ର ତିଭୁବନ
ପରମାତ୍ମ ପଦ କରାନ୍ତି ଦର୍ଶନ
ଯାହା ଧ୍ୟାନେ ଯୋଗୀ ମଗନ ରେ ।

ତେବେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ନିକଟରେ ହିଁ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଅନ୍ତି । କାରଣ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ସାଧକଶିଷ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱ କେବେହେଲେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଦର୍ଶନର ଉପଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ହେବା ପାଇଁ ଶିଷ୍ୟତ୍ୱର ସାଧନା ବା ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ସାଧନା (ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ଓ ଗୁଣସମ୍ବଳ) କରିବାକୁ ପଡେ । ଆଉ ଆନନ୍ଦାକର୍ଷ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ, ଏହି ସାଧନପଥରେ ବ୍ୟାକୁଳ ଓ ଏକାଗ୍ରଚିତ୍ତ ଗୁରୁ ଅନ୍ୱେଷଣକାରୀ ସାଧକଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ସେହି ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନ୍ ହିଁ ଅପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବେ ସର୍ବଦା ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି; ସେ ଯେ ପରମ କୃପାଳୁ ଓ ଦୟାମୟ, ତାଙ୍କ ନିରନ୍ତର କୃପାର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ । କୃପାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ ଅର୍ଥ ‘କର ଓ ପାଅ’ । ଭଗବତ୍‌କୃପା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ, ଅନୁଭବ ଓ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ସାଧକଙ୍କର ଆତ୍ମଚେଷ୍ଟା ବା ଆତ୍ମକୃପା ବା ପୁରୁଷକାରରୂପ ପଦସେଧ ହିଁ ପ୍ରମୁଖ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ । ପ୍ରକୃତିର ଅନବରତ ଆବରଣୀ ଓ ବିଶେଷଶକ୍ତିର ବିରୁଦ୍ଧରେ (ମାୟା ପ୍ରହେଳିକା ବିରୁଦ୍ଧରେ) ଯାଇ ଗୁରୁଙ୍କ ହାତ ଧରିବା ପାଇଁ ଓ ଧରିରଖିବା ପାଇଁ ସାଧକ ନିଜ ହାତ ବଢାଇବାର ଯେଉଁ ପ୍ରୟାସ କରନ୍ତି, ତାହା ହିଁ ଆତ୍ମକୃପା ବା ପୁରୁଷକାର ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ -

‘ପୂଜିଥିଲେ ସିନା ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଚରଣ, ମରଣ ହୋଇବ ଅମୃତ ସୋପାନ
କୋଟି ଜନମର ଶୂନ୍ୟ ଭିକ୍ଷା ଝୁଲି କରୁଣାଦାନରେ ଭରିଯିବ ।’

୧) ‘ଗୁରୁସେବା ବିନା ସୁଖ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ; ଗୁରୁକୃପା ବିନା ଜ୍ଞାନ ଭକ୍ତି ନାହିଁ; ଗୁରୁ ଚରଣ ଶରଣ ବିନା ମୋକ୍ଷ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ ।’ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁକରଣର ଏ ନିଚ୍ଛକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକତାକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରେ, ସେତେବେଳେ ନିଜକୁ ମହାସୌଭାଗ୍ୟବତୀ ନ ଭାବି ରହିପାରେ ନାହିଁ । କାରଣ ମୁଁ ଯେ ପରମହଂସଦେବ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଦେବଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପେ ପାଇଛି ! ସାଧନଜଗତର ଏହି ଅଦ୍ୱିତୀୟ ମହାପୁରୁଷ ତାଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ସାଧନଶକ୍ତି ବଳରେ ସନାତନ ଧର୍ମର ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନପଥରେ (ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ, ପ୍ରେମ) ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରୁ ନିଜର ସ୍ୱରୂପକୁ ସମଗ୍ର ଜଗତର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ‘ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ’ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ଜଗତକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କରି ସେଥିରୁ ଗୁରୁଭାବ ନେଇ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତ ହୋଇ ସେ ହୋଇଛନ୍ତି ‘ସଦ୍‌ଗୁରୁ’ । ନିଜେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜୀବଜଗତର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମଙ୍ଗଳ ନିମନ୍ତେ ଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ଜଗତଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ବରଣ କରିନେଇ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଗୁରୁ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ଜୀବୋଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ପରମହଂସଦେବ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ଭାରତର ଉଚ୍ଚତମ ସୋପାନାରୁଢ ସାଧୁମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧୁ । ତାଙ୍କ ସ୍ୱମୁଖୋକ୍ତିରୁ ଉକ୍ତି ‘ମୋତେ ଭାରତର ସଦ୍‌ଗୁରୁ ମାତ୍ରକେ ନିଷ୍କର୍ଯ୍ୟ ଚିହ୍ନିବେ’ । ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ, ଦେବତ୍ୱ, ଇଶ୍ୱରତ୍ୱ ଓ ବହୁତ୍ୱ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଯେତେପ୍ରକାର ସାଧନପ୍ରଣାଳୀ ସର୍ବଜ୍ଞାତ (ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମ), ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେ ସମସ୍ତ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ । ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ ନ କରି କେହି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ପୁଣି ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରୁ ଫେରିବା ମଧ୍ୟ ବହୁ ସାଧକଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଘଟେ ନାହିଁ । ଜଗତଗୁରୁ ଯାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୀବୋଦ୍ଧାର ଓ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରନ୍ତି, ସେହିପରି ନିର୍ବିକଳ ଭୂମିଆରୁଢ ସାଧକଙ୍କୁ ସେ ଫେରାଇ ଆଣନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସେହି ଭାବାତୀତ ନିର୍ଗୁଣ ନିର୍ବିକଳ ଭୂମିରୁ ଫେରି ଜଗତଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଗୁରୁଭାବ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ହିଁ ସାଧାରଣ ଗୁରୁ ଓ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ । ଶାସ୍ତ୍ରପାଠରୁ ଜଣାଯାଏ, ଇଶ୍ୱର ଅଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କହୁଛନ୍ତି, ‘ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଛି’ । ଯେ ଭଗବତ୍ ଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି ସେ ସିନା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରନ୍ତି ! ନୋହିଲେ କୁଳଗୁରୁ ବା ସାଧାରଣ ଗୁରୁକରଣ ପରମ୍ପରା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷକୁ ବାଟ ଦେଖାଇବା ପରି ହିଁ ପ୍ରତୀତ ହୁଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ ଭିତରେ ଜଗତଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଓ ଭାବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହିଁ ତାଙ୍କର ଚରମ ଓ ଅନନ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

୨) 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଉତ୍କଟ ସାଧନ ଭଜନ କରିବେ, ସେମାନେ ଏହି ଦେହସ୍ଥିତିକାଳରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବେ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ କ୍ରମମୁକ୍ତି ପଥରେ ଗତି କରିବେ; ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ହେବନାହିଁ । ପୁଣି ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଭାବେ ଗହଣ କରି ପରେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡି ଚାଲିଯିବେ ବା ତାଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରି ଅନ୍ୟ ଗୁରୁ ବରଣ କରିବେ, ସେମାନେ ତିନି ଜନ୍ମ ଭିତରେ ନିଷ୍ଠୁର ମୁକ୍ତି ପାଇବେ ।' ଏପରି ନିଷ୍ଠୁରମିତ୍ତା ଆଶ୍ୱାସବାଣୀ କେବଳ ଆମ ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଦେବ ହିଁ ଦେଇପାରନ୍ତି । ଗୁରୁ ଭାବରେ ଶିଷ୍ୟ ପ୍ରତି ଏ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିବନ୍ଧତା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

୩) 'ମୁଁ ଅଛି ଓ ଚିରକାଳ ରହିବି । ବିଦେହୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଏହି ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବି ।' ଏଥିରୁ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ରୂପେ ନିତ୍ୟବିଦ୍ୟମାନତା ସ୍ୱତଃସିଦ୍ଧ ଓ ସର୍ବବାଦୀସମ୍ମତ ସତ୍ୟ; ସେ ଯେ ଆଉ କାହାକୁ ଗୁରୁଭାର ଅର୍ପଣ କରିନାହାନ୍ତି - ଏହା ତାଙ୍କର ଅନୁପମ ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ବିଶେଷତ୍ୱ । ସେ ଆମ ଇହକାଳ ଓ ପରକାଳ ଉଭୟର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି । ସେ ଆମର ଭୁକ୍ତି ଓ ମୁକ୍ତି ଉଭୟର ପ୍ରଦାୟକ ।

୪) ସେ ଏକାଧାରରେ ଆମମାନଙ୍କର ଗୁରୁ ଓ ଇଚ୍ଛା । ତେଣୁ ଆମମାନଙ୍କର ଗୁରୁ ଓ ଇଚ୍ଛା ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁକ୍ତି ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ । ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟର ସଂପର୍କ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର । ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଲାଗି କିପରି ଭାବବିଭୋର ହୋଇଉଠେ, ତାହା ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତୀୟମାନ । 'ଯେଉଁ ହୃଦୟରେ ଦିନେ ଭଗବାନ୍ ଏକାଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରୁଥିଲେ, ସେହିଠାରେ ତୁମେମାନେ ହିଁ କ୍ରମେ ପୁଷିଉଠୁଛ । ମୁଁ କ'ଣ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଇପାରେ?' ତାଙ୍କର 'ତୁମେ ଭଗବାନ୍ ସେବକ ମୋହର' ଭାବ ଆମ ଭିତରର ଭଗବତ୍ ବୀଜକୁ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ କରାଇଥାଏ । ପୁଣି ସେ କହନ୍ତି, 'ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସହଚର । ମୋ କର୍ମସାଧନ ନିମିତ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ଓ ଜୀବନଧାରଣ । ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ତୁମେମାନେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଏହି ଭାବରେ ଘୁରିବୁଲୁଛ । ମୋତେ କେନ୍ଦ୍ରକରି ତୁମମାନଙ୍କର ଯାବତୀୟ ଭାବ ଓ କର୍ମର ବିକାଶ । ମୋ ନିମିତ୍ତ ତୁମର ସବୁ - ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ।' ଏକାନ୍ତ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଗତ ପ୍ରାଣ ଏହି ମହାମନୀଷୀଙ୍କର ଏ ଅନନ୍ୟ ବିଶେଷତ୍ୱ ସତରେ ଅତୁଳନୀୟ ।

୫) ସହଜ ସରଳ ଭାବରେ ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣରେ ତାଙ୍କୁ ସୁଖପାଇଲେ, ଭଲପାଇଲେ, ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସୂତ୍ରରେ ଆମକୁ ସବୁ ମିଳିବ । କେବଳ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଆମର ଅକପଟ ଅନାବିଳ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । 'ଭଲପାଅ ଟିକିଏ ମୋତେ, ଅଖିଳ ସାଧନସିଦ୍ଧି ଲଭ କିଛିତେ' - ଏ ଆଶ୍ୱାସବାଣୀ ତାଙ୍କର ଆଉ ଏକ ସୁନ୍ଦର ବିଶେଷତ୍ୱ । ସେ ନିଜେ କହନ୍ତି, 'ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସଦ୍ଗୁରୁ ଲାଭ କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭକରିବାକୁ ଏହାଠାରୁ ବଳି ଆଉ କିଛି ସହଜ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ମୋର ପତନର ସମ୍ଭାବନା ହୋଇଛି, ସେତେବେଳେ ସେ ନାନା ଉପାୟରେ ରଖୁଆଳ ଗାଇ ପଛରେ ଧାଇଁଲା ପରି ମୋ ପଛେ ପଛେ ରହି ମୋତେ ସତ୍ପଥକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ସେହି ହେତୁରୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି, ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରିଲେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭକରିବା ଖୁବ୍ ସହଜ ।'

୬) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରା 'ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ' । ସେ କହନ୍ତି, 'ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ବେଦାନ୍ତ ମତ ଖୁବ୍ ଉଦାର ସତ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଚାରପଥ ଥିଲା ସଙ୍ଗୀର୍ଷ, କେବଳ ଉଚ୍ଚବର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ । ଗୌରାଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ମତ ସଙ୍ଗୀର୍ଷ, ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଉପାସନା କରିବାକୁ ହେବ; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଚାରପଥ ଥିଲା ଖୁବ୍ ଉଦାର । ବ୍ରାହ୍ମଣେତର ସକଳ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଏହା ପ୍ରସାରିତ । ମୁଁ ଏହି ଉଭୟ ମତର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କରି ସାରସ୍ୱତ ମଠ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛି ।' ଏହି ଭାବ, ଏହି ମତ ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ମଠ-ଆଶ୍ରମ-ସଙ୍ଘର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଓ ଆଦର୍ଶ ।

୭) ତାଙ୍କର ଗୁରୁସେବା ତାଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଶୂଳବେଦନା ଦୂର କରିବାପାଇଁ ସେ ସବୁ ଅପରାଧ ଓ ପରିଣାମକୁ ତୁଚ୍ଛ କରି ଉପଚାରର ବିଧି ଅନୁସାରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପେଟ ଉପରେ ପାଦ ରଖି ତାଙ୍କୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ।

୮) କୁମ୍ଭମେଳାରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ମଠାଧୀଶ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଛାଡି ପ୍ରଥମେ ସେ ସ୍ୱଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥିଲେ । ସମବେତ ସାଧୁମଣ୍ଡଳୀଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନିତ ଭାବର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ କହିଲେ, 'ମନ୍ନାଥଃ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥୋ

ମଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ମଦାମ୍ନା ସର୍ବଭୂତାମ୍ନା ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।’ ସ୍ୱଗୁରୁଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶିଖରରେ ଅଧିରୁଦ୍ଧ କରାଇବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଅଭୂତପୂର୍ବ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

୯) ନିର୍ଭୀକତା, ସଜ୍ଜୋଷତା, ହୃଦୟବାଦିତା ଓ ନୈତିକତା - ନଳିନୀକାନ୍ତରୁ ନିଗମାନନ୍ଦ ଉଭୟ ଜୀବନର ମହାନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

୧୦) ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ସାଧନା ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ମାର୍ଗ ୧-ସନ୍ତୋଷର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ୨-ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ୩-ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା ଓ ୪-ଭାବ ବିନିମୟ ଅତ୍ୟୁତ୍ତମ ଓ ଅବଶ୍ୟ ପଳଦାୟକ । ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାନାମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଓ ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭାବେ ତାଙ୍କ ସେବା, ପୂଜା ଓ ଭାବପ୍ରସାରର ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ତାଙ୍କର ଅଗଣନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ ।

ଆମେ ସତରେ ପରମ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅପାର କୃପାରୁ ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଭାବରେ ପାଇଛୁ । ତାଙ୍କରି ଅମଳ କମଳ ଶ୍ରୀଚରଣଯୁଗଳରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା, ତାଙ୍କରି ଆଶ୍ରୟ ଓ ଶରଣରେ ରହି ସଙ୍ଗ ସହିତ ସଦା ସଂପୃକ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସ୍ମରଣ, ମନନରେ ଓ ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଜୀବନ ଗଠିତ, ସମର୍ପିତ ଓ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ହେଉ । ତାଙ୍କରି ପ୍ରେରଣା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ତାଙ୍କ ମନୋମତ ହେବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସଦା ଆମର ଜାରି ରହୁ । ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ହିଁ ଅସଲ ସୁଖ, ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବା ହିଁ ଜୀବନର ପରମ ଦୁଃଖ - ଏହି ସତ୍ୟ ଯେପରି ଆମର ସଦା ସ୍ମରଣ ରହୁ । ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କଥା ସାଧକ କବିଙ୍କ ସ୍ୱର ଝଙ୍କାରରେ ଦିଗ୍‌ଦିଗନ୍ତ ଅନୁରଣିତ ହୋଇଉଠୁ -

‘ଆପାଣ ଚେଷ୍ଟରେ ରୂପ ଦେବା ପାଇଁ ମୋ ଇଚ୍ଛା ବ୍ୟକ୍ତ ଅବ୍ୟକ୍ତ
ଲାଗିଯିବ ଯେହୁ ଶିଷ୍ୟ ମୋର ସେହୁ ସେହି ସେ ପ୍ରେମିକ ଭକ୍ତ
ବହ ! ସୁଖ ପାଏ ମୋତେ ପ୍ରକୃତ ।’

(‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ ଓ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ।)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀମତୀ ବେଦମତି ଉପାଧ୍ୟାୟ
ବୀରିପଦା ଶାଖା ସଂଘ
ଫିଲ୍ମାଡେଲଫିଆ, ଆମେରିକା

◆

ପ୍ରାର୍ଥନା

ହେ କରୁଣାମୟ , ପ୍ରାଣଠାକୁର ମୋର
ଅରପି ଦେଲି ଶ୍ରୀପଦେ
ଭବ-ଜୀବନର ଭାର ।୦।

ଆସିଛି ସଂସାରେ ତୁମ କର୍ମ କରି
ଭବ ଦୁଃଖ-ନଈ ହେବି ବୋଲି ପାରି
ଭରସା ମୋ ଏକା ତୁମ
କଞ୍ଜ ପୟର ।୧।

କହନ୍ତି ସରବେ ତୁମେ ଦୀନସଖା
ଦୀନ ହୃଦୟରେ ତୁମ ରୂପ ଲେଖା
ସେଥିଲାଗି ତୁମ ନାମ
ଦୟା-ସାଗର ।୨।

ଅଜ୍ଞାନ ଜନ ମୁଁ, ତୁମେ ଜ୍ଞାନନିଧି
ବିଶ୍ୱ ଘୋଷେ ତୁମ ନାମ ନିରବଧି
ସକଳ ସାଧନା ମୋର
ସଫଳ କର ।୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍
ବୀରିପଦା ଶାଖା ସଂଘ

Shri Shri Thakur- What not?

It is not an attempt to glorify one's own Guru. A disciple or devotee is not free from these susceptibilities. Some people are of opinion that one cannot make an impartial, impassionate and objective assessment of one's own Guru. The reasons for this are simple and obvious. But calling a spade a spade, the sun as bright, the milk as white, or the blood as red, will not definitely be an unjustified exaggeration or glorification as the fact will remain a fact and the truth will always be truth. This, without reservation, applies to Swami Nigamananda Saraswati, our beloved and revered Thakur, who is better known as a Sadguru or universal Guru.

Shri Shri Thakur Nigamananda Paramahansa Dev is a great and illustrious son of our country. He is a saint no doubt, but not in its ordinary sense. He is not an ordinary religious master or a Guru of the common run. He is a Sadguru and Paramahansa but with many distinctions. He is indeed a bright star in the religious horizon of India who can be well said as a beacon light for any seeker of truth in the entire world. The greatness and eminence of Shri Shri Thakur are still not correctly known to his close disciples, devotees and 'sevakas' (attendants). In other words, very few of His associates, devotees, disciples or attendants knew Him fully, correctly and thoroughly or knew His full life or all incidents and events of His life. It is, therefore, difficult for anybody to tell something about Him in a befitting and authoritative manner. No one can comment on Him properly or correctly if he knows only a part of His life – a life full of so many attainments and events or if he knows only one or two incidents of His eventful life and chequered spiritual career or sadhana. His greatness and outstanding traits are so shrouded in mystery beneath a long undisclosed trail of a multi-directional journey that to write something about Him without proper research and/or a thorough probe and insight into His many-sided personality and activities will be an exercise in futility.

His full life-story is still not known, written or recorded in any comprehensive manner. His full 'Leela' (earthly activities) are still not disclosed, written or recorded anywhere. In the absence of any published record of those what can be told about Him authoritatively? How can we tell correctly what is He? Any comment or writing without knowing Him or His full life activities will, therefore, be short of what He should actually deserve.

Shri Shri Thakur's life can be compared with an iceberg. An iceberg is a vast chunk of ice which floats in the sea, only a part of which is visible outside and a greater portion is submerged inside the water. Similarly, only a part of Shri Shri Thakur's life and 'Leela' is known and recorded which is available for us. Whatever little is known, everything of it has not also been recorded or published. Still whatever little is known about Him, told about Him, written or recorded about Him and published about Him unmistakably indicate His spiritual height, eminence, greatness and versatility.

Shri Shri Thakur is a versatile genius. He is a poet, writer, novelist, playwright, a teacher, an overseer, a fighter against social injustice, a great sadhaka, a true sannyasi with great supernatural powers, a full Jnani, a Yogi, a Tantrik and a Premik Guru, a paramahansa, a Sad-Guru, a journalist, an editor of a religious monthly, an actor, a social reformer, a true nationalist, an academician and above all, a great patriot, lover of the country and its people. Shri Haraprasad Ray, a close and eminent disciple of Shri Shri Thakur of Bogra (now in Bangladesh), therefore, aptly remarked 'Our Thakur--- What Not?' We wonder how his comment has been so very aptly worded and expressed.

In His early years, we see Him as a courageous boy fighting boldly against social injustice, prejudices, superstitions and corruptions in the realm of religion. His protection to an old mother-in-law against the wrath and ill treatment of her daughter-in-law, his anger against the fanatic and

corrupt religious teachers (sadhus) of His time and His forceful, logical and rational argument with the elders of his village against many corrupt social practices are some of the admirable traits of His character in earlier life. He was an obedient son and kept both father and mother always in high esteem. As a married man, he was a loving husband equally faithful to his wife and the other members of his family and relatives. He was a teacher teaching in a primary school in his village. He was then an honest, duty bound and non-corrupt overseer in a Zamindari estate in those days where it was very difficult to remain honest. He performed his duties of an overseer honestly in the survey and settlement operations in the Zamindari. In his early life, when he was barely in his teens, he wrote dramas and established himself as a good drama writer. ‘Taranisen Badha’ or ‘Shova Bilap’ was one of his dramas which was published, staged and was highly acclaimed. In his teens, he also wrote two social novels---‘Sudhanshubala’ and ‘Charubala’ and published a poem book named ‘Marmagatha’ as is known from the preface of His book ‘Yogi Guru’. He also wrote at that time a satire named ‘Bhagabatir Nike’ which was not published. He composed many poems during this period, many on religious themes. Some of his early poems were preserved by him and were inserted in His books ‘Yogi Guru’, ‘Jnani Guru’, ‘Tantrik Guru’ and ‘Premik Guru’. In his novel ‘Sudhanshubala’, we come across some of his poetic compositions inserted at the beginning of each chapter. When his wife expired and he renounced the world, he had already established himself by then as a young novelist, poet, drama-writer, an actor and an honest employee.

The next stage of His life was full of further glorious spiritual achievements. He attained tantrik siddhi at Tarapith with the help of the great tantrik sadhu Bamakshepa and the cosmic mother appeared before Him. He then attained ‘knowledge’ staying with His Jnani Guru Swami Satchidananda Saraswati of Pushkar near Ajmer where He had His lessons in vedanta and Shankar’s philosophy. He had profound knowledge in Shankar’s philosophy and ideas. Swami Satchidananda Saraswati gave Him sannyas at His Pushkar ashram and named Him Nigamananda as He mastered the deeper inner meaning and messages of ‘Nigam’ (Vedas). He became a Dandi Paribrajak and traveled far and wide inside India, primarily all the four dhams – Badrinath, Dwaraka, Rameswar and Puri where He had His “Mahabakya Vichar” and where He realized the inner meaning of the four great sayings of the Vedas (Mahabakya Chatustaya). Thereafter, He was attracted by Yogiraj Sumeru Das, one of the founders of the Theosophical Society and learnt yogic practices from him in a hill area near Parshuram tirtha in Lohit district of Arunachal Pradesh. He then had His ‘Nirvikalpa Samadhi’ at Kamakshya Hills near Gauhati (now Guwahati) in Assam and returned from that state as a ‘Guru’. In course of time, He also learnt ‘Bhaba Sadhana’ from Gauri Maa, a great yogini residing in the Himalayas.

In the Kumbhamela at Ujjain in 1904, He answered some queries of Shankaracharya of Shringeri math to his utmost satisfaction and received the title of Paramahansa, a rare distinction which was awarded to Him by all the saints present in the assembly of the Sankaracharya. He then spent His time in writing books which would be useful to the entire mankind. His five famous books viz. Brahmacharyya Sadhan, Yogi Guru, Jnani Guru, Tantrik Guru and Premik Guru were written which are actually the treasure-house of knowledge and quintessence of Sanatan Dharma. These books contain the essence of Hindu philosophy and scriptures. Some of these books were preserved in British Museum. His first book ‘Yogi Guru’ was written in his first Ashram at Garo Hills, now in Meghalaya State.

To propagate the knowledge He realized through His sadhana for the benefit of the people, He started a religious monthly ‘Arya Darpan’ and was its editor for about five years. He edited the issues of Arya Darpan with great journalistic competence. He wrote many essays, poems and commentaries in various issues of ‘Arya Darpan’. He then established Assam Bangiya Saraswata Math at Kokilamukh in Shivsagar district (now in Jorhat district) of Assam. He founded Shri Gouranga Anath Niketan in that Saraswat Math for serving the helpless people. Many orphans and diseased persons

were given shelter in this Anath Niketan. He was distressed to know the sufferings of people affected by natural calamities like floods, earthquakes and famines and used to send relief parties from the Math to the affected areas for social work who were trained in realizing divinity in the service of suffering humanity. He had His own views on education and emphasized on character building, discipline and the practice of Brahmacharyya in the formative years so that each student would get 'satsikshya' (true education) which will make him an ideal household man in his later life. He gave initiation to thousands of people and took the responsibility of their salvation. He was the guru of common people, high placed officers, Zamindars and Rajas/Maharajas. He loved His disciples and devotees with all sincerity. He was a great lover of our countrymen in all parts of India. His patriotism also knows no bounds.

In the last part of His worldly life He came to Orissa and stayed at Puri for long fourteen years. He founded 'Nilachal Saraswata Sangha' in 1934 on His birthday with the distinct object of imparting knowledge to a young group of devotees at Puri in the traditional line still prevalent in Orissa. The course was very effective in successfully creating an impact in the transparent minds of this young group that it cannot but entertain the eternal existence of this 'Sad-guru' with all its implications in their day to day life. He is now honorably the karta of every family of the Nilachal Saraswata Sangha.

He left His mortal body on the 29th of November, 1935 in Calcutta (Kolkata) but He is still with us. His vow is to have Nirvanamukti (ultimate salvation) only when His last disciple or devotee attains mukti. He is still there, though in subtle form and guides the spiritual life of all his devotees perennially. He is not only our most revered and respected Gurudev, He is our 'Ista', esteemed head of our family and friend, philosopher and guide. For us, He is what Not? He is our paramapujya, paramapriya and paramasebya.

India is really proud of this illustrious son. He is not a Sad-guru of India only. He is a 'Vishwa Guru', a guru of the whole world. He is more than a 'Bharat Ratna'. He is a 'Biswaratna'. No adjective before or after His name will correctly signify the greatness of this God-man. The ocean cannot be held in a water pot. The life of this great son of India with so many events and rare attainments cannot be compressed within the confines of this small write-up.

This year is the platinum jubilee year of our Nilachal Saraswata Sangha (NSS) founded by Shri Shri Thakur. We are exceedingly fortunate that this historic year has come during our lifetime. We must remember His eternal messages for us in order to fulfill His desires in right earnest, sing His glory to our heart's content, pay Him our most fitting tributes, worship Him with our best respectful mind, bow down before Him at His lotus feet in reverence and surrender to Him with love and obedience to make the best use of this memorable, historic and glorious year. We shall take this opportunity for praying to Him for the uninterrupted and sustained growth of our Nilachal Saraswata Sangha in all directions of its works fulfilling its aims and objectives with His blessings and helping hand and unceasing loyal services of its members and for the spiritual elevations of its members through Sangha Sadhana. Let our beloved institution NSS grow from strength to strength in the years to come carving out a pre-eminent position for its own amongst the spiritual institutions of India with appropriate "image" and shining glory. The centenary year of our Sangha is just ahead, in 2034AD. The bells of its celebration have also started ringing in our ears. We must prepare ourselves with utmost commitment, diligence and sincerity from now onwards for the celebration of our Sangha's centenary in the grandest manner possible.

Shri Shri Thakur Shricharanasrita
Debendranath Mohapatra
Ekamra Saraswata Sangha

Shri Shri Thakur's Views on "Ideal Household Life"

Shri Shri Thakur is a great 'Sadhak', who by virtue of austere penance or "Sadhana" has attained "Siddhi" in Tantra, Yoga, Jnana and Prema. He has brought forth an excellent combination of Adi Shankaracharya's "Jnana" and Shri Chaitanya's "Bhakti" cult and is of the view that "Sadhana" is His consort, "Jnana" His son and "Bhakti" His daughter. In His view, a human being requires Jnana in the beginning, and through Jnana he attains the state of Bhakti; it is Bhakti which leads him to the path of bliss and illumination. Shri Shri Thakur has shown us the easiest and simplest path i.e. Bhakti, the path of devotion, the path of absolute surrender to Sadguru. He has repeatedly told us that we must have firm faith on Him, depend on Him completely, and hence He will take care of us, bear our burden, and bestow His mercy on us, so that we realize the truth, i.e. the essence of life and the world. He has again asked us to regard Him as Sadguru, love Him a little and be good human beings endowed with noble human qualities. In His words, "I am an ordinary human being. Having successively been born as insects, birds and beasts etc and taking many human rebirths, finally in this birth, I have been blessed with a human form through which I have perceived God, realized truth and attained Brahmajnana. As my individuality has been destroyed, the wish of the Lord of the Universe is being implemented through me. You should regard me as Sadguru, nothing more than that. Through Sadhana I have become mukta (a liberated person); it is my task to show you the right method of gaining Mukti (Salvation). You give up all practices; only try to love me a little. Do you know why you needn't do any penance or Sadhana individually? I did harsh penances because I knew you would come to me. I have churned the sea of Sadhana and brought out pots of nectar. You love me and you would gain all."

Shri Shri Thakur has attached more importance on householders than on Sannyasis. According to Him, the first and foremost task of a householder is to lead an ideal household life. If parents lead an ideal life that is full of virtues, goodness and righteousness then their children will naturally be influenced by them. It is to be remembered that good begets good; hence children of the parents, who possess good moral character, can easily build character and manners.

It is prevalent in many families now-a-days that husband and wife quarrel with one another and very little misunderstandings result in bitter quarrels. Their sons and daughters are led astray. Such disturbances spread to the society and have a very bad impact on others. Life in villages, towns and cities is quite disturbed and turbulent. It is now common to find people are restlessly running after materialistic possessions. Science and technology is making spectacular progress all over the world. However, man has lost his conscience and the sense to understand the realities of life. As a result, he has thought it proper to amass wealth by unfair means, to make lethal weapons for the destruction of others and to exercise brutal power over others. Money and power has made man arrogant. Due to excess egoism a man does not care for others, does not have love and respect for each other's feelings. Children do not obey their parents and elders; and all their diplomas, degrees and higher educational qualifications have been reduced to a complete farce. One man becomes jealous of another's prosperity and tries to put him in peril. Man wallows in the filth of vices and inequities due to greed for money and lust for power.

In such situations, Shri Shri Thakur's utterances and writings play an important role in bringing about changes in various spheres of society. If we regard Shri Shri Thakur as the head of our families, repose absolute faith on Him, completely surrender ourselves at His lotus feet, perceive His eternal and holy presence in every moment of our life, depend on Him at times of prosperity and adversity as well, and act in accordance with the ideals and morals set by Him, we can transform

ourselves and at the same time be instrumental in transforming the society and in ushering in a new era. Shri Shri Thakur has repeatedly told us that ego is a stumbling block on the path of spiritual progress and therefore called upon us for its annihilation. Only the person, who has been free from ego, can absolutely surrender himself before the Sadguru. If husband and wife maintain a good relationship among themselves, try to understand and honor one another's feelings and emotions, maintain an atmosphere of peace and goodwill in the family, bear sterling and immaculate character, remain teetotalers throughout their lives, earn money by fair means and utilize their earnings for the good of their families and for the uplift of the poor and the needy of the society as well, their children will never go astray. If husband and wife both lead a moral life with strict adherence to truth, simplicity and honesty then spiritual luminaries like Vyasa, Vashistha and Jaimini will take birth in their families.

Shri Shri Thakur has advised us to exercise the power of conscience before thinking something, giving expression to such a thought and translating it into action. In His view, our deeds must be in unison with our thoughts and words. Conscience is the power to distinguish right from wrong. It is by virtue of conscience that we can think, speak and act honestly. A man of conscience will respect the elders, love the youngsters, take care of the aged and have compassion for the poor and commitment to duty.

In ancient times, India had a rich cultural heritage for which learned scholars from various parts of the world came seeking knowledge about spirituality. They found an eternal source of inspiration in our spiritual scriptures like the Vedas, the Upanishads, the Gita, the Ramayana and the Mahabharata etc. The household life as described in the Ramayana and the Mahabharata was built on the ideal that man should consider sorrow and joy in his life equally; he should neither rejoice at fortune nor grieve at misfortune. Under any circumstances, man should never flinch from the path of truth and righteousness. Shri Shri Thakur says: - "One should never retreat from the path of truth and right living. The result of predestined prarabdha is to be accepted calmly. You perform the duty of an ideal husband and father and finally get settled as an ideal householder. I also bear the burden of guru-hood for this holy desire. I wait with the earnest desire for the vision of God in the heart of every disciple. Let all of your arms be strong and let you possess a loving heart".

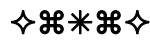
Human wants are limitless. During our life time we desire to get more and more wealth, more luxury and more worldly pleasures, etc. The more we get, the greater our desire and the more we feel discontented. Hence we suffer a lot. Human suffering is the result of such desires to get more and more. We desire for more, because we are ignorant; and ignorance leads to perniciousness. We do not know who created us as human beings, what for are we born as such, what the goal of our life is and what best can we do to reach our goal. Such ignorance is the only cause of all our sorrows and suffering in life. We think, if we build a magnificent house equipped with all sorts of modern amenities, travel in luxurious vehicles, take sumptuous food and expensive drinks, see salacious pictures on television, internet etc., adorn ourselves with ornaments and gorgeous dresses we will get happiness. However, even after doing all these, we remain unhappy till the last breath of our life. On many occasions we pray to fulfill our worldly desires. We pray for constructing a marble house, getting a promotion at work, getting our sons and daughters married, holding powerful positions and earning money, leading a comfortable life and satisfying our own selfish interests. So, Shri Shri Thakur admonishes us: - "You do not know how to pray. For that matter your prayer is misplaced and bears no result. You fail to understand what really your heart desires. You are also unable to hold the idea which will bring welfare and glory to you. You also lose and forfeit your major demands by asking and praying for various petty, trivial and worthless worldly things. If you have anything to pray, pray for firm belief. Dependence and surrender will automatically come next. What more will you then require? You will attain Jnana, Prema, Bhakti and everything. So I tell you - trust me,

depend on me and leave the entire burden and load unto me. Then you will have nothing to pray and beg. You need not make any prayer. I shall arrange everything for you. You will then live in utmost peace and happiness”.

Shri Shri Thakur Shricharanasrita
Manoranjan Mohanty
Dharmasala Shakha Sangha (Jaraka)

References:

1. [SHI] - *Spiritual Heritage of India and Sadguru Swami Nigamananda*, translated by Birendra Nath Sikdar from original Bengali 'Banglar Sadhana - O - Shri Shri Nigamananda Dev' by Narayani Devi
2. [SSN] - *Sadguru Swami Nigamananda*, published by Nilachal Saraswat Sangha, Puri



ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା

ସୁଦୂର ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଦେଶେ ତୁମରି ଆଶିଷ ଲଭି
 ସୃଷ୍ଟିହେଲା 'ଆମେରିକା ପାଠକ'
ଶୁଭ ତୁମ ଜନ୍ମଦିନେ ସାତ ପରିବାର ମନେ
 ଜାରିଥିଲା ପ୍ରେରଣା ହେବାକୁ ଏକ
 ପ୍ରଭୁ ଏହା ତୁମ ଆଶିଷ
ଏ ଦୂର ବିଦେଶେ ତୁମ ଭାବ ବିକାଶ । ୧।

ଜଗତର ହିତକର ଯେ କର୍ମ ଅଛି ତୁମର
 ଲାଗିଲେ ତହିଁ ହେବ ସଫଳ ଜନ୍ମ
ତୁମ ଭାବର ପ୍ରସାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏକା ଆମର
 ସାରା ବିଶ୍ୱ ଘୋଷିବ ତ ତୁମରି ନାମ
 ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ ରୂପେଣ
ପୂଜିବ ସାରା ଜଗତ ବିଶ୍ୱବନ୍ଦନ । ୪।

ଅନ୍ତର ବୁଝୁଛ ବୋଲି ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ନାମ ତୁମ
 ଭକତ ଅନ୍ତର ବୁଝି କଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା
ବାସ୍ତାବ-କଳ୍ପତରୁ ସାଜି ଦେଲ କରୁଣା ବରଷି
 ସଂଘ ଗଢା ହେଲା ପାଇ ତୁମରି ଆସ୍ଥା
 ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହେଲା ପୁରଣ
କଳିକାଳେ 'ସଂଘଶକ୍ତି' ସାଧନ ଧନ । ୨।

ଆଜି ଏ ଶୁଭ ଲଗନେ ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ଘେନି କରେ
 ଅଳି ଜଣାଉଛୁ ପ୍ରଭୁ ତୁମ ଚରଣେ
ତୁମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହେଉ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଛି ଆସନ ମନ୍ଦିର
 ବିଜେ କର ପାଶେଶ୍ୱର ସଂଘ ଆସନେ
 ଯନ୍ତ୍ର କରି ଦୀନ ସନ୍ତାନ
ତୁମ ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ପ୍ରଭୁ କର ତାଳନ । ୫।

ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଏକତ୍ରିତ ମା' ଭାଇ
 ଆନନ୍ଦେ ଭଲ୍ଲାସେ ନାଚେ ପ୍ରାଣ ଓ ମନ
ନୈସର୍ଗିକ ଶୋଭା ମଧ୍ୟେ ବିଜେ ପ୍ରଭୁ ଭକ୍ତ ମଧ୍ୟେ
 'ଜୟଗୁରୁ' ନିନାଦିତ ଗଗନ ପବନ
 ପ୍ରଭୁ ତୁମେ କୃପା ନିଧାନ
ଅହେତୁକ ଦୟାମୟ ମହାମହିମ । ୩।

ତୁମ ପ୍ରିୟ ସମ୍ମିଳନୀ ମିଳନର ପୀଠଭୂମି
 ନିତ୍ୟ ବୃନ୍ଦାବନ ସମ ଅଟେ ମଧୁର
ଆନନ୍ଦିତ ସର୍ବପ୍ରାଣ ନାହିଁ ଭେଦଭାବ ଜ୍ଞାନ
 ସମ୍ମିଳନୀ ସର୍ବ ଅଙ୍ଗ ହେଉ ସୁନ୍ଦର
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମେ ନିତ୍ୟ ଆନନ୍ଦ
ଲଭି ଧନ୍ୟ ଆଜି ସର୍ବେ ଭକତବୃନ୍ଦ । ୬।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତା ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Maa Thakurani Sudhansubala – An Ideal Wife

Sadguru Shri Shri Thakur in the preface of his book “Premika Guru” has paid glowing tribute to “Premamayi” by stating “The barren land of my heart was flooded by your love. When I was wandering around in the darkness of my ignorance, your bright and radiant love showed me the light. You, like a guru, sowed the seed of love in my heart”.

With reference to “Premamayi”, Shri Shri Thakur has stated in his book “Jibani-O-Vani”, “The heart and soul can be spiritually elevated by unselfish love for others. Similarly, the generous love of someone has the capacity to enrich the soul of the beloved. Very few have the good fortune of receiving such love. I was one of the few who experienced such love from my wife in my life. I had truly received this genuine love. It was only after she had left her mortal body for the heavenly abode that I understood the sincerity and depth of her love”.

On both these occasions, Shri Shri Thakur is referring to Maa Sudhansubala, accepting her love for him as divine. Like the Universal Mother, she was his companion in spiritual life. Though she had a human form, she had established herself on the throne of Goddess by her divine qualities and ability to love. She possessed all the qualities of an ideal wife. Her sole duty was service to her husband and he was the focal point of her existence. To her, he replaced and represented wealth, religion and desire. The scriptures have described an ideal wife as loving, empathetic, selfless, humble, soft-spoken, motherly, loyal, sincere and patient like Mother Earth. She can progress on the path of spiritualism with high level of dedication. All the above characteristics blossomed in Maa Sudhansubala. Shri Shri Thakur’s marriage took place in the spring of 1897 and in the autumn of 1902, Maa Sudhansubala abandoned her physical body. In the short span of her married life, she portrayed an exemplary lifestyle that highlighted her Goddess like qualities.

We will briefly discuss here, an article titled “Bharata Kanya Maa Sudhansubala” and the book “Shri Shri Nigamananda Jibana Prasanga”, authored by the respected Maa Narayani Devi.

As reflected through a number of incidents, it is evident that Maa Sudhansubala had adjusted her temperament, likings, tastes, and expectations to that of her husband. One summer, when she was staying at Shri Shri Thakur’s maternal grandmother’s house at Radhakantapur, Shri Shri Thakur was displeased at the fact that Maa had not moved to Kutabpur and father Bhubanmohan was enduring a difficult time cooking and taking care of the household. Shri Shri Thakur’s grandmother and aunts did not agree and wanted her to stay there. On the contrary, Maa Sudhansubala understanding her husband’s expectations relinquished all the comfort at Radhakantapur and moved with him to Kutabpur immediately.

Maa Sudhansubala proved to be a source of abundant love and bliss to the Bhattacharya family. She not only pleased her father-in-law and brothers-in-law but also other relatives like aunts and great-aunts of Nalinikanta. Observing this, Nalinikanta was amazed and often thought, “How can this young girl, who never misses an opportunity to climb a tree to pluck raw mangoes, succeed in being such a perfect daughter-in-law to all? All are happy and contented with her and she has lovingly taken charge”. Maa Sudhansubala was the central figure in the wedding of her brother-in-law Tarapada. She efficiently managed the auspicious events like Durga Puja. She supervised and took the complete responsibility of all the chores, including the *Yajna*, cooking the food to be offered

and distributing the *Prasad*. Noticing these skills in the young daughter-in-law, the elderly, conservative and solemn great grandmother-in-law commented “Our daughter-in-law is deft in all the household work, from repairing shoes to reciting the *Chandi Patha*”. Maa Sudhansubala had made this possible with her genuine love and total devotion to her husband and his family.

In Hindu mythology, *Sati*, were women, exceptionally devoted to their husbands and symbolized the truthful Indian wife who would do everything for their husband. The word *Sati* is derived from the word *Sat* meaning truth and absolute. The meaning of the word *Sati* is righteous.

Women who are *Sati* are always alert to their husbands’ honor and reputation. From this point of view, Maa Thakurani can be compared to Sati, the wife of Lord Shiva. Sati had married ascetic Shiva, against the wishes of her father King Daksha. King Daksha organized a grand *Yajna* to which all the Gods were invited, with the exception of Sati and Shiva. Wanting to visit her parents, Sati rationalized that as a family member she needed no invitation to attend the important event. Sati was received coldly by her father. In that august gathering of Gods, Goddesses, Rishis and other eminent personalities Daksha insulted and abused Shiva. Sati found this act intolerable and consumed by rage at the disrespect shown to her husband, she invoked her *yogic* powers and immolated herself.

Maa Sudhansubala refused to visit her father’s house as she was upset and angry that her husband did not receive the due respect a son-in-law commands at his in-law’s place. She changed her stance and agreed to visit her family only after Shri Shri Thakur pacified and cajoled her.

Though Maa Sudhansubala had no formal education she was well versed in the Hindu scriptures like the *Puranas* and other religious texts. She molded herself in the role of a perfect wife as described in these scriptures and that in turn developed the Goddess like unusual qualities in her.

Her brother in law, Ramapada, has described three incidents that are perfect examples of these divine qualities.

The first incident happened when he was a young boy and very ill. Shri Shri Thakur’s father Bhubanmohan was out of the village and Maa Sudhansubala was alone, nursing her brother-in-law when a fire broke out in the house. She remained unperturbed in this difficult time. Ramapada described the view as a four-armed Durga without any dilemma or bewilderment; she not only carried him to safety but also saved most of the essential articles from being burned to ashes. She showed exceptional strength and courage uncommon to a normal woman.

The next incident happened on their way to Radhakantapur from Kutabpur to visit their maternal grandmother. When they were riding a bullock cart through a dense forest, they were confronted by a tiger. The cart driver was terrified and the young Ramapada started crying out of fear. Maa Sudhansubala consoled the boy and went up to the front of the cart. She stood there, like a Goddess, her eyes focussed on the tiger. Surprisingly, the tiger instead of attacking turned back and vanished amongst the trees. When Ramapada out of curiosity asked her to give him the same look that she had given the animal, Maa Sudhansubala lovingly explained him that he could not be the recipient of that look. During the same trip, the old bullocks were unable to drag the weight of the cart with all the passengers because the axle on the wheel of bullock cart was rusty. The driver lashed the animals to move faster. Maa Sudhansubala, in a tearful voice, requested the driver to lubricate the axle with oil and not torture the animals. She had pity and her tender heart felt the pain of the animals. Unlike ordinary mortals, elevated souls can empathize with other creatures.

The last incident was during the drought in the area. She worked relentlessly to cook and feed the hungry. She like Mother Goddess, lovingly and enduringly, attended to all. She cheerfully offered her share of food to the needy. During that natural disaster and such catastrophic times, she saved the lives of many of her countrymen through her generosity and benevolence.

The most noteworthy quality in her was her celestial and deep love for her husband Nalinikanta. To obtain the lost love, after the demise of Maa Sudhansubala, Shri Shri Thakur, a non-believer in life after death, initiated and commenced himself to the path of *Sadhana*. One after the other he mastered the four *sadhanas*: *Yoga*, *Gyana*, *Tantra* and *Prema* and reached the pinnacle of achievement in each of them.

Maa Narayani Devi has written, “Sudhansubala’s tender and sublime love awakened young Nalinikanta from his slumber and created a rainbow in his heart”. In the absence of her husband, Maa Sudhansubala refused to wear new clothes, ornaments or indulge in any activity to beautify her. On learning this from relatives Shri Shri Thakur questioned Maa “I heard that in my absence you did not comb your hair, did not wear jewelry, new clothes or any make-up and wept incessantly. Why?” to which Maa questioned him back in firm and clear voice “For whose sake would I do?” Nalinikanta was dumbfounded. He discovered that his wife apart from her beauty also possessed a unique quality and certain inner brilliance found only in the spiritually elevated.

Once Nalinikanta’s friends wanted to see Sudhansubala, Nalinikanta proudly wished to show her to them. Maa fiercely and vehemently opposed him. She asked him, “Why should other men see me? I belong to only one”. She further enquired “Should not a friend’s wife be respected as a mother?” Sudhansubala’s response astonished Nalinikanta. With deep respect he discovered that his young wife instinctively had attained the supremacy of a deity.

Maa Sudhansubala’s love for Shri Shri Thakur was divine. His body was the temple of worship and Shri Shri Thakur resided in her heart. The inner love transcended the conventional limits of love. The exceptional signs became visible in her external features and attitudes also.

Maa Narayani Devi has stated, “Nalinikanta found himself perched on the throne of love like an emperor.” Often, he woke up in the midst of the night, to find Maa Sudhansubala devotedly fanning him and adoringly looking at him, affectionately caressing his body or massaging his feet with her soft hands. When questioned why she was not asleep, she would demurely respond, “I wasn’t sleepy, but now I will”. She would lie down but if he woke up again, he found her doing the same. He was drowned in the deep ocean of her love, without boundaries or limits. Various incidents and events made him aware that her love was rare, exceptional and incomparable.

One day, during the course of a conversation, he casually asked her, “Do you really love me?” Maa Sudhansubala honestly answered “I do not know what love is?” Shri Shri Thakur questioned her further “why cannot you live without seeing me?” to which she replied “I have the desire of seeing you constantly. If I am unable to do so I feel my heart is bursting out of my body”. Shri Shri Thakur probed further “can you forget me?” to which Maa Sudhansubala replied that “the very possibility of forgetting you turns my world vacant and my head reels. The real act is far fetched”.

The main characteristic of a pious woman is her unquestionable and infinite devotion to her husband. This divine love, in its natural course, transforms the husband into the stature of God. Maa Sudhansubala’s love encompassed all humanity and more. She accepted and embraced all who loved Shri Shri Thakur. One incident is worth mentioning. A young widow secretly loved Shri Shri Thakur and when she was on her death-bed, Maa convinced Thakur to visit her for a final meeting. Shri Shri

Thakur was astonished and on their way back questioned Maa Sudhansubala “Instead of being jealous of the young woman who loved me, you extended your friendship to her. Why?” Maa Sudhansubala, true to her character and insight answered “God is loved by all. You are God. You might not be aware of this truth, but I am. I am rejoiced, not jealous, if someone loves you. I respected and loved the young woman because of her love for you”.

Maa Sudhansubala had a melodious voice and often sang to Shri Shri Thakur. One particular song was Shri Shri Thakur’s favorite and it reflected Maa’s pure emotions. The fragrance of her sentiments blossomed into words and took the form of a song. The essence of this song is:

My life is similar to a bee
Your feet is the lotus
Worthless is the existence of the bee
If it fails to reach the lotus
Oh beloved, no other happiness or wealth
Do I aspire for
If the love of Sati is similar to bright gold
My love is lustrous gem.

This young woman who directed his destiny was the expression of the Supreme Mother’s intentions. Hence, she was entitled to the virtues of purity and piousness. The above mentioned song found its true meaning in her voice. The woman who is dedicated and devoted to her husband and equates him to the Supreme Lord is a Sati and a true companion in spiritual path.

The objective of marriage is to discover the meaning of life by balancing religion and daily activities. During her last days, Maa Sudhansubala has given evidence that she indeed was Shri Shri Thakur’s guide in his spiritual journey and fulfilled her prime responsibility. On her deathbed, paying tribute to her absent husband she said “Do not re-marry. Please accept that religion and the other-world are true. Take the shelter of a *Sadguru*, get initiated and perform *sadhana* of *Nistraigunya*. Now, apply the dust of your feet on my forehead. I am leaving”.

Maa Narayani Devi’s analysis of the Goddess like qualities that bloomed in Maa Sudhansubala’s demeanor is touching and worthy of being highlighted. She enquires “Which *sadhana* was responsible for the Goddess like disposition in the ordinary housewife? Nalinikanta, with the knowledge acquired through successive lives of enlightenment, had to do years of *Yoga*, *Prema*, *Gyana*, and *Tantra sadhana* to transform into Sadguru Nigamananda and achieve the desired elevated position. What *Tapasya* converted her into a *Yogini*?”

For women, the ceremony of marriage is similar to Savitri’s initiation. They reside in their husband’s house, devoted to him. It is nothing less than a *sannyasi* residing in a *Guru’s Ashram* for a lifetime. Within the boundaries of the society executing the duties of the household is the woman’s *Yajna*. Married women through devotion to their husbands and respect for the customs of their in-laws’ social culture perform the duties of *Chaturashrama* (four stages of worldly life) and attain enlightenment. Scriptures have stated no other rules for these tender and sensitive beings. Piety, love, sacrifice, grace and religion dictate their existence. It is not an easy job to complete ones’ obligations within the confines of religion and society. Those who succeed are worthy of reverence. They are the ideal role models. Maa Sudhansubala falls in this category and is a radiant gem among the Satis’.

She possessed the qualities of kindness and piousness. Her sympathy and unselfish service to others is not normal and can be attributed to Goddess Uma. From a tender age, she found satisfaction

in feeding the hungry and the needy. She became restless and anxious when she witnessed the pain of the old oxen pulling the cart. This is the proof that her life and soul was connected with the Supreme soul. Without any penance, this young woman had the knowledge and insight in her heart.

To the women, who took shelter at his lotus feet, Shri Shri Thakur has advised: “Maa, love this world and all your deprivations will disappear”. He further recommended “A woman’s guru is her husband. Ardent devotion and allegiance is your prime duty. Ultimate realization will result through the combination of love and spiritualism”.

Translated by
Shri Shri Thakurcharanasritaa
Usha Agarwal
America Saraswata Sangha

(The original article in Oriya ‘Adarsha Sahadharmini Maa Thakurani Sudhansubala’ is courtesy of Nilachala Saraswata Mahila Sangha)

ଏତିକି କରୁଣା ହେଉ

ଦୀନବାନ୍ଧବ ହେ! ଏତିକି କରୁଣା ହେଉ
ଧିବାଯାଏ ମୋର ପିଣ୍ଡରେ ପରାଣ
ଗୁରୁନାମ କଣ ଗାଉ । ୦।
ଭକତ ତାରଣ ବିପଦ ବାରଣ
ଜୀବ ଉଦ୍ଧାରଣ ନାମ ତୁମର
ଶରଣ ରକ୍ଷଣ କୃପା ପରାୟଣ
ତୁମ ପରି ପ୍ରଭୁ ନାହିଁ କେ ମୋର
ଏତିକି କରିବ (ମୋ) ଗୁହାରୀ ଶୁଣିବ
ପଦ ସେବି ଜୀବ ଯାଉ । ୧।
ବହୁ ଜନ୍ମ ବିତି ଯାଇଛି ଠାକୁର
ଚିନ୍ତି ନାହିଁ ତୁମ ରୂପମାଧୁରୀ
କରି ନାହିଁ ଦିନେ ତବ ଶୁଣ ଗାନ
ଅଛି କେ ପାତକୀ ଆଉ ମୋ ପରି
ଝରି ନାହିଁ ଦିନେ ନୟନୁ ଲୋତକ
ତୁମ ପାଇଁ ମହାବାହୁ । ୨।
ରସିକ ପ୍ରବର ତୁମେ ତ ଠାକୁର
ଭକତ ଜୀବନ ଗଳାର ହାର
ଭକତ ରସିଆ ଭାବରେ ବସିଆ
ଭାବବିନୋଦିଆ ରସଶେଖର
ଏଇ ଶୋଭାଶିରୀ ଶ୍ରୀମୁଖ ମାଧୁରୀ
ଆଖିରେ ମୋ ଲାଖି ରହୁ । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରିତ
ଉମାକାନ୍ତ ରାଉଳ
କେନ୍ଦ୍ର ସେବକ ସଂଘ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁ ଦାସ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ବାମୀ ସଜିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ଜ୍ଞାନମାର୍ଗରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନପଥରେ ବିଚାର ଦ୍ବାରା ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଐତିହାସିକରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ଜ୍ଞାନରେ ଯାହା କିଛି ଜାଣୁଛନ୍ତି, ତାହାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ମନରେ ଆଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଅପରୋକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ପାଇଁ ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଥିଲେ । ସ୍ବାମୀ ସଜିଦାନନ୍ଦ ଯୋଗପଥରେ ଗଲେ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ବ୍ରହ୍ମସାକ୍ଷାତକାର ହୋଇପାରିବ ବୋଲି କହି ଯୋଗୀଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଯୋଗଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପୁନର୍ବାର ଯୋଗୀଗୁରୁଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ବହିର୍ଗତ ହେଇଥିଲେ । ସେ କେତେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଦେଇ କିପରି ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁଦାସଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ପାଇଥିଲେ, ତାହାର ବିବରଣୀ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ପୁସ୍ତକରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଛନ୍ତି, ‘ପଞ୍ଜିମ ପ୍ରଦେଶରେ କିଛି ଦିନ ଭ୍ରମଣ କରି କାମାକ୍ଷା ମା’ଙ୍କ ଚରଣ ଦର୍ଶନାଭିଳାଷରେ କେତେ ଜଣ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସମଭିବ୍ୟାହାରରେ ଆସାମ ବିଭାଗକୁ ଆସିଲି । ଆସାମ ଆସି ପରଶୁରାମ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ବାସନା ହେଲା । ଗୌହାଟୀଠାରୁ ଡିମର ଯୋଗେ ଦିବ୍ରୁଗଡ ଆସି ସେଠାରୁ ବାଙ୍ଗାୟ ଶକଟାରୋହଣ କରି ସାଦିଆରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ସାଦିଆଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୨୦/୨୫ ଜଣ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସହିତ ଦୁର୍ଗମ ଶ୍ମାପଦସଙ୍ଗେ ବନଭ୍ରମି ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ପାର୍ବତ୍ୟ ଶିଖର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ବହୁ ଜଙ୍ଗଲରେ ପରଶୁରାମ ତୀର୍ଥରେ ଉପନୀତ ହେଲି । ତୀର୍ଥଟି ନୟନ ଓ ମନ-ପ୍ରାଣ ପ୍ରସ୍ତୁତପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ । ଶାସ୍ତ୍ରରେ କଥିତ ଅଛି, ଭାର୍ଗବ ସର୍ବତୀର୍ଥ ପରିଭ୍ରମଣାନ୍ତେ ଏହି ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡରେ ଅବଗାହନ କରି ମାତୃହତ୍ୟାଜନିତ ମହାପାତକରୁ ନିଷ୍ଠୁତି ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ହସ୍ତସ୍ୟାଳଗ୍ନ ପରଶୁ ଝଳିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ସ୍ଥାନର ନାମ ‘ପରଶୁରାମ ତୀର୍ଥ’ ବୋଲି ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏହି ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡରୁ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇଅଛି। କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲି ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ ସହିତ ଏହାର କିଛି ସଂପର୍କ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପରି ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡରେ ସ୍ନାନ ପୂଜାଦି କରି ପରିଶ୍ରମ ସାଧକ ଓ ଜୀବନକୁ ଧନ୍ୟ ଜାଣି ।

ଯେଉଁଦିନ ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡରେ ଆସି ଉପନୀତ ହେଲି, ତା’ର ଦୁଇଦିନ ପରେ ମୁଁ ପବଳ ଛୁର ଓ ଆମାଶୟ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପଡିଲି । ବାଟରେ କେତେଦିନ ଅନିୟମିତ ପରିଶ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ପୂର୍ବରୁ କାନ୍ଥ ହୋଇପଡିଥିଲି; ତାପରେ ଛୁର ଓ ଆମାଶୟ । ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଦିନ ପରେ ମୋର ଉତ୍ଥାନ ଶକ୍ତି ତିରୋହିତ ହେଲା । ସଙ୍ଗେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଗଣ ପ୍ରତ୍ୟାଗମନ ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ, ତେଣୁ ମୁଁ ବିଶେଷ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇପଡିଲି । ମୋର ପାଦେ ହେଲେ ଚାଲିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । କିପରି ସେହି ଦୁର୍ଗମ ବନଭ୍ରମି ଓ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବି? ସଙ୍ଗେଗଣଙ୍କୁ ଦୁଇ ଚାରି ଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ସନ୍ଦର୍ବ୍ଧ ଅନୁନୟ ବିନୟ କଲି, କିନ୍ତୁ କେଉଁଠିରେ ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଦିନେ ମୋର ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ରାତିରେ ସାଧୁଜନୋଚିତ ସହୃଦୟତା ଦେଖାଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ । ମୁଁ ଏକାକୀ ସେହି ଜନମାନବ-ଶୂନ୍ୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ବିଷମ ବିପଦ ଜ୍ଞାନ କଲି । ନାତିଦୂରରେ ଅସଭ୍ୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଜାତିର ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧି ଥିଲା । ମୁଁ ନିରୁପାୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କାତରରେ ସ୍ଥାନ ଭିକ୍ଷା କଲି । ସେମାନେ ସାଧୁ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ମୋର ନବୀନ ବୟସ, କାତର ଶରୀର ଦେଖି ହେଉ ବା ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ହେଉ, ଆଦରର ସହିତ ସ୍ଥାନ ଦାନ କଲେ । ନୂତନ ଦେଶ, ନୂତନ ଲୋକ, ନୂତନ ଭାଷା ଫଳରେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଜଡ ପରି ରହିବାକୁ ବଡ ଜଞ୍ଜ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଦୁଇ ଚାରିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଶିଖି ନେଲି । କ୍ରମେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସଦ୍ଭାବ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା । ସେମାନେ ସେବକ ପରି ମୋର ସେବା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆଶାତୀତ ଯନ୍ ଓ ସେବା ଶୁଣ୍ଠା ଲାଭ କରି ମଧ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ଓ ସବଳ ହେବାକୁ ଏକମାସରୁ କିଛିଦିନ ସମୟ ଲାଗିଲା । ମୁଁ ବନ୍ଧନବଶେଷ ପ୍ରତ୍ୟାଗମନ ଆଶାରେ ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡକୁ ଫେରି ଆସିଲି । କିନ୍ତୁ ସେଠାକୁ ଆସି ଜାଣିଲି, ଆଗାମୀ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ସାଦିଆକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସଙ୍ଗେ ମିଳିବେ ନାହିଁ । ସେହି ଶ୍ମାପଦସଂକୁଳ ବନଭ୍ରମି ଏକାକୀ ଅତିକ୍ରମ କରିବା କାହାର ହେଲେ ସାଧ୍ୟାୟିତ ନୁହେଁ । ସୁତରାଂ ଭଗ୍ନୋତ୍ସାହ ହୋଇ ପୁନରାୟ ପୂର୍ବଆଶ୍ରୟଦାତାଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ନ ହେଲି । ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଚିତ୍ତରେ ଛଅ ସାତ ମାସ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଦେବାକୁ ସଂକଳ୍ପ ହେଲେ ।

ପାର୍ବତ୍ୟ ବନ୍ଧିରେ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମଝିରେ ମଝିରେ ପାର୍ଶ୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପାହାଡରେ ପ୍ରକୃତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଦିନେ କାହାରି ଘରୁ ଚାଲିଯିବା ଛତାଟିଏ ସଂଗ୍ରହ କରି ଭ୍ରମଣରେ ବାହାରିଲେ । ଏମିତି ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉପତ୍ୟକାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହି ଦିନର ଘଟଣା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଲେଖିଛନ୍ତି, ‘ସେ ସ୍ଥାନଟି ପର୍ବତର ଏକ ନିଭୂତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟମୟ ପ୍ରଦେଶ । ସେଠାରେ ଜନସମାଗମର ପ୍ରସଙ୍ଗ ନାହିଁ । କେବଳ ପାହାଡ, ପାହାଡ ଦେହରେ ଝରଣା, ଝରଣା କୋଳରେ ନୀଳିମ ବନଭ୍ରମି । ବନଭ୍ରମି କୋଳରେ ଶ୍ଵେତ-ପୀତ-ଲୋହିତ କୁସୁମଗୁଚ୍ଛ, କୁସୁମ କୋଳରେ ସୁଗନ୍ଧ ସମ୍ବରର ଶୋଭା । ସ୍ଥାନଟି ନୟନ-ତୃପ୍ତିକର ଦେଖି ଅନେକ ସମୟ ଭ୍ରମଣ କରି ଶେଷରେ ପରିଶ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଉପବେଶନ କଲି । ବିଶ୍ବପ୍ରସଙ୍ଗ ଅପୂର୍ବ ସୃଷ୍ଟିରଚନା କୌଶଳ, ପ୍ରକୃତିର ବିଚିତ୍ର ଗତି ପ୍ରଭୃତି ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । କ୍ରମେ ନଦୀତରଙ୍ଗ ପରି ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ କେତେ

ପ୍ରକାର ଚିନ୍ତା ମନ ମଧ୍ୟରେ ଉଦିତ ହେଲା । କେତେ ଦେଶର କଥା, କେତେ ଲୋକଙ୍କ କଥା, ସେମାନଙ୍କ ଆଚାର ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରେମପ୍ରୀତି ଓ ସ୍ନେହର କଥା, ସର୍ବଶେଷରେ ନିଜ ଜନ୍ମଭୂମି କଥା ମନେପଡ଼ିଲା । ସେହି ବାଲ୍ୟକାଳ, ପିତାମାତା, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ନେହବୋଲା କଥା, ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ଅଳି, ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନଙ୍କ ସ୍ନେହ, ବାଲ୍ୟବୟସର ସରଳପ୍ରାଣର ଅକପଟ ପ୍ରେମ, ପ୍ରଣୟିନୀର ପ୍ରାଣମତାଣିଆ କଥା- ଏହିସବୁ ବିଷୟ ମନେହେବା ମାତେ, ପାଶ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବଳ ଡେଉଁ ଉଠିଲା । ହୃଦୟର ବନ୍ଧନଗୁଡ଼ିକ ଶିଥିଳ ହୋଇଗଲା, ଛାତି ଭିତରେ ଢେଙ୍କି ପାହାର ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା, ତଷ୍ଟୁ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖେଳିଗଲା । ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ପରମହଂସଦେବଙ୍କ ଉପଦେଶ ବାକ୍ୟ ତୃଣ ପରି ପୂର୍ବସ୍ମୃତିର ଖରସୋତରେ କେଉଁଆଡେ ଭାସିଗଲା - ଦର୍ଶନ, ବିଜ୍ଞାନ, ଗୀତା, ପୁରାଣାଦି ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନ ରସାତଳକୁ ଗଲା-ଶେଷରେ ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହୋଇପଡ଼ିଲି । ଯେତେବେଳେ ବାହ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଫେରିଆସିଲା, ସେତେବେଳେ ଦେଖିଲି ଯେ, ଭଗବାନ ମରୀଚିମାଳିନୀ ସ୍ୱାୟ ମୟୁଖମାଳା ଉପସଂହୃତ କରି ଅସ୍ତ୍ରାଚଳଶିଖରରେ ଅଧିରୋହଣ କରିଅଛନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟା ଗୋଟିଏ ନବବାଳିକା ବଧୂପରି ଅକ୍ଷକାର ଅବଗୁଣ୍ଡନରେ ବଦନ ଆବୃତ କରି ଦେଖାଦେଇଅଛି । ପୂର୍ବରୁ ପକ୍ଷୀଗଣ ସ୍ୱ ସ୍ୱ ନୀତରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବସ୍ତିକୁ ଫେରିବା ପାଇଁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ମାତ୍ର କିଛି ବାଟ ଚାଲିବା ପରେ ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ ସେ ପଥ ହରାଇ ବିପଥକୁ ଚାଲିଆସିଛନ୍ତି । ସେହି ନିବିଡ଼ ଅକ୍ଷକାରରେ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପଥ ଖୋଜିପାଇବା ତାଙ୍କର ସାଧ୍ୟାୟିତ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ବସ୍ତିକୁ ଫେରିବା ଆଶା ତ୍ୟାଗ କରି ନିକଟରେ ଥିବା ଏକ ପ୍ରକାଶ ପାର୍ବତ୍ୟ ବୃକ୍ଷର କୋଟରରେ ରାତିଯାପନ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ସେ ବୃକ୍ଷ ଗହ୍ୱର ମଧ୍ୟରେ ଉପବିଷ୍ଟ ହୋଇ ଛତା ଦ୍ୱାରା ଗହ୍ୱରର ମୁଖ ଆଛାଦନ କରି ନୟନ ମୁଦ୍ରିତ କରି ଲକ୍ଷମନ୍ତ ଜପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପାହାନ୍ତା ପହରକୁ ସେ ନିଦ୍ରିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।

ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ ହେବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯାହା ଦର୍ଶନ କଲେ, ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ପୁସ୍ତକରେ ତାହା ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ‘ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ ହେବାରୁ ଦେଖିଲି, ବନଭୂମି ଆଲୋକମାଳାରେ ଉଦଭାସିତ ହୋଇଅଛି । ଆକ୍ଷର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଛତାଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ଭୟରେ ମସ୍ତକ ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଦେଖିଲି, ମୁଁ ଯେଉଁ ବୃକ୍ଷରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ, ତାହା ମୂଳରେ ଶୁଷ୍କପତ୍ରରେ ଅଗ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରି ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଉପବିଷ୍ଟ । ରାତି ଶେଷରେ ସହସ୍ରା ଏହି ନିବିଡ଼ ଜଙ୍ଗଲକୁ ମନୁଷ୍ୟ ଆସିଲେ କେଉଁଠାରୁ ? ସେ କ’ଣ ମୋ ପରି ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ! ଏତେକାଳ ବା କେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ? ଏହିପରି ନାନାବିଧ ଚିନ୍ତା କରି କିଛି ହେଲେ ମାମାଂସା କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ଚିନ୍ତାନୁରୂପ ଭୂତପ୍ରେତଙ୍କର କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ ଥରେ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଉଦିତ ହେଲା । ଶେଷରେ ଦୁର୍ଗାନାମ ସ୍ତୁତୀପୂର୍ବକ ସାହସର ସହିତ କୋଟରରୁ ବହିର୍ଗତ ହେଲି ଏବଂ ପୂର୍ବର ବୃକ୍ଷଶାଖା ଧରି ଅବତରଣ କରି ମନୁଷ୍ୟମୂର୍ତ୍ତିର ସମ୍ମୁଖରେ ଯାଇ ଛିଡ଼ା ହେଲି । ସହସ୍ରା ବୃକ୍ଷରୁ ମୋତେ ଅବତରଣ କରିବାର ଦେଖି ସେ ଭୀତଚକିତ କିମ୍ବା ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ନାହିଁ କି ମୁଖ ଟେକି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ ସୁଜା କଲେ ନାହିଁ । ଦେଖିଲି, ମସ୍ତକ ଅବନତ କରି ନିଜେ ଗଞ୍ଜାଇ ଦଳୁଅଛନ୍ତି । କୌପୀନ ଭିନ୍ନ ସଙ୍ଗର ଦ୍ୱିତୀୟ ବସ୍ତୁ ନାହିଁ । ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଏକ ବୃହତ୍ ଚିମୁଟା ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘ ଚିଲମ ନଳି ପଡ଼ିରହିଅଛି । ଏତଦ୍ୱୃଷ୍ଟେ ତାଙ୍କୁ ଗୃହତ୍ୟାଗୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀବୋଲି ଅନୁମାନ କଲି; କିନ୍ତୁ ଏହି ପାର୍ବତ୍ୟ ବନଭୂମିରେ ଯେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଅଛି, ତାହା ତ ଦିନେ ହେଲେ କାହା ନିକଟରୁ ଶୁଣି ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ କୌଣସି କଥା ସାହସ କରି ପ୍ରଶ୍ନ କରିପାରିଲି ନାହିଁ, ନିକଟରେ ଉପବିଷ୍ଟ ହେଲି । ଗଞ୍ଜାଇଦଳା ଶେଷ ହେବାରୁ କଳିକାରେ ସଜାଇ ଅଗ୍ନି ଉତ୍ତୋଳନ ପୂର୍ବକ ବିଧିମତେ ଦମ୍ପ ଲଗାଇଲେ ଏବଂ ମୋତେ ଚିଲମ ଦେବାକୁ ହାତ ବଢାଇଲେ । ଯଦିଓ ମୋର ଗଞ୍ଜାଇ ଖାଇବା ଅଭ୍ୟାସ ନ ଥିଲା, ତଥାପି ଭୟରେ ଚିଲମ ଗ୍ରହଣ କରି ଥରେ ଦୁଇଥର ଟାଣି ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ କଲି । ସେ ପୁଣି ଦମେ ଗଞ୍ଜାଇ ଟାଣି ଅଗ୍ନିକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ । ଭୂମିରୁ ଚିମୁଟା ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଲେ ଏବଂ ହସ୍ତ ସଂକେତରେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି ପରି ମୁଁ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲି । ଯାଉ ଯାଉ ଭାବିଲି, ‘କେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛି ? ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ବା କିଏ ? ଏହାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ’ଣ ? ମୋତେ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ନାହିଁ, ମୋର ପରିଚୟ ନେଲେ ନାହିଁ; ଅଥଚ ସଙ୍ଗରେ ଯିବାପାଇଁ ଆଦେଶ କଲେ; ଏହାର କାରଣ କ’ଣ ? ବଞ୍ଚିମ ବାବୁଙ୍କ ‘କପାଳକୁଣ୍ଡଳା’ର କାପାଳିକର କଥା ମୋର ଥରେ ମନେପଡ଼ିଗଲା ! ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛାତିଟା ଦମ୍ପଦମ୍ପ ହୋଇ ଉଠିଲା ପଡ଼ିଲା; ତଥାପି କାଳ-ବାରଣୀ କାଳ-ବରଣୀ କାଳୀଙ୍କ ଚରଣ ଭରସା କରି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲି । ସେ ଗୁଳ୍ମ ଲତା-କଙ୍କାଦି ଉପେକ୍ଷା କରି ଦାନବ ପରି ଗମନ କରୁଅଛନ୍ତି । ଗଞ୍ଜାଇ ନିଶାରେ ମୁଁ ତଷ୍ଟୁରେ ସୋରିଷ ଫୁଲ ଦେଖୁଅଛି; ଲାଜକୁଳି ଲତାର କଙ୍କରେ ମୋର ପାଦ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୋଇ ରୁଧିରଧାରା ନିର୍ଗତ ହେଉଅଛି; ତଥାପି ଯଥାସାଧ୍ୟ କଷ୍ଟସ୍ୱୀକାର କରି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷଦଗମନରେ ତୃପ୍ତି ହେଇନାହିଁ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ସେତେବେଳେ ରାତ୍ର ପ୍ରଭାତ ହୋଇଯାଇଅଛି । କିଛି ସମୟ ଏହିପରି ସେହି ନିବିଡ଼ ବନଭୂମି ଅତିକ୍ରମ କରି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପାହାଡ଼ ନିକଟକୁ ଆସିଲୁ । ଏହି ସ୍ଥାନଟି ପାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ; ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ପାହାଡ଼ର ଉନ୍ନତ ଶିର ବୀର ପରି ମସ୍ତକ ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଛିଡ଼ାହୋଇଛି; ଅନ୍ୟ ତିନି ଦିଗରେ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ନୀଳିମ ବନଭୂମି; ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଅଳ୍ପ ସ୍ଥାନ ପରିଷ୍କାର ଓ ବୃକ୍ଷାଦିଶୂନ୍ୟ । ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ଝରଣା ପାହାଡ଼ର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସବେଗରେ ସୁମଧୁର ଧ୍ୱନିରେ ବହିଯାଉଅଛି । ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଆସି ସେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଫେରି ଚାହିଁ ଛିଡ଼ାହେଲେ । ଏଥର ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ମୂର୍ତ୍ତି ନୟନଗୋଚର ହେଲା । ‘କି ବିରାଟ’ ମୂର୍ତ୍ତି, ତପ୍ତ କାଞ୍ଚନସଦୃଶ ବର୍ଣ୍ଣ, ପ୍ରଶସ୍ତ ଲଲାଟ, ବିଶାଳ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ,

ଆଜ୍ଞାନୁକମ୍ପିତ ମାଂସଳ ବାହୁଦୟ, ରକ୍ତାଭ ଅଧରୋଷ, ଭ୍ରମରକୃଷ୍ଣ ଦୀର୍ଘ କୁଞ୍ଚିତ କେଶଗୁଚ୍ଛ, ଆକର୍ଷକ୍ଷୁଦ୍ର ନୟନଯୁଗଳ, ସର୍ବ ଶରୀର ସରଳତା ବୋଳା, ବ୍ରହ୍ମତେଜ ଶରୀରରୁ ପୁଟି ବାହାରୁଅଛି । ସେହି ଅଦୃଶ୍ୟପୂର୍ବ ଓ ଅପୂର୍ବ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ମୁଁ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ, ବିସ୍ମିତ ଓ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇପଡ଼ିଲି । ଏ ଜୀବନରେ ଅନେକ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଦେଖିଅଛି; କିନ୍ତୁ ଏପରି ମନୋରମ ମୂର୍ତ୍ତି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ହେଲେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇନାହିଁ । କିପରି ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦରେ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା; ପ୍ରାଣାଧାରରେ ଭକ୍ତିର ଉତ୍ସ ଉତ୍ସାରିତ ହେଲା । କି ଏକ ଅପୂର୍ବ ଭାବରେ ବିଭୋର ହୋଇଗଲା । ମୋର ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ଦେହ ମୋର ଆପଣା ମନକୁ ତାଙ୍କ ଚରଣରେ ଲୋଟିପଡ଼ିଲା ।

ସେ ସମ୍ବେଦରେ ମୋର ହାତ ଧରି ଉଠାଇ ଧୀରଗମ୍ଭୀର ମଧୁର ବାକ୍ୟରେ କହିଲେ, ‘ବାବା! ସହସା ରାତି ଶେଷରେ ମୋତେ ବୃକ୍ଷତଳେ ଦେଖି ଏବଂ ତୁମର ପରିଚୟାଦି କିଛି ଜିଜ୍ଞାସା ନ କରି ସଙ୍ଗରେ ଆସିବାକୁ ଆଦେଶ କରିଅଛି; ଏଥିରେ ତୁମେ ଚିକିଏ ଭୀତ ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇଅଛ । କିନ୍ତୁ ଏଥିପୂର୍ବରୁ ତୁମେ କିଏ, କି ଅଭିପ୍ରାୟରେ ବୁଲୁଅଛ, ଆଜି ବୃକ୍ଷକୋଟରରେ ବା କାହିଁକି ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲ, ତାହା ମୁଁ ଅବଗତ ହୋଇଥିଲି; ସେଥିପାଇଁ ତୁମକୁ କୌଣସି ବିଷୟ ପ୍ରଶ୍ନ କରିନାହିଁ । ନିଶୀଥ ସମୟରେ ତୁମ ବିଷୟ ଅବଗତ ହୋଇ କେବଳ ତୁମକୁ ଏଠାକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ସେହି ବୃକ୍ଷତଳରେ ବସି ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିଲି ।’ ମୁଁ ଅବାକ୍ ! ଏ ମୋ ବିଷୟ କିପରି ପୂର୍ବରୁ ଅବଗତ ହେଲେ ? ସେ ଜଣେ ସିଦ୍ଧ ମହାପୁରୁଷ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ଜନ୍ମିଲା । ଗତ ରାତ୍ରିର ଦାରୁଣ କଷ୍ଟ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ଜୀବନକୁ ସାର୍ଥକ ମନେ କଲି । ମୁଁ ତାଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କର ଶରଣାଗତ ହେଲି ।

ସେ ମିଷ୍ଟବାକ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ମୋତେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରି ମୋର ପୂର୍ବଜନ୍ମ ଓ ଲହରଜନ୍ମର ଅନେକ ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଏବଂ ଯୋଗଶିକ୍ଷା ଓ ସାଧନକୌଶଳ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ । ମୁଁ ବିସ୍ମିତ ଓ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ବିନୀତ ଭାବରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କଲି । ଗତ ରାତ୍ରିର ବିପଦ ଯେ ସଂପଦର କାରଣ, ତାହା ବୁଝିପାରି ସର୍ବମଙ୍ଗଳମୟ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଲି । ଏତେ ଦିନ ପରେ ମନୋରଥ ସିଦ୍ଧି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ବୁଝିପାରି ହୃଦୟ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଓ ଆନନ୍ଦରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଗଲା ।

ପରେ ସେହି ସିଦ୍ଧ ମହାପୁରୁଷ ପାହାଡ଼ର ସନ୍ନିହିତ ହୋଇ ପାହାଡ଼ ଗାତରୁ ଖଣ୍ଡେ ବୃହଦାୟତନ ପ୍ରସ୍ତର କୌଶଳକ୍ରମେ ଅପସାରଣ କଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ! ପ୍ରକାଶ ଗହ୍ୱର ! ମୁଁ ତନ୍ମୁଖ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦେଖିଲି, ଗହ୍ୱରଟି ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୃହ ପରି ପ୍ରଶସ୍ତ ଓ ପରିଷ୍କୃତ । ସେ ମୋତେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ହସ୍ତଲିଖିତ ଯୋଗ ଓ ସ୍ୱରୋଦୟ ଶାସ୍ତ୍ର ପାଠ କରିବାକୁ ଦେଲେ । ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପୁତବତ୍ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ତିନି ମାସ କାଳ ବନ୍ୟ ଫଳମୂଳ ଓ ସାରୁ ସିଝା ଖାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯୋଗୀରାଜଙ୍କଠାରୁ ଯୋଗ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସବୁଦିନ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ଯୋଗ ଓ ସ୍ୱରଶାସ୍ତ୍ରର ଗୁରୁ କୂଟ ସ୍ଥାନର ବିଶଦ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ବୁଝାଇ ଦେଉଥିଲେ ଓ ସାଧନର ସହଜ ଓ ସୁଖସାଧ୍ୟ କୌଶଳ ଦେଖାଇ ଦେଉଥିଲେ । କେତେବେଳେ କିଛି ଲେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପତ୍ରରସରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କାଳି ଓ ବାଉଁଶ କାଠର କଲମ ଦ୍ୱାରା ପଥର ଉପରେ କିମ୍ବା ଗଛ ବଙ୍କଳରେ ଲେଖି ରଖୁଥିଲେ । ସବୁଦିନ ସାରୁସିଝା ଖାଇ କାଳେ ଦେହ ଖରାପ ହୋଇଯିବ, ତେଣୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପାର୍ବତ୍ୟ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରୁ ଚାଉଳ ଭିକ୍ଷା କରି ଆଣି ଭାତ ରାନ୍ଧି ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥିଲେ । ଘନ ଅରଣ୍ୟରେ ଶିଷ୍ୟ କାଳେ ପଥ ଭୁଲିଯିବେ- ଏହି ଆଶଙ୍କାରେ ଯୋଗୀରାଜ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଏକାକୀ କେଉଁଠାକୁ ପଠାଉ ନ ଥିଲେ । ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ବୁଲିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଗୁରୁ ନିଜେ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ବୁଲାଇ ଆଣୁଥିଲେ । ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ‘ଗୁରୁଚରଣ’ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ । ଶିକ୍ଷା ପରିସମାପ୍ତି ପରେ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂର୍ବର ପାର୍ବତ୍ୟ ବସ୍ତି ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ଆଉଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଯୋଗୀରାଜ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ୍ ହୋଇଥିଲା । ତାହାର ବିବରଣୀ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକର ‘ଯୋଗଶିଷ୍ୟ ପ୍ରକାଶ’ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା । ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଦେଖିଲେ ଯେ, ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ବାଣୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପେକ୍ଷିତ, ଅନାଦୃତ । ଭୋଗର ଆପତମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ମୁଗ୍ଧ ଓ ହଠାତ୍ ଦିନକରେ ବଡ଼ ଲୋକ ହୋଇଉଠିବା ଆକାଂକ୍ଷାରେ ସମସ୍ତେ ଲୁହ । ଠାକୁର ଭାବିଲେ ଯେ, ଦେଶର ଉପରୋକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଯଦି ତ୍ୟାଗ ଓ ବୈରାଗ୍ୟର ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରି ଜଗତକୁ ଅନିତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରିବେ, ତେବେ କେହି ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିବେ ନାହିଁ । ଯଦି କେହି ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ନ ଆସନ୍ତି, ତେବେ ସେ ତାଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧ ସାଧନ-ସତ୍ୟ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରଚାର କରିବେ ବା କିପରି ? ତେଣୁ ସେ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ସାଧନର ଅବାନ୍ତର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ସବୁ ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇଥିଲା, ସେ ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ।

ତାଙ୍କର ଅଲୌକିକ ତପଃଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ କେତେ ନିର୍ଦ୍ଦିନ ଧନର ସମ୍ପାଦନ ପାଇଲେ, କେତେ ନିଃସନ୍ତାନ ସନ୍ତାନ ଲାଭ କଲେ, କେତେ ଜଟିଳ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ରୋଗମୁକ୍ତ ହେଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କାମକାମନାକଲୁଷିତ-ଚିତ୍ତ ମାନବମାନଙ୍କର ଐହିକ ସୁଖଲାଭର ଇଚ୍ଛା ଏତେ ବେଶୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କଲେ ଯେ, ନିତ୍ୟବସ୍ତୁର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉତ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଅବକାଶ ସୁଦ୍ଧା ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଏହି

ଶ୍ରେଣୀର ମାନବମାନଙ୍କ କାମନା ପୂରଣ ନିମିତ୍ତ ସେ ‘ସିନ୍ଧିଯୋଗ’ ନାମକ ପୁସ୍ତକ ଲେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଦିନେ ସୁମେରୁ ଦାସଜୀ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ଲେଖା ବନ୍ଦ କରାଇଦେଇ କହିଲେ, ‘ମୁଁ ତୋତେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ବିତରଣ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଭାର୍ତ୍ତାତ୍ମା କରି ଲୋକାଳୟକୁ ପଠାଇଲି, କିନ୍ତୁ ତୁ ଅବିଦ୍ୟା ବିତରଣ କରି ବନ୍ଧନ ଉପରେ ଆହୁରି ବନ୍ଧନ କଷିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛୁ; ଏ ସବୁ ଅବାନ୍ତର କଥା ଛାଡ଼ି ଦେ ।’

ନିଗମାନନ୍ଦ - ମୁଁ ନିଜେ ଇଚ୍ଛା କରି କିଛି କରୁନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଦର୍ଶନ, ଝର୍ଣନ ମାତ୍ରକେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭୀକ୍ଷା ପୂରଣ ହୋଇଯାଉଛି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ କ’ଣ କରିପାରେ ?

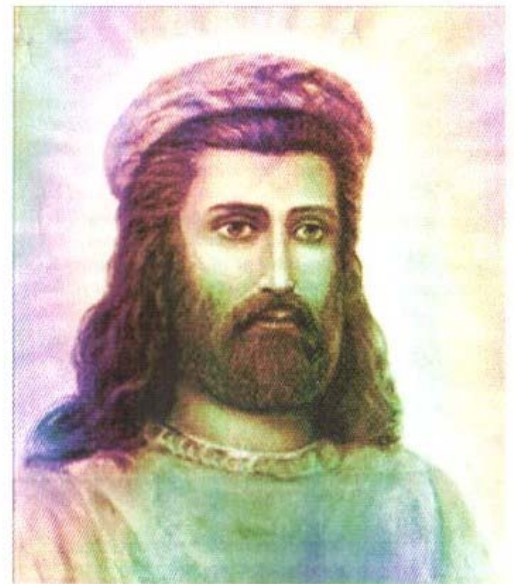
ସୁମେରୁ ଦାସ - ତୁ ଯୋଗେଶ୍ଵର୍ୟ୍ୟ ସମ୍ବରଣ କର । ସାଧନର ଫଳ ସ୍ଵରୂପ ସତ୍ୟର ଯେଉଁ ବିମଳ ଜ୍ୟୋତି ତୋ ଅନ୍ତରରେ ଫୁଟି ଉଠିଛି, ତାହାରି ପ୍ରଭାବରେ ତୁ କାମକଳୁଷିତ ମୋହାନ୍ତମାନଙ୍କର ଅଜ୍ଞାନ ନାଶ କର । କୌଣସି ଶକ୍ତିର ବିକାଶ କର ନାହିଁ । ସ୍ଫୁଟି ନିଦାକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ ରଖି ବ୍ରହ୍ମଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଭିତରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବିତରଣ କର ।

ସେହିଦିନଠାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସାଧାରଣ ଭାବରେ ରୋଗ ନିରାମୟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ଓ କେବଳ ଆଧ୍ୟାତ୍ମବିଦ୍ୟା ଲାଭେଚ୍ଛୁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଦେବେ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଯୋଗୀଗୁରୁ ଉଦାସୀନାଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ଵାମୀ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜଙ୍କର ପୂର୍ବାଗ୍ରମର ନାମ ଥିଲା କୁଥୁମିଲାଲ୍ ସିଂହ । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଓ ଜନ୍ମ ତାରିଖ କୌଣସିଠାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇନାହିଁ । କେତେକଙ୍କ ମତରେ କୁଥୁମିଲାଲ୍ ସିଂହ କାଶ୍ମୀରରେ ବାସ କରୁଥିବା ପଞ୍ଜବୀ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲେ ।*¹

କୁଥୁମିଲାଲ୍ ପଞ୍ଜବ କେଶରୀ ରଣଜିତ୍ ସିଂହଙ୍କର ସଭାସଦ୍ ଥିଲେ । ୧୮୩୯ ମସିହାରେ ରଣଜିତ୍ ସିଂହଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁପରେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଦଲିପ ସିଂହ ମହାରାଜ ହେଲେ ଏବଂ କୁଥୁମିଲାଲ୍ ସିଂହ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିଲେ । ଦଲିପ ସିଂହଙ୍କ ସହିତ ସେ ମଧ୍ୟ ଇଉରୋପ ଯାଇଥିଲେ । ଦଲିପ ସିଂହ ଇଉରୋପରେ କିଛି ଦିନ ରହିବା ପରେ କ୍ରମେ ପାଞ୍ଚାତ୍ୟଭାବାପନ୍ନ ହୋଇ ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ସ୍ଵଧର୍ମନିଷ୍ଠ ଦେଶପ୍ରେମୀ କୁଥୁମିଲାଲ୍ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସେ ସମଗ୍ର ଇଉରୋପ ଭ୍ରମଣ ଶେଷ କରି ଋଷିଆ ପାର ହୋଇ ତିବ୍ବତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେଠାରେ ସେ ହିମାଳୟର ଋଷିସଂଘର ସନ୍ଥାନ ଲାଭକଲେ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଦେଶ୍ୟାଠାରୁ ଯୋଗଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଅମିତ ଯୋଗବଳଶାଳୀ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲେ । ଯୋଗସିଦ୍ଧି ପରେ ତାଙ୍କର ନାମ ହେଲା ‘ସୁମେରୁ ଦାସ’ ।

ଏହି ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ଥିଓସଫି ସଂପ୍ରଦାୟର ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ମାତାମ୍ ବାଭାଟଙ୍କିଙ୍କର ଗୁରୁ ଥିଲେ । ମାତାମ୍ ବାଭାଟଙ୍କିଙ୍କୁ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରି ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ମାତାମ୍ ବାଭାଟଙ୍କିଙ୍କ ମନରେ ସୁସ୍ଥଜଗତ ଓ ପରଲୋକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶ୍ଵାସ ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଭାରତ ଆସି ଗୁରୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ନ ପାଇ ଭଗ୍ନମନୋରଥରେ ବିଲୀତ ଫେରିଯିବା ବେଳେ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଜାହାଜ ଭିତରେ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ, ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ଯୋଗବଳରେ ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ଗମନ କରିପାରୁଥିଲେ । ମାତାମ୍ ବାଭାଟଙ୍କି ସୁମେରୁ ଦାସଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ଥିଓସଫି ସଂପ୍ରଦାୟ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଥିଓସଫି ସଂପ୍ରଦାୟରେ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ, ‘KOOT-HOUMI-LAL’ ବା ‘K.H’ ନାମରେ ପରିଚିତ । ୧୮୮୦ ମସିହାରୁ ୧୮୮୪ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ‘KOOT-HOUMI-LAL’ ପ୍ରାୟ ୧୨୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଚିଠି ଆଲ୍ଲାହାବାଦ୍ ‘The Pioneer’ ସଂବାଦପତ୍ରର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ଏ. ପି. ସିନେଟ୍ ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀ ଏ. ଓ. ହ୍ୟୁମ୍ଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖିଥିଲେ । ୧୯୨୩ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଶ୍ରୀ ଏ. ଟେଭର୍ ବେକର୍ ଏହି ସବୁ ଚିଠି ସଂଗ୍ରହ କରି ‘The Mahatma Letters to A. P. Sinnett’ ନାମକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଏ. ପି. ସିନେଟ୍ ୧୯୨୧ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ସବୁ ଚିଠି ମାଉଦ୍ ହଫ୍ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ୧୯୩୯

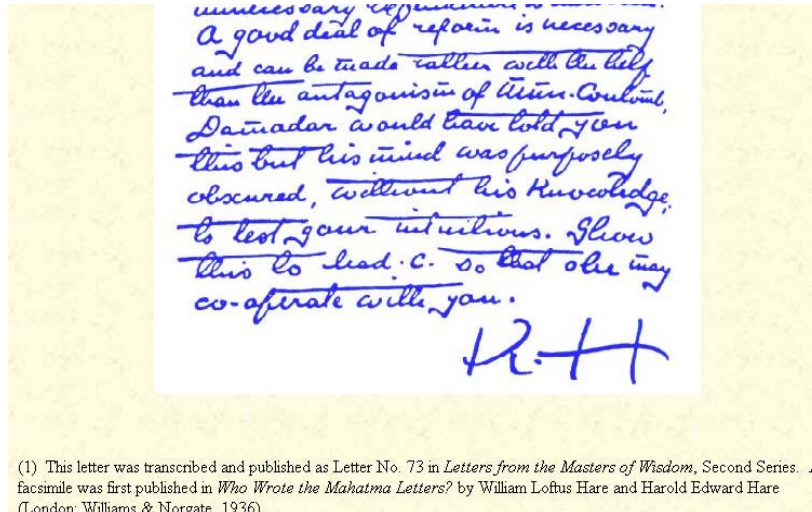


Koot-Hoomi-Lal (ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁ ଦାସ)

*1 - Please see <http://www.crimsoncircle.com/AboutUs/AboutKuthumilalSingh/tabid/1703/Default.aspx>

ମସିହାରେ ଶ୍ରୀମତୀ ହର୍ମ୍ୟାନ୍ ଶ୍ରୀ ବେକରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚିତ୍ର ମିଉଜିୟମ୍‌କୁ ଦାନ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚିତ୍ର ମିଉଜିୟମ୍ ମେନ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ବିଭାଗରେ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଛି । ଏହି ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଚିଠି ଚାଉଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା କାଗଜରେ ଲେଖାହୋଇଛି । ସୁମେରୁ ଦାସଙ୍କ ହାତଲେଖା ଚିଠିର ଇଂରାଜୀ ଟ୍ରାନ୍ସ୍‌କ୍ରିପ୍ଟ ଓ ଫଟୋ ଚିତ୍ର ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

“... A good deal of reform is necessary and can be made rather with the help than the antagonism of Mme. Coulomb. Damodar would have told you this but his mind was purposely obscured, without his knowledge, to test your intuitions. Show this to Mad. C. so that she may co-operate with you. K.H.” *²



ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ଯୋଗବିଭୂତି ଥିଲା । ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣୀ ଦେବୀଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାୟ ଜୀବନ-ପ୍ରସଙ୍ଗ’ ପୁସ୍ତକରୁ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜଙ୍କ କେତେକ ଯୋଗବିଭୂତି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

୧. ଦିନେ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ଦୁହେଁ ଯୋଗପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା କରି କରି ଦୁର୍ଗମ ବନ ମଧ୍ୟରେ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରୁଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ ବ୍ୟାଘ୍ର ତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖବର୍ତ୍ତୀ ହେଲା । ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ଗୁରୁଚରଣଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ହସ୍ତରେ ପକ୍ଷପତ୍ତିକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ବ୍ୟାଘ୍ର ପ୍ରତି ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ । ପରିବାଜକ ଯୋଗୀରାଜଙ୍କ ପଛରେ ଥାଇ ଉଙ୍କିମାରି ଦେଖିଲେ ଯେ ଏତେ ବଡ଼ ବାଘ ପୋଷା ବିରାଡ଼ି ପରି ଲାଞ୍ଜ ହଲାଉଛି ଓ ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରହିଛି । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ସୁମେରୁ ଦାସ ମୁହଁ ଫେରାଇନେବା ମାତ୍ରେ ବ୍ୟାଘ୍ରଟି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଶ୍ୱାସରେ ପଳାୟନ କଲା । ସୁମେରୁ ଦାସ ସେହିଦିନ ଶିଷ୍ୟକୁ ତ୍ରାଟକ ଯୋଗର ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଲେ ଯେ ସେ ନେତ୍ରରଶ୍ମି ସଂଯତ କରି ବାଘ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁବା ମାତ୍ରେ ବାଘଟି ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା ।
୨. ମେଘାଳୟ ରାଜ୍ୟର ପଞ୍ଜିମ ଗାରୋହିଲ୍ ଜିଲ୍ଲା ଅର୍ଦ୍ଧଗତ କୋଦାଳଧୋୟା ଗ୍ରାମରେ ଯୋଗାଚାର୍ଯ୍ୟ ସୁମେରୁ ଦାସ ମହାରାଜ ବିଶେଷ ଖ୍ୟାତି ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦାନ୍ତ ସୁନା ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଗାରୋହାଜିଂ ଇତ୍ୟାଦି ଆଦିବାସୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଦାନ୍ତବନ୍ଧା ଠାକୁର ବା ବୁଢ଼ାଠାକୁର ନାମରେ ଡାକୁଥିଲେ । କୋଦାଳଧୋୟା ଗ୍ରାମର କରୈତଳୀ ପଡ଼ାରେ ଲାଉଚାଷତା ନାମକ ସ୍ଥାନରେ ମୃତ୍ତିକାତଳେ ଗୋଟିଏ ଗୁହାରେ ସେ କେତେଦିନ ଧରି ବାସ କରିଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ଗାନ୍ଧା ଖୋଡ଼ା ଠାକୁର ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହୁଥିଲେ । ଲାଉଚାଷତାର ମଣି ଜୋୟାରଦାର ନାମରେ ଜଣେ ଗରିବ ଗୃହସ୍ଥ ସୁମେରୁଦାସଙ୍କର ଜନୈକ ପ୍ରଧାନ ଭକ୍ତ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ତମ୍ବାକୁ ରୁପା ଓ ରୁପାକୁ ସୁନା କରିଦେଇଥିଲେ । ସେ ‘ସୁମାର ଯୁଗିଛାକ’ ନାମକ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଗଛର ରସ, ଏହି ଧାତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।
୩. ବେରୁପଡ଼ା ନାମକ ଗ୍ରାମରେ ବାୟା ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ସୁମେରୁଦାସଙ୍କର ଜଣେ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସୁମେରୁଦାସ ଏକ ଦୁର୍ଲଭ ବାଣ୍ଟର ମୋତି ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ମୋତିର ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗାରୋହିଲ୍ ରହଣିକାଳରେ ନିଜେ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ବାୟା ମଣ୍ଡଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସେହି ମଣି ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ‘ପରେ ଦେଖାଯିବ କହି’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିଥିଲେ ।

*2 - <http://www.blavatskyarchives.com/khhartma.htm>

୪. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କୋଦାଳଧୋୟା ଗ୍ରାମକୁ ଯିବାର ଆଠ ଦଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ସେହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସି ଦୁଇଟି ଅଲୌକିକ ବିଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସଭାଜନ ହୋଇଥିଲେ । ସୀତାରାମ ଉକ୍ତ ବିଭୂତିର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ । ବିଭୂତି ଦୁଇଟି ହେଲା- (୧) ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘାକୃତି କଞ୍ଚା ବାଉଁଶ ଅଣାଇ ରଖାଗଲା । ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ତାର ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ପବ ଉପରେ ମନ୍ଦିତ ଧୂଳି ନିଷେପ କରିବା ମାତ୍ରେ ବାଉଁଶଟି ଆପେ ଆପେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହୋଇଗଲା । ଏହା ମାରଣ ବିଦ୍ୟା । (୨) ଦୁଇଟି ଲମ୍ବା ବେତ ଆଣି ଦୁଇଦଳ ଲୋକଙ୍କୁ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଦଶ ବାର ହାତ ଦୂରରେ ଠିଆ କରାଇ ଯୋଗୀରାଜ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦଳ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାଡ଼ି ଦେଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଜୋରରେ ବାଡ଼ି ଧରିବାକୁ କହି ସେ ମନ୍ତ୍ରପାଠ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଦଶ ବାର ହାତ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦଳର ପ୍ରାୟ ତେର ଚୌଦ ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ବେତ ଦଣ୍ଡ ଦୁଇଟି ପରସ୍ପର ଦିଗକୁ ଏତେ ଜୋରରେ ଆକର୍ଷଣ କଲେ ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରାଣପଣ ବାଧାଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ବେତ ଦୁଇଟି ଦୁଇଦଳର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ପରସ୍ପର ସନ୍ନିକଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅବଶେଷରେ ଦଶ ପକ୍ଷର ହାତର ଲମ୍ବ ସେହି ବେତ ଦୁଇଟି ସମବେତ ପଡ଼ିଗି ଡିରିଗି ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ହାତରୁ ଯାଇ ଲମ୍ବାଲମ୍ବି ଭାବରେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ଏକ ହୋଇଗଲା ।

ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ହିମାଳୟର ଋଷିସଂଘର ସଦସ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଧିଓସଫି ସଂପ୍ରଦାୟ ମତରେ ୧୯୫୬ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୧ ତାରିଖରୁ ମୈତ୍ରେୟ ଋଷିଙ୍କ ପରେ ସୁମେରୁଦାସ ମହାରାଜ ବର୍ତ୍ତମାନ ଋଷିସଂଘର ସଭାପତି ପଦ ଅଳଙ୍କୃତ କରିଛନ୍ତି (<http://en.wikipedia.org/wiki/Kuthumi>) ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ହେ ପରଂବ୍ରହ୍ମ

| | |
|---------------------------------|----------------------------------|
| ହେ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଠାକୁର ମୋହର | ମନ କିନ୍ତୁ ବୁଝେ ନାହିଁ |
| ସାଥୀ ତୁମେ ଏକା ଜନ୍ମ ଜନ୍ମର | ଏ ସଂସାର ତ ତୁମର |
| ସଦାବେଳେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସେ ମନେ | ସୃଷ୍ଟି ଯଦି ଏତେ ସୁନ୍ଦର ତ |
| କାହିଁକି ଭାବେ ଏ ଜଗତଟି ମୋର ।୧। | ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା କନ୍ଦନାରୁ ବାହାର ।୫। |
| ଯାହା ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ଯାହା ମୁଁ ପାଉଛି | ଭଜିବା ପରି ମୁଁ ଭଜି ନାହିଁ କେବେ |
| ସବୁ ତ ତୁମରି ଦାନ | ପାଇବା ପରି ମୁଁ ପାଇଛି |
| ତଥାପି ଠାକୁରେ ପଡ଼ି ସଂସାର ମାୟାରେ | ଜୀବନର ନିତି ଦୁଃଖ ସୁଖରେ |
| ବଢ଼ିଯାଏ ଅଭିମାନ ।୨। | ତୁମ ଅମୃତ ପରଶ ପାଇଛି ।୬। |
| ତୁମେ ହିଁ ସତ୍ୟ, ତୁମେ ହିଁ ନିତ୍ୟ | ମାଗିବା ଆଗରୁ ଦେଇଅଛ ସବୁ |
| ତୁମେ ହିଁ ପରମ ଈଶ୍ୱର | ଏତିକି ମୀନତି କେବଳ |
| ମନ କାହିଁ ଧାଏଁ ବିଷୟ ପଛରେ | ଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରେମର ସାଗର ତୁମେ ହେ |
| ଛାଡ଼ି ଆପଣାର ଠାକୁର ।୩। | ଏ ଦୀନକୁ ଦିଅ ଏକ ଆଶୁଳ ।୭। |
| ମନ ଭଳି ଯାଏ ଦେଖି | ଭବ-ରାଇଜରୁ ଭାବ-ରାଇଜକୁ |
| ଅପୂର୍ବ ସୃଷ୍ଟି ତୁମର | ତୁମେ ବାଟ ନିଅ କଢେଇ |
| ମନ ଖାଲି ଖୋଜି ହୁଏ | ଏ ଜୀବନେ ତୁମେ ହିଁ କେବଳ |
| କରିବାକୁ ତାକୁ ଅଧିକାର ।୪। | ମୋର ମନ ପ୍ରାଣେ ସଦା ରହି ।୮। |

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ରଶ୍ମୀ ନାୟକ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Shri Shri Thakur in Bastar Palace

This article is a narration of how the Raja of Bastar, Shri Prafulla Chandra Bhanja Deo had the propitious opportunity of becoming a devotee of Shri Shri Thakur Nigamananda Dev.

He writes - I was born on the 9th of May, 1909, and it was the day my father started the work of “Panchratna” Shiva Temple near the village graveyard as per his commitment. In essence, I and Baruniswari Shiva Temple are of the same age. In my early childhood, I wrote two flawless Sanskrit *slokas*, which impressed my father and brother Purna Chandra Bhanja Deo. As a result, they arranged four *gurus* so that I can be proficient in Sanskrit literature. Two of them were famous vedic pundits, another one was a *maithili* pundit and the fourth was young Narayan Tripathi, the disciple of Budhinath Shastri, our royal pundit.

Narayan Tripathi was a follower of Tara Devi and was graciously blessed by her after many years of *upasana* in the historical Tara temple of Bhushandpur. Once in his dreams Tara Devi instructed him to wait at the bank of the nearest river during the dawn on the upcoming *Chaturdashi day*. He followed the direction and went to the riverbank in the morning of the fateful day. Later in the evening he noticed a *Talapatra Pothi* (palmleaf manuscript) floating in the river. Upon recovering it, he found *mantras* related to Tara Devi in it and how to use them. Later, Narayan Tripathi handed it over to me and it was start of my spiritual journey after obtaining of the “Ista matra”.

During that time, Bastar was quite a large state (presently in Chhattisgarh) and got its name from the fact that Maa Bhagabati had graced the creator of the state and presented a lucky dress (*Bastra*) so that he could conquer all its enemies and establish the state. Bastar was a loose modification of *Bastra*. Around that time, my parents were instructed by Tara Devi in their dreams to get me married to the princess of Bastar state. Tara Devi used to come in my mother’s dream every month until the marriage was solemnized. In 1927, at the age of eighteen, I got married to the princess of Bastar. Surprisingly, my wife and I had the same name. Her name was Prafulla Kumari. It was the spring time of my life; after marrying the beautiful princess I was mostly occupied with material life and was away from any religious activity for about six months. I visited Kashmir with my lovely wife for over five months.

While roaming in the hills, we bumped into a *tantrik sadhu* in one of the caves and found out that he was a disciple of Trailanga Swami. Around that time, I fell ill and recovered as a result of a *yagna* performed by this cave dwelling *sadhu*. Shortly thereafter, I returned to Kolkata along with my wife. There, my wife once woke up perplexed in the middle of night after a scary dream. She saw a long electrifying tongue coming out of dark clouds, trying to lick blood from a skull on a blue hand. Then she heard an earsplitting noise coming out of the clouds from a body-less Maa Saraswati. She could hear, “Your husband has completely forgotten me; He should have never done this; Tell him to start all his *sadhana* again or else the consequences would be ominous”. It was sufficient for me to go out of hibernation and I immediately prayed to Maa Bhagabati and begged her to pardon me. I started my *sadhana* the very same day. One night in my dream, a young lady in a red dress with open hair instructed me that to succeed in attaining the supreme power, you need to seek and take shelter at the lotus feet of a guru who has attained the Eternal Shiva state. It is essential that the knowledge of *Vedas* and *Tantra* should come from the mouth of such a guru. Get initiated in *Tantra* by your guru and use the mantra as instructed by him. Your wife was born with the blessings and attributes of Maa Bhagabati and hence she will always be with you for your help. I went around several places trying to find a guru and finally met an *Aghori Sadhu* named Keshabananda in the village of Saikheta on the

banks of the River Narmada. I witnessed his uncommon powers when he brought back to life a young sick child after beating him to death. He advised me to return to Kolkata as he could not help me and I would find my guru soon.

I returned to Kolkata and in the month of December 1927, we were blessed with a baby girl. The night of the birth, the goddess of Bastar, Kaladanteswari Mahishamardini Kalika Devi appeared in my dream and said the relationship between a guru and his disciple transcends birth and death; both of you have been waiting patiently for each other; and a letter conveying the arrival of your future guru to Kolkata should arrive tomorrow. I received a letter the very next day from Swami Pragyana Saraswati of Kokilamukh Matha in Assam. The letter stated that the book I requested, *Tantrik Guru*, was on its way and its author, Srimat Swami Nigamananda Paramahansadev was currently in Howrah staying at the residence of one of his favorite disciples, Attorney Phanibhusan Mitra, located on Panchanantala Road. It also stated that I could meet him in person and get my questions regarding methods for *tantrik worship* and *sadhana* clarified and addressed directly.

Prior to my marriage, I had seen the book ‘Tantrik Guru’ in my father’s library and always wanted a copy for my own; hence I had ordered the book from Kokilamukh Math. To my utter surprise I received this letter after one and half years of my request. I was very excited and the very same evening I left for Phani Babu’s home along with Pundit Rupanath Sharma, the nephew of Bastar’s *Rajguru*. On reaching there, I was disappointed to hear that Thakur Nigamananda had gone to visit another disciple in Diamond Harbor and may be delayed for returning. In spite of the troubles of mosquito bites, I still kept on waiting at Phani Babu’s office room for two to three hours. Then, I saw Thakur getting out of a vehicle and felt overwhelmed with joy on seeing his glowing face. I felt like knowing him for years and thought this opportunity was the result of many lives of *sadhana*. I went near the vehicle and touched his lotus feet. He blessed me and smilingly told me that I had come after so many days and he had been waiting for me. After that he went upstairs and I waited with excitement. Pundit Rupanath was amazed by seeing a person of such an aura and whispered into my ears that he felt as if he was in *Satyayuga* and meeting saints such as Vyasa, Basishta, and Parashara. I kept silent and kept on waiting. After half an hour, I was asked to go inside and then I had the pleasure of seeing Thakur’s radiant and lustrous face again. I fell down at his feet. He asked me what I wanted. Then, I narrated my life’s experiences and feelings. After hearing it all, Thakur smiled and told me that I was indeed fortunate to have received the same *Tara Mantra* as him. He also said that our association goes back to the previous birth; he was glad that I found him in this life though he was not hoping so and my work would be his last. I then requested Thakur to accept me as his disciple and lead me in the path of *Tantra Sadhana*. He told that he had a number of things to discuss with me and could not do so in the presence of others. So he asked me to meet him at Nilachal Kutir, Puri, where he would perform the initiation and start me on the path of *Tantra Sadhana*. I touched his lotus feet and with Thakur’s blessing left home contented and cheerful.

On the *Shuklastami* day of the month of *Chaitra* in the year 1928 my initiation was performed by Shri Shri Thakur at Nilachal Kutir, Puri with the commencement of my *Tantrik Sanskar*. I spent the next ten days with Shri Shri Thakur learning the intricacies and secrets of *Tantra Sadhana*. All his advice remained deep inside my heart forever. Shri Shri Thakur accepted my personal request and invitation to spend the following Durga Puja at the palace in Jagdalpur, Bastar and perform the initiation of my wife. My wife and I along with all officials of the state and the people of Bastar were really ecstatic about it. The arrangements were nothing short of a carnival and the festive season of Durga Puja also added a special feature to it. My wife and I supervised each and every event to the minute detail and to our perfection.

As planned, in the month of October, Shri Shri Thakur accompanied by Swami Pragyananda Saraswati, a disciple, resident *sevak* of Nilachal Kutir, Shri Thakuradas Brahmachari (Haren Da) and Pleader Shri Phanibhusan Mitra, reached Bilaspur railway station. Among the people waiting to welcome Shri Shri Thakur were a number of high officials from Bastar state. Shri Shri Thakur took a bit of rest at the local guesthouse and then proceeded to the palace at Jagdalpur in a motorcade. Flanked by soldiers, security personnel, officials and people of Bastar, thousands were eagerly waiting to greet Thakur Maharaj with all sorts of preparations. As Thakur's convoy approached the palace gate grandly decorated, it was welcomed with a musical band of various instruments. Everyone greeted Thakur Maharaj as he made his way to the entrance of the palace. I was waiting at the entrance of the palace with my wife and other higher officials, heads bowed down and hands folded out of respect. We welcomed Thakur and guests in royal tradition and bowed at his feet. Everything was neatly arranged and all needs taken care of for Thakur and the guests ahead of time to ensure a pleasant stay for them.

Knowing Thakur as a *Sidha Purusha*, many royal officials and the elite of Bastar were eager to meet and get his blessings. One of the notable events during his stay was the initiation of my wife, Queen Prafulla Kumari.

Durga Puja is an important festival in Bastar state and is celebrated lavishly in the royal family. It starts on the *Panchami* (the fifth day) and ends on the *Ekadashi* (the eleventh day). Everyday around 5PM in the afternoon, the King and Queen dressed in the traditional attire walk down to the entrance of the palace and offer a prayer to the Kuladevi Goddess Danteswari. This is followed by the King and Queen riding a chariot pulled by the citizens of Bastar, ceremonially dressed. It is accompanied with sweet music in the background played by various artists. The chariot is flanked by soldiers of various units in their uniforms, visitors and locals. Musicians play their instruments throughout this event. After visiting the nearby Jagannath temple, the chariot returns to the palace. Shri Shri Thakur enjoyed this view from his balcony every day. The celebrations continued till 10 PM every night with cultural programs and dances inside the palace premises. Particularly, Thakur liked a show where a man acting as a bear danced with a damsel.

The day of *Bijaya Dashami* was celebrated with a lot of pomp, grandeur and festivities. It was followed by the *darbar* (court) at 8 PM in the night. The proceedings are attended by higher officials and *jamindars* (landlords) in all regalia and everyone including the citizens of Bastar has the opportunity to meet their King and Queen. At the King's request Shri Shri Thakur along with all the devotees joined the assembly. The state's secretary accompanied Shri Shri Thakur to his designated place and requested him to take his seat. Everybody was surprised and grateful by seeing the gleaming face of Shri Shri Thakur. Finally, the King and Queen arrived in Durbar hall and finished all the royal rituals and touched Thakur's feet and sought his blessings. Thakur blessed both of them. Everyone in the regal assembly was beholding the sight of Shri Shri Thakur with excitement and joy.

The next day, at the personal invitation of the King and Queen, Shri Shri Thakur went in a motor vehicle to watch the royal chariot festival. He was accompanied by all who went with him and enjoyed it. During the stay, the King and Queen felt as if they were on the top of the world and once prepared *Bhoga* themselves and offered it to Shri Shri Thakur. Shri Shri Thakur also visited the nearby Chitrakut waterfall, situated around 23 miles away from Jagdalpur. Dr. Mitchell, then Surgeon of Bastar state, heard about Thakur's *Sadhana* and *Sidhi* and with Thakur's permission, met him and discussed regarding after-life (this talk has been documented in "Shri Shri Nigamananda Katha Sangraha, second edition" by Sishir Kumar Basu, a disciple). The King had taken many photographs of Shri Shri Thakur during his stay and at Thakur's advice they have not been published; only one of the photographs with the King and Queen standing with Shri Shri Thakur in the middle was

published later in some of the books. There is a picture of Shri Shri Thakur still placed in the Durbar hall in Bastar palace.

Shri Shri Thakur returned to Kolkata towards the end of October. A few details regarding Shri Shri Thakur's trip to Bastar have been published in brief in "Shri Shri Nigamananda Smruti" compiled by Sishir Kumar Basu.

Translated from 'Swagatika – 2009' by
Shri Shri Thakur Charanasrita
Iswar Chandra Biswal
America Saraswata Sangha

ପ୍ରଣତି ପଦେ

ଗହ୍ମାପୁନେଁଇର ଜହ୍ନ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ବିଶ୍ଵ ଶାନ୍ତି ବିଶ୍ଵ ବାରତା ପରଶି
ଉଜ୍ଜଳାଏ ଦଶ ଦିଶି ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୧।
ଶୀତଳ ସମାର ଦୋଳେ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ପ୍ରାଚୀ ଗଗନରୁ ମଧୁର ମଳୟ
ବିଶ୍ଵ ପରିବାର ଛୁଏଁ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୨।
ପ୍ରେମ ଚରଣିଣୀ ଖେଳେ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ଅନ୍ଧାର ବିନାଶି ଆଲୋକ ଇଚ୍ଛିତ
ଲହରୀ ଭାଙ୍ଗିଲ ଧୀରେ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୩।
ରଜନୀ ପ୍ରଭାତ ହେରି ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ଶୁକ ପିକ କାକ ଚକ୍ରବାକ
ଚେଇଁ ଉଠିଲେଣି ଛାଏଁ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୪।
କାହା ଆଗମନେ କହ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
କୋକିଳ ଗାଉଛି ପଞ୍ଚମ ତାନରେ
ରାଗିଣୀ ଧରନ୍ତି ଆନେ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୫।

ହସିଲେଣି ଢୁଇ ଜାଇ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ମାଳତୀ ମରୁଆ ସୁଗନ୍ଧ ଫରୁଆ
ଖୋଲିଲେଣି କାହା ପାଇଁ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୬।
ଦେଖ ଦେଖ ଆଖି ଫେଇ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ସମାଗରା ଧରା ନାଟି ଉଠିଲାଣି
କାହାର ବନ୍ଦନା ଗାଇ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୭।
ଶୁଣ ଶୁଣ କାନ ଡେରି ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ଭରା ଭୈରବୀର କୁଳୁକୁଳୁ ସ୍ଵର
କୁଳ ଲଂଘି ଯାଏ ଥୁରି ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୮।
ଅରୁଣ ରଥରେ ବସି ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
କେଉଁ ରାଇଜରୁ କିଏ ଆସୁଛନ୍ତି
ପଦ୍ମାସନେ ହସି ହସି ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୯।
ଆସ ମିତ ଆସ ଭାଇ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ
ବିଶ୍ଵରୁ ପଦେ ନିଉଛାଳି ହୋଇ
ପ୍ରଣମିବା ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଗୋ ଫୁଲ ବଢ଼ଳବେଣୀ ।୧୦।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ୍
ନାଉକଣା ଶାଖାସଂଘ

ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଭାରତୀୟ ପରମ୍ପରାରେ ଗୁରୁପୂଜା

‘ଗୁରୁରାଦିରନାଦିକ୍ଷ ଗୁରୋଃ ପରମ ଦୈବତମ୍
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାସ୍ତି ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।’

ଆମର ପ୍ରିୟ ଜନ୍ମଭୂମି ଭାରତବର୍ଷର ଅନେକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଗୁରୁବାଦ ଓ ଗୁରୁପୂଜା ହେଉଛି ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ପୂଜ୍ୟପୂଜା ବା ଗୁରୁପୂଜା ଅର୍ବାଚନ ନୁହେଁ । ଏହା ହେଉଛି ସୁପ୍ରାଚୀନ ।

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଚତୁର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଷଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ମୂର୍ତ୍ତିପୂଜା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଐତିହାସିକମାନଙ୍କ ମତରେ ଏହାର ବହୁପୂର୍ବରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଅତି କମ୍ରେ ପାଞ୍ଚହଜାର ବର୍ଷ (କେତେକଙ୍କ ମତରେ ଦଶ ହଜାର ବର୍ଷ) ପୂର୍ବରୁ ବୈଦିକ ଯୁଗରେ ମୂର୍ତ୍ତିପୂଜା ନ ଥାଇ ପୂଜ୍ୟପୂଜା ବା ଗୁରୁପୂଜା ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ବୈଦିକ ଯୁଗକୁ ଋଷିଯୁଗ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ ସେ ସମୟରେ ଶୁଣି ଶୁଣି ବେଦକୁ ମନେ ରଖୁଥିବାରୁ ବେଦର ଅନ୍ୟନାମ ‘ଶ୍ରୁତି’ ଅଟେ । ପ୍ରାୟତଃ ତିନି ହଜାର ବର୍ଷ (କେତେକଙ୍କ ମତରେ ପାଞ୍ଚହଜାର ବର୍ଷ) ପୂର୍ବେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମହର୍ଷି ବ୍ୟାସଦେବ ବୈଦିକ ସୂକ୍ଷ୍ମଗୁଡ଼ିକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ଲିଖିତ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପୁରାଣ ଏବଂ ଭାଗବତ ପ୍ରଭୃତି ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମତିଥିକୁ ଆମ ଦେଶରେ ‘ଗୁରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା’ ରୂପେ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

ସେହିପରି ଉପନିଷଦ୍ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କ ଉପାସନା ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ‘ଉପ’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ସମୀପ ବା ନିକଟ ଏବଂ ‘ନିଷଦ୍’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ବସିବା । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସମୀପରେ ବସି ଯାହା ସିଧାସଳଖ ଶିକ୍ଷା କରାଯାଉଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଉପନିଷଦ୍ । କାଳର ପ୍ରଭାବରେ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରବେଶ କଲା ଓ ସମାଜରୁ ପୂଜ୍ୟପୂଜା ପରମ୍ପରା ଲୋପ ପାଇବାକୁ ବସିଲା । ଏହିଭଳି ଏକ ଯତ୍ନସହି ସମୟରେ ଋଷିମାନେ ସେମାନଙ୍କର ତପଃଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦେବତା ବିଗ୍ରହ ସ୍ଥାପନା କରି ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଯାବତୀୟ କାମନାବାସନା (ତେତିଶ କୋଟି ପ୍ରକାରର) ପୂରଣ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦେଲେ ଏବଂ ନିଜେ ଜନମାନସରୁ ଦୂରେଇଗଲେ । କ୍ରମେ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପାସନା ପୀଠ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା - ଯାହାକୁ ଆମେ ମନ୍ଦିର ବୋଲି କହିଥାଉ ।

ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା ଏହି ଯେ ମନ୍ଦିରଟି କେଉଁ ଶୈଳୀରେ, କେଉଁ ମାପରେ ବା କେତେ ଉଚ୍ଚତାରେ ତିଆରି ହେବ ତାହା ମଧ୍ୟ ସେହି ଋଷି ବା ଶିଳ୍ପୀ-ଗୁରୁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି । ଶୂନ୍ୟ ମନ୍ଦିରରେ ଦେବତାଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ସ୍ଥାପନ ହେଉଛି ଏହି ଋଷି-ଗୁରୁମାନଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କାର୍ଯ୍ୟ । ଦେବତାମାନଙ୍କର କେତୋଟି ହାତ, କେଉଁ ଆୟୁଧ, କେଉଁ ବାହନ, ସାକାର ବା ନିରାକାର ମୂର୍ତ୍ତି ବା ଉଭୟଙ୍କର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ମୂର୍ତ୍ତି, ଭାବମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ବା ତତ୍ତ୍ୱମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ବା ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ରୂପ (ଶିବଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ରୂପ, ଜଗନ୍ନାଥ, କାଳୀ ବା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଇତ୍ୟାଦି) ଏ ସବୁ ହିଁ ସେହି ଋଷି ବା ଗୁରୁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ତପଃଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦର୍ଶନ କରି ବାହାର ଜଗତରେ ତାହାକୁ ରୂପ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଦେବଦେବୀମାନଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଜଡ଼ କାଠ, ପଥର ବା ଧାତୁ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ମୂର୍ତ୍ତି ନ ଥିଲେ । ଏଥିରେ ସେହି ଗୁରୁମାନେ, ମନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ଋଷିମାନେ ପ୍ରାଣପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ବିନା ମନ୍ତ୍ରରେ ଦେବତା ପୂଜା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଉଭୟ ମନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରରେ ହିଁ ଦେବତାମାନେ ପୂଜା ପାଇଥାଆନ୍ତି, ଯାହାକି ଋଷି ବା ଗୁରୁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଅଛି । ଏହି ମନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ତଥା ଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରୁଥିବା ଋଷି ବା ଗୁରୁମାନେ ଶକ୍ତିଧର ମହାପୁରୁଷ ଥିଲେ ।

‘ଗୁ’ ଅକ୍ଷରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅକ୍ଷର ଏବଂ ‘ରୁ’ ଅକ୍ଷରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦୂର କରିବା । ଅଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଅକ୍ଷରକୁ ଯେ ଜ୍ଞାନାଲୋକ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୂର କରନ୍ତି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ‘ଗୁରୁ’ । ସାଧାରଣ ଭାବରେ ବିଚାର କଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କ ବିନା ତିଳେ ହେଲେ ଅଗ୍ରସର ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଶିଶୁଟି ଜନ୍ମହେଲା ମାତେ ମାତୃସ୍ତନ୍ୟ ସହିତ ଝରିଆସେ ତାହାର ମାତୃଭାଷା । ପାଦ ପକାଇ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ପିତୃକୁଳର ରୀତି-ନୀତି, ଆଚାର-ବ୍ୟବହାର, ଚାଲି-ଚଳନ ସବୁକିଛି ଶିଶୁଟି ନିଜ ପିତାମାତା ତଥା ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କଠାରୁ ଆହରଣ କରିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି ମାତା-ପିତା ହେଉଛନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟର ଆଦ୍ୟଗୁରୁ । ବୟଃବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଇ ଶିକ୍ଷାଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ସେ ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା କରିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଶିଶୁର ଶିକ୍ଷାଟି କେବଳ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଚାରିକାନ୍ଥ

ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ନ ରହି ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରୁ ଯଥା ପଡୋଶୀଙ୍କଠାରୁ, ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠଙ୍କଠାରୁ, ନିଜର ସହପାଠୀଙ୍କଠାରୁ, ଗଣମାଧ୍ୟମରୁ ଏବଂ ନିଜର ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ପରିବେଶରୁ କିଛି ନା କିଛି ଶିକ୍ଷା କରିଥାଏ । ପଛନ୍ନ ଭାବରେ ଏ ସବୁଥିରେ ଗୁରୁବାଦ ହିଁ ରହିଅଛି । ସାବାଳକ ହେବା ପରେ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଯେଉଁ ପେଷା ଗ୍ରହଣ କରେ ତାହା ମଧ୍ୟ ସେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥାଏ । ସେ ଚାଷୀ ହେଉ, ଦରଜୀ ହେଉ, ଚିତକର ହେଉ, ଡାକ୍ତର ହେଉ, ରାଜମିସ୍ତ୍ରୀ ହେଉ, ପାଇଲଟ୍ ହେଉ, ମୁଷ୍ଟି ଯୋଦ୍ଧା ହେଉ ବା ଗୃହିଣୀ ହେଉ - ସବୁ ପେଶାପାଇଁ ଜଣେ ଜଣେ ଅଭିଜ୍ଞ ମାଷ୍ଟର ବା ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ । ଯେତେବେଳେ ଏହିସବୁ ବୈଷୟିକ ବା ଲୌକିକ ବିଦ୍ୟା ପାଇଁ ଅଭିଜ୍ଞ ଶିକ୍ଷାଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ହେଉଛି, ତେବେ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ସର୍ବଶେଷ ବିଦ୍ୟା ‘ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଦ୍ୟା’ ପାଇଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁରୁଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ସର୍ବାଦୌ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସେଥିପାଇଁ ମହାଯାତାର ମହାନିର୍ବାଣ ପାଇଁ ଶେଷଜୀବନରେ ହିଁ ଅସଲ ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାଙ୍କୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପରିଭାଷାରେ ‘ସଦ୍ଗୁରୁ’ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥାଏ ।

‘ସଦ୍ଗୁରୁ’ କିଏ ? ମୂଳ ଗୁରୁଶକ୍ତି ହିଁ ମନୁଷ୍ୟଗୁରୁ ରୂପରେ ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଜୀବଗଣଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଲାଳନ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ସୃଷ୍ଟିର ଧାରାକୁ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା । କିନ୍ତୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁରୁଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରାକୃତିକ ଧାରାରୁ ଜୀବଗଣଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା । ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାର ଦୁଇଟି ପାର୍ଶ୍ବ ଭଳି ଗୁରୁ ଓ ଭଗବାନଙ୍କର ମହିମା ଏକ । କିନ୍ତୁ କରୁଣା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ । କାରଣ ଗୁରୁଙ୍କ କରୁଣାରୁ, ତାଙ୍କ ସତଶିକ୍ଷାରୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପଥରୁ ହିଁ ଜୀବର ଉଦ୍ଧାର ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ଶାସ୍ତ୍ରକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହି ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ‘ଗୁରୁ’ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ତୁଳନାରେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଏପରିକି ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ‘ଲଘୁ’ । ଗୁରୁଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ବ ‘ଗୁରୁ’ ନାମରୁ ହିଁ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଅଛି । ସ୍ୱୟଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି -

‘ଆଚାର୍ଯ୍ୟଂ ମାଂ ବିଜ୍ଞାନୀୟାନ୍ନାବମନ୍ୟେତ କହିତିତ୍
ନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟବୁଦ୍ଧ୍ୟା ସୁୟେତ୍ ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁଃ ।’

ଅର୍ଥାତ୍ ମୋତେ ହିଁ ଗୁରୁ ରୂପରେ ଜାଣିବ । ଗୁରୁଙ୍କୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜ୍ଞାନରେ କଦାପି ଅବହେଳା କରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବଦେବୋମୟ । ମୂଳ ଗୁରୁଶକ୍ତି ହିଁ ବିଭିନ୍ନ ଦେବଦେବୀ ରୂପରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଗୁରୁ ଶବ୍ଦକୁ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥରେ କୁହାଯାଇଛି, ଯାହାକି ସମଗ୍ର ଗୁରୁସତ୍ତାକୁ ବୁଝାଉଛି । ସାଧନାଗ୍ନିରେ ଚିତ୍ତକୁ ବିଶୁଦ୍ଧ କରି ତପସ୍ୟାର ତୁଙ୍ଗ ଶିଖରରେ ଅଥବା ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିବା ଆଧାରରେ ମୂଳ ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟିତ ହେଲେ ସେ ହୁଅନ୍ତି ‘ସଦ୍ଗୁରୁ’ । ଯେ ଜୀବର ସମସ୍ତ ପାପ-ତାପ ଭାର ବହନ କରି, ସମସ୍ତ ସଂଶୟ ବିମୋଚନ କରି ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟଠାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ସଂଚାର କରିପାରନ୍ତି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ‘ସଦ୍ଗୁରୁ’ । ଏହିଭଳି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କୁ କିଭଳି ଉପାସନା କରିବ ତାହା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍‌ଗୀତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି-

‘ତଦ୍ବିନ୍ଧି ପ୍ରଣିପାତେନ ପରିପ୍ରଣେନ ସେବୟା
ଉପଦେଷ୍ୟନ୍ତି ତେ ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞାନୀନସ୍ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶିନଃ ।’

ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମବେଦୀ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣରେ ଦଣ୍ଡବତ ପ୍ରଣାମ ପୂର୍ବକ ପରିପ୍ରଣ୍ଠ ଓ ସେବା କରି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା କରାଯାଏ । ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶୀ ଗୁରୁମାନେ ହିଁ ଜ୍ଞାନ ଓ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଅତଏବ ଏଥିରୁ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଛି ଯେ ଗୁରୁପୂଜା ହିଁ ସନାତନ ଧାରାର ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ସର୍ବଶେଷ ଆଧାର । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଏହି ଯେ ପୃଥିବୀର ମୁଖ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଧର୍ମସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏହି ଗୁରୁବାଦ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଯିଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ କହିଛନ୍ତି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଇଶ୍ବରଙ୍କ ପୁତ୍ର; ମହମ୍ମଦ୍ କହିଛନ୍ତି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଆଲାଙ୍କ ଦୂତ । ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ହେଉଛନ୍ତି ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ଗୁରୁ । ଜୈନଧର୍ମର ଚବିଶ ଜଣ ତୀର୍ଥଙ୍କର ବା ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମହାବୀର ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବଶେଷ ତୀର୍ଥଙ୍କର । ‘ଶିଖ’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଶିଷ୍ୟ । ଏହି ଶିଖ ଧର୍ମ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଗୁରୁବାଦ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, ଯାହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହେଉଛନ୍ତି ଗୁରୁ ନାନକ ।

ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁ ଚକ୍ରରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବାକୁ ହେଲେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କାରଣ ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ମୁକ୍ତିର ଚାବିକାଠି କେବଳ ହିଁ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ହାତରେ । ଯେ ଜୀବନ୍ତୁ ଛ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ସଦ୍ଗୁରୁ - ଯେ କି ଏକାଧାରରେ ସ୍ଥୂଳ, ସୁଷ୍ମ ଏବଂ କାରଣରେ ବିରାଜିତ, ଏକାଧାରରେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ପରିଧିରେ ବିରାଜିତ । ସେ ମୁକ୍ତାମ୍ବା ହୋଇଥିବାରୁ ବନ୍ଧାମ୍ବାମାନଙ୍କୁ ମରଣକାଳରେ ଉଦ୍ଧାର କରିଥାଆନ୍ତି । ‘ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳେ ଦେହ ବହି, ଦେବତା ହୋଇଲେ ମରଇ’ । ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଅବତରଣ

କଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ତେତୟା ଯୁଗରେ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଗୁରୁ ଥିଲେ ବଶିଷ୍ଠଦେବ ଏବଂ ଦ୍ୱାପରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗୁରୁ ଥିଲେ ସାଧିପନୀ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବଜନାଦୃତ ମୌଳିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଶ୍ରୀମଦଭଗବତରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା, ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ କ’ଣ କରଣୀୟ - ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଛି -

| | | | |
|-----------------------|--|-------------------------|--|
| ସର୍ବ ଶରୀର ମଧ୍ୟେ ସାର | | ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନର କଳେବର | |
| ସୁଲଭ ନାବ ରୂପ ଘଟେ | | ବନ୍ଧନ ଭବ ସିନ୍ଧୁ ତଟେ | |
| ଏ ନାବେ ଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣଧାର | | ମୁହିଁ ଅନୁକୂଳ ସମୀର | |
| ଏମନ୍ତ ନାବ ଥାଇଁ କୁଳେ | | ଯେବା ନ ତରେ ଭବଜଳେ | |
| ସେ ବଡ଼ ହୀନ ମୁକ୍ତମତି | | ତା ତହିଁ ନାହିଁ ଆତ୍ମଘାତୀ | |
| * * * * * | | * * * * * | |
| ଏହା ତୁ ବୁଝରେ ଉଦ୍ଧବ | | ଉତ୍ତମ ଗୁରୁପଦେ ସେବ | |
| ଭକ୍ତି କୁଠାର ଦୁର୍ବାସନା | | ଛେଦ ତୁ ଗୁରୁ ବାକ୍ୟେ ସିନା | |
| ଆତ୍ମାକୁ ଜାଣ ସାବଧାନେ | | ଗୁରୁବଚନ ଅନୁମାନେ | |

ଭଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତ ମୁମୁକ୍ଷୁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେଇ ଅନୁକୂଳ ସମୀର ଭଳି କର୍ଣ୍ଣଧାର ବା ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବା । ତେଣୁ ଅତି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ପାଇ ଯେଉଁମାନେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି ପାରିନାହାନ୍ତି, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଆତ୍ମଘାତୀ ଅର୍ଥାତ୍ ବାସ୍ତବରେ ସେ ନିଜକୁ ନିଜେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ପୂଜାପାଠ ଗଜସ୍ଥାନ ସଦୃଶ ବିପଳ । ଏହାର କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀମଦଭଗବତ୍‌ଗୀତାର ନିମ୍ନ ଶ୍ଳୋକଟି ଅନୁଧ୍ୟାନସାପେକ୍ଷ ।

‘ଚତୁର୍ବିଧା ଭଜନ୍ତେ ମାଂ ଜନାଃ ସୁକୃତି ନୋ ଅର୍ଜୁନଃ ।
ଆର୍ତ୍ତ ଜିଜ୍ଞାସୁରର୍ଥାର୍ଥୀ ଜ୍ଞାନୀ ଚ ଭରତର୍ଷଭ ॥’ (୭/୧୬)

ଭଗବାନଙ୍କର ଚାରିପ୍ରକାରର ଭକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି - ଆର୍ତ୍ତ, ଅର୍ଥାର୍ଥୀ, ଜିଜ୍ଞାସୁ ଓ ଜ୍ଞାନୀ । ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ବିପଦ ଆପଦରେ, ରୋଗ-ଶୋକରେ ପଡ଼ି ଭଗବାନଙ୍କର ଉପାସନା କରିଥାଆନ୍ତି ସେମାନେ ଆର୍ତ୍ତ । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଭକ୍ତି, ମନର ଉତ୍କ୍ଳାସ ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆଉ ନ ଥାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାର ଭକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଅର୍ଥାର୍ଥୀ । ଏମାନେ କେବଳ ଟଙ୍କା ପଇସା ନୁହେଁ, ତାହା ସହିତ ନାମ, ଯଶ, ଖ୍ୟାତି, ପ୍ରତିପତ୍ତି ତଥା କ୍ଷମତା ପାଇଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପାସନା କରିଥାଆନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଫଳକାମୀ କୁହାଯାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଜରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହିଁ ଅଧିକ । ତୃତୀୟ ପ୍ରକାରର ଭକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଜିଜ୍ଞାସୁ । ଏମାନେ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରେଣୀର । ସବୁ ବିଷୟ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କାମରେ ଲଗାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଚତୁର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀର ଭକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀମାନେ । ତେଣୁ ଭଗବାନ ଗୀତାରେ କହିଛନ୍ତି ଏହି ଜ୍ଞାନୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତ ବା ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ ।

‘ତେଷାଂ ଜ୍ଞାନୀ ନିତ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ଏକଭକ୍ତିର୍ବିଶିଷ୍ୟତେ
ପ୍ରିୟୋସି ଜ୍ଞାନୀନୋ ଅତ୍ୟର୍ଥମହଂ ସ ଚ ମମ ପ୍ରିୟଃ ।’ (୭/୧୭)

ଏହି ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରିବା ହିଁ ଗୁରୁଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । ତେଣୁ କୁହାଯାଇଛି ‘ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନେନ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ’ । ଜୀବଠାରେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ହେଲେ ଯାଇ ସେ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ତେଣୁ ଯେଉଁମାନେ ଟଙ୍କା-ପଇସା, ଖ୍ୟାତି-ପ୍ରତିପତ୍ତି, ଯଶ-କ୍ଷମତା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ସେହିମାନେ ହିଁ ବିଭିନ୍ନ ଦେବଦେବୀ ବା ଭଗବାନଙ୍କ ପୂଜା କରିଥାଆନ୍ତି । ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ଏ ସବୁ କିଛି ନ ଚାହୁଁ କେବଳ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚାହୁଁ ଥାଆନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ମୁକ୍ତି ଚାହୁଁ ଥାଆନ୍ତି (କାରଣ ଭଗବାନ ହେଉଛନ୍ତି ମୁକ୍ତିର ସ୍ୱରୂପ) ସେମାନେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ହିଁ ପୂଜା କରିଥାଆନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସକ୍ଷ କବୀର କହିଛନ୍ତି, ହରିଙ୍କୁ ପୂଜାକଲେ ଧନ, ଦୌଲତ ସବୁକିଛି ଏପରିକି ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରେ । କିନ୍ତୁ ହରି-ଜନ ବା ହରିଭକ୍ତ ବା ଗୁରୁଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଏ ସବୁ ତ କିଛି ନାହିଁ, ସେ ସିଧାସଳଖ ହରିଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଅତଏବ ଗୁରୁପୂଜା ହିଁ ଅନ୍ୟ ସବୁ ପୂଜାଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

ଆମମାନଙ୍କର ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ ଯେ ଆମେ ଏଭଳି ଜଣେ ବିରଳ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ଯେ କି ଏକାଧାରରେ ଗୁରୁ ଏବଂ ଭଗବାନ । ଯିଏ କି କଟାକ୍ଷ ମାତେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନଙ୍କୁ ତିଲୋକର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମର ନିତ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବୋଲାଯାଏ - ‘ଭୁକ୍ତି-ମୁକ୍ତି-ପ୍ରଦାତାରଂ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ’ । ଏହା ହେଉଛି ଆମ ଗୁରୁଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

ଉପସଂହାରରେ ଏତିକି କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସର୍ବତୋଭାବରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେଲେ ନିଜେ କୃତାର୍ଥ ହେବା ସହିତ, ନିଜର ପିତା, ମାତା, ବନ୍ଧୁ, ପରିଜନ, ସମଗ୍ର ଜାତି, କୁଳ ଏବଂ ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି - ‘ଧନ୍ୟା ମାତା ପିତା ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ସର୍ବ କୁଳଂ ତଥା, ଧନ୍ୟା ତ୍ଵ ବସୁଧା ଦେବୀ ଗୁରୁ ଭକ୍ତି ସୁଦୂର୍ଲଭାଃ’ । ଅତଏବ ‘ଭାରତୀୟ ପରମ୍ପରାରେ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ଵ ଓ ଗୁରୁପୂଜା’ ହେଉଛି ସୁପ୍ରାଚୀନ ଏବଂ ଏକ ଅଭ୍ରାନ୍ତକର ମାର୍ଗ । ଚାରି ପୁରୁଷାର୍ଥ - ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷର ଚାବିକାଠି ହିଁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ହାତରେ ।

‘ଧ୍ୟାନମୁଳଂ ଗୁରୋଃ ମୂର୍ତ୍ତିଃ ପୂଜାମୁଳଂ ଗୁରୋଃ ପଦଂ
ମନ୍ତ୍ରମୁଳଂ ଗୁରୋର୍ବାକ୍ୟଂ ମୋକ୍ଷମୁଳଂ ଗୁରୋଃ କୃପା ।’

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
କେନ୍ଦ୍ର ସେବକ ସଂଘ
ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସେବାଧର୍ମ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମତରେ ସେବା ଚତୁର୍ବିଧ -

- (୧) କାର୍ଯ୍ୟକ କର୍ମ ଦ୍ଵାରା ଅପରର ଯେଉଁ ସେବା କରାଯାଏ ତାହା ହେଉଛି ଶୂଦ୍ର ଭାବରେ ସେବା
- (୨) ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଦାନ ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ ସେବା କରାଯାଏ ତାହା ହେଉଛି ବୈଶ୍ୟ ଭାବରେ ସେବା
- (୩) ଦେଶରେ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂର୍ବକ ପୁରୁଷତ୍ଵ ବିକାଶର ଯେଉଁ ଚେଷ୍ଟା ତାହା କ୍ଷତ୍ରିୟ ଭାବରେ ସେବା
- (୪) ଅଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଦାନ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଭାବରେ ସେବା । (କଥାସଂଗ୍ରହ)

‘ନିଗମତତ୍ତ୍ଵ’ ପୁସ୍ତକରେ ସେ କହିଛନ୍ତି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚାରି ପ୍ରକାରରେ ଆରାଧନା କରାଯାଏ ।

- (୧) ଶୂଦ୍ର ଭାବରେ ବାହ୍ୟ ପୂଜା ଦ୍ଵାରା
- (୨) ବୈଶ୍ୟଭାବରେ ଜୀବସେବା ଦ୍ଵାରା
- (୩) କ୍ଷତ୍ରିୟ ଭାବରେ ଧର୍ମରକ୍ଷା ଦ୍ଵାରା
- (୪) ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଭାବରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ ଦ୍ଵାରା

ଅନ୍ୟତ୍ର ସେ କହିଛନ୍ତି - “ଆତ୍ମଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ପ୍ରକୃତରେ ସେବାର ଅଧିକାରୀ - ତତ୍ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ସେବା ତାହା ଆଣିଦିଏ ଆତ୍ମସ୍ଥିତି, ପରୋକ୍ଷରେ ଅହଂଭାବର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ।” (ତତ୍ତ୍ଵମାଳା)

ତାଙ୍କର ସେବକମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ କହିଛନ୍ତି-

ତୁମେ ଭଗବାନ ମୋହର ତୁମେ ମୋର ସେବକ
ତୁମେ ଭଗବାନ ଯେଦିନ ନିଜ ସରୂପ ଜାଣି
କରିବ ମୋ ସେବା ଭକ୍ତିରେ ଅବଗାହିଣ ତତ୍ତ୍ଵ
ସେହି ଦିନ ଫୁଟି ଉଠିବ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ଵ ।

ଅର୍ଥାତ୍ ସେବାର ତତ୍ତ୍ଵ ଜାଣି ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ ସେବା କଲେ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରୀତିଭାଜନ ହୋଇପାରିବା ଏବଂ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ଵ ତଦ୍ଵାରା ପ୍ରଚାରିତ ହେବ । ସେବା ମହାଯଜ୍ଞ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିମ୍ନମତେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି - “ବହ ! ମୁଁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ରତ୍ନ ଲୁଚାଇ ରଖୁଥିଲି ଆଜି ତାହା ତୁମ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି, ଶୁଣ - ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ମହାବାକ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣିବା ଦିନୁ ମୁଁ ଜଗତ୍‌ହିତକର ମହାଯଜ୍ଞ ବରଣ କରିଛି । ସମ୍ମୁଖରେ ସତ୍ୟଯୁଗର ଆଲୋକ ଦେଖୁ ପାରୁଛି, ସେହି ଆଲୋକ

ପ୍ରଭାବରେ ହିଂସା, ଦେଷ, ସୁଳ ଯୁଧା ସବୁ ଉଦ୍ଭେଦିବ । ଆର୍ତ୍ତ ନରନାରାଗଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦରେ ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ବୋଲି ଡାକ ଛାଡିବେ, ଛିନ୍ନକଣ୍ଠ କପୋତୀ ପରି ଲୋକମାନେ ଅଶାନ୍ତି ଅନଳରେ ଜଳିପୋତି ଯିବେ, ତଷ୍ଟି ଶୁଖିଯିବ ଏବଂ ଟିକିଏ ଜଳ ଆଶାରେ ସେମାନେ ମରାଟିକା ଆଡକୁ ଦଉଡିବେ । ବସ୍ ! ସେତେବେଳେ କିଏ ତାଙ୍କୁ ଜଳ ମୁହିଁଏ ଦେବ ? କିଏ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବ ? ସେହି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସ୍ମରଣ କରି ମନେ ମନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି ତୁମମାନଙ୍କ ପରି ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେହି ଦିନ ପାଇଁ ଆଦର୍ଶ ସେବକ ହିସାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବି । ମୋର ସାରସତ ସଂଘର ସମସ୍ତ ସନ୍ତାନ ଆର୍ତ୍ତଜୀବଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଭାବରେ ସେବା କରିବେ ବୋଲି ମୁଁ କଞ୍ଚନା କରିଛି । ସେମାନେ ନିଃସାର୍ଥଭାବରେ, ଅହଂକାରଶୂନ୍ୟ ହୋଇ, ଜଗତର ଲକ୍ଷ୍ୟାଣ ସାଧନ କରି ସେବା ଗୌରବରେ ଧନ୍ୟ ହେବେ । ସୁଳ ସେବା ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲେ ତାହା କରିବାକୁ ମୁଁ ନିଷେଧ କରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ, ଶଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶୃଙ୍ଗେରୀ ମଠରୁ ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା ଯେଉଁମାନେ ପାଇଛନ୍ତି ସୁଳ ସେବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅତି ଗୌଣ କର୍ମ । ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟର ସହାୟ ସ୍ବରୂପରେ ସୁଳସେବା କରାଯାଇପାରେ ମାତ୍ର । ଭାରତର ବହୁପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଗ୍ରଜଙ୍କ ପରି ଜୀବମାନଙ୍କର ସୁଳସୁଧା ନିବାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଲାଗି ପଡିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତୁମମାନଙ୍କର ଏ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କରଣ ନ ହୁଏ । ସୁଳ ସେବା ଯଦି ଶାନ୍ତ ଚିତ୍ତରେ ନିଃସାର୍ଥ ଭାବରେ ହୁଏ ତାହା ଜ୍ଞାନ ଦାନରେ, ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନରେ ପ୍ରତିକୂଳ ନୁହେଁ ବରଂ ସହାୟକ, କିନ୍ତୁ ସାବଧାନ କେବେହେଲେ ଉପାୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୋଲି ଭାବି ସାଧନ ଜୀବନ ପଣ୍ଡ କରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଭାବରେ ଜୀବସେବା ବ୍ୟତୀତ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି କରିବାର ଆଉ ଦ୍ବିତୀୟ ଉପାୟ ନାହିଁ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁନଶ୍ଚ କହିଛନ୍ତି – “ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବହୁଜନ ସୁଖାୟ” । ପୁନରାୟ ସେ କହିଛନ୍ତି – “ନାରାୟଣ ଜ୍ଞାନରେ ଜଗତରେ ସେବା କରିଯାଅ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବା ବ୍ୟତୀତ ନରରୂପୀ ନାରାୟଣଙ୍କର କୃପା ମିଳେ ନାହିଁ ।” ଏ ଜଗତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୃଷ୍ଟିଜୀବ ଅନ୍ୟର ସେବା କରୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କହିଲେ ଏ ସୃଷ୍ଟି କେବଳ ସେବା ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଭିଷ୍ଟ । ଏପରି କୌଣସି ଜୀବ କେହି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ କି ଅନ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ଜୀବର କିଛି ନା କିଛି ସେବା ନ କରୁଛି । କ୍ଷୁଦ୍ରାଦପି କ୍ଷୁଦ୍ର ଜୀବ ମଧ୍ୟ (ଉଦାହରଣ ପିମ୍ପୁଡି ପ୍ରଭୃତି) ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଏ ସୃଷ୍ଟିରେ ସେବାନିରତ । ସେ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ଆମମାନଙ୍କର ଚକ୍ଷୁଥିବା ଦରକାର । ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖେ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଶିଖୁଥାଏ ଓ ସେବାର ମହତ୍ତ୍ବ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥାଏ ।

ଉଦ୍ଭିଦଜଗତ ମଧ୍ୟ ଜୀବ ଜଗତର ଅଶେଷ ସେବା ସମ୍ପନ୍ନ କରି ଜୀବ ଜଗତକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖୁଛି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଜଡ ସ୍ଥାବର, ପାହାଡ ପର୍ବତ ଓ ଘଞ୍ଚ ବନାନୀ ମଧ୍ୟ ନୀରବ ନିଥର ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ସେବା ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଭଗବତ୍ ମହିମାର ଜୟଗାନ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟ ଶିଶୁଟି ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ତା’ର ପିତାମାତା ଓ ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସେବା ଯତ୍ନରେ ଲାଳିତ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଶିଶୁଟି ବଡ ହେଲେ (ଯୁବକ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ) ସେ ତା’ର ପିତାମାତା ଓ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ସେବା କରିବା ସହ ସମାଜର ସେବା ମଧ୍ୟ ଯତ୍ନ ସହକାରେ କରିଥାଏ । ଶେଷରେ ତା’ର ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ତା’ର ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ଓ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ସେବା ଯତ୍ନ କରି ତା’ର ସୁଖସୁବିଧାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୃହସ୍ଥ ଧର୍ମର ଏତେ ମାହାତ୍ମ୍ୟ । ନିଜ ପ୍ରାଣକୁ ବିଶ୍ବପ୍ରାଣ ସହିତ ମିଶାଇବାକୁ ହେବ । ନିଜ ସ୍ବା ପୁତ୍ରଙ୍କ ସେବା ଦ୍ବାରା ପ୍ରଥମେ ସେହି ବୀଜ ପ୍ରାଣରେ ଅଙ୍କୁରିତ ହୁଏ, ପରେ ବିଶ୍ବର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୀବମାନଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ ସମପ୍ରାଣତା ଜାଗିଉଠେ । ବଳଦମାନଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚଟା ମାତରେ ମା’ ସୁଧାଂଶୁରାଜାଙ୍କର କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରିବା ତା’ର ଉଦାହରଣ । ଆମମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ବହୁ ଅନୁଭବ ରହିଥାଏ । ସଂଘର ଆଦେଶରେ ଯେ କୌଣସି କର୍ମକୁ ଗୁରୁସେବା ଜ୍ଞାନରେ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ଯେ କୌଣସି ସେବାର ଆଦେଶ ପାଇଲେ ତାହା ଛୋଟ ବଡ ବିଚାର ନ କରି ନିଜେ ପାଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାନିରତ ହେବ । ସେବାରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଶ୍ରମ ସାକାର କଲେ ସାଧକର ଚିତ୍ତ ନିର୍ମଳ ହୁଏ । ପ୍ରସନ୍ନ ମନରେ ସମସ୍ତ ସେବା କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ସେବକ ସେବାର ତତ୍ତ୍ବ ଦୁଇ ସେବା କରିବେ । ତା ହେଲେ ଯେତେ କାୟକ୍ଳେଶ ଜନିତ ସେବା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ କ୍ଳାନ୍ତି ଆସିବ ନାହିଁ କି ସେବକ ଅବସନ୍ନ ହେବେ ନାହିଁ । ସେବକ ଅଭିମାନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ନିଜକୁ ଯତ୍ନ କରି ପକାଇବେ । ସେପରି ହେଲେ

ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଶୁଭ ଇଚ୍ଛା ସେବକ ଭିତରେ ଲୀଳାୟିତ ହୋଇ ଉଠିବ । ସେବକଟି ଅହଂକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ନାହଂବାଦୀ ହେଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେ ଯନ୍ତ୍ର ବିଶେଷ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିବ ।

ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଯେଉଁ ସେବା ତାହା ନିଷ୍ଠାମୟ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ । ଏହି ସେବାଟିକୁ ଫଳାକାଂକ୍ଷାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ କରିବାକୁ ହୁଏ । ସେବକର ସମର୍ପିତ ଜୀବନରେ ତାମସିକତାର ଭାବ ଆସିପାରେ ନାହିଁ । ସେବକର ଜୀବନ ଅନୁଭୂତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ । ପ୍ରତି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେରଣା ଲାଭ କରିଥାଏ । ନିଷ୍ଠାମୟ କର୍ମ (ସେବା) ରେ ଫଳାକାଂକ୍ଷା ନ ଥିବାରୁ ଏହା ବନ୍ଧନ ଦଶା ଆନନ୍ଦନ କରେ ନାହିଁ, ବରଂ ଏହା ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ; ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତରେ ଭଗବତ୍ ମହିମା ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତମାନଙ୍କର ଦୁଃଖଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖିଲେ ପାଷାଣ ମଧ୍ୟ ତରଳିଯିବ, ତେବେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିଛନ୍ତି, ଯେ ଏହିସବୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବେଳେ ହୃଦୟହୀନ ଦେଶବାସୀଙ୍କର ମନୁଷ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କର ଏହା ଏକ ଆୟୋଜନ, କଠୋର ଆଘାତ ବ୍ୟତୀତ ବହୁଦିନର ଗୁରୁ ହୃଦୟଦ୍ବାର ଉନ୍ମୋଚନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ବାରା ଭଗବାନ ଆମକୁ ସେବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ଭାବି ସେବା କରିଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତେବେ ଦୁସ୍ତମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରୁଛୁ ବୋଲି ଗର୍ବିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ବରଂ ଭଗବାନ୍ ଏହି ସେବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁନରାୟ କହିଛନ୍ତି - “ଯେଉଁ ସାଧକମାନେ ନିଜ ମୁଖର ଅନ୍ନ ନିରନ୍ନ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଖୁଆଇ ଦେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିପାରିଛନ୍ତି, ସେହିମାନେ କେବଳ ସେବା ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଛନ୍ତି । ପାତ୍ରର ସେବା କଲେ ତା ପ୍ରାଣରେ ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ତୃପ୍ତିର ଉଦୟ ହୁଏ, ତା’ର ଶତ ଗୁଣ ଶାନ୍ତି ଓ ତୃପ୍ତି ସେହି ଶାନ୍ତିତୃପ୍ତିରେ ସାହାଯ୍ୟକାରୀଙ୍କର ପ୍ରାଣରେ ଅଭିସିଞ୍ଚିତ ହୁଏ ।” ମାନବ ହୃଦୟର କୋମଳ ଓ ଉକୃଷ୍ଟ ବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ଅନୁଶୀଳନସାପେକ୍ଷ । ସମ୍ୟକ୍ ଅନୁଶୀଳନ ଅଭାବରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଜଡ଼ପ୍ରାୟ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଶୀଳନ ହୋଇଥାଏ ।

ସେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି, “ଜଗତର ଯେ ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ସେ ପରମ ଜ୍ଞାନୀ, ତେଣୁ ସାନନ୍ଦ ମନରେ ସେ ଜଗତର ସେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ତୁମେମାନେ କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନୀ ହୋଇ ସେବାକୁ, ଭକ୍ତିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରି ଚଳ । ଫଳରେ ଏପରି ଜ୍ଞାନରେ ହିତ ନ ହୋଇ ବେଶୀ ଅହିତ ହିଁ ହୋଇଥାଏ । ଅଜ୍ଞାନୀ ଦ୍ବାରା ସେବା ହୁଏ ନାହିଁ । ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଅପେକ୍ଷା ପରପାଇଁ ଅଧିକ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାକୁ ଶିକ୍ଷା କର ।” ସେବାର ଅଧିକାରୀ ବିଷୟରେ ସେ କହିଛନ୍ତି- “ଅଜ୍ଞାନୀ ଦ୍ବାରା ସେବା ହୁଏ ନାହିଁ, ଫଳରେ ସେବକ ଜ୍ଞାନୀ ନ ହେଲେ ତାହା ଦ୍ବାରା ପ୍ରକୃତ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ସେବା କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଅପରର ମନ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ତା’ହେଲେ ଯାଇ ଅପରର ମନୋମତ ସେବା କରିପାରିବ । ଭଗବାନ୍ ପ୍ରତେକଙ୍କ ମନ କଥା ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମନୋମତ ହେବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ।” ଗୀତା କହୁଛନ୍ତି -

ନିୟତଂ କୁରୁ କର୍ମ ତ୍ଵଂ କର୍ମଜ୍ୟାୟୋ ହ୍ୟକର୍ମଣଃ

ଶରୀରଯାତ୍ରାପି ଚ ତେ ନ ପ୍ରସିଧେଦକର୍ମଣଃ । (୩/୮)

ଆମକୁ କର୍ମ କରିବାକୁ ହେବ, ନ ହେଲେ ଆମର ଶରୀରଯାତ୍ରା ମଧ୍ୟ ନିର୍ବିହିତ ହେବ ନାହିଁ । କେହି କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ କାମ ନ କରି ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେବେ କଷ୍ଟକର କାମ ପଡ଼ିଲେ ସମୟେ ସମୟେ କ୍ଳାନ୍ତିଜନିତ ବିରକ୍ତି ଭାବ ଆସିଥାଏ । ଅଥଚ ସେଇ କଷ୍ଟକର କାମଟିକୁ ସେବା ଜ୍ଞାନରେ କରିଗଲେ ବିରକ୍ତି ତ ଆସେ ନାହିଁ, ବରଂ କ୍ଳାନ୍ତି ବଦଳରେ ମିଳେ ତୃପ୍ତି । ଏଇ ତୃପ୍ତି ହିଁ ମାନସିକ କ୍ଳେଶ ବିଷାଦକୁ ଦୂରୀଭୂତ କରି ଆଶେ ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦ । ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଭରପୂର ହୋଇଯାଏ । ଏହା ହିଁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ନିର୍ମଳ ସୁଖ । ତେବେ ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆତ୍ମୀୟ ଜ୍ଞାନରେ ସୁଖ ପାଉଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଅବିଚାରରେ ପାଳନ କରିଗଲେ ସେଥିରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ ତାହା ପାର୍ଥବ ଯେ କୌଣସି ସୁଖ ବା ଆନନ୍ଦଠାରୁ ବହୁଗୁଣରେ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତ
ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି
କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ

ଦେବତା ତତ୍ତ୍ୱ - କାଳୀ ଓ କୃଷ୍ଣ

ବୈଦିକ ଧର୍ମ ହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ନାମରେ ଅଭିହିତ । ଏହି ବୈଦିକଧର୍ମ ବା ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ହେଉଛି ଅଦ୍ୱୈତବାଦୀ । ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧର୍ମ ଏକେଶ୍ୱରବାଦ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଅଦ୍ୱୈତବାଦ ଓ ଏକେଶ୍ୱରବାଦ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଅଦ୍ୱୈତବାଦ ମତରେ ସୃଷ୍ଟିରେ ଏକ ଛତା ଦ୍ୱିତୀୟ ନାହିଁ । ସୃଷ୍ଟିର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ସେହି ଏକ (one)ର ହିଁ ବିଭୂତି । ଏହା ଅଦ୍ୱୈତ ଚେତନାର ଶକ୍ତିରୂପ ଏବଂ ମହାଶକ୍ତିର ବିଚିତ୍ର ରୂପାୟନ । ଆଲୋକରୁ ଯେପରି ସ୍ୱଭାବତଃ କିରଣ ବିକୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଅଛି, ଅନାଦି ଅଦ୍ୱୈତ ଚେତନାରୁ ସେହିପରି ସର୍ବଦା ଶକ୍ତି ବିକୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଅଛି । ଏହି ମହାଶକ୍ତି ହିଁ ପରିଣାମପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନିହାରୀକା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଏବଂ ସେଥିରୁ ଲକ୍ଷ କୋଟି ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଅଛି । ସୁତରାଂ ସୃଷ୍ଟି ଓ ସୃଷ୍ଟା ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ୱ ।

ଏକେଶ୍ୱରବାଦ ମତରେ ସୃଷ୍ଟି ସୃଷ୍ଟର ଆତ୍ମରୂପାୟନ ନୁହେଁ । ଏହା ପୃଥକ୍ ଉପାଦାନରୁ ସୃଷ୍ଟି । ସୁତରାଂ ଜୀବ ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚିର ପାର୍ଥକ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ଦେବରେ ଦେବତାମାନଙ୍କର କଥା ଭଲେଖି ଅଛି - ଦେବତାଶକ୍ତିର ମହିମାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଦେବତାଙ୍କ ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା ନାହିଁ । ଆମେମାନେ ରୂପମୟ ଜଗତର ଅଧିବାସୀ । ରୂପ ମଧ୍ୟରେ ଅରୂପତତ୍ତ୍ୱକୁ ଧାରଣା କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ଆମମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱାଭାବିକ । ତେଣୁ ଶାସ୍ତ୍ରକାରଗଣ କହନ୍ତି - 'ସାଧକାନାଂ ହିତାର୍ଥାୟ ବହୁଣଃ ରୂପ କଳ୍ପନା' । ସାଧକମାନଙ୍କର ହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାଧକମାନଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଧାରଣାର ସୁବିଧାପାଇଁ ବହୁରୂପ ରୂପ କଳ୍ପିତ ହୋଇଛି । ଏହି କାରଣରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗରେ ସାଧକମାନେ ଅରୂପ ଦେବତାଙ୍କର ରୂପ ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଏହି କଳ୍ପିତ ରୂପ ସାଧକମାନଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସାଧନାର ଅନୁକୂଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଗୋଟିଏ ବିପଦର କାରଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଏହା ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ସୃଷ୍ଟି କରେ, ଅଦ୍ୱୈତ ମତ ବହୁ ଦ୍ୱୈତ ମତରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି କାରଣରୁ ଆମେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ଯେ ଅଦ୍ୱୈତ ଧର୍ମ ବା ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ବହୁ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ବିଭାଗ କେବେ କାହାର କ୍ଷତି କରେନାହିଁ କିମ୍ବା କାହାକୁ ଦୋଷାରୋପ କରେନାହିଁ । ଯଦି ଇଷ୍ଟଦେବତାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧକଙ୍କର ସ୍ପଷ୍ଟ ଧାରଣା ରହିବ, ତେବେ ଏହି ବିଭାଗ ଯେତେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ।

ସାଧକଙ୍କ ଧାରଣାର ସୁବିଧା ଅନୁଯାୟୀ ଦେବ ଦେବୀ ମୂର୍ତ୍ତିର କଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି । ଏହି କଳ୍ପନା ନିଛକ ମାନସିକ କଳ୍ପନା ନୁହେଁ । ଏହାର ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦିଗ ବିଚାର କରାଯାଇଛି । ସୁତରାଂ ଏହି ଦେବ ଦେବୀ ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର କଳ୍ପିତ ନୁହେଁ, ଏହା ତତ୍ତ୍ୱମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି । ଏହି ଦେବ ଦେବୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କର ଅନ୍ତରାଳରେ ଅଛି ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱର ଆଭାସ, ଅଦ୍ୱୈତ-ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱର ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଲକ୍ଷିତ ।

ବିଶେଷକରି ଶାକ୍ତ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବଙ୍ଗଦେଶରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଶାକ୍ତମାନଙ୍କର ଦେବତା କାଳୀ ଏବଂ ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କର ଦେବତା ବିଷ୍ଣୁ ବା କୃଷ୍ଣ । ଉଭୟ ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ୱ । ଏହାକୁ ପ୍ରକୃତ ସାଧକମାନେ ନାନା ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଯାଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଭେଦର ସଂସ୍କାର ଏତେ ଗଭୀରକୁ ଯାଇଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଭୟ ଗୋଷ୍ଠୀର ଭକ୍ତ ନିଜ ନିଜର ସଂସ୍କାର ସହଜରେ ତ୍ୟାଗ କରିବକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି । ପୂର୍ବତନ ସାଧକମାନଙ୍କର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ହିନ୍ଦୁର ଉପାସ୍ୟ ଦୁଇ ଦେବ ଦେବୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ଯେ ଏକ, ଏ ବିଷୟ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।

କୃଷ୍ଣତତ୍ତ୍ୱ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ନବଦୁର୍ବାଦଳ ଶ୍ୟାମରୂପ ଅର୍ଥାତ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆରୋପ କରାଯାଇଛି । ଏ ଜଗତରେ ଆମମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାହା ଭୂମା ବା ବିରାଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୁଏ - ଯେପରି ଆକାଶ ଓ ସମୁଦ୍ରର ରଙ୍ଗ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ । ଏହି କାରଣରୁ ଆମମାନଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନନ୍ତର ପ୍ରତୀକ ରୂପରେ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଅଛି । ସୁତରାଂ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଅନନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ, ଏହା ବୁଝାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ନୀଳ ରୂପେ ଆରୋପିତ ହୋଇଛି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଶିର ଉପରେ ଅଛି ମୟୂରପୁଚ୍ଛ । ମୟୂରପୁଚ୍ଛର ଅନ୍ତରାଳରେ ଅଛି ଏକ ତତ୍ତ୍ୱର ଆଭାସ । ମୟୂର ସର୍ପକୁ ବିନାଶ କରେ । ସାପଟି ସରଳ ଭାବରେ ଚାଲିପାରେ ନାହିଁ । ଅଙ୍ଗାବଙ୍ଗା ଭାବରେ ଚାଲେ । ସାପ କୁଟିଳ ଓ ହିଂସ୍ରସ୍ୱଭାବ ବିଶିଷ୍ଟ ଜନ୍ତୁ । ଏହି କାରଣରୁ ସାପର ଅନ୍ୟ ନାମ ହେଉଛି ଅହି ବା ବୃଷ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଅବିଦ୍ୟା ବା ଅକରଣ ଶକ୍ତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୃଷ୍ଟାସୁରକୁ ନିଧନ କରିଛନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଭକ୍ତ ହୃଦୟର ଅବିଦ୍ୟା ଦୂର କରନ୍ତି । ମୟୂରପୁଚ୍ଛ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱର ଲକ୍ଷିତ ବହନ କରୁଅଛି । ତାଙ୍କ ହାତରେ ବଂଶୀ, ବଂଶୀର ଭିତର ଫାଙ୍କା ଥିବା ଯୋଗୁ ବଂଶୀଧାରୀ ନିଜର ଲକ୍ଷା ମୁତାବକ ରାଗରାଗିଣୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀମତ ସୁରର ଝଙ୍କାର ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରନ୍ତି । ସାଧକଙ୍କର ମନରେ ଆବିଳତା ଓ କାମନାବାସନା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ । ପ୍ରବୃତ୍ତିର କଳ୍ପସତାରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବଂଶୀ ପରି ନିଜ ହୃଦୟକୁ ଫାଙ୍କା କରି ପାରିଲେ ଜୀବନ ନାଟକର ଯେ ନାୟକ, ତାଙ୍କର ରାଗିଣୀ ଜୀବନ ବଂଶୀରେ

ବାଜି ଉଠିଯାଏ । ତାଙ୍କ ଭାବର ସ୍ୱର ମଧ୍ୟ ଝଙ୍କୁଟ ହୋଇଉଠିବ । ପାର୍ଥିବ କାମନା ବାସନାରୁ ମନ ମୁକ୍ତ ହେଲେ, ପାର୍ଥିବ ଭୋଗ ସୁଖ ଯେତେବେଳେ ମନରୁ ଦୂର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ବଂଶୀର ଆହ୍ୱାନ ସାଧକ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ହୃଦୟକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିଦିଏ । ଜୀବନ-ଦେବତାଙ୍କର ଏହି ବଂଶୀର ଆହ୍ୱାନ ଯା'ର କର୍ଣ୍ଣରେ ପ୍ରବେଶ କରେ, ସଂସାରର କ୍ଷୁଦ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁଖ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଆଉ ବୁଡ଼ି ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଭୂମା ବା ବୃହତ୍ତରର ଆକର୍ଷଣ ତାକୁ ପାଗଳ କରିଦିଏ । ସେହି ବଂଶୀର ଆକର୍ଷଣରେ ଅଛି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମନମୋହିନୀ ମାୟା । ଏଣୁ ବଂଶୀର ସ୍ୱନ ଶୁଣି ନ ପାରିବା ହତଭାଗ୍ୟର କଥା ।

ଅବିଦ୍ୟାମୁକ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ହୃଦୟ ଭକ୍ତ ନ ପାଇଲେ ଭଗବାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିଲୀଳାର କୌଣସି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ରସ ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ସେ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଚାହାନ୍ତି । ଭକ୍ତର ଅନ୍ତରକୁ ସେ ସର୍ବଦା ଆକର୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି କାରଣରୁ ତାଙ୍କର ନାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । (କୃଷ୍ଣ - ଆକର୍ଷଣ) ସହସ୍ରପକ୍ଷୀ କାଳୀୟ ନାଗକୁ ସେ ହିଁ ଦମନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଅବିଦ୍ୟା ବା ଅଜ୍ଞତା ସହସ୍ର ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ସାଧକଙ୍କର ଅନ୍ତରାତ୍ମାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର କୃପାକଟାକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଅବିଦ୍ୟାର ପ୍ରତୀକ ସହସ୍ର ପକ୍ଷୀଧାରୀ କାଳୀୟ ନାଗ ବିନଷ୍ଟ ହୁଏ । ଏହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆମମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରାତ୍ମା, ଆମର ଚିତ୍ତ ଶାନ୍ତିଦାତା ଏବଂ ଆନନ୍ଦମୟ ଆଶ୍ରୟଭୂମି ।

ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆମେ କେବଳ ପ୍ରଭୁ ରୂପେ ବା ପିତା ରୂପେ ନୁହେଁ, ମାତା ରୂପେ ମଧ୍ୟ ଉପାସନା କରିପାରୁ । ଯେଉଁମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ମାତୃରୂପର ଉପାସନା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ 'ମାତୃସାଧକ' କୁହାଯାଏ । ସେହିମାନେ ହିଁ ଶାକ୍ତ । କାଳୀ, ଦୁର୍ଗା, ଜଗନ୍ନାଥୀ, ସରସ୍ୱତୀ ପ୍ରଭୃତି ମାତୃମୂର୍ତ୍ତି ଶାକ୍ତମାନଙ୍କର ଉପାସ୍ୟ । ଏହି ସମସ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱମୟୀ । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ କେବଳ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଓ କାଳୀ ମୂର୍ତ୍ତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

କାଳୀତତ୍ତ୍ୱ- କାଳୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଦ୍ୱିବିଧ, ଶୁଣାନକାଳୀ ଓ ଦକ୍ଷିଣାକାଳୀ । ଏଠାରେ କେବଳ ଦକ୍ଷିଣାକାଳୀ ବିଷୟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି । ଦକ୍ଷିଣାକାଳୀଙ୍କ ଦେହର ବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରି ନବଦୁର୍ବାଦଳ ଶ୍ୟାମ ବା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ ମା'ଙ୍କର ଅନନ୍ତ ସ୍ୱରୂପର ଦ୍ୟୋତକ । କାଳୀ ମା'ଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଛିନ୍ନ ଅସୁର ମୁଣ୍ଡ । ଅସୁର ଅବିଦ୍ୟାର ପ୍ରତୀକ । ମା' ସାଧକଙ୍କର ଅନ୍ତରର ଆତ୍ମିକ ଭାବ ବା ଅବିଦ୍ୟା ଧ୍ୱଂସ କରନ୍ତି । ସୁତରାଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ମୟୂରପୁଚ୍ଛ ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱର ଲକ୍ଷିତ ବହନ କରେ, ମା'ଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଅସୁରର ଛିନ୍ନ ମସ୍ତକ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱ ହିଁ ବହନ କରିଥାଏ । କାଳୀ ମା'ଙ୍କର ବସ ନରମୁଣ୍ଡମାଳାରେ ଶୋଭିତ । ୫୧ଟି ନରମୁଣ୍ଡ ଏହି ମାଳାରେ ଗପିତ । ସ୍ୱର ବର୍ଣ୍ଣ ଓ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ମିଳିତ ସଂଖ୍ୟା ୫୧ । ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ସଂଖ୍ୟା ୧୬ ଏବଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣର ସଂଖ୍ୟା ୩୫ । ଏହି ୫୧ଟି ବର୍ଣ୍ଣର ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମମାନଙ୍କର ଭାଷା ଗଠିତ । ବ୍ରହ୍ମଗତି ଫଳିତ ହୋଇ ଆକାଶ ବା ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମ ଅର୍ଥାତ୍ ବାକ୍ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହି ବାକ୍ ବା ଶବ୍ଦର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହେଉଛି ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ । ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଅନ୍ୟ କାହାରି ସାହାଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏନାହିଁ । ଏହା ବାକ୍‌ଶକ୍ତିର ସହଜ ପ୍ରକାଶ । ସୁତରାଂ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତୀକ । ଏହି ଶକ୍ତିର ବ୍ୟଞ୍ଜନା ବା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ, ଯାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ଭାଷା ଗଠିତ ହୁଏ ।

ଅନ୍ତରର ଭାବ ଭାଷା ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ମା'ଙ୍କର ଅନ୍ତରର ଭାବ ବା ଲକ୍ଷ୍ମୀଶକ୍ତିର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିରୁ ଏହି ସୃଷ୍ଟିର ଉତ୍ପତ୍ତି । ସୁତରାଂ ୫୧ଟି ଅକ୍ଷରରୂପୀ ସୃଷ୍ଟିର ବୀଜକୁ, ସୃଷ୍ଟିର ଶକ୍ତିକୁ ମା' ନିଜ ବସରେ ଧାରଣ କରିଅଛନ୍ତି । ମା'ଙ୍କର ନିଜର ତିଆରି ଏହି ସୃଷ୍ଟିକୁ ପ୍ରୟୋଜନାନୁସାରେ ସେ ଧ୍ୱଂସ କରନ୍ତି, କାରଣ ତାଙ୍କର ହସ୍ତରେ ଖଡ୍ଗ । ଏହି ସୃଷ୍ଟିକୁ ମା' ହିଁ ପାଳନ କରନ୍ତି ଓ ରକ୍ଷା ବି କରନ୍ତି - ଏହି କାରଣରୁ ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତଦ୍ୱୟରେ ବର ଓ ଅଭୟର ଲକ୍ଷିତ ରହିଅଛି ।

ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳଶକ୍ତି, ସୃଷ୍ଟିର ଆଦି ଭାବର ନାମ ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମ । ମା' ଏହି ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମର ଧାରଣକର୍ତ୍ତ୍ରୀ । ସୁତରାଂ ମା' (ହିଁ) ବିଶ୍ୱସୃଷ୍ଟୀ, ବିଶ୍ୱବିଧାତ୍ରୀ । ଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଆମେମାନେ ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁ, ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁ । ଏହି କାରଣରୁ ମା'ଙ୍କର ଲୋଳ ଜିହ୍ୱା ହିଁ ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମର ପ୍ରତୀକ । ସୁତରାଂ ମା'ଙ୍କର ଲୋଳ ଜିହ୍ୱା ଓ ନରମୁଣ୍ଡର ମାଳା ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱର ଲକ୍ଷିତ ବହନ କରେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର କଣ୍ଠ ଶୋଭିତ ବନମାଳା ମଧ୍ୟ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱର ଲକ୍ଷିତ ବହନ କରୁଅଛି ।

ବେଦାଦି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ (ଅସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମକୁ କେହି ଯେପରି ଖରାପ ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ନ ବୁଝିବେ । ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମର ଅନ୍ୟନାମ ଅସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ।) ଓ ସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ, ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଦିନ ଯେପରି ରାତି ମଧ୍ୟରେ ବିଳୀନ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ରାତିର ଶେଷରେ ଦିନ ଯେପରି ପରିପ୍ରକାଶ ପାଏ, ସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମର ଆର୍ଦ୍ଧଭାବ ଓ ତିରୋଭାବର ସ୍ଥାନ ବା ଆଧାର ସେହିପରି ଅସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ - 'ଅସତଃ ସଦ୍‌ଜାୟତେ' । ଏହି ସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀତତ୍ତ୍ୱ । ଗୁଣ ବା ଶକ୍ତିର ଏହା ହେଉଛି ଅଧିପତି । ଏହି କାରଣରୁ ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ ନାମ ହେଉଛି ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ।

ମା'ଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ଶିବ ଶବାକାରରେ ଶାୟିତ । ଶବ ଦେହରେ ପ୍ରାଣ ଶକ୍ତି ନ ଥାଏ । ଶକ୍ତି ସେଠାରେ ଅବ୍ୟକ୍ତ । ଏହି ଅରୂପ, ଅବ୍ୟକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇଁ ଶିବଙ୍କୁ ଶବାକାରରେ ଦେଖାଯାଇଛି । ସୁତରାଂ ଶବାକାର ଶିବ ଅସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ବା ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମର ଦ୍ୟୋତକ । ମା'ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପାଦ ଶିବଙ୍କର ନାଭିଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ । ମାତୃଦେହ ମଧ୍ୟରୁ ଶିଶୁ ଯେତେବେଳେ ବାହାର ହୁଏ, ସେ ସମୟରେ ନାଭିସ୍ଥିତ ନାଡ଼ି ସହିତ ଶିଶୁ ଦେହର ବନ୍ଧନ ବା ଯୋଗ ଥାଏ । ଶବାକାର ଶିବଙ୍କର ନାଭି ଦେଶରେ ମା'ଙ୍କର ପାଦ ଅବସ୍ଥିତି, ଏହାର ଅର୍ଥ ଅସଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ବା ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ମଧ୍ୟରୁ ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଜଗନ୍ନାତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ ।

ମା'ଙ୍କର ଅନ୍ୟ ପାଦଟି ଶିବଙ୍କର ବକ୍ଷ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ । ବକ୍ଷ ହିଁ ଭଲପାଇବାର ବା ଭାବର ମୂଳ ଜାଗା । ଭଲ ପାଇବାର ଆବେଗରେ ଏକ ବହୁ ହୁଏ । ନିର୍ଗୁଣ ସଗୁଣ ହୁଏ । ଏହି ସଗୁଣ ତତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ଉଠେ - 'ଅହଂ ବହୁସ୍ୟାଂ ପ୍ରଜାୟେୟ' ଭାବ ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ବହୁ ହୋଇ ବହୁ ରୂପରେ ନିଜକୁ ଆସ୍ବାଦନ କରିବି ।

ଆମର ପାର୍ଥିବ ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ଯେ ସ୍ୱାମୀ ଓ ସ୍ତ୍ରୀର ଅବାଧ ଭଲପାଇବା ବେଶି ଦିନ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ସେଠାରେ ସେ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ପାଇବାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରତୀକ ଆଶାକରେ । ଏହି ଆକାଂକ୍ଷାର ବାସ୍ତବରୂପ ତାହାର ପୁତ୍ର-କନ୍ୟା । ପୁତ୍ର ମା'ର ଏକାନ୍ତ ପ୍ରିୟ ଓ କନ୍ୟା ପିତାର ଏକାନ୍ତ ପ୍ରିୟ ହୁଏ । ଏହି ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପିତାମାତାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ ହୋଇଥାଏ । ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳରେ ଯେଉଁ ଭାବ ଥାଏ, ପ୍ରତି ଅଶୁ ପରମାଣୁରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଭାବର ବ୍ୟଞ୍ଜନା ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଏ । ମାତୃସାଧକ ଅତି ସରଳଭାବରେ ଏହି ସଗୁଣ ଓ ନିର୍ଗୁଣ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଭାଷାରେ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ।

କର୍ମମୟୀ ମା ଆମାଦେର କର୍ମେ ଦିନ ବଞ୍ଚେ,

ଅକର୍ମୀ ଜନକ ମୋଦେର ସତ୍ତତଳ ମଞ୍ଚେ ।

ଶବାକାର ଶିବଙ୍କର ଦେହ ସର୍ପରେ ଭୂଷିତ ହୋଇଛି । ସର୍ପ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତୀକ । ମାୟାଧୀଶ ବା ଶକ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱରୂପୀ ଭଗବାନ ବା ଜଗନ୍ନାତା ନିର୍ଗୁଣ ତତ୍ତ୍ୱରେ ଲୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି କାରଣରୁ ଶବାକାର ଶିବ ଅଙ୍କରେ ସର୍ପ ବିଜଡ଼ିତ । ଏଣୁ ଆମର ଦେହସ୍ଥ କୁଣ୍ଡଳିନୀ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସର୍ପାକାରରେ ଚିତଣ କରାଯାଇଛି । କେଉଁ କେଉଁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସର୍ପକୁ କାଳ ବା ଅସ୍ଥିରତାର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି । ଏଣୁ ଏହି ସର୍ପ ରୂପୀ କାଳକୁ ଯେ ଆୟତ୍ତ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ 'ମହାକାଳ' ବା ଶିବ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅବିଦ୍ୟାକୁ ଧର୍ମ ଲାଭରେ ସର୍ପ ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି । ଅବିଦ୍ୟାରେ ଆଛନ୍ନ କୃତ୍ରିମ ବୁଦ୍ଧି ସରଳ ପଥରେ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅବିଦ୍ୟା ବା କୃତ୍ରିମ ବୁଦ୍ଧି ସାପ ପରି ଅଜ୍ଞାବଜ୍ଞ ପଥରେ ଗତି କରେ । କାଳୀୟ ନାଗର ସହସ୍ରଫଣା ଅବିଦ୍ୟାର ସହସ୍ର ମୁଖ ରୂପେ ଲକ୍ଷିତ ଦେଖାଯାଇଛି ।

ବାୟୁ ମଧ୍ୟରୁ ଜଳର ଉତ୍ପତ୍ତି । ସୁତରାଂ ବାୟୁ, ଜଳ ଓ ବରଫରେ ତତ୍ତ୍ୱତଃ କୌଣସି ବିଭିନ୍ନତା ନାହିଁ । ଅନୁରୂପ ଭାବେ ନିର୍ଗୁଣ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ସଗୁଣ ତତ୍ତ୍ୱ ବା ଇଶ୍ୱର ତତ୍ତ୍ୱରେ କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । ଚେତନାର ଘନୀଭୂତ ରୂପ ହେଉଛି ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଇଶ୍ୱର । ସୁତରାଂ ଶାକ୍ତର ଇଶ୍ୱର ଓ ବୈଷ୍ଣବର ଇଶ୍ୱର ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଫରକ ନାହିଁ । ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ନିକଟରେ ଯିଏ ପରମେଶ୍ୱର, କୃଷ୍ଣ ବା ବିଷ୍ଣୁ, ଶାକ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି କାଳୀ, ଦୂର୍ଗା, ପରମେଶ୍ୱରୀ ଇତ୍ୟାଦି । ସୁତରାଂ ବୈଷ୍ଣବମାନେ ଯେଉଁ ଦେବତାଙ୍କର ଉପାସନା କରନ୍ତି, ଶାକ୍ତମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଦେବତାଙ୍କ ଉପାସନା କରିଥାନ୍ତି । ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭେଦାଭେଦ ନାହିଁ ।

ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନୀ ରକ୍ଷିମାନେ ମଣିଷକୁ ତତ୍ତ୍ୱଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିଥାନ୍ତି । ଏହି ଆଦର୍ଶରେ ଆମେ ଭାରତବାସୀ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁଣୀ ମଣିଷଙ୍କୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଆସନରେ, ଅବତାର ଆସନରେ ବସାଇ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପରି ପୂଜା, ଉପାସନା, ଅର୍ଚ୍ଚନା ଓ ବନ୍ଦନାଦି କରୁ । ଏହିପରି ଆଦର୍ଶ ଦେବତୂଲ୍ୟ ମଣିଷକୁ ଭଗବତ୍ ତତ୍ତ୍ୱ ସହିତ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିରେ କଠୋର ନିୟମ ଶୃଙ୍ଖଳା, କଠୋର ଶାସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଦୁଷ୍ଟକୁ ଶାସ୍ତିରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ । ଶିଷ୍ଟଙ୍କୁ ମା' ନିଜେ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଏଣୁ ଦୁଷ୍ଟକୁ ଦମନ କରି ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ବିପ୍ଳବରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥାନ୍ତି । ଅତ୍ୟାଚାରୀ ହାତରୁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ଯେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ପାଳନକର୍ତ୍ତା ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ଏକାକାର କରି ରାଜାର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଏ । ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏହିପରି ରାଷ୍ଟ୍ରବିପ୍ଳବରୁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ଦେଶରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଅବତାର ଭାବେ ପ୍ରଜାମାନେ ଓ

ଦେଶବାସୀ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂଜା କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏବଂ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଆର୍ଯ୍ୟ ବଂଶୋଦ୍ଭବ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଦେହର ରଙ୍ଗ ଥିଲା ଶୁଭ୍ର । କିନ୍ତୁ ଭଗବତ୍ ତତ୍ତ୍ୱ ସହିତ ଏମାନଙ୍କୁ ମିଳାଇବାକୁ ଯାଇ ଆମେମାନେ ଏମାନଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ନବଦୁର୍ବାଦଳ ଶ୍ୟାମ ଭାବରେ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଆରୋପ କରିଆସୁଛୁ ।

ସୁତରାଂ କେହି ବୁଝନ୍ତୁ ବା ନ ବୁଝନ୍ତୁ, ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ବିଭିନ୍ନ ସଂପ୍ରଦାୟ ସେହି ଏକ ଅଦ୍ୱୈତ ତତ୍ତ୍ୱର ଉପାସକ । ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ କହିଛନ୍ତି, ‘ଅଦ୍ୱୈତ ଜ୍ଞାନ କାନିରେ ବାନ୍ଧି ଯା ଖୁସି ତାହା କର’ । ଅଦ୍ୱୈତ ତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ସୁଦୃଢ଼ ଧାରଣା ଥିଲେ ମନ ସର୍ବଦା ଭେଦ ବିରୋଧ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବ । ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପର ମହିମାବୋଧରେ ଅନ୍ତର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ । ଏହି ଅଦ୍ୱୈତ ଜ୍ଞାନ ମଣିଷର ଅନ୍ତରରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନ ଥିବାରୁ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ଏତେ ବିରୋଧ ଓ ଅଶାନ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ । ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରର ଏତେ ଆଞ୍ଚଳିକ । ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଦେହର ଦାସ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଦାସ, ମନର ମଧ୍ୟ ଦାସ । ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଅଜ୍ଞ । ଅଦ୍ୱୈତଜ୍ଞାନ ତା ମଧ୍ୟରେ ଆଛନ୍ଦ । ତେଣୁ ତା ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପତା ପରିପ୍ରକାଶ ହୁଏ କ୍ରୁରତା, ସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ହିଂସ୍ର ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଜାତୀୟତାବୋଧ ରୂପେ । ଯେଉଁଦିନ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନର ଆଲୋକ, ଅଦ୍ୱୈତଜ୍ଞାନର ଆଲୋକ ମନୁଷ୍ୟ ଅନ୍ତରରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିବ, ସେହିଦିନ ମନୁଷ୍ୟ ଦେବତା ରୂପେ ଉଭା ହୋଇଉଠିବ ଏବଂ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପର ଦିବ୍ୟ ମହିମା ଅନ୍ତରରେ ଅନୁଭବ କରିବ । ଭକ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦଲୀଳା ସେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟିରେ ଫୁଟି ଉଠିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ
ସଂପାଦକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ମାଗୁଛି ତୁମ ଅଭୟ

ମୋ ଜୀବନ-ତରୀ ମଜୁଆଳ ତୁମେ
ବାଟ ତ ସଦା ଦେଖାଅ
କେମିତି କହିବି ଠାକୁର ହେ ତୁମେ
ମୋତେ କେତେ ଭଲ ପାଅ ।ଠ।

ଭଲପାଅ ବୋଲି କହିଦେଲ ପ୍ରିୟ
ତୁମକୁ ପାଉଛି ଭଲ
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ତୁମର ମୋହର
ଲାଗିଛି ଏ ପ୍ରୀତି ଖିଅ ।୩।

କଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧା କୁଦି ଝଟବତାସରେ
ଆଗରେ ବାଟ କଢାଇ
ହାତ ବଢାଇଛ କେତେ ବୁଝାଇଛ
କେତେ ଭଲ କଥା କହ ।୧।

ଆପଦେ ବିପଦେ ବିଷାଦ ଶୋକରେ
ତୁମେ ହେ ମୋର ସହାୟ
ଏ ଭବ ବନ୍ଧୁର ପଥରେ ଠାକୁର
ହାତ ମୋର ଧରିଥାଅ ।୪।

ଏ ଭବ-ସାଗର ପାରିହେବା ପାଇଁ
ବୁଝାଇଛ ସଦା ମୋତେ
ଚିନ୍ତାକର ନାହିଁ କର୍ମପଥେ ଚାଲ
ନିଶ୍ଚୟ ଭକତ ହୁଅ ।୨।

ଛାଡିବିନି କେବେ ତୁମରି ଶ୍ରୀପଦ
ପାଇଛି ତୁମ ଆଶ୍ରୟ
ଶରଣାଗତକୁ କ୍ଷମାକର ପଢୁ
ମାଗୁଛି ତୁମ ଅଭୟ ।୫।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳା ଚୌଧୁରୀ
ବ୍ରହ୍ମପୁର ଶାଖା ମହିଳା ସଂଘ

ବ୍ରହ୍ମ ବା ଆନନ୍ଦ

ବ୍ରହ୍ମ ଶବ୍ଦର ନାନାପ୍ରକାର ଅର୍ଥ ଅଛି । ବ୍ରହ୍ମ ଅର୍ଥ ମହାନ ବା ବୃହତ୍ । ଯାହା ଅପେକ୍ଷା ବୃହତ୍ ବା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ଅର୍ଥ ଯେ ମାୟାକୁ ଜାଣନ୍ତି । ବାହ୍ୟ ଜଗତର ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଯେଉଁ ମହତୀ ଶକ୍ତି ନିହିତ ରହିଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ନାମ ‘ପ୍ରକୃତି’ ଏବଂ ଯେଉଁ ଚୈତନ୍ୟ ନିହିତ ରହିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ନାମ ‘ଶିବ’ ବା ‘ପୁରୁଷ’ । ଏହି ଚୈତନ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଅନୁଭବ କରିବାର ନାମ ‘ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ’ । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସ୍ୱରୂପକୁ ଆନନ୍ଦମୟ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ବୈଷ୍ଣବଶାସ୍ତ୍ରରେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଆତ୍ମା ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ବୈଷ୍ଣବ ପ୍ରଚାରକମାନେ ଏହି ଶ୍ଳୋକ ଗାଇଥାନ୍ତି -

ବ୍ରହ୍ମ, ଆତ୍ମା, ଭଗବାନ ଏ ତିନି ପ୍ରମାଣ
ବ୍ରହ୍ମ, ଆତ୍ମା, ଭଗବାନ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ତିନି ଗୋଟି ନାମ
ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଭକ୍ତି ବଳେ ପ୍ରାପତ ସେ ଧନ ।

ଏହି ବ୍ରହ୍ମ ପୁଣି ଦୁଇ ପ୍ରକାର, ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ ।

୧. ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ - ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଯେଉଁ ଅଂଶରେ ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥିତି ଓ ଲୟର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଅଛି, ସେହି ଅଂଶ ସଗୁଣ ଓ ମାୟା ସଂଯୁକ୍ତ । ଏହି ଅଂଶ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଚାରି ପାଦରୁ ଏକ ପାଦ । ବ୍ରହ୍ମ ଅମୃତ ସ୍ୱରୂପରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ବହୁ ଜୀବ ରୂପରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷ୍ୟମାନ ହେଉଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମ ଯେତେବେଳେ ମାୟାଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଯେପରିକି ସେ ନିଜ ସ୍ୱରୂପରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ବହୁ ଜୀବରୂପରେ ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ମାୟା ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ, ଜୀବ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ।
୨. ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମ - ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଯେଉଁ ଅଂଶରେ ସେ ନିଜେ ସ୍ୱରୂପ ଅବ୍ୟାହତ ରଖନ୍ତି, ସେହି ଅଂଶ ଅମୃତ ସ୍ୱରୂପ । ନିର୍ଗୁଣ ମାୟାତୀତ । ଏହି ଅଂଶ ତିନି ପାଦ । ସେ ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରଳୟର କର୍ତ୍ତା । ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ନିର୍ଗୁଣ, ନିରାଧାର, ନିର୍ବିଶେଷ, ଏକ ଏବଂ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ପରମାତ୍ମା ରୂପରେ ଦୁଷ୍ଟ, ଈଶ୍ୱର ରୂପରେ ଜଗତର ନିୟନ୍ତା, ଜୀବ ରୂପରେ ଭୋକ୍ତା; ପ୍ରକୃତି ରୂପରେ ଭୋଗ୍ୟା । ଏହି ବ୍ରହ୍ମ ବା ଆତ୍ମା ଜୀବ ହୃଦୟରେ ଅଲ୍ପସ୍ଥ ପରିମିତ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ପୁରୁଷ ରୂପରେ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାର ସଂସ୍କାର ବା କୋଷରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅହଂକାରରେ ଆବଦ୍ଧ ରହିଛନ୍ତି । ଏହି ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାର କୋଷଗୁଡ଼ିକ ହେଲା; ଅନ୍ନମୟ କୋଷ, ପ୍ରାଣମୟ କୋଷ, ମନୋମୟ କୋଷ, ବିଜ୍ଞାନମୟ କୋଷ ଏବଂ ଆନନ୍ଦମୟ କୋଷ ।

ଅନ୍ନମୟ କୋଷ ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ପ୍ରାଣମୟ କୋଷ, ତା’ର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ମନୋମୟ କୋଷ, ତା’ର ମଧ୍ୟରେ ବିଜ୍ଞାନମୟ କୋଷ ଏବଂ ତା’ର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ଆନନ୍ଦମୟ କୋଷ । ଏହି ଆନନ୍ଦମୟ କୋଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ବିରାଜିତ, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ବା ଆନନ୍ଦ ।

୧. ଅନ୍ନମୟ କୋଷ ହେଉଛି ଏହି ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର । ଅନ୍ନରସ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ପରିପୁଷ୍ଟ ହୁଏ । ଜୀବାତ୍ମା ମନେକରେ ଯେ ଏହି ଦେହଟି ହେଉଛି ‘ମୁଁ’ । ଦେହରେ ‘ମୁଁ’ ଅଭିମାନ ଥିବାରୁ ଜୀବାତ୍ମା ଅନ୍ନମୟ କୋଷଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ହୁଏ ।
୨. ପ୍ରାଣମୟ କୋଷ ହେଉଛି ପ୍ରାଣାଦି ପଞ୍ଚବାୟୁ । ଏହା ସ୍ଥୂଳ ଦେହରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ କର୍ମରେ ବଳଦାନ କରେ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱ ସ୍ୱ ବିଷୟରେ ପ୍ରେରଣା ଦିଏ ଏବଂ କର୍ମରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ କରାଏ । ଏହି ଦେହ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ପ୍ରାଣବାୟୁ ପ୍ରଧାନ ଅବଲମ୍ବନ । ପ୍ରାଣାଦି ବାୟୁ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଣମୟ କୋଷ କହନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରାଣାଦି ବାୟୁ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ଜୀବାତ୍ମାର ‘ମୁଁ’ ଅଭିମାନ ଥିବାରୁ ଏହା ପ୍ରାଣମୟ କୋଷଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ରହେ ।
୩. ମନୋମୟ କୋଷ - ଶୋଚ୍ଚ, ଚକ୍ଷୁ, ଜିହ୍ୱା ପ୍ରଭୃତି ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ମନୋମୟ କୋଷ କୁହାଯାଏ । ଏହି କୋଷରେ ମନର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଥାଏ ବୋଲି ମନୋମୟ କୋଷ କୁହାଯାଏ । ମୁଁ, ମୋର ପୁତ୍ର, ଘର ଏବଂ ସବୁ ପ୍ରକାର କାମନାବାସନାର ଉତ୍ପତ୍ତି ଏହି କୋଷରେ ହିଁ ହୋଇଥାଏ । ମନ ଉପରେ ‘ମୁଁ’ ଜୀବାତ୍ମାର ଅଭିମାନ ଥିବାରୁ ତାହା ମନୋମୟ କୋଷ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ରହେ ।
୪. ବିଜ୍ଞାନମୟ କୋଷ - ‘ମୁଁ’ ଓ ‘ମୋର’ ଅଭିମାନ ଏହାର ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମ । ଅହଂ ଜ୍ଞାନ ଏହି କୋଷରେ ହିଁ ହୋଇଥାଏ । ଏହା କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଆଦି ଲକ୍ଷଣ ବିଶିଷ୍ଟ । ସର୍ବ ସଂସାରର ନିର୍ବାହକ ବୋଲି ବିଜ୍ଞାନମୟ ଶବ୍ଦବାଚ୍ୟ । ବୁଦ୍ଧି ଓ ଜୀବାତ୍ମାର ‘ମୁଁ’ ଜ୍ଞାନ ରହିବାରୁ ଜୀବାତ୍ମା ବିଜ୍ଞାନମୟ କୋଷଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ହୁଏ ।

୫- ଆନନ୍ଦମୟ କୋଷ - ଯେଉଁ ସମୟରେ ଅନ୍ତର୍ଗୁଣୀନ ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧି ଚିତ୍ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହୁଏ ବା ଆଭାସିତ ହୋଇ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରେ (ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱପ୍ନାବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରେ) କିନ୍ତୁ ସୁଷୁପ୍ତି ବା ଅଜ୍ଞାନ ଭିତରେ ଯାତାୟାତ କରିଥିବାରୁ ସେହି ଆନନ୍ଦ ସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗର ଅବସ୍ଥା ଆନନ୍ଦମୟ କୋଷ ନାମରେ ଅଭିହିତ ।

ଜୀବାତ୍ମା ପ୍ରତ୍ୟହ ଏହି ପଞ୍ଚକୋଷର ସଂସ୍କାର ଏବଂ ସୁଷୁପ୍ତି ବା ଅଜ୍ଞାନ ଅତିକ୍ରମ କରି ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରେ । କିନ୍ତୁ ସୁଷୁପ୍ତି ବା ଅଜ୍ଞାନ ଭିତରେ ଏହି ସ୍ଥୂଳ ଜଗତ ବା ଅନ୍ନମୟ କୋଷକୁ ଆସୁ ଆସୁ ଜୀବାତ୍ମାର ଆତ୍ମାନନ୍ଦ ସ୍ମୃତି ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ତେବେ ଏ ସମସ୍ତ ବିଷୟରୁ ଜଣାଯାଉଛି ଯେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ କେବଳ ସ୍ୱୟଂ ଉପଲବ୍ଧି କରିହୁଏ; ତାଙ୍କୁ ଭାଷାରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ଏହି ପୃଥିବୀରେ ସମସ୍ତେ ସୁଖ ପାଇଁ ଲାଳାୟିତ । ରାଜା, ପ୍ରଜା, ଧନୀ, ନିର୍ଦ୍ଧନ, ବାଳକ, ବୃଦ୍ଧ- ସମସ୍ତେ ସୁଖ ପାଇଁ ଧାଇଁଛନ୍ତି । କେହି ହେଲେ ସୁଖ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି, ଆମେମାନେ ଯେଉଁ ବିଷୟରୁ ସୁଖ ପାଇବା ନିମିତ୍ତ ଧାବିତ, ସେ ସବୁଥିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଖ ନାହିଁ, ସୁଖର କଣାମାତ୍ର ଅଛି । ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଖ ବିଦ୍ୟମାନ । ରୂପ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ସ୍ପର୍ଶ, ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗ୍ରାହ୍ୟ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ସୁଖର ଆଭାସ ମିଳେ, ତାହା ସେହି ଭଗବାନଙ୍କର ସୁଖ ଓ ସୁଖର ଆଧାର କେବଳ ସେହି ଏକମାତ୍ର ଭଗବାନ ବା ବ୍ରହ୍ମ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି- ଦୁଃଖ ବୋଲି କୌଣସି ବସ୍ତୁ ନାହିଁ । କାରଣ ଜଗତର ସମସ୍ତ ଆନନ୍ଦମୟ । ଆନନ୍ଦ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଭଗବାନ । ଏହି ସମସ୍ତ ଭୂତ ଆନନ୍ଦରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ଆନନ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ବଞ୍ଚିରହେ । ପୁଣି ବିନାଶ କାଳରେ ଆନନ୍ଦରେ ବିଲୀନ ହୋଇଯାଏ ।

(ପଞ୍ଚକୋଷ- ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ କଥାମୃତ’ ପୁସ୍ତକ, ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ, ପୃଷ୍ଠା ୪୭ ଦୃଷ୍ଟବ୍ୟ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ତୁମରି ଆଶିଷ ଆମ ସମ୍ବଳ ହେ କୃପାମୟ

ତୁମ କଥା ଭାଳି ଭାଳି ଢାଳେ ଯେବେ ଆଖିଲୁହ
ଲାଗେ ମୋତେ ମନେ ମନେ ତୁମେ ଭାରି ଖୁସି ହୁଅ । ୦।
ତୁମ ଶ୍ରୀମୁଖର ହସ ଆହା କେତେ ମଧୁଭରା
ଝରି ପଡୁଛିକି ଅବା ଅଧରୁ ପିୟୁଷ ଧାରା
ତୁମରି ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ଦିଶେ କେତେ କମନୀୟ । ୧।
ମୋ ଚିତ୍ତ ହୋଇଲେ ସ୍ଥିର ତୁମକୁ ଲାଗନ୍ତା ଭଲ
ମୁଁ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ଦେଖ ତୁମକୁ ଚଳଚଞ୍ଚଳ
ତୁମରି ଚିନ୍ତାରେ ଯେବେ ପାରନ୍ତି ହୋଇ ତନ୍ମୟ । ୨।
ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ସଂଘଟିକୁ ଗଲ ଦେଇ
ସଂଘସେବୀ ବୋଲି ଆମେ ଗଣାହେଲୁ ଯାହାପାଇଁ
ସଂଘକୁ ଯେ ଭଲପାଏ ତୁମେ ତାକୁ ଭଲପାଅ । ୩।
ତୁମରି ସଂସାରେ ଆମେ ସେବକ ସେବିକା ହୋଇ
କରିବୁ ତୁମ କରମ ସୁଖ ସ୍ୱାର୍ଥ ବଳି ଦେଇ
ତୁମରି ଆଶିଷ ଆମ ସମ୍ବଳ ହେ କୃପାମୟ ! ୪।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା’
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଗାରୋହିଲ୍

ଭାରତର ଅଧୁନାତନ ମେଘାଳୟ ରାଜ୍ୟର ଗାରୋ ପାହାଡ଼ଶ୍ରେଣୀ ଗାରୋହିଲ୍ସ ବା ଗାରୋହିଲ୍ ନାମରେ ସୁପରିଚିତ । ମେଘାଳୟ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ମେଘର ବାସସ୍ଥାନ । ଏହି ନାମକୁ ସାର୍ଥକ କରି ମେଘାଳୟ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବର୍ଷାବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ । ଭାରତରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପୁଣ୍ୟଭୂମିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମେଘାଳୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ପର୍ବତ ପରିବେଷିତ, ଅରଣ୍ୟସଜ୍ଜଳ, ଜନବିରଳ କ୍ଷେତ୍ର ଗାରୋହିଲ୍ ଦିନେ ଦିବ୍ୟ, ଅନିର୍ବଚନୀୟ ଦେବଲୀଳାର ସ୍ଥାନ ହୋଇଥିଲା । ମେଘାଳୟ ରାଜ୍ୟ ଭାରତର ଐଶାନ୍ୟ ବା ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ କୋଣରେ ଅବସ୍ଥିତ । ହିନ୍ଦୁଶାସ୍ତ୍ର ଐଶାନ୍ୟ କୋଣକୁ ବିଶେଷ ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରେ । ବାହୁଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ଏହି ଐଶାନ୍ୟ କୋଣ ହିଁ ଦେବଦେବୀଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଭିଷ୍ଟ । ଗୃହମାନଙ୍କରେ ସାଧାରଣତଃ ଏହି କୋଣରେ ଥିବା କୋଠରୀକୁ ହିଁ ପୂଜାଗୃହ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଶାସ୍ତ୍ରାନୁମୋଦିତ । ସୁତରାଂ ଯଥାର୍ଥରେ ସର୍ବଜ୍ଞାନୀ, ସଚଳ-ଶାସ୍ତ୍ର ସଦ୍ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଦେବ ଏହି ମେଘାଳୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗାରୋପାହାଡ଼ର କୋଦାଳଧୋୟାରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ସାଧନଜୀବନର ଶେଷ ଓ ଗୁରୁଭାବରେ ଲୋକାଳୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଅବସ୍ଥାନ କରି ନିତ୍ୟଲୋକାନୁଷ୍ଠିତ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲୌକିକ ଦିବ୍ୟଲୀଳା ସଂଘଟିତ କରିଥିଲେ । କୃଷ୍ଣତପସ୍ୟାଲବ୍ଧ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦସ୍ଥିତିରୁ ଏହିଠାରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଲୀଳାନନ୍ଦରେ ଆତ୍ମମଗ୍ନ ହେବାର ପର୍ଯ୍ୟାୟର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା । ପରମ ପ୍ରେମମୟ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଓ ପରମପ୍ରେମମୟୀ ବିଶ୍ୱଜନନୀଙ୍କର ଅପାର୍ଥିବ ରସ ଓ ପ୍ରେମର ସମନ୍ୱୟରେ ପ୍ରାବିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ସଞ୍ଜୁଗୁଷ୍ଟ, ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଗାରୋହିଲ୍ । ଅଭୂତ-ଅଶୁଭପୂର୍ବ ସେ ଲୀଳା, ଆଉ ସେ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଦିବ୍ୟଲୀଳାର ମୂଳସାକ୍ଷୀ ଗାରୋପାହାଡ଼ର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଅଶୁ ପରମାଶୁ ।

ଅତି ଅଭୂତ ସେ ଲୀଳା । ଏକ ଦିଗରେ ବାହୁସ୍ଥିତିରେ ଅଚଳପ୍ରତିଷ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ, ଅପରଦିଗରେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଭାଣ୍ଡୋଦରୀ, ଜଗତଲୀଳାର ସୂତ୍ରଧାରିଣୀ ମାହେଶ୍ୱରୀ । ଏକ ଦିଗରେ ସଂସାରବିରାଗୀ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ, ଅପରଦିଗରେ ଅଘଟନ-ଘଟନ ପଟ୍ଟୀୟସୀ ବିଶ୍ୱବିଧାତୀ ଜଗଦମ୍ବା । ଜଣେ ଜ୍ଞାନର ଘନବିଗ୍ରହ, ଆଉ ଜଣେ ପ୍ରେମର ପାରାବାର । ସେ ଅଲୌକିକ ଲୀଳାବିଳାସ ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରେମର ମିଳନ, ନିର୍ଗୁଣ ଓ ସଗୁଣର ମିଳନ । ନିର୍ଗୁଣ ଓ ସଗୁଣର ସନ୍ଧିରେ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନିତ୍ୟଲୋକ । ସେହି ଭାବଲୋକର ମଧ୍ୟମଣି ରସରାଜ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଓ ତାଙ୍କ ଲୀଳାସହଚରୀ ପରମପ୍ରେମମୟୀ ମହାମାୟା । ସେ ଅପ୍ରାକୃତ ଦିବ୍ୟ ଲୀଳାଖେଳା ମନୁଷ୍ୟ ମନବୁଦ୍ଧିର ଅଗୋଚର । ଶେଷରେ ଗୁଣାତୀତ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ବାହୁପାଶରେ ଧରାଦେଲେ ସର୍ବଗୁଣମୟୀ ଜଗନ୍ନାତା । କ୍ରମେ ଗୁଣର ଅବସ୍ଥା ଓ ପରିଶେଷରେ ନିର୍ଗୁଣରେ ସଗୁଣ ସତ୍ତାର ବିଲୟ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ପରମାପ୍ରକୃତିଙ୍କର ଶାନ୍ତାବସ୍ଥା ଓ ଗୁଣର ଭାରସାମ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟିର ପରିସମାପ୍ତି । ଏହା ହିଁ ତ ପଳୟ, ଜଗତର ବିଲୋପ ସାଧନ । ସେଠାରେ ପରମସାଧକ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଅସମୋର୍ଷ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦରେ, ପ୍ରେମାନନ୍ଦରେ ନିମଗ୍ନ । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଜଗତ ଅସ୍ତିତ୍ୱହୀନ, ମା'ଙ୍କର ଅପୂର୍ବ ସୃଷ୍ଟି ମିଥ୍ୟା, ସଂସାର ଛଳନା ମାତ୍ର । ତେଣୁ ସେ ଜଡ଼ଜଗତକୁ ଫେରି ଚାହିଁବାକୁ ନାରାଜ ।

ପରମେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ସହିତ ଏହି ନିତ୍ୟଲୋକୀୟ ଲୀଳାରେ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର କେତେ ସମୟ ଅତୀତ ହୋଇଛି ତା'ର ହିସାବ ନାହିଁ । ନିତ୍ୟଲୀଳାରେ ଯେ କାଳର କରାଳ ହସ୍ତ ଅଚଳ । ସମୟ ସେଠାରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । କିନ୍ତୁ ମା' ଯେ ତା'ଙ୍କ ଜଗତକୁ ଭୁଲିଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ତିତୀପଦଗ୍ଧ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ତ ସେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିଛନ୍ତି । ସେଇଥିପାଇଁ ତ ସେ ନିଜର ବୃତ୍ତପୁରୁଷଙ୍କୁ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିରୁ ଫେରାଇ ଆଣିଛନ୍ତି । ଗୁରୁଭାର ବହନ ହିଁ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ସାଧନାସିଦ୍ଧ ଅଧିକାର । ତାଙ୍କରି ଶ୍ରୀମୁଖୋକାରିତ ଭାଷାରେ, 'ଗୁରୁଗିରି କରିବା ପାଇଁ ହିଁ ଏଥର ମୁଁ ଜଗତକୁ ଆସିଛି । ଜୀବନର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ଗୁରୁଗିରି କରିଯିବାକୁ ହେବ ।' (ବଗୁଡ଼ାର ସ୍ମୃତି, ଷୋଡ଼ଶ ଅଧ୍ୟାୟ)

ତେଣୁ ଗାରୋହିଲ୍‌ର ସେ ଅପ୍ରାକୃତ ଲୀଳାରେ ପଟ୍ଟପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ହଠାତ୍ ପରମାପ୍ରକୃତିଙ୍କ ବକ୍ଷରେ ଆଲୋଚନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ପ୍ରକୃତି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ହୋଇଉଠେ । ଗୁଣର ସାମ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦିଏ । କ୍ରମେ ଇଚ୍ଛା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରେ । ନିତ୍ୟଲୀଳାରୁ ସଂସାରଲୀଳାକୁ ଅବତରି ଆସିବାର ଦୂର୍ବାର ଆକାଂକ୍ଷା ବଳବତୀ ହୋଇ ଉଠେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସୃଷ୍ଟି ବିକଶିତ ହୋଇ ଉଠେ । ନିର୍ଗୁଣ ବକ୍ଷରେ ସଗୁଣର ଲୀଳା ରୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ହୁଏ । ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଇଚ୍ଛାର ପରିପ୍ରକାଶରେ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ତାଙ୍କ ବକ୍ଷରେ ଶିଶୁ କନ୍ୟା ରୂପେ ପ୍ରତିବୋଧିତ ହୁଅନ୍ତି । ତା'ପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣବିକାଶୋନ୍ମୁଖୀ ଶକ୍ତିର ଆଭାସ ପ୍ରଦାନ କରି ଶିଶୁରୁ କ୍ରମେ ପୂର୍ଣ୍ଣଯୌବନା ଓ ପରେ ବୃଦ୍ଧା ରୂପରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୁଅନ୍ତି ମହାଶକ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏବଂବିଧ ଅଦ୍ଭୁତ ପରିପ୍ରକାଶ 'ସର୍ବ ଖଲ୍ଲିଦଂ ବ୍ରହ୍ମ' ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ବିଚଳିତ କରିଦିଏ । ଦୂରକୁ ଠେଲି ଦିଅନ୍ତି ସେ ପ୍ରେମମୟୀଙ୍କୁ । ସର୍ବତ୍ୟାଗୀ ଭୋକାନାଥଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ଅଳୀକ ସଂସାରଲୀଳା । ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ହିଁ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କାମ୍ୟ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରନ୍ତି ସେ ବିଶ୍ୱବିଧାତୀଙ୍କ ଅପୂର୍ବ ସୃଷ୍ଟିକୁ ।

ସଦାଶିବସ୍ୱରୂପୀ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଳି କରନ୍ତି ଜଗନ୍ନାଥୀ ସଂସାରଆତକୁ ଫେରି ଚାହିଁବା ପାଇଁ । ତାଙ୍କ ବିନା ଆଉ କିଏ ମୋହାନ୍ତ ଜୀବଗଣଙ୍କୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ କରାଇବ ? କିଏ ସେମାନଙ୍କ ମୋହନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ କରିବ ? ତୁରୀୟଭୂମିରେ ଯାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ଇଚ୍ଛାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଫଳନ ସେହି ଅପରିମେୟ ଶକ୍ତିସଂପନ୍ନ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଆଶା ଓ ଭରସା । ସେ ହିଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ଆଧାର । ସେ ଯେ ପରାତ୍‌ପର, ସେ ଯେ ସର୍ବମଙ୍ଗଳମୟ ଗୁରୁ । ସେ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହେବାପାଇଁ ଆଧିକାରିକ ପୁରୁଷ ।

ଗୁରୁଙ୍କର ଅସାଧ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ସେ ସର୍ବସମତାସଂପନ୍ନ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଆକୀର୍ତ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଜୀବଗଣଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାର କ୍ଷମତା ତାଙ୍କର ଅଛି । ତଥାପି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଆଚାର ଲଙ୍ଘନ କରିବେ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରୀଙ୍କର ବିଧାନର ସେ ଅପଳାପ କରିବେ ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟେତର ଜୀବଙ୍କର ପ୍ରାକୃତିକ ଅନୁଲୋମ କ୍ରମରେ ବିକାଶ ଓ ମନୁଷ୍ୟଗଣଙ୍କର ପ୍ରାରବ୍ଧ ଭୋଗାନ୍ତେ ମୁକ୍ତିର ନିୟମକୁ ସେ ନିଜେ ଭଙ୍ଗ କରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁମୁକ୍ଷୁମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଏ ନିୟମର ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନିମନ୍ତେ ସେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ଅନୁମତି ଯାଚିଛନ୍ତି । ଯେ ଏ ସୃଷ୍ଟିର ନିୟମକ ତାଙ୍କରିଠାରୁ ହିଁ ନିୟମ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ଅନୁମୋଦନ ଆକାଂକ୍ଷା କରନ୍ତି ଚତୁର୍ବର୍ଗ ପଦାୟକ ଗୁରୁ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ । ଅନୁରୁଦ୍ଧା ପ୍ରେମମୟୀ କ’ଣ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମାନୁଷ୍ୟ-ତନ୍ତ୍ରଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରନ୍ତେ ? ସେ ନିଜେ ହିଁ ତ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାର୍ଥନୀ, ସେ ହିଁ ତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ବିରୂପେ ଜୀବଗଣଙ୍କର ସ୍ୱଧାମକୁ ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ନିମିତ୍ତ । ତେଣୁ ଅବିଳମ୍ବେ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଅଘଟନ-ଘଟନ ପଟୀୟସୀ । ପରିଣାମରେ ଗୁରୁ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ନିକଟରେ ମହାଶକ୍ତିଙ୍କର ଅଙ୍ଗକାର, ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖନିଃସୃତ ଅପୂର୍ବ ବଜ୍ରନିର୍ଦ୍ଦୋଷଣା - ‘ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଦେବଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରି ଜୀବନର ଶେଷାବଧି ତାଙ୍କର ଶରଣାଗତ ହୋଇ ରହିବେ ସେମାନେ ଏହି ଜନ୍ମରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବେ; ପୁନଃ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରି ପରେ ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରିବେ, ସେମାନେ ତିନି ଜନ୍ମରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବେ ।’

ମହାଶକ୍ତିଙ୍କର ଏହି କାଳଜୟୀ ପତିଜ୍ଞାର ସାକ୍ଷୀ, ସତ୍ତ୍ୱ-ଶୁଦ୍ଧ-ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଗାରୋହିଲ୍‌ର ନନ୍ଦନଦୀ, ବୃକ୍ଷଲତା, ପତ୍ରପୁଷ୍ପ, ବନ ଉପବନ, ମାଟିପଥର । ସେମାନେ ତ ନିର୍ଜୀବ ନୁହଁନ୍ତି, ସେମାନେ ମହାଭାଗ୍ୟଶାଳୀ, ସେମାନେ ଜତରୂପରେ ପ୍ରତିଭାତ ଚିହ୍ନିତ । କେତେ ଯୁଗଯୁଗର ସଞ୍ଚିତ ପୁଣ୍ୟ ଫଳରେ ସେମାନେ ଭୁବନପାବକ ରାସେଶ୍ୱର ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଓ ପ୍ରେମମୟୀ ଜଗତଜନନୀଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ଅପାର୍ଥିବ ଲୀଳାବିଳାସର ଦୃଶ୍ୟ ଓ ଉପଭୋକ୍ତା । ମହାଭାରତର ରଣଭୂମିରେ ମହାଯୋଗେଶ୍ୱର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ତୃତୀୟ ପାଣ୍ଡବ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ କଥୋପକଥନ ଶ୍ରବଣ କରି ସଞ୍ଜୟ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ କହିଥିଲେ - ‘ରାଜନ୍ ସଂସ୍ମୃତ୍ୟ ସଂସ୍ମୃତ୍ୟ ସମ୍ବାଦମିମମଭୂତଂ, କେଶବାର୍ଜୁନୟୋଃ ପୁଣ୍ୟଂ ହୃଷ୍ୟମି ଚ ମୁହୂର୍ତ୍ତଦୁଃ ।’ (ଗୀତା ୧୮ । ୭୬) । ଅର୍ଥାତ୍, ‘ହେ ରାଜନ୍ ! କେଶବ ଓ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ଏହି ଅତି ଅଭୂତ ଓ ପୁଣ୍ୟ କଥୋପକଥନ ବାରମ୍ବାର ସ୍ମରଣ କରି ମୁଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତଦୁଃ ଆନନ୍ଦିତ ହେଉଅଛି’ । ପବିତ୍ର ଗାରୋହିଲ୍‌ର ପ୍ରତିଟି ଅଣୁ ପରମାଣୁ ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ଭାବରେ ଭାବିତ ହୋଇ, ଗାରୋହିଲ୍‌ର ଆକାଶ ବତାସ ସେମାନଙ୍କ ଗୁଞ୍ଜରଣରେ ଅନୁରଣିତ କରି ଏବେ ବି କହିବେ, ‘ସାଧକପ୍ରବର ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଓ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରୀଙ୍କର ଅଭୂତପୂର୍ବ ଲୀଳା ଓ ଅଶ୍ରୁତପୂର୍ବ ଆଳାପ ସ୍ମରଣ କରି ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଦ୍ୟାପି ବିହ୍ୱଳିତ । ତେଣୁ ହେ ନିଗମସନ୍ତାନଗଣ ! ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଉ ଚିନ୍ତା କ’ଣ ? ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦଧାମକୁ ନେଇଯିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବତୀ ଯେ ପ୍ରତିଜ୍ଞାବଦ୍ଧ । ତେବେ ଯେତେଦିନ ସଂସାରରେ ଅଛ, ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କର । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ମୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁ ମଙ୍ଗଳମୟ ଗୁରୁ ସ୍ୱୟଂ ଜଗଦୀଶ୍ୱରୀଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିବଦ୍ଧା କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯଥାସାଧ୍ୟ ସହାୟତା କର । ଦେଖିବ, ଏ ଜଗତଲୀଳା ଭିତରେ ତୁମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ରସରାଜଙ୍କର ନିତ୍ୟରାସଲୀଳା ଅବଲୋକନ କରି ଅଭିଭୂତ ହୋଇଯିବ, ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହେବ, ଜନ୍ମ ସାର୍ଥକ ହେବ - ଏଖନଓ ସେଇ ଲୀଳା କରେ ଗୋରାରାୟ, କୋନ କୋନ ଭାଗ୍ୟବାନ ଦେଖିବାରେ ପାୟ ।’

ଏବେ ବି ମେଘାଳୟର ପଶ୍ଚିମ ଗାରୋହିଲ୍ ଜିଲ୍ଲାର କୋଦାଳଧୋୟା ଗାମରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ମା’ଙ୍କର ଲୀଳାସ୍ଥଳୀ ଓ ସ୍ମୃତି ବିଜଡିତ ‘ଗାରୋହିଲ୍ ଯୋଗାଶ୍ରମ’ ସେହିଦିବ୍ୟ ସ୍ମୃତି ବହନ କରି ସର୍ବୋତ୍ତରରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ପରମ ତୀର୍ଥସ୍ଥଳୀ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବଞ୍ଚେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Maa Sushila Devi

Unfailing dedication and complete surrender to Shri Shri Thakur's will is a well established trait of his devotees, past and present. We are aware of this from various accounts. A devotee is like a flower in a garden, the sole purpose of which is to exude beauty and pervade the surroundings with sweet fragrance. Each devotee is unique in their qualities and dedication. The relationship between a devotee and God is eternal and is beyond definition or description. A devotee unquestionably surrenders his/her mind, body, and spirit to God and willingly accepts worldly pain and suffering gracefully as an offering from God. Study of such acts of a devotee inspires many others. It is difficult to a common man to identify such great souls but such devotees are never lost from the sight and the grace of God.

Maa Sushila Devi was one such devotee who devoted her life to Shri Shri Thakur and attained eternal rest at the feet of Thakur. From the book "Saraswata Matha and Swami Swarupananda", we get some insight into her sacred life. Maa Sushila Devi's role in Shri Shri Thakur's realization of his great wishes is incomparable. Her sacred life as a *Sebika* in Shanti Ashram and Saraswata Matha is a learning for all of us. Her virtues had greatly helped Dr. Rajachandra Dhar in becoming Swami Swarupananda. Based on some of the facts given by her youngest daughter Maa Surabala Devi and facts collected from other published books, we have tried to shed some light on the virtuous life led by Maa Sushila Devi.

Maa Sushila Sundari Devi, born on October 10, 1882, was the only daughter of late Jagabandhu Sarkar, a rich and famous estate owner in Mymensingh (currently in Bangladesh). She was the elder sister of the famous lawyer of that time, Jogendranath Sarkar. Maa Sushila Devi conducted her studies as per the education system of that time and also led her life based on traditional ideals. In those days starting from childhood, girls were taught how to lead an ideal life after marriage. Typically, they get trained in cooking and other household activities. In the June of 1895, at the age of 13, she got married to 19 year old Rajachandra Dhar. He was then in his 2nd class of high school. A husband is everything for a wife – friend, philosopher, guide and God. Maa Sushila Devi realized this truth and lived up to this ideal in her life. Hence, Rajachandra Dhar was able to live his married life as per Shri Shri Thakur's "*Adarsh Grihastha Jeevan*" guidelines.

From childhood, Rajachandra Dhar was pure in heart, peace loving and spiritual minded. He led a moral life. He was fortunate to have Maa Sushila Devi as his wife. She was a true partner to her husband in his worldly and spiritual life. Maa Sushila Devi had a commendable role in bringing spirituality to her husband's work life as well.

Husband Rajachandra Dhar was from a middle class family. He received financial help from his in-laws for his higher studies and other needs. Most women feel proud of their parents' economic status, which at times is the reason for bitterness in their in-laws home. However, Maa Sushila Devi was an exception. Within few days after marriage, she understood and adapted herself to the mindset, likes and dislikes and lifestyle of her husband. Without her support in all aspects, Rajachandra Dhar could not have focused on his studies and become an able doctor.

The family life of Dr. Rajachandra Dhar was filled with heavenly peace, happiness, and purity. With the money Rajachandra Dhar earned, he was able to support the household expenses and save some every month. They were blessed with two sons and two daughters. Maa Sushila Devi always respected the thoughts and feelings of her husband. She aligned her wishes with those of her husband. Her daughter Surabala Maa used to say, "We have never seen them utter bitter words. Maa

had completely devoted herself to our father. She never complained for her own comfort nor craved for any material possessions.”

A *Sati* is always aligned with her husband’s thoughts and action. Sushila Maa always supported her husband in all his actions, wishing the best for him, and ever obedient. She was a living example of all the virtues as laid down in the book, *Saticharitamala*. A wife has the magical power that can make the home a heaven and Rajachandra Dhar’s home was no exception. Sushila Maa ran the household in such way that it was always peaceful.

Like her husband, Sushila Maa was equally spiritual minded. No poor and hapless person ever returned empty handed from her door. All the festivals were also celebrated as per traditional Hindu customs. Sushila Maa knew it very well that a woman’s only *Sadhana* is complete devotion to her husband and apart from that she need not do any separate spiritual activities. Sushila Maa never stood on the way of her husband’s spiritual interests nor expressed her individual spiritual preferences. Rather she embraced the spiritual path of her husband. Maa Surabala Devi has written “Our father Rajachandra Dhar was a religious person. Waking up early in the morning and taking bath before going to bed were his everyday practice. Although he was not born in a Brahmin family, he followed many Brahmin practices. Shri Krishna and Radha were deities worship at their home. His day started after performing the daily worship and reading a chapter from the Bhagabad Gita. Maa participated in this daily routine by cleaning the house every morning and preparing garlands for the deities. She washed all the utensils and other worship accessories, arranged everything and waited for our father to come for the worship. She joined our father for the prayer”. Sushila Devi was a true *Sahadharmini* (one who joins her husband participating in all religious activities of the house in upholding *Dharma*).

According to the social traditions then, Rajachandra Dhar and his wife were initiated into the spiritual order by their family Guru. However, his real spiritual thirst could not be satisfied. Hence, following his family Guru’s directions, he started searching for a *Sadguru*. Ultimately, he met Shri Shri Thakur and surrendered at His lotus feet. Generally women find it difficult to understand the concepts of Sadguru and Jagatguru. It is quite natural for them to fear the consequences of accepting some other Guru after being initiated by the family Guru. However, Sushila Devi did not have any such fear or doubt in her mind. She did not even ask a single question to her husband when he took shelter at the lotus feet of Shri Shri Thakur and simply believed that he was taking the right step.

In the month of June 1910, at the request of Rajachandra Dhar, Shri Shri Thakur visited the house of Sushila Devi’s brother Jogendranath Sarkar (subsequently Swami Jogananda). At this time, along with his wife, Rajachandra Dhar got initiated as disciples by Shri Shri Thakur. Sushila Maa was extremely grateful to her husband for getting Shri Shri Thakur as her Sadguru. From the day she knew of Thakur’s visit, her joy knew no bounds and she spent most of her time preparing for the event like deciding where Thakur would take rest comfortably, sit with devotees and what food would be offered to Thakur as *Bhoga*. Those discussions were imprinted in the mind of the 4 year old Surabala Maa. After repeatedly hearing the word Thakur she asked her elder sister Sailabala with curiosity, “who is Thakur?” to which Sailabala Maa said, “Thakur is a human being like us, but he is also a God like Rama, Kali or Durga”. During Thakur’s stay, Sushila Maa with help from her sister-in-law prepared all the *Bhogas* offered to Shri Shri Thakur.

During the holidays such as Durga Puja, Rajachandra Dhar and Jogendra Sarkar used to visit Dhaka Ashram to meet Thakur. They were joined by Sushila Maa and the children. Maa Jogamaya Devi and Shanti Maa were staying in the Ashram at that time and Sushila Maa used to help them in cutting vegetables and also in preparing *Bhoga* for Shri Shri Thakur.

Shri Shri Thakur has said that an ideal housewife's natural duties are to serve her husband and rear the children. In that effect, Maa Sushila Devi has never deviated from performing these. She understood very well that besides feeding the children and taking care of their health she needed to provide them the proper education. A mother is a child's first teacher and her thoughts, behavior and lifestyle have a profound effect on her children. At a very early stage of their childhood, Maa Sushila Devi used to tell her children the difference between good and bad, right and wrong by giving examples from day-to-day life. Through that, she was able to orient them towards righteous living. During her leisure time, she told them stories from *Puranas* and emphasized the morals from those stories. In the evening, she used to perform the prayer along with her children. Her eldest son Narendra Chandra and eldest daughter Sailabala were very talented and academically gifted. Apart from studies, Sushila Maa taught her daughter Sailabala all the household works. According to Surabala Maa, her elder sister used to help mother in the household work from a very early age. Sushila Maa used to teach them social courtesy, manners and morals as well. The following incident was proof of it. Shri Shri Thakur had come to their house for the first time and one morning, Thakur passed by when Sailabala, Surabala, and younger brother Dharendra were having food. Thakur stopped by and asked them softly, "what are you eating?" Out of fear and shyness, Sailabala and Dharendra did not answer anything but the 4 year old Surabala answered Thakur. She had learnt from her parent that it is disrespectful not to answer to elders when asked. In a low voice she told *Bat*, meaning rice. Thakur asked again, "What are you eating with rice?" – *Hukta* (a vegetable stew). Then Thakur asked, "Will you give me some?" to which Maa Surabala said, "No". On asking why, she replied it was *aintha* (meaning already used and left over). Thakur was pleased with her answer and caressed her head and left. They had learnt that anything used should not be offered to elders. Such morals and behavior were highlighted by their mother Maa Sushila Devi.

Typically, children follow the ideals laid down by their parents. Maa Sushila Devi was blessed with four children who individually were considered as jewels of the Saraswata Sangha. All of them had devoted themselves to the great wishes of Shri Shri Thakur. Thakur brought eldest son Narendra Chandra into the Vedic order and named him Barada Brahmachari; and subsequently he initiated him into *Sannyas* and named him Nirbanananda. Thakur nominated him as the editor of Arya Darpan, principal of the school and at a later stage as the *Mahanta* (custodian) of Assam Bangiya Saraswata Matha. Elder daughter Sailabala was equally talented and was extremely devoted to Thakur. Shri Shri Thakur initiated her into *Sannyas* and named her Gouri. Thakur also mentioned that "This will be her last birth and she would not have to take another birth", and he has also said "Our Saila will end up as one of the Asta Sakhee (eight gopis)". The younger daughter Surabala was also initiated into *Sannyas* by Shri Shri Thakur and eventually became His principal *Sebika* in Nilachala Kutira at Puri. The youngest son, Dharendra was named as Nrusingha Brahmachari and was a student at the ashram school at Kokilamukh. It was indeed the fruits of Maa Sushila Devi's *Sadhana*, that she was blessed to be the mother of such bright and good children.

From all aspects, Rajachandra Dhar's family life was filled with peace and happiness. However, the Almighty has different plans for him. Apart from being an ideal householder, an ideal husband and an ideal father, He wanted Rajachandra Dhar to renounce everything and devote himself to fulfill the great wishes of Shri Shri Thakur. It was then that Maa Sushila Devi's true spiritual practice started and with patience and calm, she performed her duty as a real *Sahadharmini*. Her sacrifice as a wife was no less compared with that of the esteemed women of ancient times.

Rajachandra Dhar decided to leave family life and devote himself fully to the fulfillment of Shri Shri Thakur's great objectives. He respected his wife. He discussed his intentions with her and never imposed his personal wishes on her. She had the option of leading a household life with her children. It was a very difficult test for her but she passed it, with the faith she had on Shri Shri Thakur. She analyzed her life and realized that Thakur's blessings were the source of all the

happiness in this life. Since her husband was leaving this family for Thakur, she had no reason to stay back. The absence of her husband will make the home feel empty and lonely. Unquestioning, she joined her husband in surrendering both of them at the lotus feet of Shri Shri Thakur and hence make this life worthwhile by serving Thakur. Rajachandra Dhar's plan was to offer everything they had, at the lotus feet of Shri Guru, and Maa Sushila Devi wholeheartedly helped him in fulfilling it. At the time of withdrawing daughter Sailabala from her school, the teacher said, "Sailabala was a brilliant student; you should give her the opportunity for higher education. I hope to make her the teacher of this school. It was not right to withdraw her from school". Even Sushila Devi's mother proposed to "let Saila stay with me and continue her study, I will take care of her", but Sushila Maa did not accept her mother's proposal. She strongly believed that a father had all the rights of the children and his decisions for the children were final. Also, spiritual growth is worth much more than materialistic growth. Devoting the life to Shri Shri Thakur was more fulfilling than obtaining higher education or becoming teacher of the school. Relying on her inner beliefs, she did not oppose the decisions of her husband but rather supported him wholeheartedly.

Women are naturally attracted to jewelry and fine clothes. Being the only daughter of a rich father, Jagabandhu Sarkar and wife of Dr. Rajachandra Dhar, Sushila Maa had the privilege of owning a decent amount of jewelry and expensive *saris*. But they offered all their money, property, and expensive belongings at the lotus feet of Shri Shri Thakur when they left home. It would not have been possible without Sushila Maa's understanding; she could have kept a few ornaments as the sign of a married woman but she had surrendered herself as a *Sebika* at the lotus feet of Shri Shri Thakur. She also believed that those items are not the real ornaments of a woman and are just the outer beauty. Inner beauty was the real thing; she was always keen on attaining qualities like love, forgiveness, truth and simplicity and she prayed to God for those virtues. It was for these beliefs that she could choose the spiritual path easily.

Maa Sushila Devi's life as a *Sebika* started at Dhaka ashram and ended at the Assam Bangiya Saraswata Matha in Kokilamukh, Assam. At that time, it was known as Shanti Ashram. It was one afternoon in the month of February 1912 when Sushila Maa arrived at the Shanti Ashram with her two daughters and younger son. They were accompanied by Maa Jogamaya Devi, Shanti Maa, Premananda Maharaj, and Rama Prasanna Brahmachari from Dhaka Ashram. Regarding Sushila Maa's *seba* at the Assam Matha, Maa Surabala Devi has written – "When we came to the Matha, there were only 3-4 rooms built. Each house was made with bamboo. The walls were built of mud on the bamboo structures. Subsequently, the Ashram was extended. All works were performed under the supervision of Shri Shri Thakur. Shri Shri Thakur himself applied mud on the walls. Shri Shri Thakur's bed room, *Asana Mandira*, and *Bhoga Ghara* were all built by Thakur with the help of Jogamaya Devi, Shanti Maa, our Maa Sushila Devi, and Saila Didi. Shanti Maa and our Maa Sushila Devi used to mix clay in water and prepare balls of mud. Saila Didi and I used to carry these mud balls in a basket. Shri Shri Thakur and Jogamaya Devi applied the mud balls on the walls.

Initially, the Ashram's condition was very poor. *Sebaks* were busy in the Ashram building activities along with Thakur. Jogamaya Maa, Shanti Maa and our Maa took the responsibility of cooking. Our Maa Sushila Maa's daily work was to collect *Kalama Saga*, *Saru Saga*, and a bitter *Potala* from the nearby jungle. Maa and Shanti Maa used to collect wood from the jungle, dry them under sun, and cut them into small pieces to be used as firewood. They used to leave for the jungle everyday in the morning and return with *Saga*, fruits and firewood. After having *Prasad* and a little rest, our Maa used to carry the utensils to Arunakhal to wash them. Cleaning the Ashram's verandah and applying mud on walls was also Maa's daily *seba*. Subsequently, after Karuna (Bimala's mother) Maa's arrival, she assisted Maa with these *sebas*.

Shri Shri Thakur used to arrange entertainment activities like skits at the Ashram. Roles were assigned by Shri Shri Thakur and everyone acted and read their part from the respective books

beautifully. In every skit, Thakur himself used to be the main actor and Sailabala played the role of main actress. Our parents used to play the role of the parents in the skits. Sushila Maa played the roles of *Prasuti* in *Daksha Jagyan*, *Menaka* in *Hara Gouri*, *Sachi* in *Chaitanyalila*, wife of the merchant in *Bilwamangala*. She used to perform these roles beautifully.

Like the educated girls of the towns, our Maa was skilled in handicrafts. She was an expert in stitching. She collected soft bamboo planks from Ashram's bamboo bushes and made baskets. All the baskets used in Ashram were made by Sushila Maa. She cleared all the walking paths. During the rainy days, she put clay to raise the height of the paths. She used to rebuild the bathroom if it collapsed during a storm. She spoke little. It was in her nature to keep on working but silently. Shanti Maa, our Maa and Karuna Maa were all *Sebikas* by nature. They were never instructed to do anything; they used to do it voluntarily."

It is clearly evident that Sushila Maa had devoted herself as Thakur's *Sebika*. She believed that in serving your Guru, no work was big or small and all *seba* had the same weight. By then she had completely forgotten the memories of her earlier life and her identity. She was no more the wife of Dr. Rajachandra Dhar – she was the disciple of Shri Shri Thakur Nigamananda and a *Sebika* of Assam Matha.

This was not the end of Sushila Maa's *Sadhana*. Though both her daughters came to the Matha along with her, they did not stay with her in the Matha. A separate room was provided for Sailabala and Surabala. She seldom had interactions with her sons and daughters. Elder son Narendra Chandra took *Sannyas* in her presence. It is known that Sankaracharya's mother Bishista Devi and Gouranga Deva's mother Sachi Devi fainted after hearing the news of their son's *Sannyas*. But Sushila Maa maintained her calm and continued her *seba* in the Matha. On Thakur's instructions, her husband Swami Swarupananda left for Baguda Sevasharam. The sudden and unexpected death of elder daughter Sailabala in 1918 was yet another difficult test for Sushila Maa but she never showed any signs of losing her patience and never neglected her *seba*.

Shri Shri Thakur has said – "God gives deep worldly sorrows and pain to strengthen and purify his devotees". The opportunity of Thakur's *Nitya Seba* came to Sushila Maa after having gone through all such troubles and pains and in the process being converted into pure gold. She passed all of life's tests because of her strong faith in Shri Shri Thakur and by remembering Thakur in every stages of her life. None can stop without admiring and bowing to her spirit of sacrifice and endless patience.

In 1922, Shri Shri Thakur left Assam Matha for Puri along with Surabala Maa, Bimala Maa, Girija Maa, Haridas Brahmachari and Ashwini Dey of Bhaju. It was a mentally challenging time for Sushila Maa; the place felt empty and the source of her peace and relief from sorrows was gone. However, she did not lose hope and continued to stay on. By then, with Thakur's grace, she had acquired the ability to overcome the ups and downs of life in silence. She believed that Thakur was the embodiment of love and nothing was dearer than him; the love of parents and husband is just a manifestation of the same.

In a transient world, one after the other, her parents, husband, and children had slowly moved away but she was never bitter about it. It was rather Thakur releasing her of all the worldly associations. She had not forgotten Thakur's eternal words, the path of spiritual growth is replete with pain and suffering, and the strength to overcome it is also the grace of God. Swami Swarupananda left his mortal body in 1923. The only thing that came to her mind was Shri Shri Thakur and again his words "Do not be startled by the pain and suffering; rely on the supreme power and accept the results of *Karma*; you will realize the benefits when you overcome bad times. The one testing you now will help to pull you through as well. Never doubt His intentions and remember His name always".

As always, Sushila Maa with tears of joy prayed to Thakur, “You are ever graceful; let me have the strength to accept the joys and sorrows that come unto me; and let me always have the privilege of surrendering at your lotus feet”.

Sushila Maa’s *Sadhana* in this world came to an end on the auspicious day of Kali Puja, the 24th day of the month of *Kartika* in 1929. She had spent the last few years of her mortal life in quietude, free of all worldly attachments and in contemplation of the Shri Shri Thakur. She will be ever remembered as a great soul who had completely surrendered at the lotus feet of Thakur.

Translated from ‘Sangha Sebak’ 45/1 by
Shri Shri Thakur Charanasrita
Sudeepta Khuntia
America Saraswata Sangha

The Divine Guidance

From birth until death we make decisions every moment of our life. Some are good and some are bad. Realizing that one has made a bad decision and learning from it is very important. How do we know what is good and what is bad? We often base that on the outcomes of these decisions. The way we carry out these decisions has a major influence on the outcome. Is there anything beyond that that could influence the outcome too?

Since my childhood, I have always realized the importance and influence of teachers (guru) in my life. I thought there were only two kinds of gurus, i.e., *Adarsha* guru and *Shiksha* guru. I read a very little spiritual scriptures or books before I came to know about Shri Shri Thakur. And I came to know Shri Shri Thakur after my marriage. Then, I came to know that there were two more gurus in our lives. There are four kinds of gurus: Teachers who teach us idealism (*Adarsha* guru); teachers who help and guide us in our studies (*Shiksha* guru); spiritual teachers (*Sadguru*) and the ultimate master, God himself (*Jagadguru*). I had only realized the importance of *Adarsha* guru and *Shiksha* guru and a third one, i.e., God. I did not even know he is called *Jagadguru*, the master of the universe. I knew that nothing happens in the world without his approval or mercy. But I had never realized the importance of the spiritual teacher or master until I came to know Shri Shri Thakur.

Like all of you in the Nigam family, my life has been influenced by Shri Shri Thakur enormously in this short period after I came to know Him. Now when I look back, I see that there are many things that I have done in life that are against Thakur’s teachings. As a kid I always listened to my parents and elders and was a good student in the school who most of time obeyed the teachers. But there were occasions when I did things that were against their teachings. I wish I had known Thakur when I was a kid.

Now, since He has allowed me to take shelter at his lotus feet, I must realize the importance of having the guidance and influence of a *Sadguru* in my life and beyond and practice his teachings and make sure I never deviate from the path he has chosen for me. By being a member of Nilachala Saraswat Sangha, I have accepted him as my guru and Ista. It is very important to understand who He is and what He expects from me.

As we have read in *Guru Gita*, the word 'guru' is being made of two words 'gu' and 'ru', as descriptions for darkness and light: the guru is then the person who brings the disciple from the material darkness into the spiritual light. We all very well know *Guru Gita* is a conversation between Lord Shiva and Maa Parvati on the nature of the Guru and the guru/disciple relationship, which also describes ‘gu’ as “beyond the qualities” and ‘ru’ as “devoid of form”, stating that “He who bestows that nature which transcend the qualities is said to be guru.”

The literal meaning of *Sadguru* is True Guru. One who has attained *Nirbikalpa Samadhi* is a *Sadguru* whose life's purpose is to guide initiated disciples and devotees loyal to Him along the spiritual path, the summation of which is the realization of self through the realization of God. Our beloved Thakur has attained *Nirbikalpa Samadhi* and only such *Sadguru* is capable of pouring blessing on others and leading them on the path of Self realization.

As we know *Bhagabad Gita* is a dialogue between God in the form of Shri Krishna and his friend Arjuna who accepts Krishna as his guru on the battlefield of Kurukshetra. Not only the dialogue between them outlines many of the ideals of Hinduism, but their relationship is considered an ideal one of guru and disciple. The key here is, once you have found a *Sadguru* in your life, you must carry out His orders without any hesitation and leave the outcome of those actions to Him. Again, we must realize and remember the true meaning of his teachings before we carry out any action.

At the core, there is only a simple thing that Thakur expects from us. He has said, "Dear child! Be a real human being. There is a dearth of real human beings in this world. Wealth, strength and wisdom will be lavished on you, if you can become a real human being. When your heart becomes pure and sacred, Lord Himself will descend to materialize your longing to attain Truth." He again has said, "You are eternally liberated. I have brought you to this world from the eternal abode of bliss in the guise of your present self. You need not harbor any anxiety for your own liberation. You have descended for the welfare of the world. I have put so much of burden on you because you have no bondage. Your task is to teach people how to build up ideal character. I want to materialize this purpose of mine through you. All your wants will disappear by the soothing touch of real humanity. You should help people to be real human beings. I bless you to become successful in your endeavors."

I know I have his blessings all the time, yet I forget about it when a new day dawns and I prepare myself for new challenges of the day. He is there with me every moment of my life guiding me through those challenges. There are times when I see and realize how He is there with me and helping me overcome the challenges of life. But, most of the time I forget to realize His presence and guidance and that's when it leads me to make mistakes. I must practice to remember and realize His divine presence and guidance in every action that I carry out. That is possible only if I could completely forgo my ego and surrender myself at His lotus feet and treat myself as a machine just waiting to carry out His commands.

*etanyapi tu karmani sangam tyaktva phalani cha
kartavyaniti me partha nischitam matamuttamam |*

- Bhagabad Gita, 18/6

(Shri Krishna says, "All these activities should be performed without attachment or any expectation of result. They should be performed as a matter of duty, Partha! That is my final opinion.)

Lastly, I would like to acknowledge that I have brought in some of Thakur's *bani* from 'Sadguru Nigamananda' and the verse from *Bhagabad Gita*. I beg for forgiveness from Shri Shri Thakur, our Nilachala Saraswat Sangha and all the readers for any mistake they may find in my expression.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Prabhakar Bai
America Saraswata Sangha

Harmony

Harmony is the basis of creation and sustenance. There may be the ingredients for creation, but the process of creation can not be commenced without the right situation. The right situation otherwise is called as Harmony.

Sage Kanad, the founder and propagator of 'Vaishesik' philosophy, clearly denies the role or existence of any 'creator'. As a theist he believes in existence of God, but defines Him as the Manager, not the Creator. 'Vaishesik' is derived from the word 'Visesa'. Visesa does not mean special or unique. It means 'Particular'. Particularity is the foundation on which 'Vaishesik' theory is erected. Kanad has proved and stated the existence of "Kana" or Atom, nearly four thousand years ago. According to him, atoms are solely responsible for creation of the entire Cosmos. He says that atoms are the constituents of matter; existence of creatures and human beings is eternal. These atoms combining with each other in a particular order form the matter and the Cosmos is the result of orderly combination of various types of atoms. Sage Kanad has even stated about molecular structure, such as Drieds, Trieds and Prieds. Clearing the confusion about creation, he says that when a particular situation arrives (speed of revolution, temperature, power of conjunction etc) the atoms combine with each other giving birth to molecular structures. As this takes place in a particular situation, Kanad calls it 'Visesa'. Modern day 'Cosmology' though has gone beyond the theory of Vaishesik, it does not refute the opinion of Kanad. The word Cosmos has been derived from the Greek word 'Cosmopec' which means Harmony or in detail, it means orderly placement of ornaments'.

The same theory is described by ancient scriptures as 'Chhanda'. It says "Aswa Chhanda, Chhagala Chhanda and Antarikhya Chhanda". "Chhanda" is interpreted as rhythmic vibration of ideas and emotions. Certain ideas remain behind every action and communication. The emotion or Bhava means feeling or attitude. Here 'Bhava' really means positive existence. The theory says that combination of Jnyana and Bhava in proportionate ratio gives rise formation of the Universe.

Rig-Veda has described this in its own language as 'Kampanat'. The Universe emerged from the Vibration. Prior to creation, there was no existence and as such there was no movement. Once the vibration started, the existence of different entities became possible through the process of evolution; 'Vibarta'.

The latest theories of subject cosmology is yet to arrive at such decisions, but has not refuted the basics of scriptural theories pertaining to creation of the Universe. The Hubble telescope stationed in the space has shed light on many here to unknown facts. It has observed death of stars to the nursery of stars, hence is in a better position to settle many disputes and clear confusions prevailing in the world of science, yet its findings have not gone against the Vaishesik philosophy or against the opinion of Aryabhatta, Varahmihir and Bhaskara-chariya, the prominent thinkers and sages of India who dealt with creation and space.

One thing is clear that in every theory pertaining to creation of Universe, harmony or particular order is given much importance.

The Greek philosophers like Plato and Socrates have emphasized on Nature and law of nature and they have categorically said “live life according to Nature”. If harmony is lost, the very existence will be jeopardized.

Now let us return to the study of body, mind and soul. These three combined together makes a human being complete but not perfect or wholesome, Purna. Body and mind, both are mutable objects. But utilizing these mutable objects one can realize the soul, the immutable. The sages and seers of India have discovered many ways to reach the stage of ‘Absolute Reality,’ thus transforming the seeker of Truth into perfect and wholesome human being. This is the objective of each human being while living on earth. Those who do not realize this are declared as dormant. Kavir’s Doha says “*jag musaphir, rain kohan jo sobat hai, jo sobat hai wo khobat hai, jo jagat hai wo pabat hai*”. Considering human as ‘mushaphir’ (nomad) for this life, Kavir suggests not to loose time by sleeping. Those who are awake will get it and those who are sleeping are going to loose. Ignorance is sleeping and awakening is knowledge and love for God. Those who are awake will get it and those who are sleeping are going to loose. Now one must decide before it is too late. After the awakening one becomes confused for which path one has to travel, as there are so many paths. One may ask why there are so many paths in Hindu religion. Is not one sufficient enough to produce the desired result? The answer is Hindu religion puts much importance on ‘eligibility factor’. The founders of different schools of thought did not intend to create confusion or discord among the different sects. Their sole objective was to cater to the need of different types of eligibilities. But time played a cruel role and there arose discord among different sects, thus confusing the helpless general masses. Hundred of years of foreign rule added to the woes and worries of India’s religious minded citizens. The need of the time became imperative for some one who can usher in the process of harmonization and to show the human race the easy, positive, result oriented path winding through the wilderness of desire and self interest. At this juncture of time, Paribrajakacharya Paramhansa Sadguru Swami Nigamananda Saraswati Dev graced the earth to fulfill which till then seemed an impossible task.

He who becomes successful in all the four paths (margas) can fulfill the dire necessity of the spiritual world. Thakur Maharaj as desired by the Almighty became successful in all the four margas, such as Tantra, Jnyana (knowledge), Yoga (action) and Bhakti (devotion) at an unbelievable young age of twenty four years. Acquiring complete knowledge of different paths he accepted the seat of Sadguru under the direction of his Guru Swami Sachidananda Saraswati Dev. After that he relentlessly propagated the combined theory of Jnyana, Karma, Bhakti, the complete harmonized method to realize the ‘Supreme Truth’. By infusing life into the ‘Jayaguru’ Mahamantra, He presented it to the entire human race bringing down the dividing walls among the different sects. Because there is no bar for followers of any sect to recite it and avail the desired result. For those who don’t have time or inclination for rigorous spiritual practice, he has said “Oh you don’t have to do much, just love me a little and you will get everything”. Is it so easy for spiritual development? Yes it is. By accepting one as loving father, one is sure to inherit his property. And his property happens to be the unfathomable depth of spiritual achievement of highest order.

But loving him means total dedication culminating in unconditional, total surrender unto him. This is the real objective of ‘Desireless Devotion’. Devotion or Bhakti is the easy and straight path leading to the Lord. Who can tread this path? Sufi Saint Mansur Jalaludin Rumi says “He who is prepared to sacrifice one’s life with a moment’ notice, such lion hearted persons can dare to tread the hazardous path of ‘Love for God’.

Conditioning of mind is badly necessary prior to entering into the empire of love. For this, one has to acquire sufficient knowledge as the knowledge is the stabilizing factor of Devotion, which otherwise is called ‘Jnanamisra Bhakti’; devotion housed on knowledge. But this Jnanamisra Bhakti has ultimately to be transformed into ‘Jnanasunya Bhakti’ or ‘Pure devotion’.

Speaking about the pure devotion, Lord Srikrushna says to Arjun – “Majyavesya Mano je mang nityajukta Upasate, Sradhaya Parayopetaste me juktatama matah” which means those who concentrating on my wonderful form are engaged in worshiping (serving) me, in My opinion they are the best yogis. (Srimat Bhagavat Gita, Bhakt Yoga -12/2).

The objective of devotional path is not emancipation or Mukti. The objective is Prapti, Prapti means becoming dearest and remaining nearest to Lord in order to serve Him. The true devotee does not care about his or her own comfort or happiness. He unceasingly works to make the Lord happy and comfortable. The entire life becomes dedicated to Him. What happens when one dedicates one’s life to Him? First, Lord’s grace is attracted towards the devotee, creating a protective ring around him or her and making the impossible a possible paving way for spiritual achievement. Secondly by dedicating each and every action to Lord one goes beyond the enjoyment of ‘Karmafal’. Karmafal forces the ever free soul into bondage and the reason for transmigration. Stoppage of transmigration is salvation. So you see why a devotee does not aspire for salvation, because it is guaranteed for him or her.

But how can one become a true devotee of Thakur and again love Him. How can one love the infinite, can any one hold on to sky? Being finite one has all limitations. With limited capacity of organs and of mind, how can one produce the limitless love for the infinite? Is it possible? Yes, it is possible, not by one’s desire or endeavor but by the grace of Thakur. There is no substitute for his grace. It is the sole factor for stabilization and saturation of divine love in one and the cause for spiritual upliftment of a devotee. The seemingly impossible task or the result of hundreds of life’s performances can be achieved within a twinkling of an eye with a drop of his unlimited ocean of grace.

Oh Thakur! We raise both of our hands as a sign of our helplessness and we surrender unto you. Thakur! Please shower your grace on us and fill our hearts up to the brim with pure, desireless love for you.

Shri Shri Thakur Charanasrita

Santosh Mohanty

Ekamra Saraswata Sangha

ଦୁଃଖକଷ୍ଟରେ ଧ୍ୟାୟ ହରାଅ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ-ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କର୍ମପଳ ଭୋଗ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ସୁଖ ଅପେକ୍ଷା ଦୁଃଖରେ ହିଁ ଜୀବର ଅଧିକ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ଦୈହିକ ବଳବାୟୀ ବା ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧିର ଅଭିମାନ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନିର୍ଭରତାର ଭାବ ଦୁଃଖରେ ହିଁ ଅଧିକ ସହଜସାଧ୍ୟ ହୁଏ । ସକଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର ।

– ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି (୩/୫୮)

ତୁମେ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ବା ଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମନିବେଦନ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ସର୍ବବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ନାମ ନେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କର । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଛଡା ଯେପରି ସଂସାରାସକ୍ତି ନ ଜନ୍ମେ । ସୁତରାଂ ସମୟ ସମୟରେ ନିତ୍ୟାନିତ୍ୟ ବିଗୁର କରିବ । ସତ୍ୟଲଭ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟାକୁଳତା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ । ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛି, ଦିନକୁ ଦିନ ତୁମର ଶୁଭବୁଦ୍ଧି ଉଦୟ ହେଉ ।

– ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି (୩/୮୫)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ ଏବଂ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ : ଏକ ବିହଙ୍ଗବଲୋକନ

ଭାରତବର୍ଷରେ ଧର୍ମର ଏକ ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ପରମହଂସ ସରସ୍ବତୀ । ପିଲାଦିନରୁ ତୁଳସୀ ଦୁଇ ପତ୍ରରୁ ବାସିବା ପରି ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟିଥିଲା । ଯୁବକ ଅବସ୍ଥାରେ ପତ୍ନୀହରା ହେଲା ପରେ ଓ ପତ୍ନୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ଛାୟାମୁଖି ଦର୍ଶନ କଲା ପରେ ପରଲୋକତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥିଲେ । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସେ ତାନ୍ତ୍ରିକଗୁରୁ, ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ, ଯୋଗୀଗୁରୁ ଓ ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ପାଇବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ସେହି ସେହି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କଲେ । ଯୋଗସାଧନା କରିବା ସମୟରେ ସେ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପଥରେ ଚାଲି ଏକ ସରଳ ସୁନ୍ଦର ଧାର୍ମିକ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି -

(୧) ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ । ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ସବୁ ଗୁରୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବେ, ହେଲେ ସାଂସାରିକ ମାୟାମୋହ ପ୍ରତି ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ସେବକ ଭାବେ ଜୀବନ କଟାଇବେ । କାରଣ 'ସେବା' ହିଁ ପରମ ଧର୍ମ ଯାହାକୁ ଓଲଟାଇଲେ 'ବାସେ' । ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ଭାବିବେ ଆମର ବାପା, ମା', ପୁଅ, ଝିଅ ସମସ୍ତେ ଆଦର୍ଶ ଓ ଭଲ ଗୁଣରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ । ତେବେ ଯାଇ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ ସମ୍ଭବ ହେବ । ପଦ୍ମ ପାଣିରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା ଦେହରେ ପାଣି ଲାଗେନାହିଁ । ସେହିପରି ସଂସାରରେ ଥାଇ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଆମେ ତାଙ୍କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ତାଙ୍କ କାମ କରିବାକୁ ସେ ଆମକୁ ଏଠାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି, ଏହି ମନୋଭାବ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ହେବ ।

(୨) ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ଯାହା ଆମେ ଏକାକୀ କରିପାରିବା ନାହିଁ, ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ କଲେ ତାହା ଅତି ସହଜରେ ଓ କମ୍ ସମୟରେ ହୋଇପାରିବ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ ଶାଖାସଂଘମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ତାହାରି କଳେବର ବୃଦ୍ଧି କରି ଚାଲିଛି ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଅନେକ ମା' ଓ ଭାଇ ତାଙ୍କର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ଆଦର୍ଶ ସଂଘସେବକ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ବେଶୀ ନ ହେଲେ ଅନ୍ତତଃ ତିନି ଜଣ ମା' ଓ ଭାଇ ମିଶି ପସ୍ତାହକୁ ଥରେ ସଂଘପୂଜା କରିବାକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ।

(୩) ତୃତୀୟ ଭାବ ବିନିମୟ । ସଂଘପୂଜା, ସମ୍ମିଳନୀ ଅଥବା ଗୃହାସନ ପୂଜାର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ସବୁ ମା' ଓ ଭାଇମାନେ କେଉଁ ଭାବରେ ଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ କି ଭାବ ପାଇଛନ୍ତି ଓ ତାହା ତାଙ୍କ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାରେ କ'ଣ ଉନ୍ନତି ଆଣିଛି, ତାହା ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ଅନ୍ୟ ମା' ଓ ଭାଇମାନେ ସେଥିରୁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିପାରିବେ ଓ ତାହା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି ଘଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ସାଧନା ପଥରେ ଅଗ୍ରଗତି କରିପାରିବେ ।

ସଂଘରେ ଅନ୍ୟର ଭଲ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ଆହରଣ କରିବ, ମାତ୍ର ଦୋଷତ୍ରୁଟି ଦେଖିବ ନାହିଁ । ଦୋଷ ଦେଖିଲେ ଜଣକୁ ଭଲ ପାଇ ହେବ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଠାକୁର ଥିଲେ, ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ଓ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଧ୍ୟ ରହିବେ । ତେଣୁ ସେ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ 'ମୋ ଅବର୍ଜମାନରେ ଯଦି କେହି ଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଦୁଃଖୀ ହେବି' । ଠାକୁର ତ ଆମକୁ ନିର୍ଭର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଆମ ହାତ ଧରି ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବେ । ବୋଧହୁଏ ଆଉ କୌଣସି ଗୁରୁ ଏତେ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ ଏ କଥା କହିନାହାନ୍ତି । ଖାଲି ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଭଲ ପାଇଲେ ସେ ଆମର ସବୁ ଭାର ନେଇ ଆମ କାମକୁ ସରଳ ଓ ସହଜ କରିଦେବେ ଓ ମୁକ୍ତିର ରାସ୍ତା ଦେଖାଇ ଆମକୁ ଏ ସଂସାର ଜଞ୍ଜଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେବେ । ଧନ ନୁହେଁ, ମନର ଆବିଳତା ଦୂର କରି ତାଙ୍କୁ ଡାକିଲେ ସେ ନିଷ୍ଠୁର ଆସି ଆମର ଦୁଃଖ ମୋଚନ କରିବେ । ସେ ହିଁ ଆମର ତାଣକର୍ତ୍ତା ଏହି ଭାବନା କାୟ ମନ ବାକ୍ୟରେ ଆଣିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ସେ କହିଛନ୍ତି, 'ସ୍ଥୁଳ ଦେହରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ବାହାରେ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମରିଗଲେ ତୁମ ହୃଦୟ ମନ୍ଦିରରେ ମୋ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ' ଅର୍ଥାତ୍ ହୃଦୟରୁ ଅହଂ ଭାବ ଗଲେ ଯାଇ 'ମୁଁ ତାଙ୍କର, ସେ ମୋର' ଭାବ ଆସିବ ।

ତାଙ୍କରି ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆଜି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ତା'ର କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ଚାଲିଛି ଓ ଅନେକ ଠାକୁରଗତ ପ୍ରାଣ ଭାଇ ଓ ମା' ତାଙ୍କରି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଏକ ସୁନ୍ଦର ନିରାଡ଼ମ୍ବର ତଥା ଆଦର୍ଶ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା କ'ଣ ତାଙ୍କ ଅଦେଶା ହାତର ଅମୂଲ୍ୟ ଲକ୍ଷିତ ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ନୁହେଁ କି ? ତାଙ୍କରି ଅପାର କରୁଣାରୁ ମୁଁ ମୋର ୨୭ ବର୍ଷର ପୋଲିସ ଚାକିରିରେ କେବେ କୌଣସି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇନାହିଁ । ବରଂ ତାଙ୍କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କାମ କରି ଅନେକ ବାଧା ବିପ୍ଳ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାର ବାରି ମୋ ପରିବାର ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସଦା ଝରୁଛି । ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ମୋ ଦୁଇ ଝିଅ, ପୁଅ, ମା'

ସମସ୍ତେ ସେହି ଭାବଧାରାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ତାଙ୍କ ଦୟା ଛତା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ନିଜକୁ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ହେବ । ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ ପରି ଆଉ କୌଣସି ଭଲ କାମ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବେ । ଅନନ୍ତ ଜ୍ଞାନଭଣ୍ଡାରରୁ କାଣିଚାଏ ମୁଁ ପାଇଛି ସେହି ଗୁରୁଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ । ସେ ହିଁ ଆମ ଜୀବନର ଗତି ମୁକ୍ତିଦାତା ଓ ତ୍ରାଣକର୍ତ୍ତା । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଗାଇବା -

ସିଦ୍ଧମନ୍ତ ମହାନାମ ଜୟଗୁରୁ ଜୟ
ଅନାଦିର ଆଦିନାମ ଜୟଗୁରୁ ଜୟ ।

ଶେଷରେ ପରମପୁଣ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ସଦ୍‌ବୃତ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ତାଙ୍କରି ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଆମର ବାଜିତକ ଜୀବନ ଭଲରେ କରୁ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ଭାବି ଏକତାର ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଭଳି ଏକ ଦୃଢ଼ ତଥା ଆଦର୍ଶ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ଏହାର ଆଦର୍ଶ ବଜାୟ ରଖୁ, ଏହା ହିଁ କାମନା ଓ ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ କମଳରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସରୋଜ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ
ଅସୁରେଶ୍ୱର ଶାଖା ସଂଘ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ

ଠାକୁର ହେ ଆଜି

ଜଣାଉଛି ମୁହିଁ

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୦।

ମାଗିବା ଆଗରୁ ଆଣିଅଛ ଦେଇ

ଖୋଜିବା ଆଗରୁ ଦେଇଅଛ ଦେଖାଇ

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୧।

ତୁମ ଉପଦେଶ ଦିନେ ମାନି ତ ନାହିଁ

ତୁମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥେ ଯାଇ ତ ନାହିଁ

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୨।

ତୁମ ପୂଜା ଦିନେ ମନ ଦେଇ କରି ତ ନାହିଁ

ସେଥିଲାଗି କେତେ କଷ୍ଟ ଅଛି ତୁମେ ସହି

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୩।

ସଂସାର ଶୋକେ ବସି ଲୁହ ପୋଷେ ଦେଇଥାଏ ଝରାଇ

ତୁମ ପାଇଁ କିନ୍ତୁ ଦିନେ କାନ୍ଦିନି ତ ମୁହିଁ

ତଥାପି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୪।

ସବୁ ଜାଣି ମିଛ ମରୀଚିକା ପଛେ ଯାଇଥାଏ ଧାଇଁ

ତୁମେ କିନ୍ତୁ ବାଟକୁ ଆଶ ପାଶେ ପାଶେ ରହି

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୫।

ଏ ପାରିର ତୁମ କାମ ଦିନେ କରି ତ ନାହିଁ

ତୁମେ ପରପାରିର ଭାର ମୋର ନେଇଅଛ ବହି

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୬।

ଜୀବନରେ କରୁଥିବା ଭୁଲର ସମାପ୍ତି ଯେ ନାହିଁ

ସବୁ ଭୁଲ୍ ମୋର ଭୁଲିଯାଅ ତୁମେ କ୍ଷମା କରି ଦେଇ

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୭।

ଅଲୋଡ଼ା ଏ ଜୀବନେ ମୋ ସାହା ଆଉ କେହି ତ ନାହିଁ

ନିଜର ବୋଲି ତୁମକୁ ଏକା ଦେଖୁଛି ତ ମୁହିଁ

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୮।

ଏତିକି ମିନତି ତୁମ ପଦେ ଆଜି କରୁଅଛି ମୁହିଁ

କର୍ମଶେଷେ ତୁମ ଭାବ ରାଇଜେ ଯିବ ମୋତେ ନେଇ

କାହିଁକି ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ମୋତେ

ଜାଣି ତ ପାରୁନି ମୁହିଁ ।୯।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Idol Worship by the *Hindus*, *Sanatana Dharma* and Shri Shri Thakur's Teachings

Since my childhood, I am fascinated and intrigued by the traditional Hindu puja rituals. The most remarkable imprint on my tender mind was that of the sunset time and all the activities around it. As the day gloriously merges with the evening during the sunset, my grandmother will go round the *tulasi chaunra* lighting the ghee lamps (*deepas*) and we will then gather in the *puja* room singing the evening prayers. I was thoroughly enchanted by the elaborate *sandhya arati* of Shri Shri Thakur. Then it was the magical journey through the prayers, ending with 'Jayaguru' *kirtan*.

As I have passed through the years of my life, the intricacies of Hindu religious rituals, whether routine daily pujas or special festivals have always impacted my mind. I find myself engrossed in chanting of *mantras* by the Brahmins and try to understand their meaning. Later, when I read Shri Shri Thakur's books, I gradually started to understand some areas of the vast Hindu religion (*sanatana dharma*) by the grace of Thakur. This article is a small effort of putting some of these facts and paths together to re-emphasize the greatness of our religion.

As we know, *Vedas* and *Upanishads* are our most ancient scriptures. Traditionally, *Vedas* have been created by *Bramha* followed by *Upanishads* written by various *rishis*. We also have many philosophical scriptures (*darshana shastra*), mythological books (*puranas*) and numerous folk stories to guide us in our day to day life. The sole purpose of all these is to let us perform our natural duties (*swadharma*) to oneself, to the God and to the society around us.

Traditionally Hindus are seen as idol-worshippers by other religions. The images of various gods have significance. The gods are various forms of the one and ultimate *bramhan* or *paramatma*. They are physical symbolic representations of the spiritual facts discovered by our ancient rishis. Indra, the king of gods, is worshipped for rain and prosperity while Agni, the god of fire, is important for helping us cook our food. On the other hand, the Shiva, Vishnu, and Bramha are respectively the destroyer, protector and the creator of the universe and the life in it. We also worship energy in the form of Devi – Durga, Laxmi and Saraswati. God has also come in the common living forms including humans in his various avatars, most importantly Rama and Krishna. Rama showed the ideal way of life – ideal son, husband, and brother. Krishna had three main roles – one in Brajdharm, one as Dwarikadhish and one as friend of the Pandavas during the Mahabharata war.

Hindus see one-god within the many. God is limitless and humans are limited. Unless we modify our thoughts and actions, it is not possible to understand the ultimate purusottama. The idol gods are external manifestation of different types of energy and Bhava. When someone reaches a stage of complete realization, then he easily attains *brahman*. Liberation of that enormous source of energy starts from a preliminary stage of god worship.

Other religions see god as a separate being from the world, whereas Hindus see Him engrossed in all forms of living and non-living objects including stone, sky, water, and earth. Therefore in reality it is not idol-worship, it is worship of the divinity within those objects.

Srimat Sankaracharya revived the forgotten glory of ancient India by spreading the knowledge from the Vedas and Vedantas. He has taught us – “Only *Bramhan* is true and the world is unreal.” On the other hand, Gourangadeva spread the message of love by worshipping one God, Shri Krishna. Our Gurudev Shri Shri Thakur has merged them both and carved out an ideal route of

‘Sankarer mata and Gouranger patha’, i.e. Sankara’s opinion and Gouranga’s path. Path of knowledge is that of analysis whereas that of love is of amalgamation. The *gyani* person starts from this world and goes through a route of analysis of – ‘not this’ ‘not this’, then crosses the boundaries of outer to inner world and ultimately realizes Him. The *bhakta*, on the contrary, knows the *Bramhan* from the beginning and sees Him expressed in the world around him. Therefore individually practiced, these two ways cannot realize each other’s existence. Those who start on the path of knowledge and return on that of love are the ones who enjoy the divine bliss. Those people can have a wider view and can extract the same divine bliss from each types of worship.

All these idol forms of God are actually images to keep our concentration during *sadhana*. The main aim of life of a Hindu is to achieve salvation or *mukti* by merging with the *paramatma*. This either happens by renouncing family life or by leading an ideal household life. The latter encompasses *sebas* and *yagnyas* as told by Shri Shri Thakur. He has assured us that those who come to Him and just love Him will be taken care of by Him. He has also confirmed that for us the *istadevata* and Guru are the same and that one is Thakur himself. Therefore, by worshipping Thakur and following his advice we are already on our path of God realization.

Thakur has also said that we have to see God in all living beings and serve them. By doing that, we get an opportunity to expand ourselves into the existence of the world around us. After a while, the need for idol worship actually disappears as our knowledge girth increases.

“ଯେ ଯଥା ମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟନ୍ତେ ତାଂସ୍ତଥୈବ ଭଜାମ୍ୟହମ୍”

- ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବଦ୍ ଗୀତା (୪/୧୧)

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Mrs Lipsita Patnaik
Bolton, UK
Cuttack Saraswata Sangha

ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକର ଇତିବୃତ୍ତ

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ଦକ୍ଷିଣପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାର ରାଜଧାନୀ ରାଲେ (Raleigh) ଓ ସାର୍ଲୋଟ୍ (Charlotte) ଏହାର ସର୍ବ ବୃହତ୍ ସହର । ସାର୍ଲୋଟ୍ ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଗ୍ରୀନ୍ସବୋରୋ (Greensboro) ସହର କାର୍ରେ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା (୧୦୦ ମାଇଲ୍), ଚାପେଲ୍‌ହିଲ୍ (Chapel Hill) ସହର ତିନି ଘଣ୍ଟା (୧୫୦ ମାଇଲ୍) ଓ ପଡ଼ୋଗୀ ରାଜ୍ୟ Virginiaର ରିଚମଣ୍ଡ (Richmond) ଏବଂ ସାର୍ଲୋଟ୍‌ସଭିଲ୍ (Charlottesville) ଏହାଠାରୁ ଛଅ ଘଣ୍ଟା (୩୫୦ ମାଇଲ୍) ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ Georgia ରାଜ୍ୟର ଆଟଲାଣ୍ଟା (Atlanta) ଚାରି ଘଣ୍ଟା (୨୫୦ ମାଇଲ୍) ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ୧୯୩୪ ମସିହା ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି କେତେକ ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଦେଇ କହିଥିଲେ - ତୁମେମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ଅନ୍ତତଃ ତିନିଜଣ ଗୁରୁଭାଇ ଏକାଠି ବସି ମୋ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିବ, ମୁଁ ସେଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିଦ୍ୟମାନ ହେବି । ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପାଇଛୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିନା ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ଗଛରେ ପତ୍ରଟିଏ ବି ହଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନାରେ ରହୁଥିବା ଚାରି ପରିବାରର ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ମନରେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଜାଗିଥିଲା । ଏହି ପ୍ରେରଣା ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପାରୁ ଆମେରିକାରେ ‘ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ’ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କଲା । ଏହାର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ୨୦୦୩ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସ ୧୫ ତାରିଖ ଶନିବାର (ରଜ ସଂକ୍ରାନ୍ତି) ଦିନ ସକାଳ ୧୦ଟା ରୁ ୧୨ଟା ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ 14125 Dunbritton St,

Apt 509, Charlotte ଭତାଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏଥିରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ Virginiaରୁ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ପୂର୍ବରାତ୍ରିରୁ ବସ୍ ଯୋଗେ ନଅ ଘଣ୍ଟା ଯାତ୍ରା କରି ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ପାଠକଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ମା' (Charlotte), ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ (Virginia), ପ୍ରଭାକର ଭାଇ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ବାଇ ମା' (Greensboro), ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ରତ୍ନା ମା' (Charlotte), ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ ମା', ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇ ଓ ତାଙ୍କ ବାପା, ବୋଉ (Raleigh), ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର ମା' ଓ ସନ୍ଦିପ୍ ଭାଇ (Atlanta)ରୁ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଦିନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ସମବେତ ଭାବେ ଛୋଟ ବନ୍ଦନା ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା, ନିଗମ ଉପଦେଶ, ସଂଘସେବକ ପ୍ରଥମ ଭାଗ, ସଂସାର ପଥେ, ସଂଘନୀତି ପୁସ୍ତକ ପାଠ, ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ଓ ଭାବ ବିନିମୟ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ତାଙ୍କ ନୂତନ ବାସଗୃହରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ନିମନ୍ତେ ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨୪ ତାରିଖକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ତୃଟିବିରୂପି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ 'ଜୟଗୁରୁ' କୀର୍ତ୍ତନ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ସମସ୍ତେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ତିନି କିମ୍ବା ଚାରି ମାସରେ ଥରେ ପାଠକଙ୍କୁ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତମାନେ ଆଶା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂଜା ନିମନ୍ତେ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ନେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଥିଲେ । ୨୦୦୩ ଅଗଷ୍ଟ ୨୨ ତାରିଖରେ ବେଗୁନିଆଁ ଶାଖା ସଂଘର ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମିନିତାମଞ୍ଜରୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା' ତଥା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଙ୍ଘର ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବା ନିମନ୍ତେ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଆସି ସାର୍ଲୋଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ମା'ଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇ ଓ ପଲ୍ଲବିତା ମା'ଙ୍କ ଘରେ (Raleigh) ଓ ତତ୍ ପରଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ (ଅଗଷ୍ଟ ୨୫ ତାରିଖରେ) ପ୍ରଭାକର ଭାଇ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ବାଇ ମା'ଙ୍କ ଘରେ (Greensboro) ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ହୋଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ପାଠକଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ନଭେମ୍ବର ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ସଂଘପୂଜା ଓ ଆସନମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇ ଯେଉଁ ଅପାର ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ, ସମସ୍ତେ ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ଏକତ୍ର ଅଢେଇ ଘଣ୍ଟା ବସି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରି ସେହିପରି ମନରେ ଅପାର ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କଲେ ।

ତେଣୁ ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ପ୍ରତି ମାସରେ ଥରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁବିଧା ଦେଖି ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ସକାଳେ କିମ୍ବା ସଂଧ୍ୟାରେ ପାଠକଙ୍କୁ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ଏହାପରେ ୨୦୦୩ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୨୦ ତାରିଖରେ ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପାଠକଙ୍କୁ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଇଲ୍‌ଲୀଣ୍ଡରୁ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିବା ଲିପ୍‌ସିତା ପଟ୍ଟନାୟକ ମା' ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ତାପରେ ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୪ ତାରିଖରେ ପାଠକଙ୍କୁ ପ୍ରଭାକର ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଓ ଫେବୃୟାରୀ ୧୪ ତାରିଖରେ ପାଠକଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୨୦ ତାରିଖରେ ବିଜୟ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପାଠକଙ୍କୁ ଦୀପ୍ତି ମା' ଆର୍କାଞ୍ଜରୁ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏପ୍ରିଲ୍ ୧୭ ତାରିଖରେ ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଓ ଅକ୍ଟୋବର ଅଧିବେଶନ ପାଠକଙ୍କୁ ମେ ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ କଟକ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତାଃ ସମୀରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଭାଇଙ୍କ କନ୍ୟା ଓ ପଲ୍ଲବିତା ମା'ଙ୍କ ସାନ ଭଉଣୀ ତଉଲି ମା' (ଟିନୁୟୀ ପଟ୍ଟନାୟକ) ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ପାଠକଙ୍କର ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ମାସରେ ଥରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ୨୦୦୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରୁ ସୋନିଆ ମା' (ବରଦା ଭାଇଙ୍କ ଘର ମା') ଆମେରିକା ଆସିବା ପରଠାରୁ ପାଠକଙ୍କୁ ଯୋଗ ଦେଇ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ବୋଷ୍ଟନ (Boston)ରୁ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇ ଓ ସଂଘମିତ୍ରୀ ମା' ୨୦୦୪ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ସାର୍ଲୋଟ୍‌କୁ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିବା ପରଠାରୁ ଏହି ପାଠକଙ୍କୁ ଯୋଗଦେଉଛନ୍ତି । ଅଶ୍ୱିନୀ ଭାଇଙ୍କ ପିତାମାତା ନାରାୟଣ ନାୟକ ଭାଇ ଓ ପ୍ରଭାତୀ ମା' Saudi Arabia ରୁ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିବା ସମୟରେ ୨୦୦୫ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୯ ତାରିଖରେ ପାଠକଙ୍କୁ ଏକବିଂଶ ଅଧିବେଶନ ଅଶ୍ୱିନୀ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ତା'ପରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରୁ ଅନୁମତି ଆଶିବା ପରେ ୨୦୦୫ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଅଶ୍ୱିନୀ ଭାଇ ଓ ସଂଘମିତ୍ରୀ ମା'ଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା ।

ବରଦା ଭାଇ ଓ ସୋନିଆ ମା'ଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୨୦୦୬ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୦ ତାରିଖରେ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ Virginiaର ସାର୍ଲୋଟ୍ସଭିଲ୍ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

୨୦୦୮ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ମିନେସୋଟା ରାଜ୍ୟରୁ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା' Virginiaର ରିଚ୍ମଣ୍ଡ (Richmond)କୁ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିବା ପରେ ଏହି ପାଠକ୍ରର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ ଭାଇ ଓ ରଶ୍ମି ନାୟକ ମା' ଆଟଲାଣ୍ଟା (Atlanta)ରୁ ଆସି ମଝିରେ ମଝିରେ ପାଠକ୍ର ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ଆର୍କାନସାସ୍ (Arkansas)ରୁ ଆସି ପ୍ରାୟ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ପାଠକ୍ର ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଏହି ପାଠକ୍ର ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଛଅ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେଲାଣି । ଏହି ପାଠକ୍ରର ୬୬ତମ ଅଧିବେଶନ ଗତ ୨୦୦୯ ଜୁନ୍ ମାସରେ ବରଦା ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତିବର୍ଷ ସବୁ ଭାଇମାନଙ୍କର ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବରେ ନୂଆ କାରୋଲିନା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍ରର ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ୨୦୦୭ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସଠାରୁ ପାଠକ୍ର ଅଧିବେଶନରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଅର୍ଦ୍ଧଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସେହି ସମୟରେ ସେମାନେ What I Expect (ଆମି କି ଚାଲି) ପୁସ୍ତକ ପାଠ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରନ୍ତି । ବରଦା ଭାଇ, ଜ୍ଞାନ ଭାଇ, ଓ ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଜଣ ପିଲା ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୬ ଜଣ (୮ ରୁ ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସ) ପୁସ୍ତକ ପାଠ ଓ ସଂଗୀତ ଗାନରେ ଭାଗ ନିଅନ୍ତି ।

ନୂଆ କାରୋଲିନା ପାଠକ୍ରର ପ୍ରତି ଅଧିବେଶନର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ E-mail ଯୋଗେ ପାଳିଆ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାନ୍ତି ଓ ପୂର୍ବଦିନ ଗୃହାସନରେ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ପାଠକ୍ର ଦିନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆବାହନ କଲାପରେ ସମବେତ ଭାବେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଷ୍ଟୋଟ୍ର ବନ୍ଦନା କରାଯାଏ । ସଭାପତି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପାଠ କରାନ୍ତି । ତତ୍ପରେ ପୂର୍ବ ଅଧିବେଶନର ବିବରଣୀ ପାଠ କରାଯାଏ । ତା'ପରେ ନିଗମ ଉପଦେଶ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତାରୁ ଶ୍ଳୋକ, What I Expect, ନିଗମ ଚେତନା ବିକାଶ ସାଧନ ପଥେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳାପ୍ରସଙ୍ଗ, ନିଗମତତ୍ତ୍ଵ, ସଂଘନୀତି ପୁସ୍ତକାଦି ପାଠ କରାଯାଇ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ । ମଝିରେ ମଝିରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଏ । ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଭାବ ବିନିମୟ କରନ୍ତି । ତା'ପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପରେ ପାଳିଆ ତୃତିବିରୁଦ୍ଧି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି ଓ ତା' ପରେ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଏ । ତତ୍ପରେ ସଂଧ୍ୟାପୂଜାରେ ଷ୍ଟୋଟ୍ର ବନ୍ଦନା, ଗଛପାଠ ଓ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ କରି 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଣାମ କରାଯାଏ । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରନ୍ତି । ନୂଆ କାରୋଲିନା ପାଠକ୍ରର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୪ ଜଣ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ପାଠକ୍ରର ଅଧିବେଶନଗୁଡିକ ନିୟମିତ ଭାବେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ।

ଆମେରିକାରେ ପ୍ରତି ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା, ପ୍ରଥମ ଓ ତୃତୀୟ ରବିବାର ପିଲାଙ୍କ Young Aspirant session ପୂଜା ଅଧିବେଶନ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି । ଏହାଛଡା ପ୍ରତି ମାସରେ ଗୋଟିଏ ଶନିବାର 'ଏକାଠି ବସି' ନୂଆ କାରୋଲିନା ପାଠକ୍ର କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଅପାର କରୁଣା ବଳରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି । କାଳେ ଏିଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆତ୍ମପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶରେ ଆମ ପାଦ ଖସିଯିବ, ତେଣୁ ସେ ରଖୁଆଳ ଗାଈ ଜଗିଲା ପରି ଆମ ଉପରେ ସଦା ସର୍ବଦା ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆମେ ସୁପଥରେ ଚାଲିତ ହେବା ପାଇଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ରହୁ ଓ ତାଙ୍କ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମେ ଯେପରି ସହାୟକ ହୋଇ ପାରିବୁ ଏହା ହିଁ ଆମର ବିନମ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ

ମାନବ ଜୀବନ ସଂଶୟରେ ପୁଣି । ଅପରୋଷ ଅନୁଭୂତି ବ୍ୟତୀତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସଂଶୟ କାହାରି ହେଲେ ନଷ୍ଟ ହୁଏନାହିଁ । ତେବେ ସଞ୍ଜୁଗୁଣର ତାରତମ୍ୟ ଅନୁସାରେ କେତେବେଳେ ବେଶୀ କେତେବେଳେ କମ୍ ହୁଏ । ଜୀବନ ରହସ୍ୟ ଅବଗତ ହୋଇ ନିଷ୍ଠା ଓ ବିଶ୍ଵାସ ଏକମୁଖୀ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଅଳ୍ପ ଚେଷ୍ଟାରେ ହାତ ଛାଡିଦିଅ ନାହିଁ । ତୁମର ହାତ ଧରି ରଖିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅ, ତାହାହେଲେ ଆଉ ପଡିଯିବାର ଭୟ ରହିବ ନାହିଁ ।
- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି (୩/୬୧)

Reflections

I have had the opportunity to listen, understand, adopt and apply the eternal teachings of Shri Shri Thakur through my association with America Saraswata Sangha and Nilachala Saraswata Sangha. This is my humble attempt at sharing a few changes I have noticed in my life as reflected through my expectations, attitude and response to everyday activities and life's events that have resulted in knowing and accepting Shri Shri Thakur as my Sadguru and Master. Through the constant application of Thakur's words into my life, I continue to receive his blessings and infinite grace. I constantly wonder whether these short moments of bliss and peace are real experiences and if so why are they transient. Although, I have not found an answer to the latter, however upon introspection on the "what" and "why" aspects, I present my thoughts the best I can with my limited knowledge and experiences.

First, I accept that such experiences are nothing but the grace of Shri Shri Thakur and every single step I take in His path, through divine will He reciprocates and assists me in taking many more. This constantly reinforces my belief in and reliance on Him, and over time has become entrenched in my mind. Next, looking at the things that I do at home, work or while traveling, I would say that my thoughts are predominantly centered on materialistic things surrounding us. In addition, emotions such as frustrations, impatience and disappointments constitute another significant part of the thoughts. A smaller but a very important part of my thoughts is spent on conducting self analysis such as putting my thoughts together for this article or a semblance of an analysis when detached from an event I was part of. During such an exercise, Shri Shri Thakur's teachings form a basis for comparison, albeit in the background.

Occasionally, at home, my patience runs thin when dealing with our children, conducting chores in and around the house, trying to manage multiple things at once, or just accepting the fact that only a limited number of things can be done in a day. As a result, I say and do things knowingly and unknowingly, for which I regret the very next moment and make efforts to amend them. It is not difficult to beg for forgiveness and promising ourselves not to repeat them. Recently, I have been trying to first look for the root of my reaction and finding out what led me to it. Invariably, it is always I, me or mine that is deeply seated inside and upon realizing it a gust of guilt overcomes my mind. I am instantly reminded on Shri Shri Thakur's word "*Shiva Gyanare Jiba Seba*" and the sense that I ought to take on every activity with the act of surrender or renunciation becomes imminent. Similarly at work, we are constantly barraged every moment on how to get ahead of the game and beat the competition whether external or internal to your business. I feel that at time such activities bring the negative emotions and thoughts unto me. During my morning prayers everyday, I pray and pledge myself that I will try not to say anything bad about anyone, bear any ill feeling towards or harm anyone. For most of the time, it helps me be calm, focused and objective. However, there are periods when the poise of my mind is disturbed for various reasons and off late, thoughts of Shri Shri Thakur surface and words "*Jayaguru*" come to my lips. Subsequently, when the effects subside, I try to detach myself from the situation and analyze what and why causes of the event. I am somehow reminded about and wonder the "*nitya-anitya*" aspects of the situation; a realization though short lived, sets in that these are just temporary vibrations in the mind. In the course of these motions, I have noticed that the constant application of Shri Shri Thakur's teachings and judgments give me the strength and renewed trust in Him.

Through my participation in the weekly "*Sangha Puja*" and monthly "*North Carolina Pathachakra*", I have had the privilege of "*Sadhu Sanga*" (good association) and "*Swadhyaya*" (study

of the scriptures). This has kept me connected spiritually and motivated me in finding out more about Shri Shri Thakur as well as what really our purpose in this life and being a better person. I try to read Shri Shri Thakur's books when I have the opportunity such as mornings and evenings on weekends, mornings on weekdays, and when I am traveling on a plane. When I first started as a member of America Saraswata Sangha, I frankly had very limited knowledge about Shri Shri Thakur's teachings or had not read anything more than his biography. It was on a fateful day, the 4th of July, 2006, when I was returning from our 5th Annual Sammilani in Charlotte that I felt strongly about really understanding Shri Shri Thakur's teachings and reading His books. I started with *Yogiguru* and felt inspired to continue on. This quest is solely His inspirations and I have a much greater appreciation and understanding of the eternal knowledge and wisdom of the great masters of Hindu dharma. All of this would not have been possible without the grace of Shri Shri Thakur. It may be the just a single step of the infinite needed to reach Him but the motivation keeps me going.

The four things that I would take away from my experience are: 1) belief and reliance on Shri Shri Thakur, 2) act with a sense of renunciation and surrender, 3) seek positive company and 4) study of the scriptures/books published by our NSS.

Shri Shri Thakur Charanasrita
Sanujit Senapati
America Saraswata Sangha

ତୁମ ଛବି ହୃଦେ ସଦା ନିରେଶ୍ୱରି ମୁହିଁ

ଆସିଥିଲି ଏ ଜଗତେ ତୁମ ସେବା ପାଇଁ ହେ
ସେବା ଭୁଲି ମାୟା ମୋହେ ହେଉଅଛି ବାଲ ହେ ।୦।

ମାତା ଗର୍ଭେ କରଯୋଡ଼ି କରିଥିଲି ଜଣାଣ
ସବୁ ଭୁଲି ତୁମ ନାମ କରିବି ମୁଁ ଗାୟନ
ନିମିଷେ ହେଲେ ମନଟା ସ୍ଥିର ନ ହୁଅଇ ହେ ।୧।

ତୁମ କମ ରୂପ ଯେବେ ଦେଖୁ ଦିଏ ନୟନ
ପୂର୍ବ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ହେଜି ଆନ୍ଦୋଳିତ ଏ ମନ
ଅନୁତାପ ଅନଳରେ ହୃଦ ଦହୁଥାଇ ହେ ।୨।

ପରମ କରୁଣାମୟ ହେ ଜଗତସାଇଁ !
ତୁମ ଛବି ହୃଦେ ସଦା ନିରେଶ୍ୱରି ମୁହିଁ
ଅଭିଳାଷ ପୂର୍ଣ୍ଣକର ଏ ଦାସ ଭାଲଇ ହେ ।୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି
ଚିତ୍ତୋଳ ଶାଖାସଂଘ

ସଂଘସେବୀ ଭାବରେ ଅନୁଗୁଳରୁ ଆମେରିକା

ମୋର ପିଲାଦିନେ ଆମ ଘରକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଗମନ ମୋ ମା'ଙ୍କ (କଟକ ସଂଘର ଅବନ୍ତୀ ମା') ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଗମନ ପୂର୍ବରୁ ମା' ଅନେକ ଦେବଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା, ଅର୍ଚ୍ଚନା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ପାଳନ କରୁଥିଲେ । ଏକଦା କୌଣସି କାରଣରୁ ମା'ଙ୍କ ମନରେ ଗୁରୁପୂଜା ବିଷୟରେ ଆଗ୍ରହ ହେଲା । ପଡ଼ୋଶୀ, ବନ୍ଧୁ, ପରିଜନଙ୍କଠାରୁ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଜାଣୁଥିଲେ । ବହୁ ପରିଚିତ ଅପରିଚିତ ସାଧୁ, ମହାପୁରୁଷ, ଗୁରୁଙ୍କ କଥା ଜାଣିବାକୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ଥିଲେ ।

ଦିନେ ମୋ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ତା'ର ସାଙ୍ଗ ଘର ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଷୟରେ କହିଲା । ସେ ସାଙ୍ଗ କହିବାନୁସାରେ କିଛି ଲୋକ ଜଣେ ସାଧୁଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଆଉ ସେମାନେ ସେ ଜାଗାକୁ ଆଗମ ବୋଲି କହନ୍ତି । ପ୍ରତି ରବିବାର ଅପରାହ୍ନରେ କିଛି ମହିଳା ମଧ୍ୟ ଆସି ପୂଜା କରନ୍ତି । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକା କିଛି ତା'ର ସାଙ୍ଗ ଜାଣି ନ ଥିଲା । ଭଉଣୀର ସାଙ୍ଗ ମୋ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଝିଅ । ତେଣୁ କିଛି ଭଲ ଆଶା କରି, ମା' ନିକଟ ରବିବାର ଅପରାହ୍ନରେ ମୋ ଭଉଣୀ ଓ ତା'ର ସାଙ୍ଗ ସହିତ ସେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଜଣେ ମା' ବାହାରକୁ ଆସି ବହୁତ ଆଦର ଭବ୍ୟର୍ଥନା ସହ ଆସିବାର କାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ବସିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ତାହା ଥିଲା ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଅନୁଗୁଳ ମହିଳା ଶାଖା ସଂଘ । ମା'ଙ୍କୁ ସେଠାରେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମା' ଗୁରୁ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ସେଦିନର ଉପସ୍ଥିତ ମା'-ଭାଇମାନେ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅନୁମତି ଆଣିବା ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ । ଅନୁଗୁଳ-ବୀରତୁଙ୍ଗର ଦୂରତା ଯୋଗୁ କିଛି ଦିନ ସଂଘରେ ସେହିପରି ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମିଳିଥିଲା । ତା ପରଠାରୁ ମା' ପ୍ରତି ରବିବାର ମହିଳା ସଂଘ ଯିବାକୁ ସାରା ସପ୍ତାହ ଅନାଇ ରହୁଥିଲେ । ସଂଘାଧିବେଶନ ସମୟରେ ଭଉଣୀର ଚିତ୍ତସନ ଥିବାରୁ ମା' ସାଥୀରେ ମୁଁ ସଂଘକୁ ଯିବା ଆରମ୍ଭ କଲି । ମୋର ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନ ଥିଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ରୂପ । ଦିନ ତାରିଖ ମୋର ମନେ ନାହିଁ । କେବେ କଳ୍ପନା କରି ନ ଥିଲି ଯେ ସେ ସୌଭାଗ୍ୟର ଦିନ ତାରିଖ ମୋ ପାଇଁ ଏତେ ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ବୋଲି । ମହିଳା ସଂଘ ଆଲୋଚନାରୁ ମୁଁ କିଛି ବୁଝୁ ନ ଥିଲି; ବୟନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଶେଷରେ ଭାବ ବିନିମୟ ଶୁଣିବାକୁ ଭଲ ଲାଗୁଥିଲା ।

ଅନୁଗୁଳରୁ ବୀରତୁଙ୍ଗ ଯିବା ମା'ଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ଥିଲା । ତଥାପି ସେ ବୀରତୁଙ୍ଗ ଗଲେ । ମା' ବୀରତୁଙ୍ଗରେ ପହଞ୍ଚି ଆସିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜଣାଇବା ପରେ ଭାଇମାନେ କହିଥିଲେ ପ୍ରଥମେ କେବଳ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର; ଆଉ ବଡ଼ଭାଇ (ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ) ଆସି ସେ ସବୁ ଦେବେ । ଏହା ଶୁଣି ମା'ଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଲାଗିଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଅଲଗା, ବଡ଼ଭାଇ ଆସି ମା'ଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଦେବା ପାଇଁ ଜଣେ ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଏହି ଯେ ମା'ଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘର ପରିଚୟ ପତ୍ର, ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ବିଗ୍ରହ, 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ' ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଅନୁଗୁଳ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ବଡ଼ଭାଇ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ସ୍ଵଳ୍ପରେ ପୂଜା କେମିତି କରିବେ ମା'ଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ଏବଂ ସମୟ ଆସିଲେ ପୂଜାର ଅଧିକ ଉପଚାର କହିବେ ବୋଲି କହିଲେ । ଘରକୁ ଠାକୁରଙ୍କର ଆଗମନ ଓ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ମା'ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଥିଲି । ମା'ଙ୍କ ସହିତ ଦୈନିକ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଛୋଟ ବୟନା ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ପଢ଼ି ସେ ବୟସରେ ବିଶ୍ଵାସ ହେଲା ନାହିଁ ଯେ ପୁରାଣର ମୁନିରାଷିଙ୍କ ପରି ଏ ଯୁଗରେ ବି କେହି ପୁଣି ଏମିତି ସାଧନା କରି ପାରନ୍ତି । ଏହା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ମୋର ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଘରେ ପ୍ରତ୍ୟହ ପ୍ରାର୍ଥନା ସହ ଠାକୁରଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ପଠନରୁ କ୍ରମଶଃ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ମହିଳା ସଂଘ ସମୟରେ ଜଣେ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ଛତା ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କ ସହ ଦେଖା ହେଉ ନ ଥିଲା । କିଛି ମାସ ପରେ ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ ଉତ୍ସବରେ ବିଶେଷ ସଂଘପୂଜା ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା । ଠାକୁରଙ୍କର ଆରତି ଆକର୍ଷଣର ବିଷୟ ଥିଲା । ସ୍ଵଳ୍ପ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଗତିକୃଷ୍ଣ ଗଡ଼ପଥୀ ଭାଇ ଆରତି କରୁଥିଲେ, ସେ ଦୃଶ୍ୟ ମୋତେ ଏତେ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ଯେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଚିତ୍ର ଭଳି ମୋ ମନରେ ଅଛି; ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ଆଗରୁ କେବେ ଆରତିର ଏଭଳି ଶୈଳୀ ଦେଖି ନ ଥିଲି ବୋଲି । କିଛି ଦିନ ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ପରିଚିତ ହେଲି । ସମସ୍ତଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ବହୁତ ଆତ୍ମୀୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଗୁଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟତା ସଂଘ ପ୍ରତି ଆଉ ଏକ ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା । କ୍ରମେ ସଂଘପୂଜା ଓ ସେବା ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଶିଖିବାରେ ଲାଗିଲି ।

ଦିନେ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତାର ଖବର ଆସିଲା । ବଡ଼ଭାଇ ଆମ ଘର ପ୍ରତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅନେକ ଆଶୀର୍ବାଦର ମାଧ୍ୟମ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆରୋଗ୍ୟ ନେଇ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲୁ । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ମା'ଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ କଥା ଶୁଣିଲି । ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ନିଜକୁ ଚଳାଇବାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରେରଣା ପାଇଲି । ସଂଘରେ ଆଲୋଚନାରୁ କିଛି ବୁଝିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାକୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ହେଲେ ନିଜର ଆଳସ୍ୟ ଯୋଗୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭୁଲି ଯାଉଥିଲି । ଜୀବନରେ ଏକ ଛୋଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରତି କାମରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ସ୍ମରଣ କରିବା, ଯିବା ଆସିବାରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ ସ୍କୁଲରୁ କଲେଜ ଗଲି ଏବଂ ପରେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଚେନ୍ନାଇ ଆସିଲି । ଘର ଓ ସଂଘଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ହେଲା । ଘର ଛାଡ଼ି ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଥିଲା । ସାଥୀରେ ଠାକୁରଙ୍କ ବହି କିଛି ନେଇ ଆସିଥିଲି । 'ନିଗମ ଉପଦେଶ' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ' ପୁସ୍ତକ ମୋତେ ବହୁତ ନୈତିକ ବଳ ଦେଉଥିଲା । ମୋର ପଢ଼ା ଟେବୁଲ ଉପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଓ ମୋର ଦୈନିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଦେଖି ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର କୌତୁହଳମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ରହୁଥିଲା । କମାଗତ ସେମାନଙ୍କ ବିତୃଷ୍ଣର ଶିକାର ନ ହେବା ପାଇଁ ମୋତେ ଏ ସବୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କିଛି ଦିନ ପରେ ମୁଁ ଅନ୍ୟ ହଷ୍ଟେଲକୁ ଯିବା ପରେ ଏ ସବୁ ସମସ୍ୟା କମି ଯାଇଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଦୟାରୁ ପୂଜା ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଓ ପାଠ ପଢ଼ିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନ ଥିଲା ।

ପାଠପଢ଼ା ପରେ ଚାକିରି ଯୋଗୁ ଛାନାନ୍ତରିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆଜି ଭଳି ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ପ୍ରାୟ ସଂଘ ନ ଥିଲା । ପରେ ଆମେରିକା ଆସିଲି, ଏଠି ମଧ୍ୟ ସଂଘ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ବାରମ୍ବାର ଛାନାନ୍ତର ହେତୁ ଘରେ ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ଥାୟୀ ଆସନ ନ ଥିଲା । ଦୈନିକ ଦୁଇ ଥର ପ୍ରାର୍ଥନା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି କରିବାର ସୁଯୋଗ ନ ଥିଲା । ଯେଉଁ ସହରରେ ରହୁଥିଲି ସେଠି ବିଶେଷ ଭାରତୀୟ ମଧ୍ୟ ରହୁ ନ ଥିଲେ । ମୋର କେହି ସାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ନ ଥିଲେ ।

୨୦୦୪ ମସିହାରେ ମୋର ମା'-ବାପା ଆମେରିକା ଆସିଥିବା ସମୟରେ କଟକ ସଂଘର କେତକୀ ମା' ଓ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଦୀପ୍ତି ମା'ଙ୍କ ସହିତ କଥା ହେବା ପରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲି । ମା'-ବାପା ଘରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ଦେଖି, ଆଉ ମାସକୁ ଦୁଇଥର ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଖୁସି ଥିଲେ । ମୋ ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା କିଛି ଅଲଗା ଥିଲା । ସାଂସାରିକ ସମସ୍ୟା ହେତୁ ନିଜକୁ ନ୍ୟୁନ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି । ସବୁବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଉପଲବ୍ଧି କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସତେ ଯେମିତି କେଉଁ ଅଦୃଷ୍ଟର ଫଳ ଭୋଗ କରୁଥିଲି । ସଂସାରର ଭ୍ରମ ଭଉଁରୀ ଯେତେ ବୁଲାଇଲେ ମଧ୍ୟ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଜପ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ଛାଡ଼ି ନ ଥିଲି ।

୨୦୦୭ ମସିହାରେ ମା'-ବାପା ପୁଣି ଆମେରିକା ଆସିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ଇତିମଧ୍ୟରେ ବଢ଼ାଇଥିଲି, ମା'-ବାପା ଆଣିଥିବା ଉପକରଣରେ ଆସନ ସଜାଇବା ପରେ ମା' ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବା କଥା କହିଲେ । 'ଫେନ୍ ହେଉ ବରଂ ସେଥିରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଶୁଣିବା ହିଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସଂଘ ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ । ସଂଘରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା, ପୂଜା, ବନ୍ଦନା, ଆଲୋଚନା, ଅଭିମତ (ଭାବ ବିନିମୟ) ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବୟବ ।' ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନୁମତି ନେଇ ଦର୍ଶକ ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଲି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘପୂଜା ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦ ଓ ଆନନ୍ଦପ୍ରଦ ଥିଲା । ଗୁରୁ ମା'-ଭାଇମାନଙ୍କର ସେହି ପୁରୁଣା ଆତ୍ମୀୟତା ଅନୁଭବ କଲି; ନିଜକୁ ନ୍ୟୁନ ମନେ କରିବା କେବଳ ମୋ ମନର ଦୁର୍ବଳତା ଥିଲା, ମୋ ମନର ଅହଂକାର । କେବେ ହେଲେ ଭାବି ନ ଥିଲି ଯେ ମୁଁ କେତେ ଭାଗ୍ୟବାନ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିଛି । ମୋ ପାଖରେ କ'ଣ ଅଛି ଦେଖିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, କ'ଣ ନାହିଁ ଖୋଜୁଥିଲି । 'ନବ ବରଷର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତେ'ରୁ

ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଭୁ ମୁହିଁ ତବ ଦାସ ରହୁ ସଦା ଏହି ଜ୍ଞାନ
ନିର୍ମମ କରି ବୁଝି କର ହେ ମୋର ଦମ୍ଭ ଅଭିମାନ ।

୨୦୦୮ ମସିହାରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର କରି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ହେଲି ଏବଂ ଅନୁମତି ନେଇ ନିତ୍ୟପୂଜା ଆରମ୍ଭ କଲି । ନିତ୍ୟପୂଜାର ଅଭ୍ୟାସ ଆସିବା ପରେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ କୁଟୀରରୁ ଗୃହାସନ ପୂଜାର ଅନୁମତି ଆଣି ୨୦୦୯ ମସିହା ରାମନବମୀରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ସଂପନ୍ନ ହେଲା । ବହୁତ ମା'-ଭାଇମାନେ

ଭାରତରୁ ଓ ଆମେରିକାରୁ ବହୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପରିସ୍ଥିତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଅନେକ ଆଶୀର୍ବାଦ ଶୁଭାଶିଷ ଠାକୁର ଦେଲେ ଗୁରୁଗତପ୍ରାଣ ମା’-ଭାଇମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ପିଲାଦିନର ସେହି ପୁରୁଣା ସ୍ମୃତି ମନେ ପକାଇଲେ, ଏ ଯାତ୍ରାର ଆରମ୍ଭ ଅନୁଗୁଳ ସଂଘରୁ । ତୁଳସୀ ପତ୍ରର ବାସ ପରି ଅନୁଗୁଳ ସଂଘର ମା’-ଭାଇମାନଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଶୃଙ୍ଖଳା ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଥମ ବାସ ଦେଇଥିଲା । ପରେ ଏହାର ଅନୁରୂପ ପ୍ରତିଫଳନ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ମିଳନୀ, ଜନ୍ମଭସ୍ମ, ଅନ୍ୟ ସଂଘ ଓ ଗୃହାସନ ପୂଜାମାନଙ୍କରେ, ମା’-ଭାଇମାନଙ୍କଠାରେ ଦେଖିଥିଲି । ଆଜି ପରିବାରରେ ମା’ ଓ ପିଲାମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ; ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଚଳିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରୟାସ କରୁଛୁ । ମୋ ପିଲାଦିନର ଶିକ୍ଷା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଅନ୍ତତଃ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ି ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇପାରିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଏତିକି ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା, ତାଙ୍କର ଏହି କରୁଣା ଆଶିଷ ଆମ ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥାଉ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଭାବଧାରାକୁ ବିଶ୍ୱରେ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ିମାନଙ୍କର ସେମାନେ ପ୍ରସାରିତ କରିପାରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରେମମୟ ! ଶ୍ରୀଚରଣେ ଏହି ନିବେଦନ
ତୁମ ଜୟ ଗାଉଥିବି ଏ ସାରା ଜୀବନ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଦେବୀପ୍ରସାଦ ସାମଲ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପୁଥିବି

ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ ଜୟ
ଜୟଗୁରୁ ମହାମନ୍ତ୍ର ସଦା ହେଉ ଧ୍ୟାୟ
ଜୟଗୁରୁ ମହାମନ୍ତ୍ର ସଦା ଜପୁଥିବି
ଭବ ସାଗର ପ୍ରଭୁ ପାରି ହୋଇଯିବି । ୧।

ତୁମେ ପ୍ରଭୁ ମୁହିଁ ଦାସୀ ତୁମ ପାଦତଳେ
କିଙ୍କରୀ ପରାୟେ ମୁହିଁ ସେବୁଥିବି ହେଲେ
ନ ଜାଣଇ ପୂଜାବିଧି ନ ଜାଣଇ ମନ୍ତ୍ର
ନ ଜାଣଇ ଆବାହନ କିବା ଷ୍ଟୋତ୍ର ମନ୍ତ୍ର । ୨।

ହୃଦୟରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ମୁଁ ଧରି ରଖିଥିବି
ଏ ଭବ ସାଗର ପ୍ରଭୁ ପାରି ହୋଇଯିବି
ଚାଲି ଚାଲି ପ୍ରଭୁ ପାଦ ଦର୍ଶନ କରିବି

ତୁଷ୍ଟରେ ମୁଁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପୁଥିବି । ୩।

ହସ୍ତରେ ମୁଁ ପ୍ରଭୁପଦ ସେବା କରୁଥିବି
ନୟନରେ ତୁମ ରୂପ ବସି ଦେଖୁଥିବି
କର୍ଣ୍ଣରେ ମୁଁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଶୁଣୁଥିବି
ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରଭୁ ତବ ପାଦ ତଳେ
ଏତିକି ଏ ଦାସୀ ପ୍ରତି ଦୟା ରଖିଥିବେ । ୪।

କ୍ଷମା କରିଦେବ ପ୍ରଭୁ କ୍ଷମା କରିଦେବ
ଏ ଭବ ସାଗର ପ୍ରଭୁ ପାରି କରିଦେବ
ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ ଜୟ
ଜୟଗୁରୁ ମହାମନ୍ତ୍ର ସଦା ହେଉ ଧ୍ୟାୟ । ୫।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଭଗବତୀ ଦେବୀ
C/o ରଶ୍ମୀରଞ୍ଜନ ପତି

ତୁମେମାନେ ମୋର ପ୍ରାଣତୁଲ୍ୟ ସ୍ନେହର ପାତ୍ର । ଶିଷ୍ୟ କରିବା ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ନୁହେଁ - ପ୍ରାଣର ପ୍ରେରଣା । ଶିଷ୍ୟ ହୃଦୟରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କ ବିକାଶ ଦେଖିବା ଆଶାରେ ହିଁ ଗୁରୁଦେବ ଶିଷ୍ୟର ଭାର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି (୩/୮୪)

ମୋ ସ୍ମୃତିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲୀଳା

ଗୁରୁରେବ ଜଗତସର୍ବ ବ୍ରହ୍ମାବିଷ୍ଣୁଶିବାମୂଳକମ୍
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାସ୍ତି ତସ୍ମାତ୍ ସଂପୃକ୍ତୟେଦ୍ ଗୁରୁମ୍ ।

ଅଶେଷ ଭାଗ୍ୟ ବଳରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛି । ପିଲାଦିନରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଛି । ବାପା ଦଶପଲ୍ଲୀରେ ଥିଲାବେଳେ ଆମ ଘରେ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ଗୁରୁବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ତାର ପୂର୍ବଦିନ ରାତିରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଆସନ ସଜ୍ଜା ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇଥାଏ । ସଂଘପୂଜା ଦିନ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗେ । ସଂଘପୂଜା ଶେଷରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ ବେଳେ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଖୁସିଲାଗେ । ମୋ ପାଇଁ ହଲେ ଛୋଟ ଗିନି ଥାଏ । ମୃଦଙ୍ଗ, ଝାଞ୍ଜ ଇତ୍ୟାଦି ବାଜିଲାବେଳେ ମୁଁ ଗିନି ବଜାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଯୋଗ ଦେବା ଶିଖିଲି । ଘରେ ସଂଧ୍ୟାପୂଜା ସମୟରେ ଭାଇ, ଭଉଣୀଙ୍କ ସହ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବସି ‘ଭବସାଗର ତାରଣ କାରଣ ହେ’ ବୋଲିବାକୁ ଶିଖିବା ଆରମ୍ଭ କଲି । ସେତେବେଳେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ ଅନ୍ୟ ଏକ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଘଟଣା ଥିଲା । ସଂଘପୂଜା ଦିନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପର୍ବପର୍ବାଣି ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରସାଦ ପାଇବାକୁ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଦଶପଲ୍ଲୀରେ ଥିଲା ବେଳେ ତାଳଚେର ଏବଂ କାକଟପୁରରେ ହୋଇଥିବା ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଘରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଂଗୀତ, ସାଜସଜ୍ଜା, ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବାତାବରଣ ମନ ଉପରେ ବହୁତ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ।

ଏହାପରେ ବାପାଙ୍କର ନୟାଗଡ଼ ବଦଳି ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବା ଆରମ୍ଭ କଲି । କିନ୍ତୁ ଦଶପଲ୍ଲୀରେ ହେଉଥିବା ସଂଘପୂଜା ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିଗଲା । ସେତେବେଳେ ଘରେ ପଚାରେ ଏଠାରେ କାହିଁକି ସେମିତି ସଂଘପୂଜା ହେଉନି ? ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ କୌଣସି ସଂଘ ନ ଥିଲା । ଏହାର ଅନେକ ବର୍ଷ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ନୟାଗଡ଼ରେ ପ୍ରଥମେ ପାଠକ, ତତ୍ପରେ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ନୟାଗଡ଼ରେ ଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜନ୍ମୋତ୍ସବରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାକୁ ପୁରୀ ଯାଉ । ପୁରୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜନ୍ମୋତ୍ସବର ଆନନ୍ଦ ନେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାପାଙ୍କ ସହ ଅନେକ ମଠ, ମନ୍ଦିର ବୁଲିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥାଏ । ଝୁଲଣ ପୁଣିମା ଅବସରରେ ମଠ, ମନ୍ଦିରରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜ୍ଜିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଝୁଲଣ ପୁଣିମାର ମହତ୍ତ୍ୱ ନିମ୍ନରେ କିଛିତ୍ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଶ୍ରୀରାଧା ଚିତ୍ତଘନମୂର୍ତ୍ତି; ଜୀବକୁ ରସତତ୍ତ୍ୱ ଆସ୍ବାଦନ କରାଇବା ନିମିତ୍ତ ବୃନ୍ଦାବନରେ ଦେହଧାରଣ କରିଥିଲେ । ସେହି ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପ୍ରତି ଜୀବ ଦେହରେ ଆତ୍ମା ରୂପରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଅଛନ୍ତି । ଆତ୍ମାନୁସନ୍ଧାନରେ ରତ ସାଧକ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ରୂପ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ତୀର୍ଥଜଳରେ ଅଭିଷିକ୍ତ ହୋଇ ନବଦ୍ୱାର ରୋଧ ପୂର୍ବକ ସାଧନା କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ହିଁ ସ୍ଥାନଯାତ୍ରା । ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଦେହ ରଥରେ ଆତ୍ମା ପ୍ରଥମେ ବାମନ ରୂପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଜଗନ୍ନାଥ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏହା ହିଁ ରଥଯାତ୍ରା । ତତ୍ପରେ ପ୍ରେମରସ ସାଧନାରେ ନବଦିନ ଅବସ୍ଥାନ କଲାପରେ ସାଧକର ହୃଦୟ ବର୍ଷାବାରୀ ଦ୍ୱାରା ଧୋତ ହୋଇ ଆକାଶ ପରି ନିର୍ମଳ ଭାବ ଧାରଣ କରେ । ଜ୍ଞାନ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ରୂପରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ସ୍ନିଗ୍ଧ କିରଣ ବିକିରଣ କରେ । ସେହି ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ ପରମପୁରୁଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଝୁଲଣ ପୁଣିମା ଦିନ ଆବିର୍ଭୂତ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ହାଦିନୀ ରୂପିଣୀ ଶ୍ରୀରାଧା ବା ମହାଶକ୍ତି ପରମପୁରୁଷ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ସହ ମିଳିତ ହୋଇ ଝୁଲଣଲୀଳା ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି । ପ୍ରେମସାଧନା ରୂପିଣୀ ଅକ୍ଷୟଖୀଙ୍କ ସହିତ ବା ସଂଘର ପରିବେଷଣୀ ଭିତରେ ଭକ୍ତ ଲୀଳାନନ୍ଦ ଭୋଗ କରନ୍ତି । ‘ତତ୍ତ୍ୱମାଳା’ ପୁସ୍ତକରେ ଥିବା ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଝୁଲଣ ପୁଣିମା’ ପ୍ରବନ୍ଧ ଅବଲମ୍ବନରେ ଲିଖିତ)

ଏବେ ପୁଣି ପୂର୍ବ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଫେରି ଯାଉଛି । ଏହି ଅବସରରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଓ ପ୍ରଣାମ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ବଡ଼ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବହି ପଢ଼ିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ ହେଲା । ‘ସଂଘସେବକ’ ପତ୍ରିକାଟି ଦିନେ ଖୋଲି ପଢ଼ିବାକୁ ବସିଲି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି, ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ କିଛି ବୁଝି ନ ପାରି ସ୍କୁଲଲୀଳା, ସୁଷ୍ମଲୀଳା ବିଷୟ ଦେଖି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି । ତାହା ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲୀଳାକଥା ବିଭିନ୍ନ ବହି ବାହାର କରି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି । ସମୟ କ୍ରମେ ବାପାଙ୍କର କଟକକୁ ବଦଳି ହେଲା । ଯୋବା ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ଆମେ ରହୁଥିଲୁ । ଏହିଠାରେ ସଂଘ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସେଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ପଢ଼ାଯାଏ, ବହୁତ କଥା ବୁଝାଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ପଢ଼ିଲି । କ୍ରମେ ସବୁ ରବିବାର ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ଧୀରେ ଧୀରେ

ସଂଘରେ ଆଲୋଚନା ଶୁଣି ନୁଆ ନୁଆ କଥା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲି । ଏହିଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ମାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ ପରେ ବାପାଙ୍କର ବଦଳି ହେବାରୁ ଆମେ କଟକ ଛାଡ଼ି ନୟାଗଡ଼ରେ ଥିବା ନିଜ ଘରେ ଆସି ରହିଲୁ । ସଂଘରେ ପୁନରାୟ ଯୋଗଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିବାରୁ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ପରେ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ମୋତେ ବମ୍ବେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା, ଯେଉଁଠାରେ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଅବଲମ୍ବନ ଥିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ସଂଘ ନ ଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭିକ୍ଷୁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସବୁବେଳେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ବମ୍ବେରେ ଥିଲାବେଳେ ଏକଦା ମନରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧର୍ମ ପ୍ରତି ଘୋର ବିଦ୍ରୋଷ ଭାବ ଆସିଲା । ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ କରୁଥିବା ବେଳେ ହଠାତ୍ ଯେପରି ହୃଦୟ ଅଭ୍ୟନ୍ତରରୁ ଆସିଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବାଣୀ ‘ମୁଁ ହିଁ ମୁସଲମାନଙ୍କର ଆଲା, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନଙ୍କର ଗଡ଼, ମୁଁ ହିଁ ସର୍ବତ୍ର ବିରାଜମାନ’ ସେ ଶବ୍ଦ ଯେପରି ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଡଳି ଖେଳାଇଦେଲା । ମନରୁ ସମସ୍ତ ବିଦ୍ରୋଷଭାବ ଦୂର ହୋଇଗଲା ।

ସମୟ କ୍ରମେ ହାଇଦ୍ରାବାଦକୁ ଚାକିରି କରିବାକୁ ଆସିବାକୁ ହେଲା । ଏଠାରେ ବହୁତ ଏକ୍ସଟିଆ ଲାଗେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବହି ଓ ଗୀତ ଥିଲା ଏକମାତ୍ର ଅବଲମ୍ବନ । ଯେଉଁଠାରେ ରହୁଥିଲି ସେହି ପାଖରେ ଶଙ୍କର ସଂପ୍ରଦାୟର ଏକ ମଠ ଥିଲା ଯାହାକୁ ଶଙ୍କର ମଠ କୁହାଯାଏ । ସେଠାକୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯାଇ ରୁଲି ଆସେ । ମନରେ ଭାବନା ଆସେ ଏଠାରେ ଏକ ସଂଘ ଥା’ନ୍ତା କି ! ସମୟକ୍ରମେ ଏକଦା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଶାରଦୀୟ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଯାଇଥିବାବେଳେ ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ଏକ ପାଠକ ହୋଇଥିବା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି । ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଆଣିଲି । ତତ୍ପରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍ ଫେରିଲା ପରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତରେ ଫୋନ୍ କରିବାକୁ ଭୁଲିଗଲି । ପ୍ରାୟ ଏକମାସ ପରେ ଦିନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଯାରିଲା ପରେ ହଠାତ୍ ମନରେ ଆସିଲା ‘ଫୋନ୍ରେ ପଚାରିଲୁ ପୂଜାର ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ’, ଏତେ ଦିନ ହେଲାଣି ଭୁଲି ଯାଇଛି ଦେଖି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କଲି । ତା’ପର ଦିନ ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍ ପାଠକଙ୍କର ସଭାପତି ରବିଭାଇଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରି ଜାଣିଲି ଯେ ମୋର ଅତି ନିକଟରେ ରହୁଛନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କରି ଘରେ ହିଁ ପାଠକ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ପାଠକଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଲି । ଏତେଦିନ ଧରି ଯେଉଁ ସଂଘପୂଜା ବିଷୟ କେବଳ ମନରେ ଭାବି ଖୁସି ହେଉଥିଲି ସେଦିନ ପୁଣି ସେହି ସଂଘପୂଜା ପରିସରକୁ ଆସି ପାରିଥିବାରୁ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଭରିଗଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସର୍ବଦା ପାଶେ ପାଶେ ରହି ସବୁ ବିପଦରୁ ଆମକୁ ଉଦ୍ଧାର କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଯେପରି ଜଗତରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବିକଶିତ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ଆମ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଆଜି ଓଡ଼ିଶା, ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ଓ ବିଦେଶରେ ପ୍ରସାର ଲାଭକରି ଚାଲିଛି । ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ ପରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବଦା ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶକ୍ତିବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ରହୁଛୁ । କି ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା ! ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ତାଙ୍କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସଂସାରର କାର୍ଯ୍ୟକରିବା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ‘ମୁଁ ସର୍ବଦା ତୁମ ପାଶେ ପାଶେ ଅଛି, ବିପଦରେ ତୁମେ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଯାଇ ପାରିବନି, କାରଣ ମୁଁ କେବେହେଲେ ତୁମକୁ ବିପଦରେ ଯିବାକୁ ଦେବି ନାହିଁ ।’ ସର୍ବଦା ସେ ପାଖରେ ରହି ଜୀବନକୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଛନ୍ତି । ଜୀବନର ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅଧୀନିତ କରୁଣା କଥା ସ୍ମରଣ କଲେ ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଆସିଯାଏ । କେବେହେଲେ ତ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସର୍ବସ୍ୱ ସମର୍ପଣ କରି ପାରିଲୁନି, ବିଷୟ ବାସନାରେ ବୁଡ଼ି ରହି ସର୍ବଦା ମୋର ବୋଲି କହି ତାଙ୍କୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଉଛୁ । ସଂଘରେ ହିଁ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିର ସାଧନା ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଥରେ ମୋର ସଂଘରେ କୌଣସି ସେବା କରିବାର ଅଭିଳାଷ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ କୌଣସି କାରଣ ବଶତଃ ଅନ୍ୟ କିଏ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ । ପୂଜା ସରିବା ପରେ ମନଦୁଃଖ ହେଲା ସେବାର ସୁଯୋଗ ନ ପାଇବାରୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଯେପରି ଆସିଲା (ମନେ ପଡ଼ିଗଲା): ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିବ ଆଉ ‘ମୋର’ ଭାବ ଆସିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀ ପଢ଼େ ‘ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିର କଥା’, ‘ଅହଂତ୍ୱର ପ୍ରସାର’ ଇତ୍ୟାଦି ବୁଝି ପାରେନାହିଁ । ‘ଶଙ୍କରଙ୍କର ମତ ଅଦ୍ୱୈତ ଭାବର ଉପାସନା’ କିଛି ଜାଣି ପାରେନାହିଁ । ସେହି ଘଟଣା ପରେ ବହୁତ ଆନନ୍ଦିତ ଲାଗିଲା ସନାତନ ଧର୍ମର ଗଭୀରତା ଦେଖି । ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ମୀମାଂସା, ସର୍ବଭୂତରେ ବ୍ରହ୍ମ ବା ପ୍ରେମସ୍ୱରୂପଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା; ଅହଂତ୍ୱର ବିନାଶ ପରିବର୍ତ୍ତେ ନିଜକୁ ତାଙ୍କର ଦାସ ମନେ କରି ସଂସାର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ କରିବା ।

ଏହି ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ବିବାହ କରି ଆମେରିକା ଆସିଲି । ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍ ଛାଡ଼ିବା ସମୟରେ ବହୁତ ଦୁଃଖ ଲାଗିଥିଲା । ସଂଘର ସମସ୍ତଙ୍କ କଥା ବହୁତ ମନେ ପଡ଼ିଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପରେ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ପ୍ରତି ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜାର ଶୁଖିଲା ଓ ପରିଚାଳନା ଦେଖି କେବେହେଲେ ମନେ ହୁଏନାହିଁ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏତେ ଦୂରରେ ବସି ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରୁଛୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କରୁଣାରୁ ଏତେ ଦୂରକୁ ଆସି ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଆଜିର ଏହି ବ୍ୟସ୍ତ ବହୁଳ ଯୁଗରେ ସଂଘ ଭଳି ଏକ ଅମୃତୋପମ ସୃଷ୍ଟି ଓ ତା’ର ପରିସରରେ ରହି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲୀଳା ପରିସରଭୁକ୍ତ ହେବା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅଧୀନିତ କରୁଣା ।

ମନରେ ବେଳେ ବେଳେ ଭାବନା ଆସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କୌଣସି ଅଲୌକିକ ଲୀଳା ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ । ସେହି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଥରେ ଏକ ଉପାଖ୍ୟାନ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ଏକଦା କୌଣସି ଏକ ଗ୍ରାମରେ କିଛି ପରିବାର ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଜଣେ ଅମିତ ତେଜସଂପନ୍ନ ସାଧୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ସେଠାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ତାଙ୍କର ଅମୋଘ ତପଃଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ବର ପ୍ରଦାନ କଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟଲାଭ ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ସବୁଦିନ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ଭଗବାନଙ୍କ ଆରାଧନା କରିବା ହେବ । ସାଧୁ ଚାଲିଗଲେ । ତା’ର ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷ ପରେ ସାଧୁ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଲିବାକୁ ଆସିଲେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ଦେଖିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲେ ସେଠାରେ ଏକ ବଡ଼ ଗ୍ରାମର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଓ ସମସ୍ତେ ଘୋର ଆଳସ୍ୟଜଡ଼ତାରେ ଦିନ କାଟୁଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମରେ ପଚାରିଲେ ଏଭଳି ସବୁ ଦିନ ଶୂନ୍ୟରୁ ଖାଦ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି କ’ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଗବାନଙ୍କର ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ କରୁନାହିଁ, ଭଗବାନଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ବରେ ବିଶ୍ବାସ ସୃଷ୍ଟି କରୁନାହିଁ ? ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀଗଣ ତାହା ଏକ ସାଧାରଣ ଘଟଣା କହି ସାଧୁଙ୍କୁ ତାହାଲ୍ୟ କଲେ । ସାଧୁଙ୍କ ମନରେ ଚେତନା ଆସିଲା ଏ ସାରା ଜଗତ ଭଗବାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି । ବୃକ୍ଷରେ ଫୁଲ ଫୁଟୁଛି, ଫଳ ଆସୁଛି, ଆକାଶରେ ଗ୍ରହନକ୍ଷତ୍ର ଘୁରି ବୁଲୁଛନ୍ତି, ଯଦି ଏହା ଭଗବାନଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ବରେ ବିଶ୍ବାସ ଜଗାଇ ପାରୁନାହିଁ, ତା’ହେଲେ ତାଙ୍କର ଏହି ଖାଦ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି କିଭଳି ବିଶ୍ବାସ ଜଗାଇବ ? ସେ ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଲେ । ଏହା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବାଣୀ ‘ମୋତେ ଅନ୍ତରରେ ପାଇବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର, ତାହା ହିଁ ଅସଲ ପାଇବା’ ମନରେ ଆସେ ।

ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭୟ ଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯେପରି ତାଙ୍କରି ଚରଣ ତଳରେ ଚିରଦିନ ମତି ରହିପାରିବ ଏବଂ ତାଙ୍କରି ବାକ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳନ କରି ଏ ସଂସାରରେ କର୍ମ କରିଯିବାକୁ ସେ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧିତା ନାଥ ସମାପ୍ତ ମମ ମୁକ୍ତୟଃ
ନାନ୍ୟତ୍ କିଞ୍ଚିତ୍ ବିଜାନାମି ତୁମେବ ଶରଣଂ ମମ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଭୂତି ସାହୁ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ବତ ସଂଘ

ତୁମରି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହେଉ

ତୁମେ ତ ମୋର ଅତି ନିଜର
ତୁମରି କୃପା ନେଇ
କରିଛି ଏଇ ଜୀବନେ ମୋର
ସଖା-ବନ୍ଧୁ-ଭାଇ । ଠା
ପ୍ରିୟରୁ ପ୍ରିୟ ପ୍ରାଣରୁ ପ୍ରିୟ
ତୁମେ ହୋଇଛ ମୋର
ତୁମରି ଲାଗି ତୁମରି ପଦେ
ଦେଲି ଯା ଅଛି ମୋର
ସୁଦୟା ବହି ଘେନା କର ହେ
ପ୍ରିୟ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସାଇଁ । ୧।

ଅକୁହା କଥା ମନର ଯେତେ
ସଂପିଲି ତୁମଠାରେ
ଯା ଇଚ୍ଛା କର ନାଗରବର
ତୁମେ ତୁମ ଦାସୀରେ
ଚାହିଁବ ଯେବେ ନ ରଖି ଭବେ
ନେବ ପାଶେ ଫେରାଇ । ୨।
ସାରା ଜଗତେ ତୁମେ ହିଁ ମୋତେ
ଲାଗୁଛ ଏକା ଭଲ
ତୁମରି ଲାଗି ଜୀବନ ଯାଉ
ତୁମ ସେବିକା କର
ତୁମରି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହେଉ
ଏହି ଦେହଟି ନେଇ । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ମୀନାକ୍ଷି ମିଶ୍ର
ବ୍ୟାସନଗର (ସୋବା) ଶାଖା ସଂଘ

ରକ୍ଷିକେଶ, ମଥୁରା ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ଦର୍ଶନର ଅନୁଭୂତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ଏ ଦେଶର ପ୍ରତି ଧୂଳିକଣା କେତେ ମହାପୁରୁଷ, କେତେ ଅବତାର, କେତେ ଯୋଗୀରକ୍ଷି ସାଧୁସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପଦରତ ଲାଗି ପୁତ ହୋଇଅଛି । ଏ ଦେଶର ମାଟିରେ ଗତି ପାରିଲେ ବିନା ସାଧନାରେ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ । ଭାରତର ପବିତ୍ର ବକ୍ଷରେ କେତେ ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ, କେତେ ମଠ-ମନ୍ଦିର, କେତେ ଧର୍ମଶାଳା ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି … ।’ (ଏ ଦେଶର ସଂସ୍କୃତି – ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’)

ଏହା ସର୍ବଦା ମନରେ ଥାଏ । ତେଣୁ ଭାରତ ଭ୍ରମଣ ସମୟରେ ଆମେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ ଓ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିବାର ଯୋଜନା କରିଥାଉ । ଗତ ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ମୃତିବିଜ୍ଞତିତ ସ୍ଥାନ ଆସାମର କୋକିଳାମୁଖ ମଠ, ଯୋରହାଟ ଆଶ୍ରମ, ତାରାପୀଠ, ହାଲିସହର ପ୍ରଭୃତି ଦର୍ଶନ କରିଥିଲୁ । ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ‘ଲକ୍ଷ୍ମର ଅନାଦି ଓ ଅନନ୍ତ, ସେ ସର୍ବଭୂତରେ ଅଛନ୍ତି ସତ; କିନ୍ତୁ ତୀର୍ଥାଦି ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ପ୍ରକାଶ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ସେ କୌଣସି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥଳ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଲୀଳାବିଳାସ କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମହିମାମୟୀ ଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ସେହିସବୁ ଲୀଳାସ୍ଥାନ ପବିତ୍ର ଓ ମହାଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇଅଛି । ତେଣୁ ଯେକୌଣସି ସାଧକ ବା ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହିସବୁ ତୀର୍ଥ ଅଶେଷ କଲ୍ୟାଣକର । ଏହି ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଣୁ-ପରମାଣୁ ଭଗବତ୍ ଚରଣସ୍ପର୍ଶରେ ବିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ତୀର୍ଥରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି । ଏହିସବୁ ପୁଣ୍ୟମୟ ସ୍ଥାନ ଦର୍ଶନ ଓ ଝର୍ଷ କରି ମନୁଷ୍ୟ ପାପମୁକ୍ତ ହୁଏ । ଏହିସବୁ ସ୍ଥାନରେ ସାଧକଙ୍କର ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଭଗବାନଙ୍କର ଅହେତୁକ କୃପାରେ ବିଶ୍ଵାସବନ୍ଧୁ କରାଏ … ।’ (ତୀର୍ଥ-ମାହାତ୍ମ୍ୟ, ନିଗମ ଉପଦେଶ) ଗତ ୨୦୦୮ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତଗ୍ରସ୍ତ ସମୟରେ ଆମେ ପବିତ୍ର ହରିଦ୍ଵାର, ରକ୍ଷିକେଶ, ମଥୁରା, ବୃନ୍ଦାବନ ପ୍ରଭୃତି ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲୁ ।

ଡିସେମ୍ବର ୨୨, ୨୦୦୮ ସଂଧ୍ୟାରେ ବାପା, ବୋଉ, ଆମ ଘର ମା’, ପୁଅ, ଝିଅ ଭୁବନେଶ୍ଵରରୁ ଉତ୍ତାଜାହାଜରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ସେଠାରେ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ୍ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ହୋଟେଲ୍‌ରେ ରାତିଯାପନ କରି ତା’ପରଦିନ ସକାଳ ୬ଟା ୫୦ମିନିଟ୍ ସମୟରେ ଶତାବ୍ଦୀ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ହରିଦ୍ଵାର (୨୨୪ କି-ମି-) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ଆମ ଟ୍ରେନ୍ ପ୍ରାୟ ଦିନ ୧୨ଟା ବେଳକୁ ହରିଦ୍ଵାର ଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପୂର୍ବ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ବାପା ରକ୍ଷିକେଶରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ମନ୍ଦିରର ଠିକଣା, ଫେନ୍ ନମ୍ବର ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଓ ସେଠାକାର ଦାୟିତ୍ଵରେ ଥିବା କୁବେର ଭାଇଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଆମେ ପ୍ରଥମେ ହରିଦ୍ଵାର ଷ୍ଟେସନ୍‌ର ଟାଙ୍କି ଯୋଗେ ପ୍ରାୟ ୨୫ କି-ମି- ଦୂର ରକ୍ଷିକେଶ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ପ୍ରାୟ ଅପରାହ୍ନ ୧ଟା ୩୦ ବେଳକୁ ରକ୍ଷିକେଶର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ପରମହଂସ ଦେବଙ୍କ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଏହାର ପ୍ରଥମ ରୁମ୍‌ଟି ଅଫିସ୍ । ଏହି ରୁମ୍‌ରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ବିଗ୍ରହ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫଟୋ ସଜା ହୋଇ ରହିଛି । ଏଠାରେ ପାଳିତ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସବର ଫଟୋ ମଧ୍ୟ ଗଞ୍ଜ ହୋଇଛି । ଏହି ରୁମ୍ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆମେ ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ତଳ ମହଲାରେ ୫/୬ ଟି ରୁମ୍ ଓ ରୋଷେଇ ଘର । ଆମେ ଅଗଣାରେ ଥିବା ସିଡିଘର ଦେଇ ଉପରମହଲାକୁ ଗଲୁ । ଉପର ମହଲାରେ ଦୁଇଟି ରୁମ୍ ଓ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଜଣ ଭକ୍ତ ବସିବା ଭଳି ବଡ଼ ନାଟମନ୍ଦିର । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅପରୁପ ମନୋହର ରକ୍ଷିବେଶରେ ବସିଥାନ୍ତି । ବିଗ୍ରହରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଲୁଗା ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର, ସାଜସଜ୍ଜା ସବୁ ସେଇ ରଙ୍ଗର ଓ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷମାଳାରେ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନର ଦକ୍ଷିଣ ପଟକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭୋଗଗ୍ରହଣ ଗୃହ, ବିଶ୍ରାମ ଗୃହ ଓ ସ୍ନାନ ଗୃହ ଅଛି । ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି । ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଓ ପ୍ରଣାମ କରି ଚରଣାମୃତ ଓ ହାତରେ ପ୍ରସାଦ ପାଇ ତଳମହଲାକୁ ଆସିଲୁ । କୁବେର ଭାଇ ଆମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଥାଇ ସବୁ ଦେଖାଉଥାନ୍ତି । ତଳମହଲାରେ ଥିବା ସେବକ ଦାମ ଭାଇ ଆମ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ରୁମ୍ ଖୋଲି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଆମେ ଆମ ଜିନିଷପତ୍ର ରଖିଯାରି ଏକାଦଶୀ ଥିବାରୁ ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ଛତୁଆ ଓ ଚୁଡ଼ାଭଜା ଖାଇ ୨ଟା ବେଳେ ରକ୍ଷିକେଶ ବୁଲିଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲୁ । କୁବେର ଭାଇ ଆମ ସଙ୍ଗରେ ଆସିଲେ । ଏକ ବଡ଼ ସାଇକଲ୍ ଅଟୋରେ ଆମେ ବୁଲିବାକୁ ଗଲୁ । ବାଟସାରା ବିଭିନ୍ନ ଆଶ୍ରମ ଓ ଛୋଟ ବଡ଼ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଥାଉ । ପ୍ରଥମେ ସ୍ଵାମୀ ଶିବାନନ୍ଦଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମଣଝୁଲା ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ (ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ) ପୁସ୍ତକରେ ପଢ଼ିଥିବା ବିଷୟର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କଲୁ । ଗୁରୁ ଅନ୍ତେଷଣରେ ବିଫଳ ହୋଇ ଏହି ଲକ୍ଷ୍ମଣଝୁଲାରୁ ପାପବିନାଶିନୀ ଗଙ୍ଗା ଗର୍ଭରେ ଝାସ ଦେବାକୁ ଚିନ୍ତା କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶୟନ କରିଥିଲେ । ସେହି ରାତିରେ ହିଁ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରି ତାରାପୀଠର ବାମାକ୍ଷେପା ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ବୋଲି କହିଗଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣଝୁଲା ଉପରେ ବୁଲୁଥିବା ମାଙ୍କଡ଼ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ କିଣିଲୁ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ଝୁଲା ଉପରେ ଚାଲିଲୁ । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ମଣଝୁଲା ଉପରୁ ଅପର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଅତୀବ ମନୋରମ ୧୩ ମହଲା ବିଶିଷ୍ଟ ଶ୍ରୀରାମମନ୍ଦିର ଦିଶୁଥାଏ । ଅପର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଥିବା ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଝୁଲା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଶ୍ରୀରାମ ମନ୍ଦିରର ବାହାରି ମହଲାରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେବଦେବୀମାନେ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି । ଆମେ ଆଉ ପଟେ କିଛି ଦୂର

ଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ କଲୁ । ତା'ପରେ ରାମଝୁଲା ଦେଇ ଏ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲୁ । ସେତେବେଳେ ସଂଧ୍ୟା ଆଗତ ପ୍ରାୟ । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୂଳରେ ଗଙ୍ଗା ଆରତି ଦେଖିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ ।

ପବିତ୍ର ରକ୍ଷିକେଶର ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୂଳରେ ଏହି ମନୋମୁଗ୍ଧକର ସନ୍ଧ୍ୟା ଆରତି ଦେଖି ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ତା'ପରେ କୁବେର ଭାଇଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆମ ଆସନ ମନ୍ଦିରକୁ ଫେରି ଆସିଲୁ । ସେଠାରେ ଆସି ସମସ୍ତେ ମିଶି ସଂଧ୍ୟା ଛୋଟ ବନ୍ଦନା ଓ ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ କଲୁ । ଏହି ରକ୍ଷିକେଶ ଆସନ ମନ୍ଦିରର ଇତିବୃତ୍ତ ବିଷୟରେ ପଚାରି ବୁଝିନେଲୁ । ହିମାଳୟର ପାଦଦେଶରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଦ୍ୱେତୁକ କୃପାରୁ ଅତି ଛୋଟ ଘରଟିରୁ ଏହା ବଡ଼ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସବୁ ସମ୍ଭବ । ଏହା ତାହାର ଏକ କ୍ଳଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ । ଏହି ରକ୍ଷିକେଶସ୍ଥାନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପଦସ୍ପର୍ଶ ଲାଭକରିଛି । ଏହି ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ବାସିନ୍ଦା ୨ ଜଣ, କୁବେର ଭାଇ ଓ ସେବକ ଦାମ ଭାଇ । ମାସକୁ ୨ ଥର ହରିଦ୍ୱାର ଓ ଡେରାଡୁନରୁ ୨ଟି ଭକ୍ତ ପରିବାର ଆସନ୍ତି ଓ ପାଠଚକ୍ର ପୂଜା ହୁଏ । ଦିଲ୍ଲୀସଂଘର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଏଠାରେ ଆସନମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କାମ ଚାଲିଛି । ମଝିରେ ମଝିରେ ବିଶେଷ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ଦିଲ୍ଲୀସଂଘରୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆସି ଏଠାରେ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଏହି ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଫଳ ଓ ମିଠା ଭୋଗ ଦିଆଯାଏ । ଏଠାରେ ଆମର ରାତିଟି ଆନନ୍ଦରେ କଟିଗଲା ।

ତା'ପରଦିନ ସକାଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିତ୍ୟପୂଜା ପରେ ଆମେ କିଛି ଜଳଖିଆ ଖାଇ ହରିଦ୍ୱାର ଅଭିମୁଖେ ଟାଣ୍ଡିରେ ଯାତ୍ରାକଲୁ । ପ୍ରାୟ ୪୦/୪୫ ମିନିଟ୍ ର ରାସ୍ତା । ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାର ବା ହରିଦ୍ୱାର କୁହାଯାଏ । ଏହି ସ୍ଥାନର ବାତାବରଣ ମନ ଓ ପ୍ରାଣରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ଆଣିଦେଉଥାଏ । ରକ୍ଷିକେଶର ପବିତ୍ରତା ରକ୍ଷା କରି ଆମିଷ, ମଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଶାପଦାର୍ଥ କଟାକଟି ଭାବେ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ତାହା ରାସ୍ତାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଲେଖାଯାଇଛି । ଆମେ ବାଟରେ ଆସିଲା ବେଳେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ କୁମ୍ଭମେଳା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ତାହା ଦେଖିଲୁ । ଏହି କୁମ୍ଭମେଳା ପ୍ରତି ବାରବର୍ଷରେ ଥରେ ଗହଡ଼ାରାଙ୍କର ସ୍ଥିତି ନେଇ ଚାରୋଟି ସ୍ଥାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏହି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ନାସିକ, ହରିଦ୍ୱାର, ପ୍ରୟାଗ ଓ ଉଦ୍ଧୟନୀ । ଏହି କୁମ୍ଭମେଳାମାନଙ୍କରେ ବିରାଟ ସାଧୁସମାଗମ ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉଦ୍ଧୟନୀଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ କୁମ୍ଭମେଳା ଅବସରରେ ପରମହଂସ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷାଣ୍ଡି ହୋଇଥିଲା । ହରିଦ୍ୱାରରେ ଯେଉଁଆଡେ ଚାହିଁବ ଖାଲି ମନ୍ଦିର ଓ ଆଶ୍ରମ । ଆମେ ସମୟର ସୁନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟିରୁ କିଛି ମନ୍ଦିର ବାହାରୁ ଦର୍ଶନ କଲୁ ଓ କିଛି ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ଦକ୍ଷ ମହାଦେବ ମନ୍ଦିରରେ ଶିବଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲୁ ଓ ଯେଉଁ ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡରେ ଶିବ ଅପମାନିତା ସତୀ ଦେହ ବିସର୍ଜନ କରିଥିଲେ ତାହା ଦେଖି ପୁରାଣର ଉପାଖ୍ୟାନ ସ୍ମରଣ କଲୁ । ମା' ଆନନ୍ଦମୟୀ ଆଶ୍ରମ, ନୀଳକଣ୍ଠ ମହାଦେବୀ ମନ୍ଦିର, ଶାନ୍ତିକୁଳ, ମା' ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ଦିର, ପବନଧାମ ପ୍ରଭୃତି ଦର୍ଶନ କଲୁ । ମା' ଗାୟତ୍ରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଭେଜ୍ ବର୍ଗର୍, ବରା, ପକୋଡା, କଟୋଡି, ସିଙ୍ଗଡା ଇତ୍ୟାଦି ବିନା ପିଆଜ ରସୁଣରେ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ମିଳୁଥାଏ । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ପରେ ମନସାଦେବୀ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ଟିକେଟ୍ କାଟି ରୋପ୍‌ୱେ ଦେଇ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ମନସାଦେବୀ ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲୁ । ଏହି ଦେବୀ ମହିଷାସୁରକୁ ବଧ କରିଥିଲେ । ଅତୀବ ମନୋରମ ପ୍ରାକୃତିକ ଶୋଭା ମଧ୍ୟରେ ମନ୍ଦିରଟି ଅବସ୍ଥିତ । ଦର୍ଶନ ପରେ କୁବେର ଭାଇଙ୍କ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗଙ୍ଗା ଆରତି ଦେଖିବାକୁ ହରକିପଡ଼ି (Ladders of God) ସ୍ଥାନକୁ (ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୂଳ) ଆସିଲୁ ଓ ବହୁକୁଣ୍ଡର ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଆରତି ଭଲରେ ଦେଖିହେବ ସେଠାରେ ବସିଲୁ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଲୋକାରଣ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଏହିଠାରେ କିଛି ଲୋକ ବୁଡ଼ ପକାଉଥାନ୍ତି ଓ ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କୁ ଶାନ୍ତ ଦେଉଥାନ୍ତି । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନୁସାରେ ଏଠାରେ ବୁଡ଼ ପକାଇଲେ ସମସ୍ତ ପାପ ଧୋଇଯାଏ ଓ ସଂସାରରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳେ । ଆମେ ଟିକେ ଟିକେ ଗଙ୍ଗା ପାଣି ମୁଣ୍ଡରେ ଛିଞ୍ଚି ହୋଇଗଲୁ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଆରତି ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଏବଂ ଏକ ସମୟରେ ଅନେକ ଆରତି ଚାଲିଥାଏ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଅନେକ ସଳିତାଆଇ ଥାକ ଥାକ ହୋଇ ଆରତି ଦୀପରେ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଥାନ୍ତି । ତାହାର ଶୋଭା ବର୍ଷନାତୀତ । ପୂଜକମାନେ ଓଦା ତଉଲିଆ ସହ (ଦୀପ ତାପରୁ ହାତକୁ ରକ୍ଷା କରି) ସେହି ଦେଇପୁଷ୍ଟ ଉଚ୍ଚତାର ବିରାଟ ଦୀପଗୁଡ଼ିକୁ ଧରିଥାନ୍ତି । ଆରତି ସଂଗୀତର ତାଳେ ତାଳେ ମନୋମୁଗ୍ଧକର ଗଙ୍ଗା ଆରତି ସମାପ୍ତ ହେଲା । ତାପରେ କୁବେର ଭାଇ ଆମଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ରକ୍ଷିକେଶ ଫେରିଗଲେ । ଆମେ ହରକିପଡ଼ି (Har Ki Pauri) ରେ ବୁଲୁବୁଲି କରି ହରିଦ୍ୱାର ଟ୍ରୋନ ଷ୍ଟେସନକୁ ଫେରିଆସିଲୁ । ଆମ ଟ୍ରୋନ ରାତି ୧୧ ଟା ୨୦ ମି. ରେ ଥିଲା । ସକାଳେ ରକ୍ଷିକେଶରୁ ଆସି ସବୁ ଜିନିଷ ହରିଦ୍ୱାର ରେଲୱେ ଷ୍ଟେସନର କୋକ୍ସରୁମ୍‌ରେ ରଖିଦେଇଥିଲୁ । ଏବେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସଂଗ୍ରହ କଲୁ । ଦିଲ୍ଲୀ ଏଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୫/୬ ଘଣ୍ଟାର ରାସ୍ତା । ଆମ ଟ୍ରୋନ ଡିସେମ୍ବର ୨୫ ତାରିଖ ସକାଳେ ପୁରୁଣା ଦିଲ୍ଲୀ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା'ପରେ ଟାଉଲ୍ ଏଜେନ୍ସି ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ବୁକ୍ କରାଯାଇଥିବା ଟାଣ୍ଡି ଯୋଗେ ବୃନ୍ଦାବନ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ଟାଣ୍ଡିରେ ଏହା ୪ ଘଣ୍ଟାର ବାଟ । 'ପ୍ରେମିକଗୁରୁ'ରେ ଯାହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଯାହା ପଢ଼ିଥିଲି ସେଥିରୁ ବୃନ୍ଦାବନ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ମନରେ ଇଚ୍ଛା ଜାଗତ ହୋଇଥିଲା ।

ମଥୁରା ଓ ବୃନ୍ଦାବନର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବିଷୟରେ 'ପ୍ରେମିକଗୁରୁ' ପୁସ୍ତକରେ ପଢ଼ିଥିଲି - 'ଏହି ମଥୁରାମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରେମ-ଭକ୍ତିର ପ୍ରବଳ ଉଦ୍ଭାସରେ ଦିନେ ଯମୁନା ଉଜାଣି ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଥିଲା; ପଶୁପକ୍ଷୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହରିନାମ ଗାନ କରିଥିଲେ, ବିନା ବସନ୍ତରେ ବୃଷଲତା ଫଳପୁଷ୍ପ

ସୁଶୋଭିତ ହୋଇଥିଲେ । ମଧୁରାମଣ୍ଡଳର କଥା ଶ୍ରବଣ ମାତ୍ରକେ ପ୍ରାଣରେ ଭକ୍ତିର ସମ୍ଭାର ହୋଇଥାଏ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ମଧୁରାମଣ୍ଡଳର ପ୍ରତି ଧୂଳିକଣାରେ, ପ୍ରତି ପରମାଣୁରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରେମକଣା ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ଲେପନ କଲେ ଯେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପ୍ରେମର ସମ୍ଭାର ହେବ, ଏହା ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ ସତ୍ୟ ।’

ବହୁଦିନରୁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ମଧୁରା ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ, ତାହା ଏଥର ପୂରଣ ହେଲା । ବୃନ୍ଦାବନ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ସ୍ପର୍ଶ ଲାଭକରିଛି । କୁହାଯାଏ ଯେ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟ ବୃନ୍ଦାବନର ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିଛବି ଆମର ଏହି ବୃନ୍ଦାବନ । ଏଠାରେ ଚରରାଅଶୀ କୋଶ ଅଞ୍ଚଳ ବ୍ରଜଧାମ ବୋଲି ଖ୍ୟାତ । ଏହା ଏକ ପବିତ୍ର ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ । ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ଏଠାରେ ଲୀଳାଖେଳା କରିଥିଲେ । ଆମେ ପ୍ରାୟ ଦିନ ୧ଟା ବେଳକୁ ବୃନ୍ଦାବନରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ଓ ବାୟାବାବାଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଅଖଣ୍ଡ କୀର୍ତ୍ତନ ଭବନକୁ ଗଲୁ । ଏହି ଆଶ୍ରମକୁ ଲାଗି କରି ISKCON ମନ୍ଦିର ଓ ଆଉ ୨/୩ଟି ଆଶ୍ରମ ଅଛି । ଆମେ ସେଠାରେ ପ୍ରସାଦ ପାଇ ଅତିଥି ନିବାସରେ ଜିନିଷ ରଖି ବୃନ୍ଦାବନ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ବାହାରିଲୁ । ବୃନ୍ଦାବନ ମନ୍ଦିରରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ (ପ୍ରାୟ ୫୦୦୦ ମନ୍ଦିର) । ସବୁ ମନ୍ଦିର ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ନାମରେ ନାମିତ । ପ୍ରତି ମନ୍ଦିର ବିଷୟରେ ସୁନ୍ଦର ଉପାଖ୍ୟାନ ଶୁଣି ହୃଦୟ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଯାଉଥାଏ । ଆମେ ସବୁ ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଯଥା ବାଙ୍କେବିହାରୀ ମନ୍ଦିର, ଗୋବିନ୍ଦଜୀ, ଗୋବିନ୍ଦଦେବ, ରଙ୍ଗଜୀ, ରାଧାବଲ୍ଲଭ, ରାଧାରମଣ, ସାହଜୀ, ଶ୍ରୀ ନିତାଇ ଗୌର, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଣାମୀ ପୀଠ, ମଦନମୋହନ, ସେବାକୁଞ୍ଜ ଓ ISKCON ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ କଲୁ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ବାଙ୍କେବିହାରୀ ମନ୍ଦିରରେ ବାଙ୍କେ ବିହାରୀଜୀ (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ)ଙ୍କ ଆଖି ବହୁତଶକ୍ତି ସଂପନ୍ନ ଓ ସେଠାରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ଦର୍ଶନ ମିଳେ ଓ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ପରଦା ପଡିଯାଏ । ତାପରେ ପରଦା ଉଠି ଦର୍ଶନ ମିଳେ ଓ ସେହିପରି କିଛି ମିନିଟ୍ ବ୍ୟବଧାନରେ ଚାଲିଥାଏ । ଏହା ଏକ ନୂତନ କଥା ଦେଖିଲୁ ।

କୁହାଯାଏ ଯେ, ଶ୍ରୀବାଙ୍କେ ବିହାରୀ ନିଧୁବନରେ ସ୍ୱାମୀ ହରିଦାସଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲେ । ଆମେ ନିଧୁବନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସଂଧ୍ୟା ଆଗତ ପ୍ରାୟ । ଏହି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତ୍ୟହ ନିତ୍ୟ ରାସଲୀଳା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ବିଭିନ୍ନ ଆକାରର ତୁଳସୀ ଗଛରେ ସ୍ଥାନଟି ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ । ସ୍ଥାନଟିକୁ ଭାରି ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ କରାଯାଇଛି । ଏପରିକି ଗଛତଳଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଲିପା ହୋଇ ପୁରା ପରିଷ୍କାର ଥାଏ । ଏହି ସ୍ଥାନ ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ସଂଗୀତ ରଚିତ ହୋଇଛି । ଆମ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ବହୁ ସଂଗୀତ ଏହି ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଇ ଭକ୍ତମାନେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ମନେ ପଡିଗଲା ‘ମନ ନିଧୁବନ ଝୁରେ ତୁମ ଲୀଳା ତୁମ ପ୍ରୀତି ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ରମା ବାରେ ଆସ ...’ । ଏହି ନିଧୁବନ ମଧ୍ୟରେ ଛୋଟ ମନ୍ଦିରଟିଏ ଅଛି । ସେଥିରେ ଶ୍ରୀବାଙ୍କେ ବିହାରୀ ଓ ଶ୍ରୀରାଧା ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି । ଏକ ଆଖ୍ୟା ଓ ରୋମାଞ୍ଚକର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏହି ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲି । ପ୍ରତ୍ୟହ ଦିନବେଳେ ହଜାର ହଜାର ଭକ୍ତ ଏହି ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତି । ରାତି ୮ଟାରେ ଆରତି ପରେ ମନ୍ଦିର ବନ୍ଦ କରାଯାଏ । ପୂଜକ ଓ ପରିଦର୍ଶକ ସମସ୍ତେ ସେ ସ୍ଥାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି । ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପୂଜକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶେଯ ସଜାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସକାଳ ପାଇଁ ଦାନ୍ତକାଠି, ପାଣି, ମିଠା ପ୍ରଭୃତି ରଖିଦିଅନ୍ତି । ସବୁବେଳେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ମାଙ୍କଡମାନେ ବୁଲୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରାତି ୮ଟା ପରେ ନିଧୁବନର ପରିସର ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟହ ରାତିରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ଶ୍ରୀରାଧା ଓ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ସହ ନିତ୍ୟ ରାସଲୀଳା ରଚନା କରନ୍ତି । ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏଠାରେ ଏତେ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ରକ୍ଷା କରାଯାଏ । ସକାଳୁ ଦେଖିଲେ ଲାଗିବ ସେ ସ୍ଥାନ ଯେପରି ଭଲଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ଛୋଟ ବଡ ଜିନିଷ ମିଳେ । ଏପରିକି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପାଇଁ ରଖାଯାଇଥିବା ଦାନ୍ତକାଠି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ଥରେ ଥରେ ଜଣେ ଜଣେ ଲୁଚି କରି ଏହି ସ୍ଥାନରେ ରାତିରେ ରହିଯାଆନ୍ତି ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କର ଲୀଳା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭବ କରିବା ପାଇଁ । ମାତ୍ର ସକାଳୁ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ମରିଯାଏ ଅଥବା ଅକ୍ଷ, ମୂକ ଓ ବଧୂର ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଲୀଳା କାହା ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଏହି ସ୍ଥାନଟି ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଲା । ଆମେ ସଂଧ୍ୟା ୭ଟା ୩୦ ମିନିଟ୍ ସମୟରେ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଲୁ । ମନରେ ଅନେକ ମଧୁର ସ୍ମୃତି ନେଇ ରହୁଥିବା ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରିଗଲୁ ।

ଆଗରୁ ଶୁଣିଥିଲୁ, ଆସାମ-ବଙ୍ଗଳା ସାରସ୍ୱତ (କୋକିଳାମୁଖ) ମଠ ତରଫରୁ ବୃନ୍ଦାବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ରମ (ଗୋଶାଳା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ସାରସ୍ୱତ ସେବାଶ୍ରମ) ଅଛି । ଆମେ ରହୁଥିବା ଆଶ୍ରମର ଅନ୍ତେବାସୀ ଅନନ୍ତ (ଓଡିଆ ପିଲା) ଆଗରୁ ଥରେ ଦୁଇଥର ଆମ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇଛି, ତେଣୁ ତାକୁ ଆମେ ସଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ଛିର କଲୁ । ସକାଳେ ବାଲ୍ୟପ୍ରସାଦ ପାଇ ପ୍ରଥମେ ସେହି ଆଶ୍ରମକୁ ଗଲୁ । କୃଷ୍ଣଚୈତନ୍ୟ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଭାଇ ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୁଜା କରନ୍ତି । ଆଉ ଜଣେ ମା’ (ଯୋଜପୁର ନିବାସୀ) ସେବିକା ଭାବେ ଅଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭିନବ ପ୍ରକାରରେ ସଜା ହୋଇଥିଲା । ସତେ ଯେମିତି ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯୁଗଳ ମୂର୍ତ୍ତି । ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ଶୁଖିଲା ପ୍ରସାଦ ପାଇଲୁ । ତାପରେ ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଦେଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାହାରିଲୁ । ବାଟରେ କୁସମ୍ପ ସରୋବର ଏବଂ ପରେ ରାଧାକୁଣ୍ଡ ଓ ଶ୍ୟାମକୁଣ୍ଡ ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ପାଖାପାଖି ଦୁଇଟି ବଡ ପୋଖରୀ । ମଝିରେ ମାତ୍ର ୨୦/୨୫ ଫୁଟ ବ୍ୟବଧାନ । ଏହା ଉପରେ ଖୁବ୍ ଛୋଟ ମନ୍ଦିରଟିଏ । ଦୁଇଟି ଯାକ କୁଣ୍ଡ ପରସ୍ପର ସଂଲଗ୍ନ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନମାନଙ୍କରେ ଏହି କୁଣ୍ଡରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କର କୃପା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସହଜରେ ପାଇ ହେବ । ଉତ୍ସବ ଦିନମାନଙ୍କରେ ଭକ୍ତମାନେ ଏଠାରେ ଫୁଲ, ପ୍ରସାଦ ଆଦି ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି । ଏହି ରାଧାକୁଣ୍ଡର ସୃଷ୍ଟି ସଂପର୍କରେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର କିମ୍ବଦନ୍ତୀଟିଏ ଶୁଣିଲୁ ।

‘ଭୟଙ୍କର ଷ୍ଟରୁପୀ ରାକ୍ଷସ ଅରିଷ୍ଟପୁରକୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଧ କରି ସାରିବା ପରେ ଶ୍ରୀରାଧା ଓ ଗୋପୀମାନେ କହିଲେ ଯେ ଅରିଷ୍ଟପୁର ରାକ୍ଷସ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଗୋହତ୍ୟା ପାପ ଲାଗିବ ଓ ସେଥିନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ତୀର୍ଥ ଭ୍ରମଣ କରି ପବିତ୍ର ନଦୀମାନଙ୍କରେ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହାଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିଜ ଗୋଡ଼ର ଗୋଇଁ ଦ୍ଵାରା ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡ ଖୋଦନ କଲେ । ଏହି କୁଣ୍ଡକୁ ସେ ସମସ୍ତ ତୀର୍ଥମାନଙ୍କରୁ ଜଳ ଆବାହନ କଲେ । ଭଗବାନଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସବୁ ତୀର୍ଥର ଜଳ ଶ୍ୟାମକୁଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ତଦନନ୍ତର ଭଗବାନ ସେଥିରେ ସ୍ନାନ କଲେ । ଏହାପରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏକ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଲେ । ‘ଯିଏ ପାପ କଲା ସେ ପାପୀ, ସେମିତି ଯିଏ ପାପର ସମର୍ଥନ କଲା ସେ ମଧ୍ୟ ପାପୀ’ । ଏହି ନ୍ୟାୟରେ ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀରାଧା ଓ ଗୋପୀମାନେ ଷ୍ଟରୁପୀ ରାକ୍ଷସର ବଧ ଦେଖୁଥିଲେ ଓ ତା’ର ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀରାଧା ଓ ଗୋପୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ହାତର ଚୁଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡ ଖୋଳିଲେ । ସେଥିରେ କିଛି ଜଳ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଧାତିକରି ଠିଆ ହୋଇ ମାନସ ସରୋବରରୁ ପାଣି ଆଣିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଯୋଜନା ସଫଳ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏହି ସମୟରେ ସମସ୍ତ ତୀର୍ଥର ଜଳମାନେ ରୂପଧାରଣ କରି ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଅନୁମତି ଭିକ୍ଷା କଲେ ରାଧାକୁଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ । ଶ୍ରୀରାଧା ଅନୁମତି ଦେବାରୁ ରାଧାକୁଣ୍ଡରେ ସମସ୍ତ ତୀର୍ଥମାନଙ୍କର ଜଳ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ଓ ଶ୍ରୀରାଧା ଏବଂ ଗୋପୀମାନେ ସେଥିରେ ସ୍ନାନ କଲେ । ଏହି ରାଧାକୁଣ୍ଡ ଓ ଶ୍ୟାମକୁଣ୍ଡର ଜଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର । ଆମେ ଟିକେ ଟିକେ ଜଳ ଉଭୟ କୁଣ୍ଡରୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଛିଞ୍ଚିହେଲୁ । ଆମକୁ ବାୟାବାବା ଆଶ୍ରମର ମହନ୍ତ କହିଥିଲେ କିଛି ଜଳ ଆଣିବା ପାଇଁ । ଦେଖୁଲି ଅତି ଗୋଳିଆ ପାଣି କଣ କରିବି । ଯାହାହେଉ ନେବାକୁ ହେବ । ଗୋଟିଏ ପାଣି ବୋତଲରେ ରାଧାକୁଣ୍ଡରୁ କିଛି ଓ ଶ୍ୟାମକୁଣ୍ଡରୁ କିଛି ପାଣି ଆଣି ଭର୍ତ୍ତି କଲି । ଭାରୁଥାଏ, ପାଣି ସେମିତି ରହିଛି, ଫୁଲ, ପତ୍ର ଆଦି ପଡ଼ି ଗୋଳିଆ ହେଉଛି । ସେହି ସମୟରେ ପାଣି ବୋତଲ ଉପରେ ମୋ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ଧୁଳି ବି ଭାସୁ ନ ଥାଏ । ପୁରା ସୁଚ୍ଛ, ନିର୍ମଳ ଜଳ । ସେ ସ୍ଥାନର ଓ ଜଳର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କଲି ।

ତା’ପରେ ଆମେ ‘ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ’ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ବାହାରିଲୁ । ବଜର ୮୪ କୋଶ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପର୍ବତ ଭାରି ପବିତ୍ର । ଏହି ନାମର ଦୁଇଟି ଅର୍ଥ ଅଛି । ‘ଗୋ’ ଅର୍ଥ ଗାଈ ଓ ‘ବର୍ଦ୍ଧନ’ ଅର୍ଥ ପୃଷ୍ଠି । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥଟି ବେଶୀ ଉପଯୁକ୍ତ । ସେଥିରେ ‘ଗୋ’ର ବ୍ୟବହାର ଆମର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ବର୍ଦ୍ଧନର ଅର୍ଥ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ଆମର ସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ନିବେଶ କରିବା । ଏହି ଦୁଇ କାର୍ଯ୍ୟ ଗିରିରାଜ (ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନର ଅନ୍ୟନାମ) କରାଇଥାନ୍ତି । ଗିରିରାଜ ଭକ୍ତକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରି ଭକ୍ତି ବଢ଼ାଇଥାନ୍ତି । ଏହି ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନର ପାଦଦେଶରେ ବାସ କଲେ ବା ଝର୍ଣ୍ଣ କଲେ ସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ, ମନ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ଆକର୍ଷିତ ହୁଏ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଯେତେବେଳେ ବ୍ରଜବାସୀମାନେ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ପୂଜା ନ କରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପୂଜା କଲେ, ଇନ୍ଦ୍ର ସେତେବେଳେ କୁପିତ ହୋଇ ମୁଷଳଧାରୀରେ ବୃଷ୍ଟି କରାଇଲେ । ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ନିଜର ବାମ ହସ୍ତର କନିଷ୍ଠ ଅଂଗୁଳି ଦ୍ଵାରା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପର୍ବତ ଟେକି ଧରିଥିଲେ । ସମସ୍ତ ବ୍ରଜବାସୀ ଏହି ପର୍ବତ ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେତେବେଳେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ କରାଇଲେ, ପୂଜା ପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପରିକ୍ରମା କରିଥିଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁ ଭକ୍ତ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପରିକ୍ରମା କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପର୍ବତର ପରିକ୍ରମା ରାସ୍ତା ୧୪ ମାଇଲ୍ (୨୩ କି-ମି) । ସାଧାରଣ ଗତିରେ ଚାଲିଲେ ୫/୬ ଘଣ୍ଟା ଲାଗେ । ବହୁ ଭକ୍ତ ଦଣ୍ଡବତ ପରିକ୍ରମା କରୁଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଠିଆ ହୋଇ ହାତ ଉପରକୁ କରି ଦଣ୍ଡ ପରି ମାଟିରେ ଲୋଟିପଡ଼ି ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ହୁଏ । ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଲୋକଜଣକ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ି ବା କାଠି ଯେଉଁଠି ଆଜ୍ଞାଳି ଝର୍ଣ୍ଣ କରେ ସେଇଠି ଚିହ୍ନ ସ୍ଵରୂପ ରଖି ଦିଅନ୍ତି । ତାପରେ ସେଇ ଚିହ୍ନଠାରେ ଠିଆହୋଇ ପୁଣି ଦଣ୍ଡବତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଏମିତି କରି କରି ପୁରା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପରିକ୍ରମା କରନ୍ତି । କିଛି ସାଧୁ ୧୦୮ ଦଣ୍ଡବତ ପ୍ରଣାମ କରି ପରିକ୍ରମା କରୁଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ (ହାତ ପହଞ୍ଚିବା ସ୍ଥାନ) ୧୦୮ ଥର ପ୍ରଣାମ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ଏମିତି ଭାବରେ ପରିକ୍ରମା କରିବାକୁ ମାସ ମାସ ଲାଗିଯାଏ । ସେମାନେ ରାତିରେ ସେହି ରାସ୍ତାରେ ବିଶ୍ରାମ କରନ୍ତି । ଆମେ ସମୟର ସ୍ଵଳ୍ପତା ଯୋଗୁଁ ଗାଡ଼ିରେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପରିକ୍ରମା କଲୁ । ବାଟସାରା ଅନେକ ବୃକ୍ଷ, ଯୁବକ, ଓ ପିଲା ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ପରିକ୍ରମା କରୁଥିବାର ଦେଖିଲୁ । କେତେକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଏବଂ ଛୋଟ ପିଲା ମଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡବତ ପ୍ରଣାମ କରି ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ଏକ ପରିବାରର ବାପା ଓ ମା’ ସେମାନଙ୍କ ପୁଅ ଓ ଝିଅଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡବତ ପ୍ରଣାମରେ ଚିହ୍ନ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବାର ଦେଖିଲୁ । କିଛି ଲୋକ କ୍ଷୀର ଭାଲି ଭାଲି ପରିକ୍ରମା କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସଂଗରେ ଗୋଟିଏ ଟାଲିରେ କ୍ଷୀର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାତ୍ର ସବୁ ଲଦା ହୋଇ ଚାଲିଥାଏ । ଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ମଧ୍ୟ ବୃନ୍ଦାବନ ଭ୍ରମଣ ସମୟରେ ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପରିକ୍ରମା କରିଥିଲେ ।

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପରିକ୍ରମା ଓ ଦର୍ଶନ ପରେ ଆମେ ନନ୍ଦଗାଁ (ନନ୍ଦରାଜାଙ୍କ ଗ୍ରାମ) ଦେଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା କଲୁ । କଟା ଓ ଅଶଠସାରିଆ ରାସ୍ତା, କିଛି ବାଟ ଗାଁ ଭିତର ଦେଇ ଯିବାକୁ ହେଲା । ତା’ପରେ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ମନ୍ଦିରଟିଏ ଦେଖିପାରିଲୁ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ପାହାଡ଼ ଅତିକ୍ରମ କରି ଉପରକୁ ଗଲୁ । ବାଟସାରା ଘର ଓ ଦୋକାନ ଥାଏ । ସେଠାରେ ନନ୍ଦରାଜା, ଯଶୋଦା, ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଓ ରାସବିହାରୀ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ କରି ତଳକୁ ଆସିଲୁ । ତା’ପରେ ବୃନ୍ଦାବନେଶ୍ଵରୀ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଗ୍ରାମ ‘ବର୍ଣ୍ଣନା’ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲୁ । ସେଠାରୁ ତାହା ପ୍ରାୟ ୪୫ ମିନିଟ୍ ରାସ୍ତା । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ । ଏଠାରେ ବିଲରାସ୍ତାରେ ଆମେ ଅସଂଖ୍ୟ ମୟୂର

ଦେଖୁଥାଉ । ଏଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବିହାରୀଜୀ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ଏକ ପାହାଚ ଉପରେ ଓ ଯିବା ପାଇଁ ୨୦୦ଟି ପାହାଚ ଅଛି । ସ୍ଥାନଟିରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୁଷମା ଭରି ରହିଥାଏ ଓ ସର୍ବତ୍ର ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉପରେ ଭକ୍ତିସମ୍ବଳିତ ଗୀତ ବାଜୁଥାଏ । ଆମେ ପାହାଚ ଉପର ମନ୍ଦିରରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲୁ । ତା’ପରେ ସେହି ବର୍ଷାନାରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ବାପଘରକୁ ଗଲୁ । ସେଠାରେ (ଶ୍ରୀରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଦାଦୀବାବା ମନ୍ଦିର, ଜନ୍ମଭୂମିରେ) ତାଙ୍କ ବାପା, ମା’ ଓ ଭାଇଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ କରି ଗାତି ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲୁ । ଏତେ ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ଓ କେତେ ଦୂର ଯିବାକୁ ହେବ ଚିନ୍ତା ମନରେ ଆସିନଥିଲା । ଏବେ ଗାତି ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ ସବୁ ମନକୁ ଆସିଲା । ଅନ୍ଧାରୀଆ ଓ ବିପଦସଂକୁଳ ରାସ୍ତାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ଭଲରେ ଆସି ମଥୁରାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ମଥୁରାରେ ସେତେବେଳକୁ ସଂଧ୍ୟା ସାଢ଼େ ୭ଟା । ଆମେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମଭୂମି ବନ୍ଦୀଗୃହ ମନ୍ଦିର ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଏହା ଆମର ଯୋଜନାରେ ନ ଥିଲା । ମନ୍ଦିର ସାଢ଼େ ୮ଟାରେ ବନ୍ଦ ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯାଉଥାଏ । ଏହି ବନ୍ଦୀଗୃହକୁ ମଧ୍ୟ ଗର୍ଭଗୃହ କୁହାଯାଏ । ଏହିଠାରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିରରେ ପରିଣତ କରାଯାଇଛି । ଗର୍ଭଗୃହର ସେହି ପଥର କାନ୍ଥକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଛି । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଭକ୍ତ ଏଠାରେ ଆସି ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି । ଏହି ମନ୍ଦିରର ଏକ ଛାତ ଉପର ସ୍ଥାନକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତଉତରା କୁହାଯାଏ । ସେଠାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାର୍ବଲ ଖଣ୍ଡସବୁ ସଜାହୋଇ ରହିଛି । ଏହା କୌଣସି ସାଧାରଣ ମାର୍ବଲ ଖଣ୍ଡ ନୁହେଁ । ପ୍ରାୟ ୫/୬ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ମାର୍ବଲ ଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିଭିନ୍ନ ଭଂଗୀରେ ବଂଶୀ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ବୃନ୍ଦାବନର ଏକ ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ବୃକ୍ଷଟିରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅଭିନବ ଆକୃତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ବୃକ୍ଷର ମୂଳ ପାଖରେ ଛୋଟ ଶାଖାଟିଏ ଭଗବାନଙ୍କ ହାତ ଓ ବଂଶୀର ଆକୃତି ଧାରଣ କରିଛି । ସବୁଥିରେ ଭଗବାନଙ୍କ ପରିପ୍ରକାଶ ଅନୁଭବ କଲୁ । ଏହାପରେ ଆଶ୍ରମ ଫେରିଯାଇ ଜିନିଷ ପତ୍ର ରଖିଦେଇ ପ୍ରସାଦ ପାଇ ବିଶ୍ରାମ କଲୁ । ତା’ପରଦିନ ଶନିବାର ଆଗାରେ ତାଜ୍‌ମହଲ ଦେଖି ମଥୁରା ଫେରିବା ବାଟରେ ଗୋକୁଳ ରମଣରେଡ଼ୀ ଓ ବହୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମନ୍ଦିର ସବୁ ଦର୍ଶନ କରି ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରିଲୁ ।

ତା’ପରଦିନ ରବିବାର, ଡିସେମ୍ବର ୨୭ ତାରିଖ । ଆମର ଦିଲ୍ଲୀ ସଂଘରେ ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବାର ଯୋଜନା ଥାଏ । ଶନିବାର ରାତିରେ ୧୪୫ କି-ମି- ଦିଲ୍ଲୀ ଫେରିଯିବା ସମ୍ଭବ ଥିଲା । ମାତ୍ର କୁହୁଡ଼ି ଓ ରାତି ପାଇଁ ନ ଯାଇ ରବିବାର ଭୋରରୁ ଯିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲୁ । ତେଣୁ ଶନିବାର ରାତିରେ ଆମେ ISKCON ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇ ଆରତି ଦେଖିଲୁ ଓ ପ୍ରସାଦ ପାଇଲୁ । ଖୁବ୍ ସୁସ୍ୱାଦୁ ପ୍ରସାଦ ସବୁ ବିକି ହେଉଥାଏ । ମଥୁରା ଓ ବୃନ୍ଦାବନରେ କାଟିଥିବା ସମୟରେ ମନରେ ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ପାଇଲୁ । ସେସବୁ ମଧୁର ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିବ ।

ପରଦିନ ଭୋର ୫ଟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଦିଲ୍ଲୀ ଅଭିମୁଖେ ବାହାରିଲୁ । ପ୍ରାୟ ୪ ଘଣ୍ଟାର ବାଟ । ବାୟାବାବାଙ୍କ ଆଶ୍ରମର ମହନ୍ତ ଓ ଅନ୍ତେବାସୀଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଗାତି ପାଖକୁ ଆସିଲୁ । ରାସ୍ତାକୁ ବାହାରି ଦେଖିଲୁ ପ୍ରବଳ କୁହୁଡ଼ି । ରାସ୍ତା ଟିକେ ବି ଦେଖାଯାଉ ନଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଭଲ ଡ୍ରାଇଭର୍ ମିଳିଥାଏ । ଦିଲ୍ଲୀର ଏକ ଟ୍ରାଭେଲ୍ କଂପାନୀରୁ ୧୦ଜଣ ବସିବା ପରି ଗାଡ଼ି କରାହୋଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରାସ୍ତାରେ ଡ୍ରାଇଭର୍‌ଟି ଆମକୁ ନିରାପଦରେ ଚଳାଇଆଣିଛି । ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କୃପା । ସେ କେମିତି ମଥୁରା ମୁଖ୍ୟରାସ୍ତାକୁ ଆସିଲା, ତାକୁ ଜଣା । ରାସ୍ତାରେ କୃତିତ୍ ଅନ୍ୟ ଗାଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ଦିଲ୍ଲୀ ବାଟରେ ଗତ ରାତିରେ ହୋଇଥିବା ୨ଟି ଦୁର୍ଘଟଣା ଦେଖିଲୁ । ଆମେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲୁ, ଭାବିପାରୁ ନ ଥାଏ କେତେବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚିବୁ । ସକାଳ ୮ଟା ପରେ ଟିକେ ଫର୍ଷା ଦେଖାଗଲା ଓ ଡ୍ରାଇଭର୍ ଭଲରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇପାରିଲା । ଆମେ ଯେହେତୁ ଏକ ମାସ ତଳେ ନଭେମ୍ବର ୨୭ରେ ଆମେରିକାରୁ ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚି, ଦିଲ୍ଲୀ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ, ତେଣୁ ରାସ୍ତା ମନେଥିଲା ଓ ତାହା କାମରେ ଆସିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ସରିନଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ‘ସଂଘ ମୋର ସ୍ୱରୂପ’ । ତେଣୁ କୌଣସି ସଂଘାଧିବେଶନର ସୁଯୋଗ ହରାଇବାକୁ ଚାହେଁନାହିଁ । ଆମେରିକାରୁ ଆସିବା ୭ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ରବିବାର ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇଛି । ନଚେତ୍ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ୪ ଥର, ବେଗୁନିଆ ସଂଘରେ ଥରେ ଓ ଦିଲ୍ଲୀସଂଘରେ ଥରେ, ଏହିଭଳି ୬ଟି ରବିବାର ସଂଘାଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇଛି । ଦିଲ୍ଲୀର ଆସନ ମନ୍ଦିର ଓ ତତ୍‌ସଂଲଗ୍ନ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ନାଟମନ୍ଦିର, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଶ୍ରାମ ଗୃହ, ରୋଷେଇ ଗୃହ ଆଦି ଦେଖି ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ଶାଖା ସଂଘ ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ ଧର ଭାଇ ଓ ଅନ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂଜାରେ ଭେଟିଥିଲୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅସୀମ କୃପାରୁ ଆମେ ସପରିବାର ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କ ସହ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନ ହୋଇପାରିଲା ବୋଲି ଚିନ୍ତାକରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣର କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରି ସେଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ସେହି ଦିନ ରାତିରେ ଆମେ ଆମେରିକା ଫେରିଆସିଲୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ସଫଳ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ

ସ୍ଥାନ - ବର୍ଣ୍ଣସ୍‌ଭିଲ୍ (Burnsville), ନର୍ଥ କାରୋଲିନା (North Carolina)

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ସଫଳ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଗତ ଜୁଲାଇ ମାସ ୫, ୬ ଓ ୭ ତାରିଖ ଶନିବାର ଠାରୁ ସୋମବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣସ୍‌ଭିଲ୍‌ଠାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଓ ଭକ୍ତପୂର୍ଣ୍ଣ ସହକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସହ-ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇ, ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଓ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଭକ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଜୁଲାଇ ୪, ୨୦୦୮ ଶୁକ୍ରବାର ଅଧିବାସ ଦିବସ ସକାଳ ୯:୦୦ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ୍ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ ସାରଲୋଚ୍ ବାସଭବନରୁ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣସ୍‌ଭିଲ୍‌ର ହାଇପାର୍କ୍ସ ଅଭିମୁଖେ ଶୁଭଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଯାତ୍ରାପଥରେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା । ସେଠାରେ କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁନରାୟ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରି ଅପରାହ୍ନ ପ୍ରାୟ ୯:୦୦ ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ ସଂଘ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରି ସମ୍ମିଳନୀ ଆୟୋଜନରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୯:୫୫-୧୦:୦୦ ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପାସନା କରାଯାଇ ଅଧିବାସ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଅଧିବାସ ସଭାରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ସଭା ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ‘ନାହିଁ ନନ୍ଦନ ବନର ସୁମନ, ନାହିଁ ଚନ୍ଦନ ଚୁଆଁ’ ଗାନ ପରେ ଶରତ ଭାଇ ନିଗମ ଉପଦେଶରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ସାଧାରଣ ଲୋକେ ସୁଖରେ, ଦୁଃଖରେ, ଅବିଶ୍ୱାସରେ ଓ ମାରାତ୍ମକ ସନ୍ଦେହରେ ନିଜକୁ ହେୟ ମନେ କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁଦିନ ସେମାନେ ନିଜକୁ ଜାଣିପାରିବେ ବା ଚିହ୍ନିପାରିବେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ । ଯାହାର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ସେ ଅମୃତ । ଆମେମାନେ ଅମୃତର ସନ୍ତାନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚାହାଁନ୍ତି ଅମୃତର ଭାଣ୍ଡକୁ ଆମମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଗତରେ ବିତରଣ କରିବେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ସମଗ୍ର ଜଗତକୁ ଆନନ୍ଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଅ’ । ତତ୍ପରେ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଚଳଣି ସମ୍ପନ୍ନରେ କେତେକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନଭାଇ କହିଲେ ‘ଆମେ ସବୁବେଳେ ମନେ ରଖିବା ଓ ଭାବିବା ଯାହା କରୁଛୁ ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା । ସବୁ ଭାଇ, ମା’ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିବା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।’ ତଦନନ୍ତର ‘ତୁମରି ପୂଜାର ଗୁରୁଭାର ମୋତେ ଦେଇଅଛ ଦୟାବହି’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଅଧିବାସସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

୫ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ଶନିବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ

ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ ଆସନ ନିକଟରେ ସମବେତ ହୋଇ ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଓ ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କ୍ଷୋତଶୋପଚାର ପୂଜା ଓ ଆରତି କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ତାଙ୍କୁ ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସମବେତ ଭାବରେ ଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ‘ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ’ ଗାନ ପୂର୍ବକ କ୍ଷୋତ ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶରତ ଭାଇଙ୍କୁ ସଭା ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ବିଜୟ ଭାଇଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଓ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଶରତ ଭାଇ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇବା ପରେ, ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ‘ହେ ପରମାରାଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ ହେ ମହାନ’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଶରତ ଭାଇ ‘ସଂଘସେବକ’ ଟାଟୁ ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରିଥିଲେ । ସେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଲେ ‘ଯାହାଙ୍କ ଗୁରୁ ଯାହାକୁ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ, ତାହା କରିବା ହିଁ ତା’ର ସାଧନା । ପୁରାଣରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗୁରୁ ଗାଈ ଚରେଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଆରୁଣୀଙ୍କୁ ବିଲରେ ପାଣି ଅଟକାଇବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ତାହା ପାଳନ କରି ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ । ଆମ ଗୁରୁ ଆମକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ କର । ତାହା ହିଁ ଆମର ସାଧନା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁଣି କହିଛନ୍ତି, ‘ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ଓ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର କର’ । ସ୍ୱଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପଥରେ ଚଳିଲେ ଓ ସେ ଯାହା ଚାହୁଁଛନ୍ତି ସେଥିରେ ସହାୟତା କଲେ ହିଁ ଆମର ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହେବ ।’ ଏହାପରେ ବିଜୟ ଭାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ସକାଳ ୯ଟା ବେଳକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ

କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ‘ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ଗାନ କରାଯାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ‘ପଦତଳ ମନୋହର ବିକଟ ଶତଦଳ’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ସ୍ୱାଗତ ଅଭିଭାଷଣ ଜଣାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଟେଲିଫୋନ୍ ମଧ୍ୟମରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନୀ ଭାଷଣ ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧିତ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ମୁଁ ଯଦି ଆଉ କିଛି କରିନଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ମୋର ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା’ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ୧୩୨୨ ଯାଲ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୧୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨୨ ତାରିଖ, ସୋମବାର ଦିନ ୪ ଜଣ ଗୃହୀ ଓ ୭ ଜଣ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ନେଇ କୋକିଳାମୁଖୀରେ ସମ୍ମିଳନୀର ସୂତପାତ କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନେ କାୟମନୋବାକ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆପଣାର ମନେ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଆନନ୍ଦର ଧାମ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମମାନଙ୍କୁ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ ଅନୁସରଣ କରି ଚଳିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।’ ଆମେରିକାରେ ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦର ହେଉ ବୋଲି ସେ ଶୁଭ କାମନା ଜଣାଇଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ‘ଆନନ୍ଦଧାରା ବୁଝାଇ ଦିଅ’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂକ୍ଷରରେ ଆସିଥିବା ବଲାଲ ଦା’ କଲିକତାରୁ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ । ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ, ସଖା, ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରଣତି ଜଣାଇ ଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିବାରୁ ସେ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦିତ ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲେ । ତଦନନ୍ତର ବିଜୟ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ କହିଲେ ‘Will power (ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି) ଦ୍ୱାରା କିପରି ଆମେ ନିଜକୁ ଭଲ କରିବା ଓ ନିଜ ପରିବାରକୁ ଭଲ କରିବା । ଏପରି କଲେ ସମାଜ ଧୀରେ ଧୀରେ ସୁଧୁରି ଯିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଲୋକାଳୟକୁ ଆସିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲେ । ମା’ଙ୍କ ସହ ଚୁକ୍ତି କରି ଲୋକସମାଜକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ କାହା ମୁଖରେ ହସ ନାହିଁ । ସେ ଆନନ୍ଦମୟ, ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରେ ସେ ହସ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।’ ସମସ୍ତେ କିପରି ଖୁସିରେ ରହିବେ, ତାହା ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ କହିଲେ, ‘ଯେ ଆନନ୍ଦର ଖଣି, ତାଙ୍କ ସହିତ ନିଜକୁ ଯୁକ୍ତ କରିପାରିଲେ ଆମେ ଆନନ୍ଦ ପାଇପାରିବା ଓ ଭଲ ମଣିଷଟିଏ ହେବା । ରକ୍ଷିଯୁଗରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଖୁସିରେ ରହୁଥିଲେ । ଏବେ ଯଦି ରକ୍ଷିଯୁଗୀୟ ସମାଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ, ତାହାହେଲେ ସମସ୍ତେ ସୁଖରେ ରହିବେ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଉପରେ ଏତେ ଜୋର୍ ଦେଇଛନ୍ତି ।’

ଶରତ ଭାଇ କହିଲେ, ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳରେ ସବୁ କିଛି ଅର୍ଥାତ୍ ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ ସମର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କରି କର୍ମ କରିଯିବେ’ । ଏହାପରେ ‘ସେଇ ଜଣକର ଚରଣ ତଳରେ ସମରପି ଦେଇ ପରାଣ ମନ’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିଜର ଅନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ସେ କହିଲେ ‘ପିଲାକୁ ଶାସନ କରିବା ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପିଲାକୁ ମଣିଷ କରିବା ଭିତରେ ତତ୍ପର୍ ଅଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପିଲାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କରି ଗଢିବି, ଏହି ଭାବନା ବୈଦାନ୍ତିକ ଗୃହୀର ଲକ୍ଷଣ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସବୁବେଳେ ବିଭିନ୍ନତା ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ଚାହାନ୍ତି (Unity among diversity) । ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଖାଲି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ କ’ଣ, ଜଣେ ମୁନି ରଖି ହୋଇଯିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ମୋତେ ଟିକିଏ ସୁଖ ପାଅ’ । ଭଲ ପାଇବା, ସୁଖ ପାଇବାରେ ଟିକିଏ କ’ଣ, ବେଶି କ’ଣ ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଯଦି ଟିକିଏ ଭଲ ପାଇବା ଆଉ କାହାକୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଇବା ? ତାଙ୍କୁ ମା’ ଯଶୋଦାଙ୍କ ପରି, ମା’ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ପରି ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେବ ।’ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ନିଜ ଜୀବନର ବହୁ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ସେ କିପରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜାଣି ନଥିଲେ ଓ ‘ପ୍ରେମିକଗୁରୁ’ ଗ୍ରନ୍ଥ ପାଠ ପରେ ତାଙ୍କର କିପରି ଆଖ୍ୟାୟିକ ଅନୁଭୂତି ଲାଭ ହେଲା । ସେ କହିଲେ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଜଣଙ୍କର Metamorphosis (ରୂପାନ୍ତର) ହୋଇଯିବ । ଏହାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ ସେ ନିଜ ଜୀବନରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ।’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କିପରି ଭଲ ପାଉଥିବେ ଓ ୨ ଟୋପା ଲୁହର ସଂପତ୍ତି ସଂଗରେ ଥିବ ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ସେ ନିଜର ବକ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ‘ସକଳ ବନ୍ଧନ ତୁଟାଇ ଦେଇଛ, ଫିଟାଇ ଦେଇଛ ନୟନ’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ବ୍ରଜ ଭାଇ ‘ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ମାନସିକ ଚାପରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥର ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା’ ବିଷୟ ଉପରେ ନିଜର ଅଭିମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରି କହିଲେ – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ତାଙ୍କୁ Teaching profession ମିଳିଥିବାରୁ, ଚାକିରି

ଜୀବନରେ ବହୁତ କମ୍ Stress । ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ କିଛି Stress ନାହିଁ । ସେ ପ୍ରତିଦିନ University ଗଲାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସଂଗରେ ନେଇଯାଆନ୍ତି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ Car door ଖୋଲି ରଖନ୍ତି । Elevatorରେ ଗଲାବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କୁ କାନ୍ଧରେ ବସାଇ ନିଅନ୍ତି । Universityରେ ନିଜର କଷ୍ଟ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରଥମେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ଦେଇ ତା’ପରେ ନିଜେ ଯାଆନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବସିବାକୁ ଆସନ ଦେଇ ପ୍ରଥମେ ଦିନଲିପି ପୁରଣ କରନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନର ଅଗ୍ରଭାଗ ସମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିବେଦନ କରନ୍ତି । ଏମିତି ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ଫଳରେ ଆଜିକାଲି Stress ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଜରେ ସେ Stress Free (ମାନସିକତାପ ଶୂନ୍ୟ) ହୋଇ ନିଜ ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା କରି ଚଳୁଛନ୍ତି ।

ତଦନନ୍ତର ବରଦା ଭାଇ ‘ପଞ୍ଚୟଜ୍ଞ’ ବିଷୟରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଆମେମାନେ ପଞ୍ଚୟଜ୍ଞ ଦ୍ଵାରା ପଞ୍ଚରଣ (ପିତୃରଣ, ଦେବରଣ, ନୃରଣ, ଭୂତରଣ, ରକ୍ଷିରଣ)ରୁ ମୁକ୍ତ ହେଉ । ଏହାପରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୫ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ଶନିବାର, ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ (ସାଧାରଣ ସଭା)

ଆବାହନ ଗାନ ପରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ଥିଲା ଓ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଏବଂ ଅତିଥିମାନେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅଧିବେଶନ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ବିଜୟ ଭାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶରତ ଭାଇଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ଓ ଚନ୍ଦନ ଅର୍ପଣ କରାଯିବା ପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ‘ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ’ ଗାନ କରାଗଲା । ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଅତିଥିମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସଭାରେ ରକ୍ଷି ଗାର୍ଗୀ (Dave Waterman) ଓ ଠାକୁର ଚୋପିଝାଲା ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ, ଭାବଧାରା ଓ ବିଶେଷତ୍ଵ ବିଷୟରେ ବହୁବ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଉଷା ମା’ ଗୁରୁଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଓ ଅତିଥି ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

୫ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ଶନିବାର, ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ

ପ୍ରାରମ୍ଭ ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯିବାପରେ ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ସଂଧ୍ୟା ଆରତି କରାଯିବା ପରେ ‘ଗୁରୁନାରାୟଣ କବି ନିବେଦନ’ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରାଯିବା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ବା Young Aspirants’ Session ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ବିଜୟ ଭାଇ ଏହି Young Aspirants’ Sessionର ଆରମ୍ଭ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସଭାରେ ସବୁ ପିଲାମାନେ ଆଗ ଧାତିରେ ବସି ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ‘ରୂପ ତା’ର କି ମନୋହର’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରିବା ପରେ ଶରତ ଭାଇ ଉଭୟ ଓଡ଼ିଆ ଓ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଶରତ ଭାଇ କହିଲେ ‘ଛାତ୍ରାଣ୍ଡ ଅଧ୍ୟୟନ ତପଃ । ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ନିଜକୁ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ ।’ ସେ ପ୍ରତିଦିନ ପିତାମାତା ଓ ଗୁରୁଜନ ବା ନିଜ ବଡ଼ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଗୋପାଲ୍ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କିପରି ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପୂଜା କରିବାକୁ ହେବ ପଚାରିଥିଲେ । ଶରତ ଭାଇ ସକାଳ, ସଂଧ୍ୟାର ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇଥିଲେ ଓ ନିଜ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ବିଜୟ ଭାଇ କହିଲେ ‘ପିଲାମାନଙ୍କର ସକାଳ ୬ଟା ବା ୭ଟାରେ ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବାରୁ ସକାଳ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିପାରୁନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସଂଧ୍ୟାରେ ନିଜର ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଯୋଗ ଦେବେ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ । ପୁଣି ଘରକୁ ଫେରିଆସିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ । ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଦିନ କିପରି କଟିଲା ଭାବିବେ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କହି ଶୋଇବେ । ସକାଳୁ ଉଠିଲେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କହି କିଛିସମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରିବେ ।’ ଶରତ ଭାଇ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଚେତାଇ ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ‘ସେମାନେ ସର୍ବଦା ମନେ ରଖିବେ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପାଖେ ପାଖେ ଅଛନ୍ତି’ । ସଂଧ୍ୟା ଓ ସକାଳ ସନ୍ଧି ସମୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଉପାସନା ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ।’ ଶ୍ରେୟା ‘ବାର ବାର ହାତ ଖସିବ ତୋହର’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରିଥିଲେ । ବିଜ୍ଞ ଗୋପାଲ୍ ଓ ସ୍ଵାତୀ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବା ପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସର ସକାଳ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଶେଷରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥିଲେ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତତ୍ପରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର General Body Meeting ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଯାଞ୍ଚ ପରେ ଜ୍ଞାନଭାଇ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ ପାଠ କରିଥିଲେ ଓ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ବ୍ରଜଭାଇ ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ଦେବା ପରେ ଜ୍ଞାନଭାଇ ବାର୍ଷିକ Audit Report ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସଂଘ ପରିଚାଳନା, ବାର୍ଷିକ

ପ୍ରଶାସନୀ ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ, ଆମେରିକାରେ ସ୍ଥାପିତ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିର୍ବାଚନ କମିଟି ମନୋନୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ରାତିଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଇ ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୬ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ରବିବାର, ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ

ଅନ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଜାଗରଣ ଓ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରାଯାଇ ଆସନ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଆରତି ସଂଗୀତର ତାଳେ ତାଳେ ପ୍ରଭାତୀ ଆରତି ସମ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ‘ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇ ସମବେତ ଭାବେ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ବିଜୟ ଭାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶରତ ଭାଇ, ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଓ ସନ୍ତୋଷ ଭାଇଙ୍କୁ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଶରତଭାଇ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ ।

‘ସଂଘସେବକ’ ବିଂଶଭାଗ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାରୁ ବୈଦିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବୃତ୍ତି କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରିଥିଲେ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାର ମହତ୍ତ୍ୱ ବୁଝାଇ କହିଥିଲେ ‘ପ୍ରାର୍ଥନା ଏକ ସ୍ୱୟଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗ । ଏହା ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନ ଓ ତନ୍ତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ନୁହେଁ । ପ୍ରାର୍ଥନା ଭକ୍ତିଯୋଗର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଯୋଗ କହିଲେ ଅପ୍ରାପ୍ତ ବସ୍ତୁର ପ୍ରାପ୍ତି ଓ କ୍ଷେମ କହିଲେ ପ୍ରାପ୍ତ ବସ୍ତୁର ସଂରକ୍ଷଣକୁ ବୁଝାଏ । ପ୍ରାର୍ଥନା ଦ୍ୱାରା ଯୋଗ ଓ କ୍ଷେମ ଉଭୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।’ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିବା ପ୍ରାର୍ଥନାଯୋଗର ବିଭିନ୍ନ ସଂକେତ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରି ସେ କହିଥିଲେ -

୧. ଆମେ ଯାହାଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା, ତାଙ୍କର ଯେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଛି, ଏହି ସନ୍ଦେହଶୂନ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଦରକାର ।
୨. ପ୍ରାର୍ଥନା ଆନ୍ତରିକ ହେବା ଦରକାର । ନ ହେଲେ ପୂରଣ ହେବନାହିଁ ।
୩. ପ୍ରାର୍ଥନା ବେଳେ କାନ୍ଦି ଭସାଇଦେବାକୁ ହେବ । ଚନ୍ଦନସିନ୍ଧୁ ତୁଳସୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ । ପ୍ରାର୍ଥନା ହେଉଛି ତୁଳସୀ ଓ ଦୁଇଗୋପା ଲୁହ ହେଉଛି ଚନ୍ଦନ ।
୪. ପ୍ରାର୍ଥନା ଏକ ହେବା ଦରକାର । ଏଣୁ ତେଣୁ ବାଜେ ପ୍ରାର୍ଥନା ନ କରି ମନ ମୁଖ ଏକ କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଦରକାର ।
୫. ସାମୁହିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୀଘ୍ର ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୁଏ ।
୬. ଅନ୍ୟର ମଂଗଳ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆଶୁ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ।
୭. ଶୁଦ୍ଧ ସତ୍ତ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତି (ସାତ୍ତ୍ୱିକ ବ୍ୟକ୍ତି)ଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୀଘ୍ର ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୁଏ ।
୮. ମନେହୁଏବାକୁ ହେବ ଯେ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମର **Orderly** ନୁହନ୍ତି । ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଦୁର୍ଜୁନ୍ ଜାହିର କରିବା ନାହିଁ । ସେ ତ୍ରିକାଳଦର୍ଶୀ, ସେ ଆମର ଭଲମନ୍ଦ ବିଚାର କରି ଆମର ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କରିବେ ।

ଏହାପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ବିଷୟ ପାଠ କରି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଆମେ କେବଳ ଭକ୍ତିଧନ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା । ସଂସାରକୁ ଭଲ ପାଇଲେ ତାହା ଆସକ୍ତି ନାମରେ ଅଭିହିତ ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ତାକୁ ଭକ୍ତି କୁହାଯାଏ । ଆନନ୍ଦ ଚାରି ପ୍ରକାରର । ଭଗବତ୍ ଭାବ ପ୍ରାପ୍ତି ରୂପ ଆନନ୍ଦ, ଭଗବତ୍ ଭଜନ ଜନିତ ଆନନ୍ଦ, ଜୀବାତ୍ମାର ସ୍ୱରୂପ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଓ ପ୍ରାକୃତ ଲୌକିକ ବସ୍ତୁ ଲାଭ ଜନିତ ଆନନ୍ଦ । ତତ୍ପରେ ଜ୍ଞାନଭାଇ ଗତ ରାତିରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ **General Body Meeting** ର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ, ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ପ୍ରଶାମ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କଲାପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୭ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ରବିବାର, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ

ଆବାହନ ସଙ୍ଗତ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ‘ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ଗାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ବନ୍ଦନା ‘ଆହା କି ସୁନ୍ଦର ରୂପ ମନୋହର’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶରତ ଭାଇ କହିଲେ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟରେ କହୁଛନ୍ତି, ‘ତୁମେମାନେ ତ ଏଠାରେ ଅନେକ ଭକ୍ତ ହେଲଣି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର । ମୋର ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଅନ୍ତତଃ ୩ ଜଣ ଭକ୍ତ ଥିବେ, ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ । ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ଯେତେ ସହଜରେ ସୁସିଦ୍ଧ ହୁଏ, ଏକାକୀ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । କଳିଯୁଗରେ ସଂଘଶକ୍ତି ହିଁ ପ୍ରବଳ । ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବା ଲକ୍ଷସିଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ସମଭାବରେ ଆକୂଳତା ଜାଗିଲେ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଏବଂ ତା’ର ଶକ୍ତି ଅମୋଘ ।’ ଶରତ ଭାଇ ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆମର ଗୁରୁ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଏ ସଂସାରକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ବା ସଫଳ କରିବା ହିଁ ଆମର ସାଧନା । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ-

‘ଜଗତହିତକର ଯେ କର୍ମ ଅଛି ମୋର

ସହାୟ ହୁଅ ତା’ର ମିଶାଇ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣ ।’

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଆମର ଆବରଣ ଥିବାରୁ ଆମେ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହୁଁ । ଅସଲରେ ସମସ୍ତେ ଭଗବାନଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ । ଆମମାନଙ୍କୁ ଜାଗ୍ରତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଆମମାନଙ୍କୁ ସାଥୀରେ ଧରି ଆସିଛନ୍ତି । କଳିଯୁଗରେ ସଂଘଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକ ମନ ଏକ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ହେଲେ ସେ ଆମ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ କାମ କରାଇନେବେ ।

ତତ୍ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଲେ – ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ସହ ଆମ ଇଚ୍ଛାକୁ ମିଶାଇ ପାରିଲେ ଆମେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇପାରିବା । ସଂଘର ସଭାପତି ହେଲେ ସଂଘର ମୁଖପାତ୍ର, ତେଣୁ ତାଙ୍କ କଥା ହିଁ ସଂଘର ମିଳିତ କଥା । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ କହିଲେ, ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ କହୁଥିଲେ ଷଡ଼କାନରେ ମନ୍ତ୍ରଭେଦ ହୋଇଯାଏ । ସଂଘ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମିଶି ଦୁଇଟି କାନରେ ଶୁଣିବେ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିବେ । ଏମିତି ଏକ ମନ ଏକ ପ୍ରାଣ ହୋଇପାରିଲେ ହିଁ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ । ଏହାପରେ ସେ ଭାଗବତର ବାଣୀ ‘ଯହିଁ ମିଳିବ ବହୁ ଜନ, କରିବ ହରି ଗୁଣଗାନ’ ଅନୁଯାୟୀ ଚଳିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ସଂଘରେ ସମସ୍ତେ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା କଲେ, ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ଚର୍ଚ୍ଚା ତ୍ୟାଗ କଲେ ସଂଘବନ୍ଧ ହେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଫଳ ହେବ ।

ତତ୍ପରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନା କରି ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ, ଶିଖ ଧର୍ମ ଆଦି ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, ଆମର ସଂଘବନ୍ଧ ହେବାର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବା । ଆମେରିକାର ସଂଘକୁ କ୍ଷୁଦ୍ର କହିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ କାରଣ ଅଣ୍ଡାଠାରୁ ଅଣୀୟାନ୍ ଯାହା, ମହତ୍ତର ମହୀୟାନ୍ ତାହା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀର ପ୍ରସାରରେ ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବ । ସମସ୍ତେ ଏକ ମନ ଏକ ପ୍ରାଣ ହୁଅନ୍ତୁ ଓ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରସାର ହେଉ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଭଗବାନ୍ ନିକଟରେ ଆସିବେ, ସେତେବେଳେ ଏହି ସଂଘ ସବୁ ତାଙ୍କ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିବ । କେତେ ପୁରାତନ ସଂଘ ସବୁ ସମୟ ଗର୍ଭରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ନିଜ ଭିତରୁ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେରଣା ପାଇ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି, ଏହାର ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଚାଲିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାକୁ ପାଥେୟ କରି, ତାଙ୍କ ନାମ ଧରି ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ ଆମେ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବା ।

ଏହାପରେ ‘ଗୁରୁନାମ ଗାଇ ମନ ତାଳେ ତାଳେ ନାଚ’ରେ ଭକ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ବିଭୂତି ଭାଇ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା କିପରି ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ ଓ ଏହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବିଷୟରେ ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିର୍ଗୁଣ ଭୂମିର ଭାବ ନେଇ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ବିଶେଷ ସଂଘ । ଏହି ସଂଘର କେବେହେଲେ ପତନ ହେବ ନାହିଁ । ଏ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଯଦି ଆମେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ସଂଘ କରିବା, ତାହେଲେ ଆମ ଦେଶ ଓ ଜାତିର ଉନ୍ନତି ହେବ; ନଚେତ୍ ଯେଉଁ ଦେଶ, ଜାତି ଏହା ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିବେ, ମୋ ଇଚ୍ଛା ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଫୁଟି ଉଠିବ । ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିତ୍ୟଲୋକର ଛାୟା ବୃନ୍ଦାବନରେ ରାସ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ବିଭୂତି ଭାଇ କହିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଂଘ ଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶହ ଶହ ବୃନ୍ଦାବନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ପାଠଚକ୍ରଟିଏ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ତାହାର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ନିଜ ଜୀବନରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ଅନୁଭବ କଲେ । ତା’ପରେ ସମସ୍ତେ ଦିନଲିପି ପୂରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଉମେଶ ଭାଇଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ସମସ୍ତେ କିଛି ଭଲ କରିବାକୁ ଓ କିଛି ଖରାପ ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ଏହିପରି ଭାବେ ସମସ୍ତେ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଓ ଶକ୍ତି ଲାଭ କଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲେ ସବୁ ଚିନ୍ତା ବା stress ଜୀବନରୁ ଦୂରେଇଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କ କୃପାରୁ ତାଙ୍କ ବାଣୀ ସର୍ବଦା କ୍ରିୟାଶୀଳ ହେଉଛି । ଦିନେ ଏହା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିବ ।

ତତ୍ପରେ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ବାଧାର କାରଣ ଓ ଗୁରୁକୃପାରୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତି ବିଷୟରେ ବୃନ୍ଦାବନ ଭାଇ ନିଜ ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, ସଂଘ ହେଉଛି ଆମର ମା’ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ବାପା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ସଂଘ ହେଉଛି ମୋର ସ୍ୱରୂପ । ତୁମେମାନେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୁଅ, ତେବେ ଯାଇ ମୋତେ ପାଇବ ।’ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ବ୍ୟକ୍ତିସାଧନା ଠିକ୍ ଭାବରେ କରୁଥିବେ, ସେମାନେ ସଂଘସାଧନା ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିପାରିବେ । ବାଧା ତ ନିଷ୍କର୍ଷ ଆସିବ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ପରିଚୟ ପତ୍ରର ବାଣୀକୁ ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ଓ ମହାବାକ୍ୟ ପଞ୍ଚକକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କ’ଣ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଜାଣିପାରିବା । ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବାଧା ଆସିବ । ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ମାନି ନିଜ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଆଗେଇ ଚାଲିବାରେ ବିଭିନ୍ନ ବାଧା

ଆସିପାରେ । ସମୟର ଅଭାବ ଦ୍ଵିତୀୟ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ସମୟର ଅଗ୍ରଭାଗ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେବା । ଏହି ସମୟର ଅଭାବରୁ ସଂଘପ୍ରଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଦୁଃଖନାହିଁ, ପ୍ରତ୍ୟହ ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟ କରିଦୁଃଖନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ଚେଷ୍ଟା କରି ପ୍ରତିଦିନ ସମୟର ଅଗ୍ରଭାଗ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେବା । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା, ସ୍ତୋତ୍ରବନ୍ଦନା, ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟ ପ୍ରଭୃତି କରିବା ଦ୍ଵାରା ଦିନର ଅଗ୍ରଭାଗ ସମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ । ସଂଘସେବୀ ଜୀବନରେ ଆତ୍ମାଭିମାନ ଓ ଅହଙ୍କାର ତୃତୀୟ ବାଧା ରୂପେ ଦେଖାଦିଏ । ନିଷ୍ଠାମ ଭାବରେ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ କର୍ମ କରିଗଲେ ଏହି ବାଧା ଦୂର ହୋଇପାରିବ । ସଂଘରେ ଆମେ ବିବିଧ ସେବା କଲାବେଳେ ମତାନ୍ତର ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ମନାନ୍ତର ନ ହେଉ । ଯାହାସବୁ ବାଧା ସଂଘସେବାବେଳେ ଆସୁଛି, ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଅପସାରିତ ହୋଇଯାଉଛି । ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବେଳେ ବାଧା ସବୁ ପରୀକ୍ଷା ଭଳି ଆସେ । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭଲପାଇବା ରହିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସବୁ ବାଧା ଦୂର ହୋଇଯିବ ।

ଏହାପରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ‘ବିରୋଧର ଏକାନ୍ତ ପରିହାର ଓ ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତିକ ମିଳନ’ ଉପରେ ନିଜ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, ଏହି ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତିକ ମିଳନ ଯୋଗୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍ରମ ଓ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ପ୍ରଥମ ସମ୍ମିଳନୀ ବେଳେ ସେ ସମୟ ସତେତକ ଭାବେ ବିଭିନ୍ନ ସେବାରେ ଥିବା ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ଚେତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏବେ କେତେ ବର୍ଷ ହେବ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ କାହାକୁ ସମୟ ବିଷୟରେ ସତେତନ ନ କଲେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ହୋଇଯାଉଛି । ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତିକ ମିଳନ ଥିବାରୁ ଭକ୍ତମାନେ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଆସିପାରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଚାଲିଲେ ସମସ୍ତେ ଏକ ହୋଇଯିବା ଓ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଯିବ ।

ତତ୍ପରେ ଶରତ ଭାଇ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଆସିପାରିନାହାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଆମେରିକାରେ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତେ ସମବେତ ଭାବରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ପ୍ରଶାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୬ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ରବିବାର, ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ, ମହିଳା ସଭା

ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କଲାପରେ ପ୍ରଶାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ‘ଜୟ ବିଶ୍ଵପତି ଶିବ ସ୍ଵରୂପ ହେ’ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ବନଲତା ମା’ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥିଲେ । ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ରପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗୃହଣ କଲାପରେ ‘ମାଗେ ଭବମାନବ ଆଶୀର୍ଷ ମଧୁଧାର’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ସତୀଚରିତମାଳା’ ପୁସ୍ତକରୁ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ’ ବିଷୟ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ ମାୟାଧର ମାନସିଂହଙ୍କ ‘ଗୃହ’ ଶବ୍ଦର **definition** ବିଷୟ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ ‘ପୁରୁଷ ନିମିତ୍ତ ନାରୀ ଯେଉଁ ନୀତି ରଚନା କରେ ତାର ନାମ ଗୃହ’ । ‘ଗୃହିଣୀ ଗୃହମୁଖ୍ୟତେ’ । ଗୃହିଣୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଘର ନିର୍ଭର କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମର ବିଶେଷତ୍ଵ ଦର୍ଶାଇ ଆଦର୍ଶଗୃହୀ ଗଠନ କରିବା ଉପରେ ଜୋର୍ ଦେଇଛନ୍ତି । ‘ଆଖିର ଲୁହରେ ଶକତି କାହିଁ ମୋ ତୁମ ପାଇଁ ଝୁରୁଥିବ’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ପରେ ଶରତ ଭାଇ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ଭୂମିକା’ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ନାରୀ (ନ + ଅରୀ) ମାନଙ୍କର କେହି ଶତ୍ରୁ ନାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ନିଜର । ମା’ମାନେ ଅନୁଭବ କରିବେ ଯେ ସ୍ଵୟଂ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ଆମ ଭିତରେ ରହି ସେବା କରୁଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆଧୁନିକତା ନାମରେ ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରିତାକୁ ପ୍ରଶ୍ଵୟ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ମା’ମାନେ ସଦା ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ନେବେ । ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲାବେଳେ ରାନ୍ଧିବା ଲୋକର ଗୁଣ ଖାଦ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ରାନ୍ଧିବା ବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ନେଇ ରାନ୍ଧିଲେ, ସେଥିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବ ମିଶିବ । ପିଲାମାନଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବର ଉନ୍ନତି ଉପରେ ମା’ମାନେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେବେ । ପରିବାର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ର ଓ ମା’ ସବୁଠୁ ଭଲ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ । ଶରତ ଭାଇ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଚୈତନ୍ୟ ଭାଇଙ୍କ ଘର ମା’ ସ୍ଵରୂପସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀଙ୍କର ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଦୁର୍ଗାଚରଣଭାଇଙ୍କ ଅନୁସାରେ ମା’ମାନେ କିଛି ସାଧନ ଭଜନ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ନ କରି କେବଳ ସବୁଥିରେ ସହଯୋଗ ଓ ଗୃହର ସବୁକିଛି ପରିଚାଳନା କରୁଥିବାରୁ, ଭାଇମାନଙ୍କର ସାଧନାର ଫଳରୁ ଭାଇମାନେ ଚାରିଅଣା ଓ ମା’ମାନେ ବାରଅଣା ପାଇବେ । ଏହାପରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଆଦେଶ ନିର୍ବିଚାରରେ କିପରି ପାଳନ କରିବେ, ତାହାର ଉଦାହରଣ ଦେଇ କବୀରଙ୍କ ପତ୍ନୀ କିପରି ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଦିନରେ ବଡ଼ୀ ଜାଳୁଥିଲେ, ସେ ବିଷୟ କହିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ‘ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷାର କୁଫଳ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର’ ଶୀର୍ଷକ ପ୍ରବନ୍ଧ ‘ସତୀଚରିତମାଳା’ରୁ ପାଠ କରିଥିଲେ । ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କେତେକ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ

ଚରିତ ଯଥା ଦେବଦୂତୀ, ରାଣୀ ମୟନାମତୀଙ୍କ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ନାରୀ ଓ ଶୂଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଅଧିକାର ଦେଇ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନାରୀ ଓ ଶୂଦ୍ରମାନେ କେବଳ ସେବା କରି ସମାନ ପଳ ଲାଭ କରୁଥିଲେ ।

ତତ୍ପରେ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀର ସାଧନାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଅନୁଭବ’ ବିଷୟ ଉପରେ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା’ ତାଙ୍କର ଅନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେଉଁଦିନ ବାହା ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଆସିଲେ, ସେହିଦିନଠାରୁ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଲାଭ କରୁଛନ୍ତି । ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଘରର ମୁଖ୍ୟ ରୂପେ ମାନି ନିଜକୁ ସେବିକା ଭାବେ ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରେ । ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ, ଆଦର୍ଶ ପତ୍ନୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ଜନନୀଟିଏ ହେବାକୁ ପଡିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସର୍ବସ୍ୱ ସମର୍ପଣ କରି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କଲେ ଗୁରୁଶକ୍ତି ସର୍ବଦା ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି । ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଯାହା ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତି ତାହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଠିକ୍ ଭାବରେ କରାଇନିଅନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ସଦା ଜାଗ୍ରତ ରହି ସତ୍ପଥରେ ଯିବା ପାଇଁ ଶୁଭ ରୁଚି ଏବଂ ଦୁଃଖ ଆସିଲେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ମନରେ ଯିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କରିଦେଉଛନ୍ତି । ସେ ଗୃହାସନରେ ସେବା କଲାବେଳେ ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହାପରେ ନିବେଦିତା ମା’ ‘କୁମାରୀ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ପାଳନ’ ବିଷୟ ଉପରେ ନିଜର ବନ୍ଧୁକ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ ପିଲାବେଳୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୀତ ବୋଲିବା, ବିନା ସୂତାରେ ଫୁଲମାଳ ଗୁଛିବା ଶିଖୁଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସଂସ୍କୃତରେ ଭାଷଣ ଦେଇପାରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମାନସକନ୍ୟା ନାରାୟଣୀ ଦେବୀ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଥିଲେ । ନାରାୟଣୀ ମା’ଙ୍କର ସରଳ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଓ କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁରଣ କରିଥିଲେ । ଭୁବନେଶ୍ୱର ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିଲା । କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ମାନସିକ ସାଧନା ଓ ଶାରୀରିକ ସାଧନା ଶିକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ସେ ଉପକୃତ ହୋଇଥିଲେ । ଦିନଲିପି ପୁରଣ, କୁମାରୀ ଜୀବନର ପବିତ୍ରତା ରକ୍ଷା, ବିଳାସିତା ବର୍ଜନ, ପିତାମାତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଆଦି ସେ ପାଳନ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ସେବା କରିବାକୁ ସେ ଶିକ୍ଷା କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଏହାପରେ ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବା ପରେ ‘ନର ରୂପ ଧରଂ ପରମ ପୁରୁଷ’ ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅପରାହ୍ଣ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୬ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ରବିବାର ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ

ସଂଧ୍ୟା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାରତି କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାର୍ଥନା ‘ଗୁରୁ ନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଛୋଟ ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସଭାପତିଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ‘ପଦ ବନ୍ଦେ ଗୁରୁଦେବ’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶରତ ଭାଇ ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ରୁ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମର ଇନ୍ଦ୍ରପରଜାଳ ଭୟକୁ ଅଭୟ ହାତ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିଛନ୍ତି । ଆମକୁ ସଦା ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀକୁ ସ୍ମରଣ ମନନ ନିଦିଧ୍ୟାସନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୁଖିଭିକ୍ଷା ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଓ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁଦାନ କଲେ କେବେ ଅନ୍ନବନ୍ଧୁର ଅଭାବ ରହେନାହିଁ । ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ଓ ଭକ୍ତ ସୁଦାମାଙ୍କ ଉପାଖ୍ୟାନ ଆଲୋଚନା ପରେ ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ପ୍ରଣାମ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

୭ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ରବିବାର, ଆନନ୍ଦ ସଭା

‘ଆନନ୍ଦ ସିନ୍ଧୁରେ ମୟ ମଧୁରେ’ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ଆରତି ସଂଗୀତ ତାଳେ ତାଳେ ଅଷ୍ଟସଖୀମାନେ ଆରତି କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଆନନ୍ଦସଭା ନିମିତ୍ତ ସଭାପତି ନିର୍ବାଚନ କରାଯାଇ ଆନନ୍ଦ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିରେ ସଂଘର ଭାଇ ଓ ପିଲାମାନେ ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ଅଭିନୟ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପରିବେଷଣ କରିଥିଲେ । ଆନନ୍ଦ ସଭା ଶେଷହେବା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ରାତିଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୭ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ସୋମବାର, ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ

ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ପ୍ରଭାତୀ ଆରତି ସମ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା, ଛୋଟବନ୍ଦନା ସମାପନାନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶରତ ଭାଇ ଉପସ୍ଥିତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । ତା’ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ସଂଘସେବକ’ (୧୨/୨)ରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବୃତ୍ତି କରାଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ନାମ ଓ

ନାମୀ ସ୍ୱରୂପତଃ ଅଭିନ୍ନ । ଭଗବାନଙ୍କ ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ମାୟାଶକ୍ତି, ସ୍ୱରୂପ ଶକ୍ତି ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ଜ୍ଞାନାତ୍ମିକା ଶକ୍ତିକୁ ସମ୍ବିତ୍, ବଳାତ୍ମିକା ଶକ୍ତିକୁ ସକ୍ତିନୀ ଓ କ୍ରିୟାତ୍ମିକା ଶକ୍ତିକୁ ହ୍ରାଦିନୀ କୁହାଯାଏ । ଜୀବଶକ୍ତି ବା ତତସ୍ତ୍ୱା ଶକ୍ତି ଏହି ସ୍ୱରୂପଶକ୍ତିର କଣା ମାତ୍ର । ସୁତରାଂ ଏହାର ନାମ ଚିତ୍ତକଣ । ଏହି ଶକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହ୍ରାଦିନୀ ଶକ୍ତି ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ଭକ୍ତି ହିଁ ଏହି ଶକ୍ତିର ମୌଳିକ ଉପାଦାନ । ଜ୍ଞାନୀମାନେ ତାଙ୍କର ସତ୍ ସ୍ୱରୂପ ଉପାସନାକୁ ବ୍ରହ୍ମ, ଯୋଗୀମାନେ ତାଙ୍କର ଚିତ୍ ସ୍ୱରୂପପ୍ରାପ୍ତିକୁ ପରମାତ୍ମା କହିଥାନ୍ତି । ଭକ୍ତମାନେ ଭଗବତ୍ ସ୍ୱରୂପରେ ସେହି ପରମାତ୍ମା ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥାନ୍ତି । ଏହାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଣାମ କରି ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୭ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮, ସୋମବାର, ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ, ଭାବବିନିମୟ

ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ବିଦାୟ ସଭା ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ସଭାରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଏ ସମ୍ମିଳନୀର ବିଦାୟ ସଭା ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ପରିଯୋଜନାର ଅୟମାରମ୍ଭ ବୋଲି ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ପ୍ରତି ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯଥା ସଂଯମପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାବବିନିମୟ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ । ଭାବର ଘନବିଗ୍ରହ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର, ପ୍ରତି ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଅନ୍ନ, ଭାବ ଓ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରସାଦ ବିତରଣ କରନ୍ତି ଓ ଆମେ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରୁ । କଥାରେ ଅଛି ‘ପ୍ରସାଦ ବାଞ୍ଛିଣ ଖାଇବ’ । ଏହି ଜ୍ଞାନ ଓ ଭାବ ପ୍ରସାଦ ବାଞ୍ଛିବାର ଅବସର ହେଉଛି ଭାବବିନିମୟ । ଭାବବିନିମୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଭାବସଂଶୁଦ୍ଧି, ନୂତନ ଭାବ ଲାଭ, ଅହଂ ବିନାଶ ଓ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ ହୁଏ । ଏହାପରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଭାବବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ଭାବବିନିମୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ସେବା ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନନ୍ତର ଆସନ୍ତା ବର୍ଷର ଅଙ୍ଗନ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ସହ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତୃଟିବିତ୍ୟୁତି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାନ୍ତେ ଭାବବିହ୍ୱଳ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କର ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନେତ୍ର ଓ କୋହୁଭରା କଣ୍ଠରେ ‘ବିଦାୟ ବେଳାରେ ଆଜି ପ୍ରିୟ ପଦତଳେ’ ଶୀର୍ଷକ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ ମହାନାମ’ କୀର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ୨୦୦୮ ମସିହା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଯାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସର୍ବମୋଟ ୬୦ ଜଣ ଭାଇ, ମା’ ଓ ପିଲାମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ନାମତାଲିକା -

- (୧) ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ, କେନ୍ଦ୍ର ସହ-ସଂପାଦକ ଓ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ
- (୨) ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ
- (୩) ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାନ୍ତି, ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
- (୪) ବନଲତା ମହାନ୍ତି, ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତମହିଳା ସଂଘ
- (୫) ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ
- (୬) ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ସ୍ୱାତୀ ଓ ଶ୍ରେୟା
- (୭) ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମୀରେଖା ପଣ୍ଡା ଓ ବିଜୁ ଗୋପାଳ
- (୮) ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଓ ସୋନିଆ ମହାନ୍ତି
- (୯) ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ, ସଂଯମିତା ନାୟକ ଓ ଅସ୍ମିତା
- (୧୦) ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ବେଦପ୍ରକାଶ
- (୧୧) ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ଆଲୋକ
- (୧୨) ଆଦିତ୍ୟ ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ, ସସ୍ମିତା ମିଶ୍ର ଓ ଆରୁଣୀ
- (୧୩) ପ୍ରଭାକର ବାଲ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ, ଶ୍ରେୟା ଓ ଶାଶ୍ୱତ୍
- (୧୪) ରଶ୍ମୀରଞ୍ଜନ ପତି, ସସ୍ମିତା ଚୌଧୁରୀ, ସ୍ୱାହା ଓ ସ୍ୱାଗତ୍
- (୧୫) ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା, ଶିବପ୍ରସାଦ ଜେନା ଓ ଆର୍ୟନ୍
- (୧୬) ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ, ରଶ୍ମି ନାୟକ ଓ ଅଭିଷ୍ଟ
- (୧୭) ବିଭୂତି ସାହୁ ଓ ସଂଗୀତା ସାହୁ
- (୧୮) ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ଦାସ ଓ ଲିପିକା ଦାସ
- (୧୯) ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି ଓ ଉଦୟନ୍
- (୨୦) ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି ଓ ସାର୍ଥକ୍
- (୨୧) ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ
- (୨୨) ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ

- (୨୦) ନିବେଦିତା ନାୟକ
- (୨୧) ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ
- (୨୧) ବିନୟ କୁମାର ସାହୁ
- (୨୧) ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ
- (୨୨) ବାଣୀପ୍ରସନ୍ନ ମହାନ୍ତି
- (୨୨) ଦେବାଶିଷ ଦାଶ
- (୨୨) ସନ୍ଦିପ୍ ପ୍ରଧାନ
- (୨୩) ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ, John Upchurch ଓ ସିମ୍ରନ୍



ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ୨୦୦୯ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ୨୦୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ମାତ୍ର ସାତଗୋଟି ଭକ୍ତ ପରିବାରକୁ ନେଇ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକଗଣ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୧ ମସିହାଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ଚେଲିଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପାଠକଙ୍କର ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଥିଲା । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ସର୍ବମୋଟ ୨୭ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୫ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ, ୨୦୦୬ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ, ୨୦୦୭ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୬ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ, ୨୦୦୮ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୯ ତାରିଖ ଦିନ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଓ ୨୦୦୯ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଓ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରଠାରୁ ସଂଘସେବୀ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଗତବର୍ଷଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ଏହି ସଂଘପୂଜାର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନରେ ପାଳିଆ ଆରତି କରନ୍ତି । ଆରତି ପରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଓ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରି ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ । ଏହାପରେ 'ସଂଘ-ସେବକ'ରୁ 'ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି' ଓ 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା' ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରାଯାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନରେ 'ନିଗମ ଉପଦେଶ', 'ସଂଘ-ସେବକ', 'ସଂସାରପଥେ', 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି' ଓ ସତୀଚରିତମାଳା ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରାଯାଏ । ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିନିଧି ଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥାନ୍ତି । ନିୟମିତ ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ବ୍ୟତୀତ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ମହିଳା ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଗତ ୨୦୦୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରୁ ଏହି ମାର୍ଗିକ ଅଧିବେଶନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ମାସରେ ଦୁଇ ଥର ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କଥିତ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀ ସିଦ୍ଧାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ମହାରାଜଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ 'ଗଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟନ' ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଠ କରାଯାଉଅଛି । ବିଗତ ବର୍ଷର ସଂଘ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ୫୧ ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଓ ୭ ଜଣ ଦର୍ଶକ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ, ୨୦୦୮ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ ୫, ୬ ଓ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସହ-ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ସହରେ ଥିବା ହାଇପାକ୍ସରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୁଦାୟ ୬୦ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ପରି ଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଓ ଏକାମ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ପରିସମାପ୍ତି ପରେ ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ଚିକାଗୋର ଜଗନ୍ନାଥ ରଥଯାତ୍ରା ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଜଗନ୍ନାଥ ଭାବଧାରା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଆଲୋଚନା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲଂରାଜୀ ଜୀବନୀ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସାରଲୋଟ୍ ହିଲ୍ସ ମନ୍ଦିରରେ ସେ ଏକ ଧର୍ମସଭାରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଲୋଚନାଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ଆମେରିକାରେ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

୨୦୦୮ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶୁଭ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ ସକାଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆରତି ଓ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା କରାଯାଇ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ଜୀବନୀ ପାଠ, ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ହେଲା ଅନୁମତି ନେଇ ପ୍ରତିମାସରେ ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ଦିନ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପାଠଚକ୍ର କରି ଆସୁଅଛନ୍ତି । ଏହି ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ସାରସ୍ୱତ ପାଠଚକ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ୧୨ ଜଣ ପରିଚୟ ପତ୍ରଧାରୀ ଭକ୍ତ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ପାଠଚକ୍ର ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଶନିବାର ଅପରାହ୍ନରେ ପାଳିଆଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା, ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ପରେ ନୂତନ ସଂଘ-ସେବକ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା, ନିଗମ ଉପଦେଶ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳାପ୍ରସଙ୍ଗ, ନିଗମ ତତ୍ତ୍ୱ, ନିଗମ ଚେତନା ବିକାଶ ସାଧନ ପଥେ, ସାରସ୍ୱତ ସଂଘନୀତି ପୁସ୍ତକ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଏ । ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାବ ବିନିମୟ କରନ୍ତି ।

୨୦୦୬ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ଏକ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ସେବକମାନେ ହେଲେ - ସର୍ବଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ, ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଣ୍ଡା, ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ, ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ, ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ, ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଓ ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ । ଗତବର୍ଷ ଜୁଲାଇ ମାସର ୮, ୯ ଓ ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ତୃତୀୟ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଗତବର୍ଷ ସାତଟି ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଜୁନ୍ ମାସରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଜୁଲାଇ ମାସରେ ବରଦା ଭାଇ ଓ ସୋନିଆ ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ପ୍ରଭାକର ବାଇ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା’ଙ୍କ ର ଗୃହାସନର ଓ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ପଦ୍ମା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଅଶ୍ୱିନୀ ଭାଇ ଓ ସଂଘମିତ୍ରା ମା’ଙ୍କର ଗୃହାସନର ଏବଂ ଦେବ ଭାଇ ଓ ଲୀନା ମା’ଙ୍କ ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଗତବର୍ଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ଓ ଜଗତହିତକର କର୍ମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରକାଶ କରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନୁମତି ନେଇଥିଲେ । ପରିଚାଳକ ଓ ସଭାପତି ଶ୍ୟାମ ଭାଇ ଏକ ପ୍ରାଣହର୍ଷୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ଲେଖି ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ପ୍ରାର୍ଥନାର ଅବଲମ୍ବନରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ଏହି ଦୁଃସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରୟାସୀ ହୋଇ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଣାମୀ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।

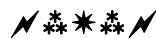
ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟମାନେ ବିଗତ ବର୍ଷର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ଅତିରିକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା -

୧. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିପାରିବୁ ।
୨. ସଂଘପୂଜାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେବୁ ।

୩. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ ହେବୁ ।
୪. ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି, ତାହା ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର କରାଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଦାୟ କରାଯିବ । ଏକ ସବିଶେଷ ପ୍ରସ୍ତାବ ତିଆରି କରି ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ ।
୬. ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନରେ ପାଠ କରାଯାଉଥିବା ଇଂରାଜୀ ଗନ୍ଧସମୂହ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଅନୁମତି କ୍ରମେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ କରିବୁ ।
୭. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକମାନଙ୍କୁ ଆମେରିକାର Library of Congress ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଲାଇବ୍ରେରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଦାନ କରିବୁ ।
୮. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକରୁ କୌଣସି ଏକ ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବୁ ।
୯. ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ପ୍ରକାଶନ କରାଯିବ ।
୧୦. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପଦ୍ମରାଗ ଜୟନ୍ତୀ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବୁ ।
୧୧. ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ସାଧ୍ୟାନୁସାରେ ଆମେରିକାରେ ଦରିଦ୍ରନାରାୟଣ ସେବା କରିବେ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହୋଇଛି । ଏହି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆମର ସଂଘସେବୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୦ରୁ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଏବେ ୫୫ରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରବାସୀ ସଂଘଟି ତୁମରି ଭାବଧାରାରେ ଗଢ଼ିଉଠୁ ଏବଂ ତୁମରି ମହାନ ଆଦର୍ଶର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚାରରେ ସହାୟକ ହେଉ । ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ତୁମରି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣରେ ତୁମରି ସେବା କରନ୍ତୁ ଓ ତୁମରି ଜଗନ୍ନିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରନ୍ତୁ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ସମ୍ପାଦକ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ



ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି

ଅଭିମତ (୧)- ମୁଁ କିପରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଲି

ଆଜି ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଅସୀମ କୃପାବଳରୁ ତାଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତା ହୋଇପାରିଛି । ବାହାଘର ପୂର୍ବରୁ ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଜାଣିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇନଥିଲା । ମୋର ବାହାଘର ଠିକ୍ ହେଲା ପରେ ମୋ ଶୁଶୁର ମୋତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ପୁସ୍ତକଟି ପାଠ କରିବାକୁ ଦେଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ପୁସ୍ତକଟି ପାଠ କରିପାରିନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ବାହାଘର ପରେ ଯେତେବେଳେ ସେହି ପୁସ୍ତକଟି ପାଠ କରିଥିଲି ତାହା ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ପ୍ରାୟ ସବୁ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପରି ଆମ ଘରେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଦେବଦେବୀମାନଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ରଖି ପୂଜା କରାଯାଉଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଶାଶୁଘରକୁ ଆସି ଯେତେବେଳେ କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଦେଖିଲି, ସେତେବେଳେ ମୋତେ ତାହା ଅତୁଆ ଲାଗିଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ବାହାଘରର ଆଠ ଦଶଦିନ ପରେ ମୁଁ ଏହି ବିଷୟରେ ଆମ ଘର ଭାଇଙ୍କୁ କହିଥିଲି ଏବଂ ସେତେବେଳେ ସେ କହିଥିଲେ ଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ଗୁରୁ ଏବଂ ଗୁରୁଙ୍କର ସ୍ଥାନ ସବୁଠୁ ଉପରେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାହା ଭଲଭାବରେ ବୁଝି ପାରିନଥିଲି, କିନ୍ତୁ ପରେ ପୁସ୍ତକ ଆଦି ପାଠକରି ମୁଁ ତାହା ବୁଝି ପାରିଥିଲି । ମୋ ଶାଶୁଘର ନୟାଗଡ଼ରେ ଏବଂ ସେଠାରେ ପ୍ରତି ରବିବାର ସଂଘପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ବାହାଘର ପରେ ମୁଁ ସେଠାରେ ଦୁଇଥର ସଂଘ ପୂଜାରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲି ।

ଆମଘର ଭାଇ ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍‌ରେ ଚାକିରି କରୁଥିବାରୁ ବାହାଘରର ମାସେ ପରେ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଆସିଥିଲି । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସଂଘ ଅଛି ଓ ସେଠାରେ ପ୍ରତି ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଥରେ ସଂଘପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିଲା । ମୁଁ ସେଠାରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କର ସକାଳ

ଆରତି ଦେଖିଲି ଏବଂ ତାହା ମୋତେ ବହୁତ ଆକର୍ଷିତ କରିଥିଲା । ମୁଁ ସେଠାକୁ ପ୍ରଥମକରି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ପ୍ରଥମ ଥରରେ ହିଁ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସହ ଅତି ଭଲଭାବରେ ମିଶି ଯାଇଥିଲି ଏବଂ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ବହୁତ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର କରିଥିଲେ । ମୋତେ ତାହା ବହୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଥିଲା । କାରଣ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ କାହା ସହିତ ଭଲକରି ମିଶିପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପରେ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ତାହା କେବଳ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଥିଲା କାରଣ ସେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସନ୍ତାନ ଏବଂ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନେ ହିଁ ଏହିପରି ସ୍ନେହ କରିପାରିବେ ଓ ଭଲ ପାଇପାରିବେ । ଏତେ ଶୁଦ୍ଧ ପରିବେଶ, ସ୍ନେହ, ଶୁଦ୍ଧା ଓ ଭଲପାଇବା ଦେଖି ସେଦିନ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ମୁଁ ସେହି ପୂଜାପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥିଲି । ତା'ପରେ ମୁଁ ସେଠାରେ ପ୍ରତି ସଂଘପୂଜାରେ ବହୁ ଶୁଦ୍ଧାର ସହିତ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲି ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଏନ୍‌ଟିଆର୍ ଗାର୍ଡେନ୍ ଅଛି । ଦିନେ ଆମେ ସେଠାକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ହଞ୍ଜେଡ୍ ହାଉସ୍ ଅଛି । ମୁଁ ତାହା ଦେଖି ଆମ ଘର ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲି, 'ଚାଲ ତା' ଭିତରକୁ ଯିବା' । କିନ୍ତୁ ସେ ମନା କରୁଥିଲେ । ମୁଁ ବାଧ୍ୟ କରିବାରୁ ତା'ଭିତରକୁ ଗଲୁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ମୋତେ ବହୁତ ଡର ଲାଗିଲା । ମୁଁ ଏତେ ଡରିଗଲି ଯେ ମୁଁ 'ଜୟଗୁରୁ' 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମନେଇ ଜୋର୍‌ରେ ପାଟି କରିବାକୁ ଲାଗିଲି ଏବଂ ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ମୋ ମନକୁ ଏତିକି ବିଶ୍ୱାସ ଆସୁଥାଏ ଯେ ମୁଁ ଏହି ନାମ ନେଲେ ଆଉ ଡର ଲାଗିବ ନାହିଁ । ତା'ପରେ ମୁଁ ସେଠାରୁ ବାହାରି ଭାବିଥିଲି ଯେ ଏହି 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ମୋ ପାଟିକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସିଲା କିପରି? ଆଗରୁ ଆମ ଘର ଭାଇ ସବୁବେଳେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଜପ କରିବାକୁ କହୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଆମ ବାହାଘରକୁ ମାତ୍ର ଦେଇ ମାସ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମୋର ନାମ ଜପ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇନଥିଲା । ତେଣୁ ସେଦିନର ସେ ଘଟଣା ଯୋଗୁ ମୁଁ ବହୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ମୁଁ ବୁଝିପାରିଥିଲି ଯେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମର କେତେ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଅଛି ଏବଂ ତା'ପରଠାରୁ ମୁଁ ସବୁବେଳେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଜପ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଆଉଗୋଟିଏ କଥା ମଧ୍ୟ ଆମ ଘର ଭାଇ ସବୁବେଳେ କହନ୍ତି, ସବୁ କାମ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ କରିବାକୁ, ତାହାହେଲେ କେବେ କୌଣସି ବାଧାବିଘ୍ନ ଆସିବ ନାହିଁ, ସବୁ ସୁରୁଖୁରୁରେ ହୋଇଯିବ, ମୁଁ ତାହା ମଧ୍ୟ କରି ତାହାର ସୁଫଳ ବହୁତ ଥର ଅନୁଭବ କରିଛି । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ମୋର ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଶୁଦ୍ଧା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଛି । ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍‌ରେ ଥିଲାବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ହୋଇଥିବା ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସେଠାରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ବଡ଼ ବିଗ୍ରହ ଦେଖିଥିଲି ଏବଂ ବିଗ୍ରହଟିକୁ ଯେପରି ବିଭିନ୍ନ ଫୁଲରେ ସଜା ହୋଇଥିଲା ତାହା ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ସେଠାରେ ହଜାର ହଜାର ଭକ୍ତ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତିଶୃଙ୍ଖଳାରେ ହେଉଥିବାର ଦେଖି ବହୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଥିଲା । ଏହା ସବୁ କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପା, ତାହା ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିଲା ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଆମଘର ଭାଇଙ୍କର ଅଫିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମେରିକାକୁ ଆସିଲୁ । ଏଠାରେ ଆମେ ପ୍ରତି ସଂଘପୂଜାରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରୁଛୁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା । କାରଣ ନିଜ ଦେଶରୁ ଏତେ ଦୂରରେ ରହି ଏବଂ ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଏତେ ଦୂରଦୂରରେ ରହି ଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପୂଜା କରିବା ଏବଂ ଠାକୁରଙ୍କ ଅମୃତବାଣୀ ଶୁଣିବା ମଧ୍ୟ ବଡ଼ କଥା । ଏହା କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଏବଂ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏଠାକୁ ଆସିବା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ୨୦୦୮ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ତାହା ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ସ୍ଥିତ ହାଇପାଙ୍କରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ସ୍ଥାନଟିର ପରିବେଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନଲୋଭା ଥିଲା । ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ତା'ର ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବହିଯାଉଥିବା ଝରଣାର କୁଳୁକୁଳୁ ଧ୍ୱନି, ପୁଷ୍ପମଣ୍ଡିତ ବୃକ୍ଷରାଜିର ଶୋଭା ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ନିର୍ମଳ ବାତାବରଣ ସ୍ଥାନଟିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ବହୁଗୁଣିତ କରୁଥିଲା । ତାହା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଘରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଉଥିଲା । ସେହି ପରିବେଶଟି ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ରମ ପରି ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ହିଁ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ମୁଁ ଆନନ୍ଦ ସଭା ଦେଖିଥିଲି ଏବଂ ତାହା ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ତିନିଦିନ କିପରି କଟିଗଲା ତାହା ଜଣାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭୟ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏତିକି ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯେପରି ସୁଖଦୁଃଖ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଭୁଲିନଯାଏ, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେଉ, ନିର୍ଭରତା ଆସୁ ଓ ତାଙ୍କର ସେବା ଯେପରି ଭକ୍ତିର ସହ କରିପାରେ ଏତିକି ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସଙ୍ଗୀତା ସାହୁ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଅଭିମତ (୨)-Only Guru in Good and Bad Times

We live in an imperfect world but with an objective to achieve perfection. Some choose not to get married and some having done so think they just did the biggest mistake of their life. Next, the question is what is right and what is wrong, and compare it with what our Guru has said regarding the same. If we think in isolation, living an ideal household life is easier said than done. I will be definitely lying if I said I had a close divine experience with Shri Shri Thakur during my 30 years of living in the Nigam family. I must admit that I came closer to Shri Shri Thakur only after getting married, through some unexplained reason or a supernatural power. For example, I got energy to drive 730 miles to attend the Sammilani at Burnsville and go to India earlier in 2009 to attend the Jeypur Sammilani in close succession. These are a few definite milestones to mention. Prior to these, I had only attended Sammilanis in Sambalpur and Roukela during my teenage years.

There are often demands from family and we are stressed; the reality is that we take a lot of stress thinking as if we control everything around us. If we accept Shri Shri Thakur as the head of our household and do everything with his permission and in accordance with his guidelines then we absolve ourselves from most of the stress. If there is any discomfort in our family he is always there to resolve it. Therefore, before we react to any harsh statement made by someone we need to think of how we would react if Shri Shri Thakur was watching us. If we can attribute all our activities to Shri Shri Thakur then our family and professional life can definitely be more harmonious. We may have hidden something from our spouse but nothing from our Thakur. As a Nigam family member if we are honest to this statement then everyone in the family understands it and thus living an ideal household life becomes a lot easier to reach. Although easier said than done, out of our selfishness we do not seek permission from Shri Shri Thakur before engaging in a lot of activities. We have often heard that “Time is a very powerful solution to any problem”; we must rather accept that “Our Guru is the only solution to any problem”. I have seen this work repeatedly including in my work life. To cite such an experience, I would like to mention one that happened just last week when I was working on an unsolved software problem resulting in many user complaints. It was on my plate unsolved for nearly a month. One morning I let Shri Shri Thakur know about it and on the same day I saw a message with a solution to a similar problem and could not believe my eyes. I found the solution right away and it just took minutes to resolve the problem. It was like Thakur was just there to get those keys pressed and forced me to think differently than what I was trying before. It reasserted my belief that Thakur is always with us and we just need to work as per his direction.

We often set targets for ourselves or for our kids such as attaining 90% marks in school examinations, getting into a medical or engineering college, or getting a good job. I could never find an answer to why this until I learnt we have a target to set up Asana Mandira in the US. Shri Shri Thakur has definitely come to my rescue in searching the above answer. When I go to work I do have a reason for why I am working. Similarly, when we set targets like this to which we can attribute a non materialistic objective, we get tremendous pleasure and keep our minds free from trivial family discomfort. As a result, I do not feel the burden of success and failure because I know that these belong to Shri Shri Thakur. In every activity I do, I think I can provide some more comfort to Shri Shri Thakur and perhaps do more to spread his gospel. When under everyday pressure, I have definitely found Shri Shri Thakur as the only light in the darkness of this world. I have been able to contain my anger with thoughts of Shri Shri Thakur in my mind. I have also found out that the only time I did something unwise is when I could not think of our Guru, which I am working on to correct. To contain my rough driving I have hung the marble string collected from “Shreya Maa” during the last Sammilani in my rear mirror as a reminder, as it swings a lot when I am exceeding the speed limit. Although I know I have a long way to go, I am working on to give divine touch to every small act of life.

Quoting a line from the chapter “Life of perfection”, “As a guru his chief task was to liberate the suffering of human race from the torment of endless cycles of worldly bondage and rebirth”. We are in a long journey to achieve salvation; however just by remembering this line we can develop tremendous resilience, be an asset to mankind and not be disheartened in bad times.

Shri Shri Thakur Charanasrita
Biswaranjan Das
America Saraswata Sangha

ଅଭିମତ (୩)

I hail from Orissa but came to know about Thakur after my marriage. My parents are quite religious and perform daily puja of Jagannath, Mahadev and Shri Krushna at home. I have been an exception in a sense that I don't follow my parents' religious practices. Having grown up with an independent mind, I have always followed the wisdom that I could understand and internalize. At first it was difficult to understand the religious practices, but now after attending Sammilanis and attending puja sessions, I am starting to understand more and more of it.

It has been a fabulous experience attending Sammilani for the last 3 years. The driving to and from Sammilani, the spiritual atmosphere, the serene, tranquil and breath-taking natural surroundings (I love nature), the enthralling Anand Sabha (I have never laughed so much) and last but not the least, the delicious sattwik food has been an incredible experience for me. Though a small community, the comradeship is to be seen and felt to be believed. We also attend the monthly New Jersey (NJ) Puja, and that helps to meet with many Sangha members around NJ. I would wish all the Sangha members and their families the very best and pray that they attain the spiritual wisdom they have been looking for.

Shri Shri Thakur Charanasrita
Shiba Prasad Jena
America Saraswata Sangha

ଅନୁଭୂତି (୧) – ତୀର୍ଥ ଭ୍ରମଣ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଅନୁଭୂତି

ଗତ ୨୦୦୮ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ ମୁଁ, ଆମ ଘର ଭାଇ, ଶାଶୁ, ଶ୍ୱଶୁର ଓ ପିଲାମାନେ ମଥୁରା, ବୃନ୍ଦାବନ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଓ ଲୀଳାସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣର ଆକାଂକ୍ଷା ବହୁଦିନରୁ ମନରେ ଥିଲା । ଏଥର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାହା ପୂରଣ କରିଦେଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସବୁ କିଛି ଶୁଦ୍ଧିତ ଭାବେ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ।

ଆମେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଟାକ୍ସି ଯୋଗେ ବୃନ୍ଦାବନ ଯାଇ ସେଠାରେ ବାୟାବାବାଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ‘ଅଖଣ୍ଡ କୀର୍ତ୍ତନ ଭବନ’ରେ ରହିଥିଲୁ । ବୃନ୍ଦାବନ ବୁଲିସାରିବା ପରଦିନ ସକାଳେ ଆଶ୍ରମର ଅନ୍ତେବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ସେବକ ଅନନ୍ତ ସାଙ୍କରେ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଅନନ୍ତ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ୨-୩ ଥର ସେଠାକୁ ଯାଇଥିବାରୁ ରାସ୍ତା ଚିହ୍ନିଥିଲା । ଆସାମ ବଙ୍ଗମ୍ ସାରସ୍ୱତ ମଠ କୋକିଳାମୁଖ ତରଫରୁ ଏହି ଆଶ୍ରମଟି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଅଛି । ଆଶ୍ରମରେ ଥିବା ଅନ୍ତେବାସୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଭାଇ ଜଣକ ଆମକୁ ଭିତରକୁ ପାଛୋଟି ନେଇଗଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଏକ ନୂଆ ପ୍ରକାରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରି ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ସଜାଯାଇଥାଏ । ଗୋଲାପୀ ଧଳା ଲୁଗା ପରିହିତ ଓ ବହୁତ ରଙ୍ଗର ପୁଲରେ ସଜ୍ଜିତହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅତି ମନୋହର ଦିଶୁଥାନ୍ତି । ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ହାତରେ ପ୍ରସାଦ ପାଇଲୁ । ତା’ପରେ ଅନ୍ତେବାସୀ ମା’ (ଯୋଜପୁର ନିବାସୀ) ଯିଏ କି ଭୋଗରନ୍ଧନ ପାଇଁ ପରିବା ସଜାଡୁଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖାକଲୁ । ବୃନ୍ଦାବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସି ଦର୍ଶନ କରିପାରିଥିବାରୁ ମନରେ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କଲୁ । ତା’ପରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ‘ରାଧାକୃଷ୍ଣ’ ଦର୍ଶନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ରାଧାକୃଷ୍ଣ, ଶ୍ୟାମକୃଷ୍ଣ ଓ ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଦର୍ଶନ କରି ଓ ତତ୍ସମ୍ବନ୍ଧିତ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଶ୍ରବଣ କରି ମନରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଆନନ୍ଦ

ଭରିଯାଉଥାଏ । ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ଦିନ ୨ଟା । ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଳକପିତା ନନ୍ଦରାଜାଙ୍କର ଗାଁକୁ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲୁ । ସେଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୧ ଘଣ୍ଟାର ରାସ୍ତା । କିନ୍ତୁ ରାସ୍ତା ବିଶେଷ ଭଲ ନ ଥାଏ । ଅଣଓସାରିଆ କଟା ରାସ୍ତାରେ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ଗାଁ ଭିତର ଦେଇ ଗଲୁ । ନନ୍ଦଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟା-୧୫ କି ଯାକେ ତିନିଟା ହୋଇଯାଇଥାଏ । ନନ୍ଦଭବନ ଓ ମନ୍ଦିର ପ୍ରଭୃତିକୁ ଯିବାପାଇଁ ପାହାଚ ଉପରକୁ ଥିବା ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ପାହାଚ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଆମେ ନନ୍ଦ, ଯଶୋଦା, ଶ୍ରୀରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲୁ । ତା’ପରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କର ବାପଘର ଗାଁ ‘ବରସାନା’କୁ ଯିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲୁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ଛୋଟ ପାହାଚ ଉପରେ । ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ପାହାଚ ଚଢ଼ି ଉପରକୁ ଗଲୁ । ବାଟସାରା ଘର ସବୁ ଥାଏ । ସେ ସ୍ଥାନଟିରେ ନୈସର୍ଗିକ ଶୋଭା ପୁରି ରହିଥାଏ । ସର୍ବତ୍ର ଶ୍ରୀରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉପରେ ଭକ୍ତି ସମ୍ବଳିତ ସଂଗୀତ ସବୁ ବାଜୁଥାଏ । ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲୁ ଓ ତା’ପରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କର ବାପାଙ୍କ ଘର ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ବାପା, ମା’ ଓ ଭାଇଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଗାଡ଼ି ପାଖକୁ ଆସିଲାବେଳକୁ ପୁରା ଅନ୍ଧାର ହୋଇଯାଇଥାଏ । ସେତେବେଳକୁ ସମୟ ସନ୍ଧ୍ୟା ଘଣ୍ଟା-୩୦ ।

ଆମ ଡାଇଭର ଟିକେ ଚିତ୍ତିତ ଜଣାପଡୁଥାଏ । ସେ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଅନନ୍ତକୁ କିଛି କହିଲା । ଅନନ୍ତ ଆମକୁ ଜଣାଇଲା ଯେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଯିବା ପରେ ଏ ଅଞ୍ଚଳ ସେତେ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ଦୁର୍ବୃତ୍ତମାନେ ଅନ୍ଧାର ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଲୁଟ୍ କରନ୍ତି ଓ ନିକଟରେ ୪-୫ ଜଣଙ୍କୁ ମାରି ଦେଇଥିଲେ । କଟା ରାସ୍ତା ଓ ଗାଁ ଭିତର ଦେଇ ଫେରୁଥାଉ । ବାଟସାରା କିଟିକିଟି ଅନ୍ଧାର । ମଝିରେ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ଏମିତି ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଗଲୁ । ଆସିଲାବେଳେ ‘ରାଧାକୃଷ୍ଣ’ଠାରୁ ଗୋଟିଏ ସିଧା ରାସ୍ତା ଧରି ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲୁ । ମାତ୍ର ଅନ୍ଧାରରେ ସେହି ରାସ୍ତା ବିପଦସଙ୍କୁଳ ଥିବାରୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ସେ ରାସ୍ତାର ସେପଟରେ ଓ ଏପଟରେ ପୋଲିସ୍ ଜଗିରହିଛନ୍ତି ଓ ସଂଧ୍ୟାପରେ କାହାକୁ ସେପଟେ ଛାଡ଼ୁନଥାନ୍ତି । ତା ଛଡା ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ବୁଲା ରାସ୍ତା ଅଧିକ ସମୟ ଲାଗେ, ସେ ବିଷୟରେ ଅନନ୍ତ ମୋଟେ ଜାଣି ନ ଥାଏ ଓ ଡାଇଭର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିପାରୁ ନ ଥାଏ କେଉଁ ରାସ୍ତାରେ ଫେରିବୁ । ଆମେ କୌଣସି ଏକ ଦୋକାନୀକୁ ରାସ୍ତା ପତାରିବାକୁ କହିବାରୁ ଡାଇଭର ମନା କଲା । ପରେ ଜାଣିଲୁ ଯେ ସେ ଦୋକାନୀ କାହାକୁ ଆମେ ସେପଟେ ଯାଉଛୁ ବୋଲି ଖବର ଦେଇପାରେ । ଯାହାହେଉ ଡାଇଭର ମନେ ପକାଇ ଏକ ରାସ୍ତା ଧରିଲା । ମୁଁ ସେହି ସମୟରେ କିଛି କଥା ନ କହି ଅବିରାମ ନାମ ନେଉଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ପୁରା ନିଛାଟିଆ ରାସ୍ତାରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଜିପ୍ ଆମ ଆଗରେ ଦେଖାଗଲା, ଯାହା ଉପରେ ନାଲି ଲାଇଟ୍ ଜଳୁଥିଲା । ଆମ ଡାଇଭରକୁ ସେହି ଜିପ୍ ପଛେ ପଛେ ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା । ମଝିରେ ୨-୩ ଜାଗାରେ ଦେଖିଲୁ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ୮-୧୦ ଜଣ ଲୋକ ଗାଉଁଳି ପୋଷାକ (ଲୁଗା, ପାଇଜାମା, ପଗଡ଼ି) ପିନ୍ଧି ବଡ଼ ବଡ଼ ଠେଙ୍ଗ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇପାରେ, ଏମିତି ଅନ୍ଧାର ନିଛାଟିଆରେ ଟଙ୍କା, ସୁନା ଲୁଟ୍ କରିବେ । ଆମ ସାମ୍ନାରେ ନାଲି ଲାଇଟ୍ ଥିବା ଗାଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ । ମୋତେ ଲାଗୁଥାଏ, ମୋତେ ତର ଲାଗୁଛି ବୋଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲି, ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚାଲିଛନ୍ତି । ‘ପାଶେ ଅଛିରେ ମୁଁ ତୋର କା’ରେ ତର ...’ ପ୍ରାର୍ଥନା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ଏମିତି ରାସ୍ତାରେ ଏହି ଦୁଇ ଗାଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ । କିଛି ଦୂର ଯିବା ପରେ ଏକ ଛୋଟ ବଜାର ପଡ଼ିଲା । କିଛି ଦୋକାନ ଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଆମେ ସେ ନାଲି ଲାଇଟ୍ ଥିବା ଜିପ୍‌କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁନି । ଟିକେ ସମୟ ପରେ ଏହି ଆଲୋକିତ ଅଞ୍ଚଳ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆମେ ପୁଣି ଅନ୍ଧାରୁଆ ଓ ନିଛାଟିଆ ରାସ୍ତା ଧରିଲୁ । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ, ସେ ଗାଡ଼ିଟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଜିପ୍‌ଟି ଆମ ଗାଡ଼ିକୁ ଟପି ଆମ ଆଗକୁ ଆସିଗଲା । ଲାଗୁଥାଏ ସତେ ଯେପରି ଆମକୁ ଏସ୍‌କର୍ଟ କରି ରାସ୍ତା ଦେଖାଇ ନେଇଯାଉଛି । ଅନନ୍ତ କହିଲା, ‘ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତ ଆପଣଙ୍କ ଗୁରୁଦେବ ରହିଛନ୍ତି, ଆଉ ଚିନ୍ତା କ’ଣ ?’ । ମୁଁ ମୋ ହ୍ୟାଣ୍ଡବ୍ୟାଗରୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ବାହାର କରି ଧରିଥାଏ ଓ ନାମ ନେଉଥାଏ । ଏମିତି ସେ ଗାଡ଼ି ଆମ ଆଗେ ଆଗେ ମଥୁରାକୁ ଯିବା ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଲା, ତାପରେ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଡାଇଭରଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ (ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ଦିର ହୋଇଛି) ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆମ ପ୍ରତି କେତେ କୃପା ଓ କିପରି ଆମକୁ ରଖୁଆଳ ଗାଇ ଜଗିଲା ପରି ସଦା ସର୍ବଦା ରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ଭାବି ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କଲି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତା ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Some Chronological Events of Shri Shri Thakur's Life

| Year | Events |
|------|--|
| 1880 | On Thursday, 19 th of August, at 2:00 AM, a son was born to Bhubanmohan Bhattacharya and Yogendramohini at Radhakantapur, the maternal home. The child was named Nalinikanta who in time became known as our beloved Shri Shri Thakur. It happened to be the auspicious day of <i>Jhulan Purnima</i> in the month of <i>Shraban</i> . |
| 1889 | At the age of nine, he saw Devi Durga in the form of a young girl with ten arms at the family <i>Chandi Mandap</i> near his home at Kutabpur. |
| 1891 | When Nalinikanta turns eleven, his father Bhubanmohan performed his <i>Upanayan</i> (the sacred thread ceremony) at Radhakantapur. |
| 1892 | At the age of twelve, Nalinikanta started visiting Bankim Chandra Chattopadhyay, a renowned literary figure of Bengal and engaged in many spiritual and intellectual discussions with him. |
| 1893 | His mother Yogendramohini passed away suffering from Asiatic Cholera. |
| 1894 | Bankim Chandra Chattopadhyay passed away. |
| 1895 | After passing out from Dariapur Middle English School, Nalinikanta started attending Meharpur High School. Nalinikanta went to Dhaka Survey School (renamed as Ahsanullah School of Engineering and currently Bangladesh University of Engineering and Technology). |
| 1897 | While still in Survey School, at the age of seventeen (<i>16 years and 6 months</i>) Nalinikanta got married to Sudhanshubala (Rani), the daughter of late Baidyanath Mukhopadhyay of Halisahar, now in West Bengal. After two years of study in Dhaka Survey School, Nalinikanta taught for some time at lower primary school at Kutabpur while waiting for a job outside. Around the same time, he demonstrated his creative literary talents by writing dramas like <i>Shobha Bilap</i> or <i>Taranisen Badha</i> , and <i>Bhagabatir Nikah</i> and poems like <i>Marma Gatha</i> and novels like <i>Charubala</i> . |
| 1898 | His novel <i>Sudhansubala</i> was written. Nalinikanta got a job as an overseer in Dinajpur District Board. |
| 1899 | Nityananda Pustakalaya of Calcutta published Nalinikanta's novel <i>Sudhansubala</i> . Nalinikanta got a respectable job as Supervisor at Narayanpur in the estates of Krushna Pramada Dasi. |
| 1901 | One night, in the month of September around 9 PM, Sudhansubala took her last breath and left the world. At that moment, Nalinikanta was at work in Narayanpur attending to some urgent papers. Around the time of his wife's eternal departure, the lamp on the table he was working on slowly became dim and he saw Sudhansubala standing by the side of his |

table. Her complexion was radiant but her face was pale and gloomy and she did not say anything. He got frightened and screamed. The figure vanished leaving Nalinikanta disturbed over the event. He left for Kutabpur as soon as he got leave from service and heard the sad news from villagers on his way.

Nalinikanta found out the details of his wife's last moments and her last words for him. Despite best efforts, he could not overcome his grief. In the following days, he had glimpses of Sudhansubala's astral figure twice, which left him wondering about the existence of the soul after death.

Nalinikanta asked his father to perform the *Shradha* and left for Calcutta to attend an urgent case. During this period, one night, Sudhansubala appeared before Nalinikanta in her astral form and requested him to perform the *Shradha*. The next morning, Nalinikanta made all arrangement for the *Shradha* and kept the articles liked by her as offering. He then remembered Sudhansubala and waited for her to accept the offerings. As time passed and Sudhansubala did not appear to take offerings he got annoyed and then started taking the offering himself. At that moment, Sudhansubala appeared again in her astral form and asked him to refrain from eating because they were her left over.

After repeated visions of his deceased wife, the belief in the existence of life after death got firmly rooted in Nalinikanta's mind.

Meanwhile, Nalinikanta got transferred to Kumira.

In his quest to get connected to his wife, Nalinikanta joined the Theosophical Society in Calcutta and later travelled to the society headquarters at Adyar near Madras (Chennai). After having learnt the techniques of attracting souls, he got to hear his wife through a medium. He was not satisfied and still had a lot of unanswered questions.

Nalinikanta returned to his work at Kumira but kept an eye on any saints visiting Calcutta. Around November-December 1901, he heard about Swami Purnananda, an ex-professor who enjoyed a good deal of reputation. Nalinikanta finally got a chance to meet Swami Purnananda at Calcutta and narrated his story to which Swamiji advised him that the *Sadhana* to reach the Mother of the Universe (*Adyashakti Mahamaya*) will lead him to his wife as well.

Back at Kumira, one night in the month of *Margasira*, Nalinikanta woke up with the room illuminated and found a tall and radiant saint standing beside him. The saint offered him a single-lettered *mantra* written in red sandal paste on a *Bilwa* (wood apple tree) leaf and vanished.

In the search of finding the method of recitation of the *mantra*, Nalinikanta met a number of saints at many holy places and finally ended up in Kashi. Without any answer in sight, he became confused and frustrated, and decided to end his life. That night, a *Brahmin* appeared in his dream and advised him that his guru is the famous *Tantrik* saint Bamakhempa of Tarapith in the district of Birbhum.

1902 (month
of Magha/
Phalgun)

Per his dream, Nalinikanta went to Tarapith and surrendered to Bamakhempa. Under the tutelage and supervision of his *Tantrik Guru*, Nalinikanta learnt all the practices in connection with the tantrik way of *sadhana* leading to see the Cosmic Mother in just 20 days. On the midnight of the 21st day, the *Krushna Chaturdasi* (night before

new moon), at a cremation ground, he started chanting the *mantra* given by his guru. First, *Mahashakti* (omnipower) appeared in the form of his beloved wife Sudhansubala and subsequently revealed her divine cosmic form. She granted him the boon of appearing in the form of Sudhansubala whenever he would wish. This was Shri Shri Thakur's enlightenment in *Tantrik Sadhana*.

1902 (month
of Chaitra)

Nalinikanta returned to Kumira and enjoyed the company of the Universal Mother in the form of Sudhasubala. However, when he tried to touch her, the image would dissolve (merge) into his body. Nalinikanta then went back to Bamakheda seeking an answer to this enigma. Bamakheda posed his questions to Tara Devi and her answer was that Nalinikanta must seek *sannyas* in the Vedantic line under the guidance of a *Gyani Guru*.

Nalinikanta resigned from his job and started his quest for *Gyani Guru*. He visited different places of India before finally meeting Swami Sachchidananda Saraswati, a renowned vedantic saint at Ajmer in the state of Rajasthan. At the first sight, Nalinikanta remembered that the saint was the same person who offered him the single-lettered *mantra* at Kumira. Then he stayed in his Guru's ashram at Pushkar as a *sebak* and led a life of *Brahmachari*.

1903

On the 11th day of Bhadrava (July-August), Nalinikanta was initiated into Sannyasa and was named "Nigamananda" by his guru. He had mastered with ease the secrets of the knowledge of the *Nigama* (Vedas). In order to realize the deeper spiritual import of four great sayings of Vedas, as a sannyasi, Swami Nigamananda had to undertake a pilgrimage to the four *dhams*.

He was accompanied by Swami Sachchidananda to Badrinath and on the way they stopped at Gouri Maa's ashram. She was a renowned female Yogic saint. During this visit to Badrinath, Swami Nigamananda learnt the method of realizing the *Mahabakya* of Vedas, "*Ayamatama Brahma*". After returning from Badrinath, Shri Shri Thakur went to visit the remaining three *dhams*, Dwarka, Rameswar and Puri alone where he realized the "*Tatwam Asi*", "*Aham Brahmasmi*" and "*Pragyanam Brahma*" *Mahabakya*s respectively.

Upon his return from his pilgrimage of the four *dhams*, his guru advised him to search for his *Yogi Guru* for yoga sadhana and acquire the knowledge of *Brahma* through "*Nirbikalpa Samadhi*".

Swami Nigamananda started his journey to search for a *Yogi Guru* towards the end of winter. While wandering through the forests of Kota, he met two young women, who he later found out were yoginis. Per their direction, he left for Calcutta.

Continuing his quest, around the month of May-June, Swami Nigamananda travelled eastward to Kamakhya and Parasuram Tirtha now in Arunachal Pradesh. At Parasuram Tirtha, he fell ill with fever and dysentery but recovered with the help of the tribal people in that area. One day while enjoying the natural beauty of the hills, he wandered into the jungle and was lost and decided to rest the night in the hollow of a big tree trunk. Towards dawn, he met a saint with a radiating glow below the tree. This was his *Yogi Guru* Swami Sumerudasji. Under his guidance, for a period of three months, Swami Nigamananda read yogic scriptures and learnt and practiced methods of *Yoga Sadhana*.

Per the direction of his *Yogi Guru*, Swami Nigamananda left and went on to stay at the home of Sarada Prasad Majumdar, *zamindar* of Haripur in Pabna district (now

in Bangladesh) and started practising yoga.

1904

Over a period of nine months, he made a good progress in yogic practices. However, due to some interruptions and external disturbances, he had to leave Haripur for Guwahati. He ended up staying at the home of Yajneswar Biswas, a senior government officer, and continued practicing yoga. He practised meditation (*Samadhi*) for one whole day, then three days and finally for seven days at a stretch before coming back to senses. This state is called the “*Sabikalpa Samadhi*”.

One day in the month of Pousha, he went up the hills of Kamakshya and found a lonely spot where he sat and started his meditation. Shri Shri Thakur succeeded in reaching “*Nirbikalpa Samadhi*”, the ultimate attainment in *Yoga Sadhana*. During the sublime state of this *Samadhi*, he had a firm and exuberant feeling of “I am Guru”. His face was beaming an aura of radiance.

He was eager to meet his guru, Swami Sachchidananda, to tell him about it and hence bade farewell to Yajneswar Biswas and his wife, Saraju Devi. He went to Kumbhamela at Ujjain and found that his *Gyani Guru* was also there. By the direction of Jagadguru Sankaracharya of Shringeri Math, his *Gyani Guru* Swami Sachchidananda bestowed on him the title of *Paramahansa* with approval of all saints present there. From that day, his full name was *Paribrajakacharya Paramahansa Swami Nigamananda Saraswati Dev*.

Per his *Gyani Guru*’s direction, Shri Shri Thakur gave *dikshya* to Yajneswar Biswas and his wife Saraju Devi.

1905

In the month of Magha, Shri Shri Thakur was in Kashi and had a chance to meet Devi Annapurna in the form of an old lady. Later that night Devi appeared in his dream and advised him to perform *Bhaba Sadhana*.

Shri Shri Thakur then decided to see Gouri Maa whom he had met on the way to Badrinath with Swami Sachchidananda during his *Paribrajaka* period. He learnt *Prema Sadhana* from Gouri Maa and attained *Bhaba Samadhi*.

Shri Shri Thakur returned to Guwahati and then went to Garohill in Assam, which was later known as Garohill Yogashram (now in Meghalaya) and started a lower primary school for the children of the *Hajong* inhabitants in that area.

During this period, the divine mother appeared before him in her physical body of flesh and blood, and lavished all love, humor and joys of the universe on him.

A few days later, the divine mother reminded him of his responsibility as a Guru. She granted Shri Shri Thakur two boons, the first one was “those who accept him as guru would attain salvation in three births even though they go against him in the later part”, and the second one was “those who will continue to be his disciples to the end will attain liberation in one life whether they perform *sadhana* or not”.

It was here, Shri Shri Thakur wrote the book ‘Yogi Guru’ in just 14 days.

1906

During the first quarter of the year, Shri Shri Thakur went to public.

Later, he stayed at the house of Umacharan Sarkar of Beniachar in Mymensing.

1907

A young man named Chandicharan Das, having read Shri Shri Thakur’s first book, “Yogi Guru”, came to him and became his *sebak*. He was later known as Swami Chidananda after taking *sannyas* from Shri Shri Thakur.

Shanti Ashram was founded at Durgapur near Kumilla (Comilla). Later it was

- moved to Dhaka. During this period Shri Shri Thakur wrote the book “Gyani Guru” in 21 days.
- 1908 Shri Shri Thakur’s third book, “Gyani Guru” was published on the 2nd day of the month of *Bhadrab*. Under his guidance, in the month of Kartik, the first issue of the monthly magazine, “Arya-Darpan”, was published.
- 1909 Shri Shri Thakur visited the ancestral home of Dr. Nrupendra Chandra Roy of Dhaka.
On the 16th day of month of *Jyastha*, Shri Shri Thakur gave *dikshya* to Priyanath Khasanabish, who was later known as Swami Premananda.
On the day of *Laxmi Purnima*, Dr. Rajachandra Dhar, who was later known as Swami Swarupananda, met Shri Shri Thakur for the first time.
- 1910 Shri Shri Thakur’s book, “Bramhacharya Sadhan”, was published from Shanti Ashram of Durgapur.
On the 21st day of the month of *Ashadha*, Shri Shri Thakur gave *dikshya* to Dr. Rajachandra Dhar (later Swami Swarupananda) and his wife.
- 1911 While staying at Shanti Ashram in Dhaka, Shri Shri Thakur wrote “Tantrik Guru” in 7 days. The book was published on the day of *Jhulan Purnima*.
On the 26th day of the month of *Margasira*, “Anatha Niketana” was started.
Later that year, Shri Shri Thakur wrote the book “Premika Guru” in 17 days.
- 1912 On the 14th day of the month of *Magha*, Shri Shri Thakur went to Kokilamukh in Assam with Rajachandra Dhar to look at the land for the new *ashram*.
On the 22nd day of the month of *Phalgun*, the *ashram* was shifted from Dhaka to Kokilamukh in Assam state.

On the auspicious day of *Akshaya Trutiya* in the month of *Baisakha*, Shri Shri Thakur set up the Shanti Ashram at Kokilamukh. The seat of *Gurubramha* was established.
On the day of *Rasa Purnima*, Shri Shri Thakur’s book, “Premika Guru” was published.
- 1913 Shri Shri Thakur visited his birthplace at Kutabpur.
- 1914 On the 12th day of the month of *Baisakha*, Shanti Ashram was renamed as Saraswata Math and Shri Shri Thakur gave Sannyas *dikshya* to seven of his disciples on that day. During the month of *Chaitra*, Shri Shri Thakur along with his disciples travelled to the *Kumbhamela* at Haridwar.
- 1915 The first *Bhakta Sammilani* was organized at Saraswata Math and was attended by eleven *bhaktas* – seven *Sannyasis* and four *Grihastha* devotees. They were Swami Bodhananda, Swami Chidananda, Swami Swarupananda, Swami Yogananda, Swami Sudhananda, Swami Premananda, Swami Saradananda, Khepadas Bhattacharya, Banamali Sarakar, Surendramohan Dasgupta and Nagendranath Rai.
- 1917 On the 3rd day of the month of *Phalgun*, Saraswata Ashram was established in a rented house in the Jariyatuli area of Dhaka.

In the month of *Chaitra*, Shri Shri Thakur bought land in Maynamati with the purpose of establishing an ashram. Subsequently in 1919, with the hardwork and dedication of Kumarananda Brahmachari, (later Swami Atmananda Saraswati), a beautiful *ashram* was built there.

- 1919 On the auspicious day of *Jhulana Purnima*, Shri Shri Gouranga-Sebashrama was established at Boguda (Bogra). It was later renamed as Uttara Bangla Saraswata Ashram.
- 1920 On the 27th day of the month of *Aswin*, the Saraswata Ashram in Dhaka shifted to Jayadevpur of Bhawal Pragana. On the day of *Akhya Trutiya* in 1921, this *ashram* was established and went on to host the *Bhakta Sammilani* in 1922. This *ashram* was later renamed as Madhya Bangla Saraswata Ashram.

(To be continued in the next Saraswata Madhuri publications)

Jayaguru

Young Aspirants' Section

A Prelude YA Session

By the grace of Shri Shri Thakur Maharaj and with permission from the President and Parichalaka of the Nilachala Saraswata Sangha (NSS), Shri Shyam Sundar Dash, puja sessions for the children were started in America Saraswata Sangha (AMSAS) in January 2004. The primary objective of these sessions, then termed as the “Kids’ Sessions”, was to educate children in Shri Shri Thakur’s philosophy. At that time, the puja was being performed after Sangha puja on the last Sunday of each month and, as the kids showed enthusiasm, another session on the second Sunday was added. Since some of the children who were participating in these sessions became teenagers, it was suggested to change the name of the session. Thus, during the 6th Annual Convention of AMSAS at Burnsville, North Carolina, on 4th August 2007, in the presence of NSS Parichalana Committee member Shri Pramod Kumar Mohanty Bhai, the name “Kids’ Session” was changed to “Young Aspirants’ Session”.

The Young Aspirants’ puja session is being held currently on the first and the third Sundays of each month; the change was deemed necessary to accommodate more time for the discussion of NSS representatives joining AMSAS puja sessions on the last Sundays of each month. The Young Aspirants’ sessions start around 11:15AM eastern time and lasts for about 45 minutes. In each session, one of the young-aspirant members is assigned with the pali seva. The session starts with the beginning prayer and short Stotra Bandana, which are then followed by an introductory comment by Bijoy Bhai, the president of AMSAS. After that, one person reads a pre-selected article written in English, focusing on Shri Shri Thakur’s teachings and/or activities, followed by discussions and questions and answers about the story. Next, an assigned person sings a prayer song. Subsequently, there is Bhaba Binimaya of the palia, invitation by the next palia for the ensuing session, and ask for forgiveness for truti bichyuti by the palia. Finally, another of the young aspirants sings the bidaya prathana ‘Dayamaya Shricharane’. The sessions are conducted by Gyan Bhai, the secretary of AMSAS, and Bijoy Bhai. The recent participants include Adyasa, Alok, Abhishek, Ankit, Amrita, Gyan, Brij, Jeni, Sanat, Sarthak, Bhakti, Bobby, Shreya, Rini, Swati, Jemu and Swaha.

Furthermore, the young aspirants take active part during the annual convention of AMSAS where there is a special session for them conducted by the NSS representative(s) attending the sammilani and Bijoy Bhai. During this session, some of the members do bhaba binimaya while some others sing songs. So far, by the grace of Shri Shri Thakur, the events have been successful and have been well received by the participants and their parents.

This year, one of the members has, with the suggestion of and inspiration from Pramod Bhai, applied for and received Parichaya Patra from NSS. We sincerely hope that the trend will continue and more and more young aspirants will not only become Parichaya Patra holders, but also will turn out to be the ambassadors of NSS in USA and in other countries. We pray at Shri Shri Thakur's lotus feet that our young aspirants become model devotees and disciples of Him and assist in the grand effort of the betterment of the world.

Hinduism and Christianity – the Similarities

We were discussing religious studies at my school in autumn 2008 focussing on two ancient religions - Hinduism and Christianity. I realized that there are quite a few similarities between these two great religions some of which I describe below.

1. One God

Hindus are traditionally known to worship different images of god (*ista devata*) - Vishnu, Shiva and Ganesha etc. However, Hinduism (*sanatana dharma*) is a monotheistic religion. That means, in *sanatana dharma*, one is working towards achieving one goal – the *Brahman*, although there are various paths leading to it. People who attain the state of Brahman are said to get the ultimate liberation (*mukti*).

In Christianity, they believe that there is only one God. A definition of the word 'Trinity', as found in Wikipedia, refers to the teaching that the one God comprises three distinct, eternally co-existing persons; the Father, the Son (incarnate in Jesus Christ), and the Holy Spirit. Together, these three persons are sometimes called the Godhead, although there is no single term in use in Scripture to denote the unified Godhead. One God can become many forms. For example, Jesus Christ is called the Son of God, but He is really part of God. After death, they achieve the reward of salvation if they are good in the current life.

2. Incarnation

Hindus believe in the fact that someone (avatar) will come and bring peace and harmony in the society by re-establishing the true religion among the people in a manner suitable at that time. In Hindu mythology, Vishnu has ten incarnations including Rama and Krishna. Christians also believe that someone (Jesus) will come down again to help people, stop injustice and act as a savior.

3. Methods of worship

These two religions are distinct in the way they are practiced, but there are some common areas. Both have community sessions involving more than one family.

Hindus visit temples and pilgrimage sites for *darshans* of gods. They have puja rooms in their houses. In our house, we have Shri Shri Thakur's bigraha. We carry out daily puja, prayers and book reading. We also participate in Sangha which brings us together as a *Nigama* community. Thakur has

said that wherever there are at least three of his devotees present, they should form a Sangha and he will be present in each such Sangha.

Though Christians do not have daily puja at home, they go to church on Sundays for community prayer. It gives them time to reflect on what they have been doing, and to learn about God. They also keep images of Mother Mary or Jesus in some families. Ardent Christians do pilgrimage to Jerusalem, their Holy Land.

4. Giving up

The habit of ‘giving up something’ is encouraged in both religions. Fasting days are very common for Hindus. They fast on various festival days to dedicate that day in god’s thoughts (*sattwika* food and mind). Hindus also give up objects of desire by donating them to the needy.

Christians are supposed to fast during the period of *Lent*. Lent is the forty day period preceding Easter. The traditional purpose of Lent is the preparation of the believer, through prayer, penitence, almsgiving and self-denial, for the annual commemoration during the Holy Week of the Death and Resurrection of Jesus. This recalls the events linked to the Passing of Christ and culminates in Easter, the celebration of the Resurrection of Jesus Christ. People try to give up something (food, material or money) during that period to practice sacrifice.

5. Charity work

As part of the ideal family life, Thakur has told us to contribute to social welfare. We have to do seba of the living beings treating them as God (*Shivagyane jibaseba*). Hindus give alms to the beggars at the door and thereby practice the habit of kindness. We are told by Thakur that we should treat everyone the way we would want to be treated.

Christians give to charity like Jesus told them to, but they are not supposed to boast about the deed. In Christianity, there is a golden rule, ‘Do to others what you would want them to do to you.’ That means don’t do anything to other people that you don’t want to be done to you.

As you can see, these two religions have several common fundamental principles. Shri Shri Thakur has also said that all religions are founded on similar thoughts with an aim to get closer to God and also contribute to a good society by becoming a real human being.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Ragini Mohanty
Bolton, UK

Who is Guru?

We all know that Shri Shri Thakur is our guru. However, who really is a guru? There is more than one kind of guru. Certainly, there is more than one definition of a guru. However, to us, it is something of importance. It is something that guides us and helps us attain salvation.

The definition of a guru in the dictionary is *a preceptor giving personal religious instruction or an intellectual or spiritual guide; wise leader*. A guru is more than that really. A guru teaches us everything we need to know without any expectation of a reward. Gurus, like Shri Shri Thakur, teach us so that we can attain the same peace or knowledge that they have. There is more than one type of

guru, in fact there are four. Our *Sikshaguru* is any teacher, like school teachers and others that teach us. Our *Adarshaguru* is somebody like our parents, whom we watch and learn. Our *Jagadguru* is *Brahman*, or God. Shri Shri Thakur, our *Sadguru*, is an enlightened person, who is trying to help us attain salvation.

There are a few levels of gurus, and they inhabit every part of our lives. Gurus teach us and help us become better human beings; they also inspire us to do our best. Regardless of who the guru is, or what type of guru they are, it is important that we respect them, because they are doing us a great deal of good by guiding us in what we need to do.

In our daily life we must treat Shri Shri Thakur as our guru. One way we can do that, is by informing him about the good and bad things that happen in our lives, like the way we inform our parents. For example, when I get my report card in the mail, I show it to Shri Shri Thakur. When I am scared or feel bad, I recite “*Jayaguru*” over and over again. No matter what we are doing in our lives, we must incorporate Shri Shri Thakur in it; because that way, it always ends up okay.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Swati Dwibedy

My Experiences with Shri Shri Thakur

We Indians have strong belief in God, the supreme soul, the Ultimate truth. They worship him in different forms and idols. No doubt I am equivocal with them in worshiping and praying God, but I am also a strong devotee of Shri Shri Thakur who descended on holy earth to wipe out tears and bring true happiness in the life of his devotees. We in AMSAS are ardent followers of him and his teachings, hence we think of him our Guru, the Savior.

We, the Kids in AMSAS have a Young Aspirants session on every other Sunday. Every time we read a story with a moral and learn from it in our discussion. One lucky child is given the honor to do “Bhaba Binimaya” in our session. In the process he/she infuses our deep love to Shri Shri Thakur. Someone sings a devotional song enriching the glory of His Highness. At the end we “*beg for forgiveness for truti bichyuti*” so that He can forgive us for our mistakes. These sessions are comforting because we get a chance to praise the glory of Shri Shri Thakur, but there is one time of the year that warms up of my heart and that is the day of Sammilani where we all get together in North Carolina and the fun and frolic that are followed for us.

Sammilani is the time of the year where all of the devotees of Shri Shri Thakur gather at one place, do Puja, and remember Him for all the arduous and difficult tasks He shouldered for us. The children get to perform in “Ananda Sabha” which is a drama along with the adults. We have lots of fun in the “Ananda Sabha”. The children get to learn more about Thakur and even the adults learn something new when “*sannyasis*” come to the Sammilani. Last year at the 2008 Sammilani, three senior *gurubhai* representatives came all the way from Orissa to teach all of us and answer our questions. For example, “Why do we pray a lot during the morning and evening hours?” Their answer was because the sun God arrives and leaves at those times. Three years ago in the 2006 Sammilani, there was a “*sannyasi*” who arrived and gave us all worthy advice about life. During the Ananda Sabha, many devotees join and perform in these dramas. All of them are humorous and hilarious. The talents of these performers are really worth mentioning. Most important is that along with puja in Sammilani we kids have a great time with lots of laugh and chuckles.

We the devotees of Thakur pray Him and remember Him in our times of happiness and sorrow. May Shri Shri Thakur forgive us and bless us in our life journey. I hope the Sunday Young Aspirants session would help sail us in the pursuit and give another boost in that direction.

Shri Shri Thakur Charanasrita
Alok Tripathy

My India Trip in December 2008

I am always excited about visiting India. All our relatives live there. On November 26, 2008, my family and I went to India. There, we visited many places, and I had lots of fun.

The first place we visited was Akshardham temple in New Delhi. There, I saw halls and walls carved from rocks. This huge temple had a musical fountain where one makes wishes. We went on a boat ride showing India's great scholars and scientists. After that, we walked to a gigantic IMAX-like theater and saw a film about Shri Nilkanth, who later became Swami Narayana.

Following Akshardham, we went to the India Gate, a 137 feet tall memorial dedicated to soldiers who died during World War II. Then, we saw the president's house from the outside. Next, we went to Qutab Minar. It is the tallest stone tower in India (236 feet) built in 1193 A.D. I thought it looked like the browner version of Leaning Tower of Pisa.

Subsequently, we went to the Lotus Temple, which really looks like an enormous white lotus over a dome shaped building. It is an architectural marvel of the Bahai faith. It is open to all faiths and an ideal place for meditation. In the meditation hall there were many chairs in an arch-like manner. I sat there and did a short *stotra bandana*.

When we were in Orissa, we drove to Puri from Bhubaneswar. In Puri, we proceeded to Nilachala Kutira. There, I saw Thakur's bedroom and the things he used, like his pen, radio, etc. I felt happy to see Thakur there with many flower garlands. Then I did *pranam* to Him and asked for his blessings. In Smruti Mandira I saw Thakur's puja hall, bedroom and rickshaw. I always enjoy and like seeing these two places when I visit India. Then I enjoyed walking on the sea beach and touching the sea water. The waves were fascinating and the water was very warm.

After visiting many relatives, my grandparents, my parents, my brother and I went on a train to the holy city of Haridwar. There, the river Ganges, also known as Ganga, flows down the Himalayas mountains, is worshipped as the "holy mother" and is believed to be the cleanser of all sins. Here, people perform *Ganga Aarati* starting at approximately 5 pm everyday. I noticed priests and small temples on one side of the river. During the *aarati*, the priests were holding huge *dipas* and performing *aarati* with the singing of the *Ganga Aarati*. There were spectators including me sitting on the other side of the river watching the *aarati* as well. It was a spectacular sight that evening when the *dipas* became very prominent against the dark sky.

We then went to Rishikesh, which is a place for pilgrims, on the banks of the river Ganga. There are two famous bridges, "Lakshman Jhula" and "Ram Jhula" that cross the river Ganga. Many saints and sages have visited Rishikesh. Thakur had also visited Rishikesh. Once he had decided to jump off the "Lakshman Jhula". That night, he dreamt of an old man telling him to go to the *tantrik*

saint Bamakhepa of Tarapith and accept him as his guru, which Thakur did. Due to its proximity, Rishikesh is considered to be the gateway to the Himalayas. As it was winter, it was very cold then. There were many temples in both cities, Haridwar and Rishikesh. We also witnessed the *Ganga Aarati* in Rishikesh as well. There were many temples nearby and it felt like a beach. I noticed that there were fewer priests doing *aarati* there than in Haridwar. The cold breeze made me feel very peaceful. An interesting fact I learnt there was that meat is not allowed in Haridwar and Rishikesh.

After Haridwar and Rishikesh, we went to Vrindaban. Vrindaban is the holy play place of Lord Krishna. There we saw many temples and Giri Govardhan. It takes 6 hours to walk around Giri Govardhana, or 30 minutes by car. At one temple there were many monkeys who looked very sneaky and suspicious to me. They were eyeing items people had, so my parents, brother and I took off our glasses. When I went closer to the temple, I put on my glasses to see Lord Krishna clearly. Suddenly, I felt something snatched of my face. My glasses were gone! I started screaming and realized a monkey snatched my glasses of my face. The monkey was holding it on a higher place nearby and started trying to chew on my glasses when my mother threw food at it. The monkey caught the food in one hand and put down the glasses on a ledge. The glasses were all right, but one lens was scratched. I thought it was Thakur's blessings that I had a pair of spare glasses with me.

In Mathura, we visited the birthplace of Lord Krishna. It was very crowded, but I felt happy to be there. The room where Lord Krishna was born was medium sized with brown colored walls. There was also a wall inside the huge temple with images of Radha Krishna and featuring the ten avatars of Lord Vishnu. There was a wall of marble where different shapes of Lord Krishna had formed naturally. There was a mosque nearby where Muslims pray.

The next day, we went in a taxi to the Taj Mahal in Agra. The Taj Mahal is one of the Seven Wonders of the World and was built in 1648 A.D. It is situated on the banks of the river Yamuna and was built using white marble. There was a long line to go inside the Taj Mahal. Inside there was Mumtaz Mahal's tomb. There were beautiful carvings on the marble walls. Here the river Yamuna was very clean and blue like the river Ganga. Agra was warm and sunny in contrast to Haridwar and Rishikesh which were very cold.

We drove back to Delhi the next day where we attended Sangha Puja. I liked the *asana mandir* that was two levels high. Thakur's decorations were very beautiful, with flowers and garlands. Later that day at midnight (12:30 AM) we flew back to New York and then to Charlotte. We reached USA safely with Thakur's blessings. My mind is still filled with all sweet memories even though I miss my relatives. I hope to see more places in my next journey.

Now I am excited that the 8th Annual Bhakta Sammilani of America Saraswata Sangha is going to be celebrated at Burnsville, NC. As every year, I am excited to see *Ananda Sabha*, because the performances are very hilarious. This year I hope to do some seba in Sammilani like *asana saja*. I also want to remember Thakur all the time. I pray Shri Shri Thakur to give me knowledge and devotion and to help me understand his philosophy to be successful in life.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Saumyashree Ray

Lessons of Life

Jayaguru! This year I've learnt many new things. These are some teachings of life that I have learnt.

I've learnt about the 8 limbs of yoga. I've also learnt other lessons from Thakur's book, "What I Expect". Here are some of them.

We should teach others about spiritual matters. If we only read the scriptures, it will not do us any good. Therefore, we use our knowledge from the scriptures in our daily life. We should help the wretched and wash out their sin with flowing water of love and affection. Thinking about our past failures will not do us any good. We should follow the path of Sankara's knowledge and Gouranga's love. This is the crucial point in time when we are either to be raised to the level of divinity or we are to be submerged by animal lowliness. We should always remember that whatever work we are doing, is none other than Thakur's work.

This year, I've watched Mahabharata and Ramayana TV serials and I learned more by watching them. You should always do your duties without thinking about the result. Doing your duty is one way serving Thakur. You should always be on the side of truth. Doing something bad to protect truth can never be bad. You should never be arrogant. The difference between a human life and an animal life is that only a human being has knowledge. That's why the best life is a human life. In a human life, you get the chance to attain salvation. Virtue is love, but sin is hatred.

Recently, I read about why we pray. When one prays, that person achieves a stage where one emancipated soul is identified with God. Thakur is not moved by praise and flattering. When you talk, sing, and discuss Thakur's qualities, immense good comes to you and your heart becomes purified. When you pray to Gods and Goddesses, you have to live like Gods and Goddesses.

Everyday in the evening, I pray to Thakur. I tell Him all my troubles and all my successful events and my accomplishments. I thank Him for everything that I have. I'm always glad to be me and there's no one else that I'd rather be. Jayaguru!

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Shreya Prabhakar

Sons! Once I have accepted someone as my disciple, can I abandon him? You are not my disciple only for this life. Our relationship was established since your first birth. Birth after birth you have neglected your own salvation and accompanied me to serve and help me. You will learn everything when time comes.

-- Shri Shri Thakur

ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କର ଗୁରୁ, ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଗୁରୁ ପଦରେ ବରଣ କରିଅଛ । ସୁତରାଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତରେ ଉନ୍ନତ ହେବା ନିମିତ୍ତ କଅଣ ପ୍ରୟୋଜନ ତାହା ମୁଁ ଜଣାଇ ଦେବି, ସେ ଦାୟିତ୍ବ ମୋର । ଲୋକଦେଖାଣିଆ ଗୋଟାଏ କିଛି କରିବ ବୋଲି ମାତି ଉଠିବା ବୁଦ୍ଧିମାନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ । ମାଆଙ୍କ କୃପା ହିଁ ତାଙ୍କ ଚରଣପାତ୍ରର ମୂଳ । ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କର୍ମାଦି ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ମାତ । ବସ୍ତୁ ! ମୂଳ ଛାଡି ଛୁଳରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖନାହିଁ । ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଦେଇଛି ତାହା ହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ । ପ୍ରାଣଭରି ନାମ ନିଅ, ଆଉ କିଛି କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ।

-- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

Jayaguru America Saraswata Sangha

2008 Fiscal Report

| Income | |
|---|--------------------|
| Sangha Puja Pali Pranami | \$250.00 |
| Mahila Puja Pali Pranami | \$15.00 |
| Special Puja Pali Pranami | \$10.00 |
| Sammilani Delegate Fee | \$1,520.00 |
| Sammilani Lodging Fee | \$4,110.00 |
| Sammilani Padasana Pranami | \$298.84 |
| Sammilani DVD Sale | \$152.00 |
| Magazine Sale | \$552.00 |
| Pledge for Aasana Mandira Construction | \$47,754.81 |
| 2009 Sammilani Aabahaka Pranami | \$1,632.00 |
| Parichaya Patra Application Pranami | \$4,771.25 |
| Collection towards Orissa Flood Relief | \$3,083.00 |
| SJSSM Annual Pranami for NSS | \$600.00 |
| SJSSM Class Puja Delegate Fee | \$250.00 |
| SJSSM Class Puja Lodging Fee | \$1,560.00 |
| SJSSM Class Puja Padasana Pranami | \$98.51 |
| Midwest Pathachakra Padasana Pranami | \$15.00 |
| NC Pathachakra Padasana Pranami | \$239.00 |
| Other Pranami | \$1,961.29 |
| SJSSM Contribution for NSS Representative's Flight Ticket Cost | \$1,370.00 |
| Total | \$70,242.70 |

| Expense | |
|---|--------------------|
| Sangha Incorporation fee to Minnesota State | \$35.00 |
| Sangha Manjoori Pranami to NSS | \$21.00 |
| Pranami to NSS for Flood Relief | \$3,083.00 |
| Pranami to NSS with Parichaya Patra | \$4,771.25 |
| Sammilani Padasana Pranami to NSS | \$298.84 |
| SJSSM Class Padasana Pranami to NSS | \$98.51 |
| NC & MW Pathachakra Pada Pranami to NSS | \$254.00 |
| Pradeshika Sammilani Abhyarthana | \$6.00 |
| Sammilani Expense * | \$7,023.89 |
| Magazine Production | \$335.86 |
| Magazine Printing Aid to NSS | \$400.00 |
| Sound System | \$834.34 |
| Video Production (initial cost) | \$5.00 |
| SJSSM Annual Pranami to NSS | \$600.00 |
| SJSSM Class Puja Expense # | \$3,218.37 |
| Total | \$20,985.06 |

| * Sammilani Expense | |
|---------------------------------|-------------------|
| High Pastures Retreat Center | \$3,817.50 |
| Food | \$843.73 |
| Decoration | \$111.05 |
| Miscellaneous (Puja Items etc.) | \$180.72 |
| NSS Representative's Visit | \$1,692.23 |
| Sadharana Sabha Guest | \$100.00 |
| Van Rental | \$278.66 |
| Total | \$7,023.89 |

| # SJSSM Class Puja Expense | |
|-----------------------------------|-------------------|
| High Pastures Retreat Center | \$1,560.00 |
| Food | \$293.87 |
| NSS Representative's Visit | \$1,364.50 |
| Total | \$3,218.37 |

2008 Sammilani Photos

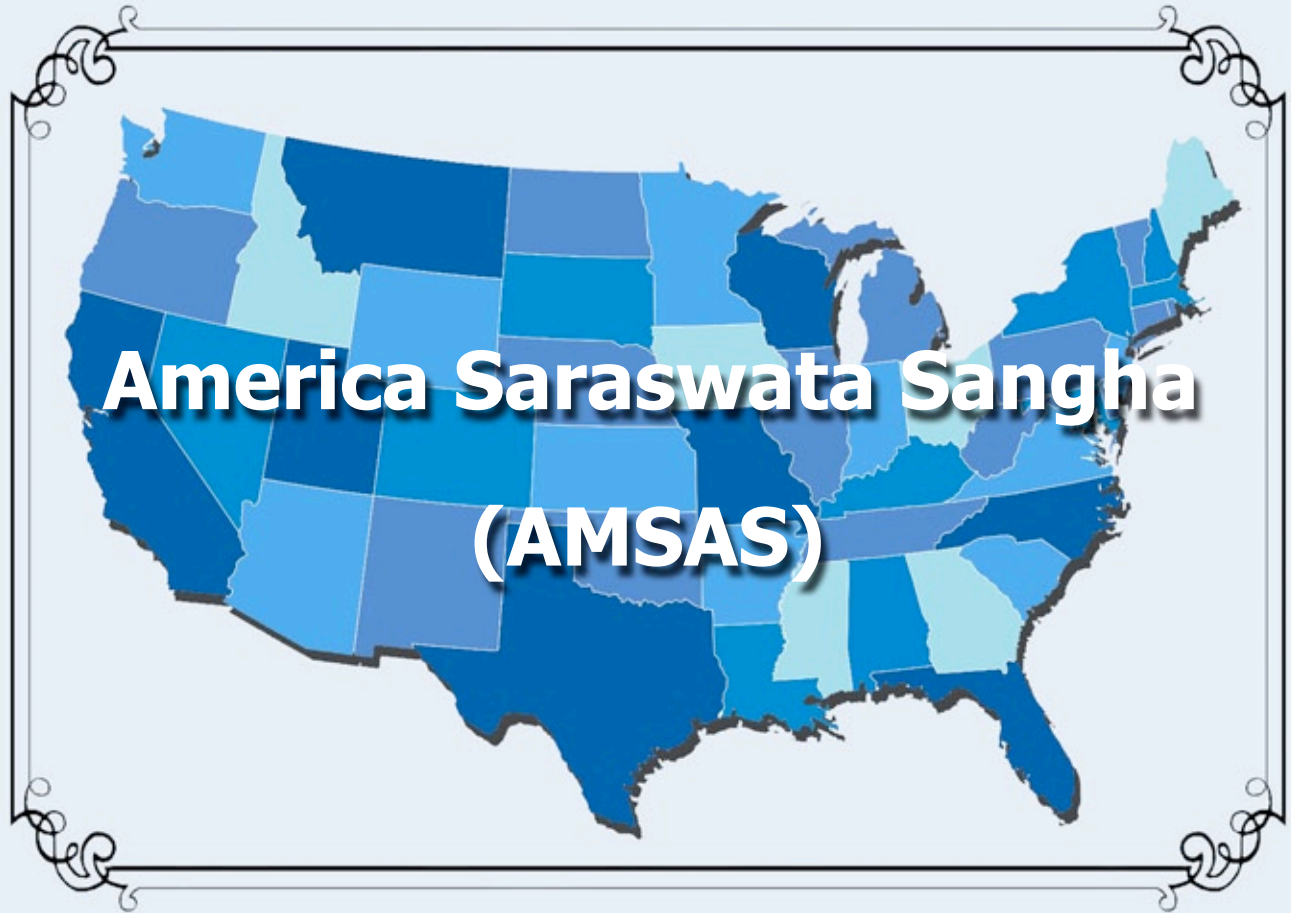


Directory of Bhaktas in 'America Saraswata Sangha' and their Family Members

| Sl No | Name | Introduction |
|-------|--|---|
| 1 | Aditya Kumar Baral Preeti Baral Child: Aayush(7 months) | I came to know Shri Shri Thakur from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha. – Preeti Maa |
| 2 | Aditya Narayan Tripathy Sasmita Mishra Child: Arushi (3) | I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangha. |
| 3 | Ashwini Kumar Nayak Sanghmitra Nayak Child: Ashmita (4) | I came to know Shri Shri Thakur from my parents. They are the members of Balasore Saraswata Sangha. |
| 4 | Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee (22) Amrita (12) | I knew Shri Shri Thakur through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha. |
| 5 | Barada Kanta Nayak Sonia Mohanty | I started accompanying my parents, Rasa Bihari Nayak and Meena Kumari Nayak to Puri Smruti Mandir from my early childhood. I am a member of America Saraswata Sangha. |
| 6 | Bibhuti Kumar Sahoo Sangeeta Sahu | I came to know Shri Shri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha. |
| 7 | Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena Children: Mohit (18) Lara (13) | Through my mother Ketaki Maa. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha. |
| 8 | Binaya Kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru) Child: Arush (4) Aron (1 yr 6 months) | I came to know Shri Shri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha. |
| 9 | Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray Children: Saumyashree (11) Bedaprakash (8) | I knew Shri Shri Thakur from my grandfather Late Balabhadra Sundar Ray and father Basanta Kumar Sundar Ray of Begunia Saraswata Sangha, Bhubaneswar. |
| 10 | Biswaranjan Das Lipika Das | I came to know Shri Shri Thakur from my parents, specifically from my father as he is the first to explore Thakur. I used to go to Cuttack Jobra asan mandir. |

| | | |
|----|--|--|
| 11 | Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda Child: Brij Gopal (16) | I know Shri Shri Thakur Maharaj since childhood; my grandfather, late Biswanath Panda was a member of Kendupatna Shakha Sangh. |
| 12 | Brundaban Sahoo Padmagandha Sahoo Child: Aditi (1) | I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. – Padma maa |
| 13 | Devi Prasad Samal Snigdha Sahu Children: Devangi (10) Siddharth (8) | I came to know more about and got influenced with Shri Shri Thakur through my mother Mrs. Abanti Samal's involvement with Saraswata Sangha, though my Father Mr. Krishna Chandra Samal followed her later. |
| 14 | Debashis Dash | My grandparents (both maternal, Mrs. Sashikala Rath and Mr. Satyabadi Rath and paternal, Mrs. Kamala Dash and Mr. Manamohan Dash) are Shri Shri Thakur Maharaj's bhaktas. I came to know about Shri Shri Thakur Maharaj through my parents Mrs. Sudhanjali Dash and Dr. Jagannath Dash who are from Bhubaneswar Sangha. I am also a member of Kendra Sevak Sangha. |
| 15 | Debaranjan Swain Suchitra Swain (Leena) Children: Abhishek (15) Ankit (9) | I knew Shri Shri Thakur from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack – Leena maa |
| 16 | Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy Children: Swati (14) Shreya (9) | We know Shri Shri Thakur from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswata Sangha. |
| 17 | Iswar Chandra Biswal Pranjya Paramita Nayak Child: Prashid (1) | We came to know Shri Shri Thakur through my parents Mr Sridhar Biswal and Mrs Manasi Biswal who are member of Sambalpur and Pattamundia Sangha respectively. |
| 18 | Mahesh Prasad Choudhury Rasmi Nayak Child: Avipsa (5) | I came to know Shri Shri Thakur from my father Sisir Kumar Choudhury of Berhampur Sangha. |
| 19 | Mahesh Vallamsetty Chinmayee Patnaik Child: Tanvi (3 months) | I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Cuttack Saraswata Sangha at Cuttack. |
| 20 | Prabhakar Bai Smitarani Bai Children: Shreya (11) Shashwat (4) | I'm grateful to know about Shri Shri Thakur from my parents Shri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha. – Smita maa |
| 21 | Pruthwiraj Sahoo Ipseeta Sahoo Child: Rishabh (2) | I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. |

| | | |
|----|--|---|
| 22 | Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Children: Alok (12) Anshul (5) | I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh |
| 23 | Rabin Mohanty Lipsita Patnaik Child: Ragini (13) | I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Cuttack Saraswata Sangha at Cuttack. – Lipsita maa |
| 24 | Rambollabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh Sweta | I came to know Shri Shri Thakur Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha. |
| 25 | Sambit Mohanty | I started accompanying my parents, (Nilotpala Mohanty and Madhusudan Mohanty) and my grand parents (Subhadra Mohanty and Chakradhara Mohanty) to Ekamra Saraswata Sangha from my early childhood. I am a member of Kendra Sevaka Sangha. |
| 26 | Sandip Mohapatra Dipti Mohapatra Children: Sarthak (13) Sanat (11) | I came to know Shri Shri Thakur from my mother Ketaki maa. – Dipti maa |
| 27 | Sanujit Senapati Annalisa Senapati Children: Udayan (9) Ariana (8) Maya (4) Sumitra (1) | I came to know Shri Shri Thakur briefly in my childhood and youth years from Nrupal Ji Bhai, who was like a grandfather to me. In my adult life, I came in close touch with Shri Shri Thakur through Pallabita Maa. However, my true introduction to Shri Shri Thakur was through my participation and membership of America Saraswata Sangha. |
| 28 | Shiba Prasad Jena Sudhansubala Jena Child: Aryaan (4) | I came to know Shri Shri Thakur from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha. – Sudhansubala maa |
| 29 | Sitakanta Mohanty Sibani Mohanty Child: Sarthak (4) | I knew Shri Shri Thakur from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar. – Sibani maa |
| 30 | Subrat Kumar Nayak Sushri Sangita Subudhiray Child: Shriyans (1yr 7 months) | I came to know about Shri Shri Thakur, while I was roaming in book stalls at Cuttack Book Fair during year 1992. Then I joined Cuttack Saraswata Sangha as a visitor for 1 Year, after that I am continuing as a Member of Cuttack Sangha. – Subrat Bhai |
| 31 | Sudeepta Khuntia (Pinku) | I came to know Shri Shri Thakur from my parents Late Kshirod ch Khuntia and Mrs. Santilata Khuntia of Jaraka Sakha Sangha. |
| 32 | Usha Agarwal | I came to Shri Thakur through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. During my vacations I literally lived there. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Asan Mandir at her home. Later, I requested Pati Bhai to accept me as a Sangha member. |
| 33 | Vedamati Upadhyay Subhasish Nanda | I came to know about Shri Shri Thakur from my parents Santanu Kumar Upadhyay and Tapasi Upadhyay. They are the members of Baripada Sakha Sangha, Orissa. I am also the member of the same. |



<http://www.jayaguru.net>

